

www.ekoIQ.com

16 TL (KDV DAHİL)

CLIMATE
VOLUNTEERS

İKLİM GÖNÜLLÜLERİ

Karbon Nötr Yayın

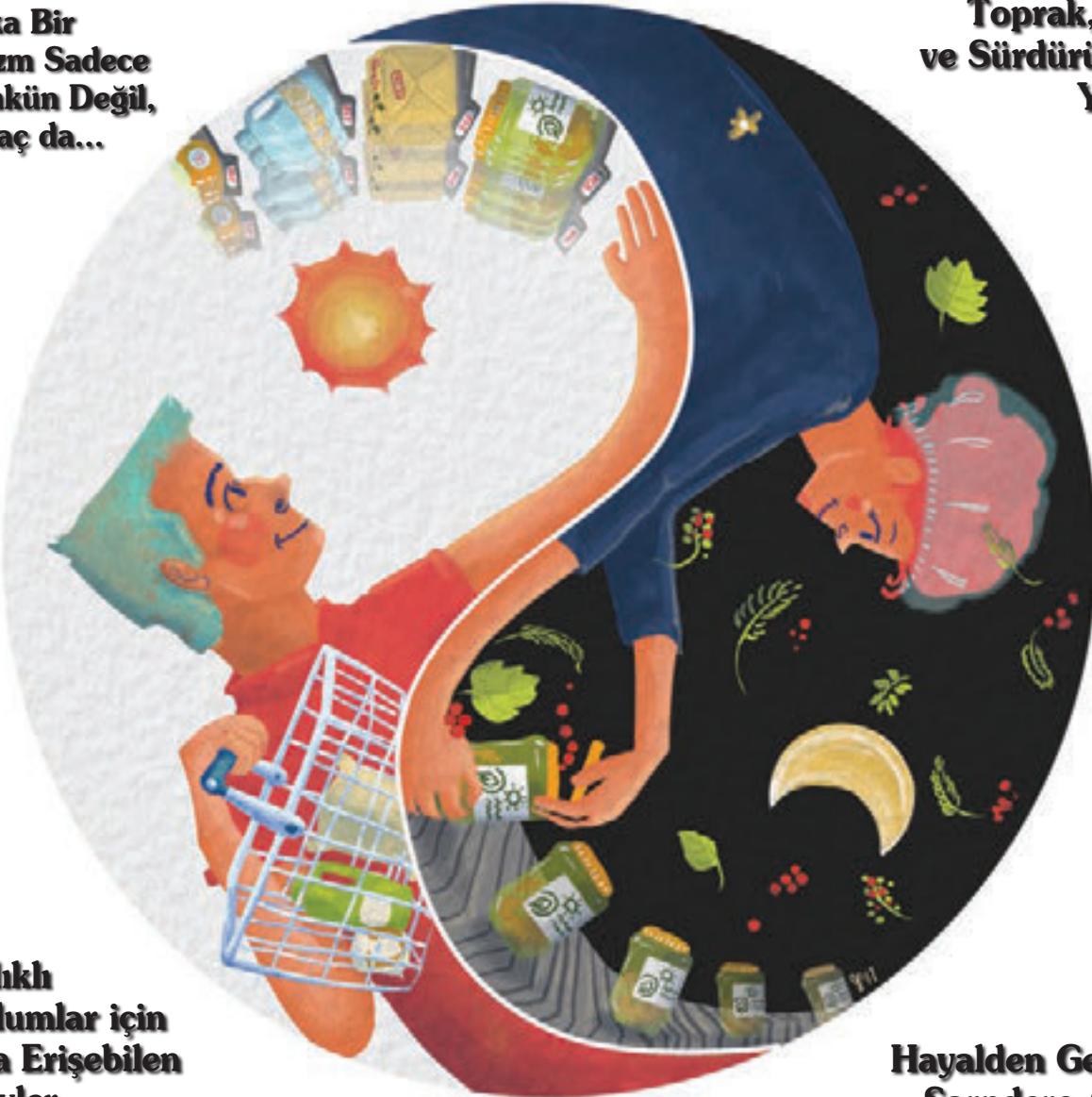
EKOIQ

MART-NİSAN 2017 SAYI: 69

YEŞİL İŞ / YEŞİL YAŞAM

**Başka Bir
Turizm Sadece
Mümkün Değil,
İhtiyaç da...**

**Toprak, Alker
ve Sürdürülebilir
Yapılar**

**Sağlıklı
Toplumlar için
Suya Erişebilen
Bireyler**

**Hayalden Gerçeğe
Sarpdere Atölye**

Sürdürülebilirlik ve Tüketici Hakları
Gezegeni Türetebilir miyiz?

Doğru bileşenler başarımızın çimentosudur

Finansal ve operasyonel başarının yanında sosyal, çevresel, ekonomik ve etik alanlardaki sorumlulukları ön plana koyan yönetim anlayışımızla paydaşlarımız için değer üretmeye devam edeceğiz.

Akçansa Sürdürülebilirlik Raporu'nu gururla paylaşıyoruz.

www.akcansagriraporu.com

Barış Doğru
baris@ekoIQ.com

“Tek Akıllı” Değil, “Çok Akıllı” Bir Gelecek...

Bıçak sırtında salınıp giden bu gezegenin ve insan varlığının geleceğini kestirmek gerçekten zor. Doğru, geçmişine bakarsak, sabıkasını göz önüne alırsak, umutlu olmak için az neden bulabiliriz. Ama bütün o tarih içinde umut veren kişiler, topluluklar da hep olmuş. Bunun da ötesinde, “umut ilkesi” olmadan yaşamlarımızı nasıl sürdürebiliriz ki? Ancak ilk önce kendimizi değiştirmeden hiçbir şeyi değiştiremeyeceğimizi, kendimizi değiştirmek içinse örgütlü, kolektif yapılar içinde olmamız gerektiğini anlamamız gerekiyor sanırım. Gözü hep arkada ama esen rüzgarla kanatları havalanan ve hep ileriye doğru sürüklenen tarih meleşinin gözlerinden bakmaya çalışırsak, “tek”lerin hep felaket getirdiğini, “çok”ların, **“çoklukların” ise umut olduğunu** görebiliriz kolayca... İnsanlık iletişimiyle insan oldu, varlığını sürdürdü. Eğer bir geleceğimiz olacaksa, yine bu iletişim sayesinde kurulacak kolektif yapılar sayesinde olacak...

Bir-iki kere yazdım sanırım bu derginin sayfalarında. İklim değişikliği, petrol kuyularında, kömür madenlerinde başlamıyor. Biz arabalarımızın kontağını çevirdiğimizde, klimamızı açtığımızda, kombinin düğmesine bastığımızda başlıyor o meşum karbon emisyonları... Çok basit bir matematiği var aslında olayın: Siz kul-

lanmazsanız, talep olmazsa, kimse onları üretmeyecek, milyonlarca doları buralara akıtmayacak... Ama bunu tekil olarak yapmanın, hiçbir etki yaratmayacağı bilgisi, işte o bilinç bizi “sinizm” kuyusuna atıyor. Ben yapmasam da başkaları yapacak ve hiçbir şey değişmeyecek ruh hali, değişmemizin önündeki doğal engel. O durumda çöpümüzü de ayrıştırmıyoruz, biraz fark ödeyip hem kendimiz hem de gezegen için daha sağlıklısını da almıyoruz, otomobillerimizde cayır cayır benzin yakmaya da devam ediyoruz...

Geçtiğimiz günlerde *Treehugger*'da yayınlanan Sami Grover imzalı **“Tüketici satın alımları, politik bir eylem olabilir mi?”** başlıklı makale de aynı sulara dolanıp duruyordu. “Evet önünde sonunda biliyorum ki” diyor Grover, “Alışve-

Gözü hep arkada ama esen rüzgarla kanatları havalanan ve hep ileriye doğru sürüklenen tarih meleşinin gözlerinden bakmaya çalışırsak, “tek”lerin hep felaket getirdiğini, “çok”ların, “çoklukların” ise umut olduğunu görebiliriz kolayca...

riş yapmakla oy kullanmak aynı şey değil. Ancak yine de, tüketici aktivizminin, yurttaş katılımına vekalet etmesine izin verirek, satın alma gücümüzün sınırlarını çok hızlı bir şekilde keşfedebiliriz”. Ancak tabii bütün bunlar için tek bir bireyden, yani kendimizden başlayan ama çokluğa, örgütlülüğe ulaşan bir bakış ve harekete ihtiyaç var... Bu sayıda bu konular üzerine çalışan kişilere ve sivil toplum temsilcilerine kulak verdik. Daha işin çok başında olduğumuz kesin, gücümüzün sınırlarını ve etkisini görmemizi sağlayacak uzun bir yol var önümüzde...

Ve evet bir geleceğimiz olacaksa bu “tek”liklerden değil çokluklardan doğacak. Devasa elektrik santrallerinden değil, tek tek çatılarında enerji üreten bireylerden, kooperatiflerden yeşerecek. Kendi atığını ayrıştırırken, diğer yurttaşlara bu bilgiyi yayan birey ve kolektiflerden; ortak hareket ederek şirketlerin daha “temiz” ürünler üretmesini sağlayacak gruplardan... Oy verme ve ses çıkarma gücüyle “kamuyu” seçme ve yönlendirme gücüne ya da “olasılığına” sahip yurttaşlardan... Sevgili Uygur Özemi'nin isimlendirmesiyle, üretim ve tüketimi birlikte düşünmeyi bilen “tüteticilerden” yeni bir dünya kurulabilir ancak...

Sabıkamız kötü. Sürdürülebilir bir gezegeni kurup kuramayacağımızı bilmiyoruz. Benim bildiğim tek şey, böylesi bir yeryüzünün, her şeyi bilen tek adamlardan değil, **az bilgisini paylaşarak büyüten “çok akıllı kalabalıklardan”** doğabileceği. Tarih meleşinin kederli gözbebeklerine bakın, bunu göreceksiniz...

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.
adına sahibi ve Genel Yayın Yönetmeni (Sorumlu)

Barış Doğru baris@ekoIQ.com

Yayın Koordinatörü

Nevra Yaraç nevra@ekoIQ.com

Art Direktör

Özlem Sarar D. ozlem@ekoIQ.com

Dış Haberler Editörü

Zeynep Heyzen Ateş zeynep@ekoIQ.com

Yerel Yönetimler Editörü Sibel Bülay sibel@ekoIQ.com

Sürdürülebilirlik Projeleri Koordinatörü

Gökçe Vahapoğlu Şahin vahapoglu@fas.harvard.edu

Sosyal Medya Editörü Yağmur Çoban yagmur@ekoIQ.com

Fotoğraf Editörü Özgür Güvenç

Redaksiyon Şöhret Baltas

Katkıda Bulunanlar

Ceren Nur Pekdemir, Elif Kolçak, Emrah Kurum, Özgür Öztürk, Serra Titz, Caner Demir, Hulusi Barlas, Fatma Gül Altındağ, Ateş Uğurel, Berkan Özyer

Abonelik dergi@ekoIQ.com

Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Yayın ve Yönetim Adresi:

EKOLOGOS Sürdürülebilirlik Yönetim ve İletişim Hizmetleri Ltd. Şti.

Caferağa Mahallesi, Sakız Sokak, Berkel Apt. No: 6/9

Kadıköy, İstanbul

Tel: (90) 216 349 40 97-98 Faks: (90) 216 348 34 77

Basım Yeri: Uniprint Basım Sanayi ve Ticaret A.Ş.

Ömerli köyü, Hadımköy - İstanbul Caddesi, No: 159 34555

İstanbul - Turkey

Telefon: 0212 798 28 40 pbx Faks: 0212 798 20 63

İki ayda bir yayınlanır. Yaygın Süreli Yayın ISSN 1309-441-6

Danışma Kurulu

Aynur Acar, Gönüllü Çevre Danışmanı

Prof. Dr. Melsa Ararat, CDP Türkiye Direktörü

Prof. Dr. Nuri Azbar, Ege Üni., Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü

Dr. Erhan Baş, Bilim İlaç A.Ş. Genel Müdürü

Dr. Barış Gencer Başkan, Yeditepe Üniversitesi Kamu Yönetimi Bölümü

Konca Çalkıvık, İş Dünyası ve Sürdürülebilir Kalkınma Derneği Genel Sekreteri

F. Fatma Çelenk, Soyak Holding Kurumsal İletişim Koordinatörü

Prof. Dr. Nüzhet Dalfes, İTÜ Avrasya Yer Bilimleri Enstitüsü Müdürü

Ebru Şenel Erim, Unilever Türkiye Kurumsal İletişim Müdürü

Aykan Gülten, Coca-Cola Kurumsal İlişkiler Müdürü

Ebru İlhan, Eczacıbaşı Kurumsal İletişim ve Sürdürülebilir Kalkınma Uzmanı

Prof. Dr. Selahattin İncecik, İTÜ Uçak ve Uzay Bilimleri Fakültesi,

Meteoroloji Mühendisliği Bölümü

Bahar Keskin, 3P Sustainability Consulting

Cihan Koral Malak, İMSAD Sürdürülebilirlik Komitesi

Prof. Dr. M. Pınar Mengüç, Özyeğin Üni., Enerji, Çevre ve Ekonomi Merkezi Direktörü

Selçuk Özdil, ÇEDBİK Yönetim Kurulu Başkanı

Dr. Uygur Özemesi, change.org Türkiye Direktörü

Aysun Sayın, Boyner Holding Kurumsal Sosyal Sorumluluk ve Sürdürülebilirlik Müdürü

Rifat Ünal Sayman, REC, Bölgesel Çevre Merkezi Türkiye Direktörü

Neylan Süer, Bosch Ev Aletleri Pazarlama Müdürü

Ergem Şenyuva, Climate Project Türkiye Temsilcisi, Yeşilist.com kurucusu

Ateş Uğurel, Solarbaba Platformu kurucusu

Kapak İllüstrasyonu Gizem Güvendağ

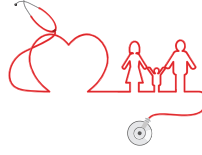
İÇİNDEKİLER

22 İki Tekerlek Güzeldir...

Gezgin Engin Kaban, 2 Ekim 2016'da bisiklet festivaline ev sahipliği yapan Madrid'den izlenimlerini EKOIQ okurlarıyla paylaştı.

26 Sağlıklı Bireyler için Sürdürülebilirlik, Sürdürülebilirlik için Sağlıklı Bireyler

Birleşmiş Milletler tarafından 2015 Eylül ayında ilan edilen Küresel Hedefler'in üçüncü maddesi olan "Sağlıklı Bireyler" için birçok alanda çalışmalar sürüyor.

31 Sağlıklı Toplumlar için Suya Erişebilen Bireyler

BM'nin Küresel Hedefleri'nden altıncısı olan "Temiz Su ve Sıhhi Koşullar"a erişilebilirliğin güvence altına alınmasında inovasyon çok önemli bir rol oynuyor.

32 "Sürdürülebilirlik, Bireyden Başlayıp Dalga Dalga Yayılıyor"

Borusan, 2009 yılından bu yana hazırladığı sürdürülebilirlik raporlarından sonuncusunu Şubat ayında yayımladı. Borusan Holding Kurumsal İletişim Direktörü Şule Yücebıyık ile raporun ayrıntılarını konuştuk.

35 DOSYA: Gezegeni Türetebilir miyiz?

Tüketirken bugünün ve gelecek nesillerin ihtiyaçları için gerekli mal ve hizmetlerin sürdürülebilirliğin üç ayağı olan ekonomik, sosyal ve çevresel niteliklerini ne kadar göz önünde bulunduruyoruz? Kullandığımız ürünlerin içeriklerine, hangi koşullarda üretildiklerine dair ne kadar bilgi sahibiyiz, bunları öğrenmeyi ne kadar talep ediyoruz? Ve en önemlisi ihtiyaçlarımızın sınırsız kaynakların sınırlı olduğunun farkında mıyız? Kısacası, tüketici değil, sevgili Uygur Özemesi'nin ortaya attığı kavramla söylersek, "Türetici" olmaya ne kadar hazırız?

58 Toprak, Alker ve Sürdürülebilir Yapılar

İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde uzun bir dönem Yapı Malzemeleri derisi veren emekli Prof. Mimar Ruhi Kafesçioğlu'nun yıllar boyunca yaptığı çalışmalarının mahsulü olan ve özellikle kırsal alanda son derece kolay, sıhhi ve sürdürülebilir bir yapı mimarisi olanağı sunan "Alker" in öyküsünü, genç hukuk öğrencisi İlkan Türküresin EKOIQ için yazdı...

64

64 Başka Bir Turizm Sadece Mükün Değil, İhtiyaç da...

FEST Travel Yönetim Kurulu Başkanı Faruk Pekin, 2017'nin, BM Dünya Turizm Örgütü tarafından "Gelişme İçin Sürdürülebilir Turizm Yılı" ilan edilmesinin Türkiye için önemli bir fırsat olabileceğini söylüyor.

70 Sürdürülebilir Şehirler "Kadın"a Ne Sunmalı?

Sustineo Sürdürülebilirlik İş Platformu Kurucu Ortağı Gülin Yücel'e göre kadının güçlendirilmesi ancak sürdürülebilirlik ve kalkınma bakış açımızın, karar mekanizmalarının ve politikaların parçası olmasıyla mümkün.

76 Hayalden Gerçeğe Sarpdere Atölye

Çanakkale'nin bir köyünde, "Yaşam Bilinçtir" felsefesiyle yeni bir hayata atılan mimar Mustafa Güvendağ, Sarpdere Atölye'sini kurma macerasını EKOIQ okurlarıyla paylaştı.

84 Çözümde Ortak Olun!

Sivil Toplum için Destek Vakfı, Türkiye'de hem bağışçılık kültürünü geliştirmek hem de bağışçıların öncelikleriyle sivil toplumun ihtiyaçlarını buluşturmak için çalışıyor. Vakfın Hibe Koordinatörü Gizem Girgin, ciddi yapısal sorunlarla boğuşan sivil toplum kuruluşlarına hangi yollarla destek sağladıklarını anlattı.

96 Kimyasal Gübre Kullanımının Çevresel Etkileri ve Çözüm Önerileri

Mercator-İPM Araştırmacısı Tuğba Ağaçayak, Türkiye'de kimyasal gübre kullanımının artmasının en önemli nedenlerinden birinin yanlış gübre uygulamaları sonucu toprağın verimsizleşmesi olduğunu söylüyor.

HER SAYIDA

4 Haberler "Hidrojen Konseyi" Kuruldu, Rüzgar Günleri Mart Ayında, Doğa Dostu Çantalar Ormana Dönüşüyor, Aile İşletmelerine Sürdürülebilirlik Ödülü

28 ÇEDBİK'ten Selçuk Özdi: Gerçeklik Ötesi Dünyaya Hoş Geldiniz!

54 Change.org'dan Çevre Mücadelesi İçin Gerekli Taşlar, Bir Bir, Birbiri Ardına...

68 İş Dünyasından Konca Çalkıvık: Özel Sektörde Kadın İstihdamı ve Fırsat Eşitliği Vaka Analizi

72 Ekomobil Ersoy Yaşar: Endüstrinin Sürdürülebilirlik Sınavı

74 Sürdürülebilirlik Akademisi'nden Daha İyi Bir Gelecek İçin, Hep Birlikte! Geleceği Düşünen Sorumlu Marka Olmak İçin...

82 Afetlerle Kalkınma Dr. Murad Tiryakioğlu: Öncelik İktisadi Değil, İnsani Gelişme!

90 Son Buzul Erimeden Prof. M. Levent Kurnaz: Taraf Olmak mı, Olmamak mı?

92 Veri-Analiz Gökçe Vahapoğlu Şahin: 2016 Yılı En Sıcak Yıl Rekorunu Kırdı, Bu Sene Çevre Riskleri Ön Planda, Sürdürülebilir İş Modeli Ekonomik Sistemi Düzeltilebilir, Türkiye'nin Çevre Finansı Karnesi

94 Sosyal Medyadan Özgür Öztürk: Denizlerdeki Plastik Kirliliği, Fosil Yakıt Üretimimin İklim Değişikliğine Etkisi, Trenlerde %100 Rüzgar Enerjisi, Su Sorunu İçin Akıllı Teknolojik Çözümler...

100 Yaşanabilir Kentler Sibel Bülay: Lüleburgaz Belediyesi Cam Tavanı Kırdı

102 Gözümüzden Kaçmayanlar Gözde İvgin: Amanos Dağları'nda keşfedilen şelale; Ergene Nehri'nden zehir akıyor; Sahra Çölü'ne 37 yıl sonra düşen kar...

104 Kitap İşletmelerde Sürdürülebilirlik Dinamikleri; Küresel İklim Değişikliği Yükümlülükleri Hakkında Oslo İlkeleri ve İklim Adaleti Mücadelesinde Uluslararası ve Yabancı Mahkeme Kararları; Çevresel Göç Atlası (The Atlas of Environmental Migration)

Avrupa Büyük Risk Altında!

Avrupa Çevre Ajansı'nın 25 Ocak'ta yayımladığı "Avrupa'da iklim değişikliği, etkileri ve kırılganlık 2016" raporunda gözlemlenen iklim değişikliklerinin ekosistemler, ekonomi ve Avrupa'daki insan sağlığı ve refahı üzerinde şimdiden geniş etkilere neden olduğu belirtiliyor. Rapora göre küresel düzeyde ve Avrupa bazında sıcaklıklarda, deniz seviyelerinde ve Arktik'te azalan deniz buz kütlelerinde art arda yeni rekorlar kırılıyor. Yağış düzenindeki değişim, genel olarak Avrupa'nın bol yağışlı bölgelerini daha yağışlı; kurak bölgelerini de daha kurak hale getiriyor. Isı dalgaları, yoğun yağış ve kuraklık gibi iklim bağlantılı aşırılıklar, sıklık ve yoğunluk bakımından pek çok bölgede artıyor. İklim projeksiyonları ise birçok Avrupa bölgesinde iklim ile ilgili uç değerlerin artacağına dair yeni kanıtlar sunuyor.

Antalya'nın "Güneş"i Enerjiye Dönüşün

Panasonic, Türkiye'de güneş enerjisi kullanımının artması için Antalya Ticaret ve Sanayi Odası'nda güneş enerjisi yatırımcıları ve sanayicileri için bir seminer gerçekleştirdi. Güneş enerjisi alanında 40 yılı aşkın deneyimi bulunan ve tüm dünyada 1 milyarın üzerinde güneş hücresi yatırımı gerçekleştiren Panasonic şu ana kadar güneş enerjisi çalışmaları kapsamında; Türkiye'nin en büyük tracker sistemi olan 4,6MW'lık ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan enerji verimliliği ödülü almış 500kWp'lık çatı santrallerinin yapımını tamamladı. Ayrıca geçici kabulü TEDAŞ tarafından yapılan 4MW'lık, kurulum ve sevkiyat aşamasında 11,6 MW'lık ve üretim aşamasında 7,5 MW'lık projeleri bulunuyor.

Zorlu Enerji-First Solar İşbirliği

Zorlu Enerji, güneş enerjisi alanında yenilikçi çözümler sunmak üzere, First Solar ile işbirliği gerçekleştirerek şirketin performansı yüksek ince film fotovoltaik (PV) güneş panellerinin 26 ülkedeki satışında beş yıl boyunca tek yetkili distribütör oldu. Konuyla ilgili açıklama yapan **Zorlu Enerji Grubu Başkanı Sinan Ak**, "Performansı yüksek güneş panellerinin Doğu Avrupa, Avrasya ve Doğu Akdeniz'i içine alan geniş bir coğrafyada satışını üstlenerek Zorlu Grubu'nun yenilenebilir enerji alanındaki uzmanlık ve tecrübesini First Solar'ın yeni nesil teknolojisi ile buluşturmayı ve

bölgemizde güneş enerjisinin gelişimine liderlik etmeyi hedefliyoruz. Amacımız farklı iş modelleri ile güneş enerjisi alanında katma değerli çözümleri, Türkiye'nin merkezinde yer aldığı geniş bir coğrafyada sunmak" dedi. **First Solar Avrupa, Türkiye ve Afrika İş Geliştirme Başkanı Stefan Degener** ise "Gerçekleştirdiğimiz işbirliği anlaşmamın, bölge için hedeflediğimiz büyümeye önemli bir katkı sunacağına inanıyoruz. Zorlu Grubu'nun bölgedeki ticari gücünü arkamıza alarak, gelişmekte olan pazarlarda hedeflediğimiz panel satış düzeyine ulaşmayı planlıyoruz" şeklinde konuştu.

Doğa Dostu Şişeler

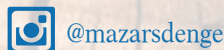
Yeşim Tekstil Kadın ve Çocuk Kulübü'nün, Uludağ Soroptimist Kulübü ile birlikte hayata geçirdiği "Kelebeğin Dünyası" projesi çerçevesinde Mudanya'nın Kumyaka Köyü'nde tarihi XI.XI Sonsuzluk Gurme Zeytinyağı Atölyesi'nde gerçekleşen etkinlikte şirket çalışanları, Funda Secal, Ozanhan Kayaoğlu ve sanatçı Fırat Neziroğlu eşliğinde plaket ve zeytinyağı şişesi tasarımı yaptı. Geridönüşümlü, doğaya dost malzemelerin kullanıldığı etkinliğe Yeşim Tekstil Tasarım Departmanı ve Numune Departmanı çalışanları ile müşteri temsilcilerinden oluşan 12 kişilik bir grup katıldı. Tasarlanan ürünler Yeşim Tekstil'in çeşitli çalışmalarında kullanılacak.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMAYI DESTEKLİYORUZ

MAZARS DENG E

www.mazars.com.tr

Kazdağları'na "İklim İçin STK Ağı"

Kazdağı Doğal ve Kültürel Varlıkları Koruma Derneği tarafından yürütülen "Birlikte Yeşil Enerjiye" projesi kapsamında Çanakkale'den Ayvalık'a kadar Güney Marmara bölgesinde bulunan sivil toplum örgütleri "İklim İçin STK Ağı" oluşturmak üzere bir araya geldi.

Proje koordinatörü Cemil Ortaç, projenin amacının iklim değişikliğine karşı mücadele olduğunu söyleyerek üç ana hedeflerini aktardı: "İklim İçin Sivil Toplum Örgütleri Ağı" oluşturmak; enerji verimliliği, enerji tasarrufu, yenilenebilir enerji kaynakları ve yeşil enerji konusunda farkındalık yaratmak; enerji kooperatifleri konusunda kamuoyu oluşturmak ve enerji kooperatifçiliğini teşvik etmek. Ortaç, model oluşturmak amacıyla derneğin bahçesinde ve Küçükkuş Anaokulu'nda iki adet 3'er KW'lık güneş enerji sistemi kurulacağını da açıkladı.

Obezite Alarmı!

Dünyada obezite sorunu yaşayan insan sayısı yıllar geçtikçe artmaya devam ederken, bugün bir kişinin obez olma ihtimali, 1975 ile kıyaslandığında üç kat daha fazla. Mevcut artışın bu şekilde devam etmesi halinde 2025 yılında her beş kişiden birinin obez olması bekleniyor. **Ajans Press**'in hazırladığı medya raporunda, 2016'da konuyla ilgili 19 bin 229 haberin medyaya yansıdığı tespit edildi. Veriler, Türkiye'de kadınların erkeklerden daha fazla obezite sorunu yaşadığını ve 15 yaş ve üzerinin %19,9'unun obez olduğu gösteriyor.

"Enerji Verimliliği" Ödüllendirildi

İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. (İsdemir), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından düzenlenen Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nda (SENER), Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri (SEVAP-3) kategorisinde birinciliğe layık görüldü. Endüstriyel işletmelerin uyguladığı enerji

verimli ve çevreye duyarlı projelerin ve teknolojilerin ortaya çıkarılması, tanıtılması ve yaygınlaştırılması, enerji verimliliği konusunda yeni ve benzer çalışmaların teşvik edilmesi amacıyla düzenlenen ödüllerde İsdemir, aynı kategoride bugüne kadar altı birincilik, bir ikincilik, bir üçüncülük ve iki de Jüri Özel Ödülü sahibi.

Doğa Dostu Çantalar Ormana Dönüşüyor

TAÇ, 2010 yılında hayata geçirilen "Zorluteks Ormanı" projesine katkı sağlamak amacıyla bez çantalar üretti. Ağaçlandırma projesine destek olacak doğa dostu çantalar; TAÇ ve Linens mağazalarının yanı sıra tac.com.tr ve linens.com.tr'den 5 liraya satın alınabiliyor. Satışa sunulan her çanta, "Zorluteks Ormanı"nda ağaç olarak yerini alacak.

Şekerli Değil Elmalı Bisküviler

HiPP, eğlenceli bisküvisindeki şekeri tamamen kaldırarak formülüne organik elmayı ekledi. Gevrek yapıya sahip **HiPP Organik Çocuk Bisküvisi**'nin bir diğer önemli özelliği ise buharda pişiyor olması. Çocukların sağlıklı gelişmesi için B1 vitamini ilaveli HiPP çocuk bisküvisi; tam tahıl unu ilavesi, organik içeriği ve özenli üretim koşulları ile bebekleri, kızartma veya pişirme gibi ısıtma işlem görmüş gıdalarla oluşan ve araştırmalarda insanlar üzerinde kanser yapıcı etkisinin olabileceği bulgusuna rastlanan kimyasal akrilamid maddesi tehlikesinden de uzak tutuyor. BIO sertifikalı, GDO'suz ve sanayi bölgelerinden uzak özel organik çiftliklerde yetiştirilen ürünleriyle HiPP, Hello Baby, Migros, Kipa, Real, Carrefour ile yerel marketler ve eczanelerde satılıyor.

Bizim İçin Hep, İlk, Önce

“Sürdürülebilirlik”

Enerji kaynaklarının hızla tükendiği günümüzde, bir enerji şirketi olarak “sürdürülebilir enerji” için üstümüze düşeni yapıyoruz. Enerji üretiminde rüzgardan, sudan, jeotermal kaynaklardan olabildiğince yararlanıyor, çalışmalarımızı yenilenebilir, temiz enerji üzerine yoğunlaştırıyoruz. Türkiye’de kurulu mevcut gücümüzün %73’ünü yenilenebilir ve yerli enerji kaynaklarından sağlıyoruz.

Sürdürülebilirliği sadece faaliyet gösterdiğimiz enerji alanında değil, hayatın her alanında önemsiyoruz. İş yapma biçimimizi buna göre şekillendiriyoruz. Çalışanlarımızla, işbirliği yaptığımız kurumlarla, toplumla, kısacası tüm paydaşlarımızla ilişkilerimizde önceliğimizi sürdürülebilirliğe veriyoruz. İyi ve doğru olan her şeyin sürdürülebilir olması için çalışıyor, çabalıyoruz. Çünkü kurumumuz, ülkemiz, dünyamız ve insanlık için bunun gerekli olduğunu biliyoruz. Daha da önemlisi, bunun yapılabilir olduğuna inanıyoruz.

Avrupa'nın Havası En Kirliliği 8 Şehir Türkiye'de!

İngiltere'nin The Guardian gazetesi, Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) şehirlerdeki hava kalitesini güncel olarak gösteren veritabanını kullanarak kentlerde hava kalitesi üzerine bir analiz yayınladı. DSÖ'nün PM 2,5 verilerine (çapı 2,5 mikron ve altında olan partikül madde) dayanarak yapılan çalışmaya göre dünyanın en kirliliği şehirleri Hindistan ve Çin'de yer alırken, Avrupa'da hava kirliliğinin en çok yaşandığı ilk 10 kent arasında, Türkiye'den sekiz şehir yer alıyor. Avrupa'daki en kirliliği 2. şehir Bartın, 3. şehir ise Hakkari. Bu şehirleri, Gaziantep, Siirt, Afyon, Karaman, Iğdır ve Isparta izliyor.

İstanbul'a 10 Bin Ağaç

Solunum ve otoimmünite, kardiyovasküler ve metabolik hastalıklar ile onkoloji alanındaki hastalıkların tedavisine yönelik reçeteli ilaçların keşfi, geliştirilmesi ve kullanıma sunulması alanında faaliyet gösteren AstraZeneca Türkiye, İstanbul'un Riva ilçesindeki Göllü Köyü Mevkii'nde 10 bin ağaçlık bir hatıra ormanı oluşturmak için harekete geçti. Fidanlık, gelişip orman vasfı kazandığında yılda 300 ton oksijen üretecek ve 400 tona yakın tozu süzecek. 2025 itibarıyla %100 oranında yenilenebilir enerji kullanma hedefiyle AstraZeneca, bu taahhüdü veren dünya genelindeki 64 büyük şirket arasında yer alıyor.

Şehre Nefes Aldıran Çatılar

Onduline Avrasya'nın yeşil çatı sistemi Ondugreen, yoğun yapılaşmanın giderek arttığı şehirlerde yeşile özlem duyanlar için çözüm getiriyor. Çatıya kattığı estetik değer yanı sıra ferah bir atmosferi de beraberinde getiren sistem, iklim değişikliğine neden olan hava kirliliği, sel baskınları ve kentlerin

aşırı ısınma sorunu gibi önemli etkenlerin önüne geçiyor. "Doğadan aldığımızı doğaya geri ver" mottosuyla dünyada birçok projede ve konutlarda kullanılan Ondugreen, şehirlerdeki oksijen miktarını yükseltiyor ve binaların enerji tüketimini düşürerek tasarruf sağlıyor.

Rüzgarda

Dünya Yedincisiyiz

Türkiye Rüzgar Enerjisi Birliği'nin (TÜREB) her yıl yayınladığı rüzgar enerjisi istatistik raporu açıklandı. Avrupa Rüzgar Enerjisi Birliği (WindEurope) de rüzgar sektöründe Avrupa'daki gelişmelerin sonuçlarını paylaştı. Avrupa'da üçüncü, dünyada yedinci sırada yer alan Türkiye ise yeni bir rekora imza attı. TÜREB tarafından açıklanan raporda, ülkemizdeki toplam rüzgar kurulu gücünün, 2015 yılı sonunda 4718 MW iken, 2016 yılında 6106 MW'a çıktığı belirtildi. Avrupa'da Almanya 2016 yılında gerçekleştirdiği 5443 MW ek kurulum ile birinciliğini korurken, Fransa 1561 MW ile ikinci, Türkiye 1387 MW ile üçüncü, 887 MW ile Hollanda dördüncü ve 736 MW ile İngiltere beşinci sırada yer aldı. TÜREB Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Serdar Ataseven, konuya ilişkin yaptığı açıklamada bir süredir çeşitli nedenlerle proje üretilemediği için inşa halinde olan projelerin sayısının 861 MW'a kadar gerilediğini belirterek 2017'nin ilk çeyreğinde 2015 yılı başvurularının yarışma sonuçlarının ve ertelenen 2000 MW'lık yeni başvuruların alınmasını beklediklerini ifade etti.

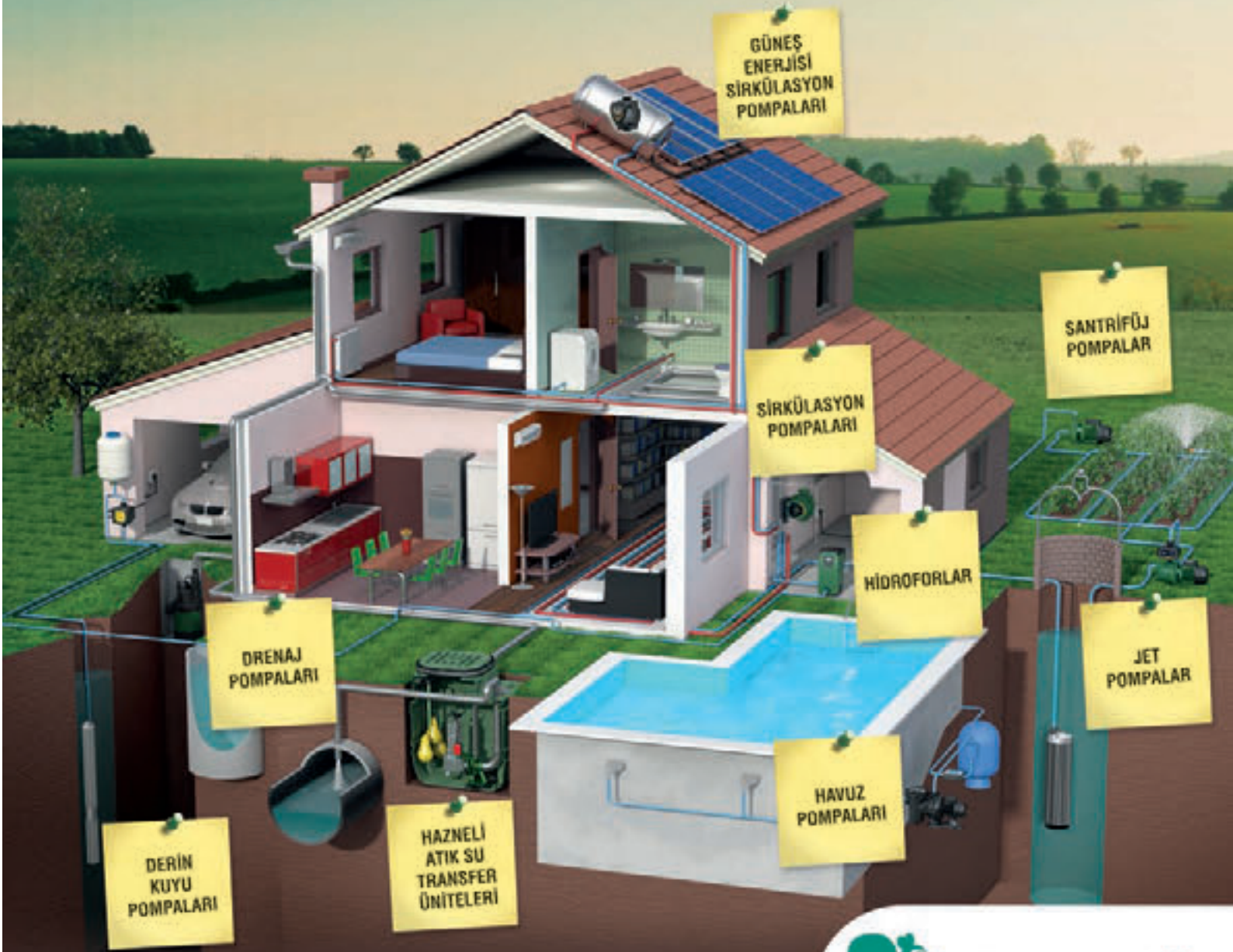

İTÜ'de Mart'ta

Temiz Enerji Günleri

İstanbul Teknik Üniversitesi Elektrik Mühendisliği Kulübü (İTÜ EMK) tarafından bu yıl yedinci düzenlenecek olan "Temiz Enerji Günleri" (TEG'17) için geri sayım başladı! 9-11 Mart 2017 tarihlerinde İTÜ Süleyman Demirel Kültürel Merkezi'nde gerçekleştirilecek TEG'17'de bu sene rüzgar enerjisi, güneş enerjisi, enerji ve inovasyon, enerji piyasası ve ticareti, enerji yönetimi-verimliliği ve diğer alternatif enerji kaynakları (dalga enerjisi, nükleer enerji, hidrojen enerjisi, jeotermal enerji, biyokütle enerjisi) konuları ele alınıyor. Detaylı bilgi için: <http://teg.itu.edu.tr/>

YAŞAMIN İÇİNDE SUYUN SESSİZ GÜCÜ

“Hidrojen Konseyi” Kuruldu

Toyota, 2016’da tanıttığı hidrojen yakıtlı Mirai’nin teknolojisinin yaygınlaşması için taşımacılık ve enerji sektöründen 13 büyük firmanın katıldığı Hidrojen Konseyi’ni kurduğunu duyurdu. Konsey, politikacılardan şirketlere, uluslararası ajanslardan STK'lara kadar birçok kilit noktada hedeflere ulaşmak için hidrojenin önemini anlatacak; aynı zamanda hidrojen ve yakıt hücreli araç sektörünü geliştirmek için yatırımların hızlandırılmasını sağlayacak. Bu yatırımların toplam değerinin yılda 1,4 milyar euro olacağı tahmin ediliyor.

Aliağa’da Kömüre Dur Dediler!

On yıllardır kömür santrallerinin inşasına ve hukuksuzca işletilmesine direnen Aliağa’da, yerel topluluklar Mayıs 2016’daki **Kömürden Kurtul** etkinliğinden sonra önemli bir başarı daha kazandı. İzdemir Termik Santrali ile ilgili verilen 17.06.2010 tarihli ÇED Olumlu Kararı’na karşı açılan dava sonuçlandı. Mahkeme, dava konusu ÇED kararının yetki, şekil, sebep yönlerinden hukuka aykırı olduğunu, kamu yararı dışında bir amaçla verildiğini ifade ederek iptalini istedi. Kararda gerekçe olarak, “ÇED olumlu kararının, yenilenebilir enerji kaynaklarının özendirilmesi yönünde tedbirler almak göreviyle çeliştiği” gösterildi. Bölgede planlan bir diğer proje olan 800 MWlık ENKA Termik Santral Projesi’nin ÇED Raporu da benzer bir biçimde Aralık 2016’da iptal edilmişti.

Küçük Şeyler Doğayı Yeniliyor

DİMES’in, Tetra Pak tarafından 12 yıldır gerçekleştirilen “**Küçük Şeyler Doğayı Yeniler**” projesine desteği kapsamında, 2016 yılında İzmir ve İstanbul illerinde 15 temel eğitim okulunda **11 bin 174** öğrenciye ulaşıldı. Eğitimlerle doğal kaynakların nasıl kullanılacağı ve geridönüşümüne nasıl katkı sağlanacağı bilgisi aktarılıyor. Bu eğitimlerin çevre bilincini küçük yaşta edindirmek açısından önemini vurgulayan **DİMES Pazarlama Müdürü Duygu Süleymanoğlu**, açıklamasında, atıklarımı ayrı biriktiren, boş karton

ambalajı geridönüşüm kutusuna atan her bir tüketicinin doğal kaynakların korunmasına katkı yaptığını vurgularken, geridönüşüm konusunda bilgilenen çocukların mükemmel birer iyi niyet elçisi olduklarını söyledi.

Temiz Doğa İçin...

Baymak, BDR Thermea tarafından Hollanda’da geliştirilen ve Türkiye için özel olarak uyumlandırılan Lectus duvar tipi kazanlar serisine **Lectus Plus 160** modelini ekledi. Pahalı enerjiye karşı ve temiz doğa için tasarlanan Lectus Plus 160, %108,5 verimlilik ile yakıt tasarrufu sağlıyor, geniş renkli LCD ekranı sayesinde kullanım kolaylığı sunuyor. Baymak tarafından Lectus serisi için özel olarak hazırlanan RVS kaskad kontrol panosu sayesinde 15 adete kadar kazan, modülasyonlu çalışarak ihtiyaç kadar enerjinin harcanarak yakıt tasarrufu yapılmasını sağlıyor.

Rüzgar Günleri Mart Ayında!

Yıldız Teknik Üniversitesi bünyesinde çalışmalarını sürdüren Rüzgar Enerjisi Kulübü’nün düzenlediği **Rüzgar Günleri’17**, 22-23 Mart’ta gerçekleşecek. Etkinlikte Türkiye’nin rüzgar enerjisi konusunda dünü ve bugününün yanında yarını da tartışılacak. Rüzgar enerjisi konusunda başta Yıldız Teknik Üniversitesi olmak üzere toplumsal bir bilinç oluşturmak, dünyadaki gelişmelerin ve teknolojilerin takibini yapmak ve projeler üretmek amacıyla 2010’dan bu yana faaliyet gösteren kulüp, sadece bu alana yönelik projeleri ile Türkiye’de kurulan ilk öğrenci kulübü olma özelliğini taşıyor.

YEŞİL ÇATI SİSTEMİ

- ✓ Çevre Dostu
- ✓ Isı Koruyucu
- ✓ Ekolojik
- ✓ Estetik
- ✓ Yapı Dostu

ONDUGREEN®

Kentlerimizin hızlı gelişimi sonucunda kent içinde bulunması gereken yeşil alanlar, yerlerini beton yapılar terk ettiler. Giderek çoğalan yüksek yapılar hava sirkülasyonunu engelleyerek, kirlilikle birlikte havanın ısınmasına da neden oldular. Bu duruma karşı en etkili çarelerden biri, yitirilmiş olan bitki alanlarının, kendilerini yok eden yapıların üzerinde yeniden elde edilmesi, yani çatıların yeşillendirilmesidir. Çatı kaplama ve yalıtımlarının uzman kuruluşu ONDULINE AVRASYA, çatı bahçeleri konusunda dünya lideri Alman Zinco GmbH ile birlikte, düz veya eğimli çatıların yeşillendirilmesi için mükemmel çözümler önermektedir.

 onduline.com.tr
 /ondulineavrasya
 /ondulineavrasya
 /ondulineavrasya
 /ondulineavrasya
 pazarlama@onduline.com.tr

Onduline "kafam rahat"
AVRASYA A.Ş.

Botanik Sanatla Buluştu

İstanbul, Çukurcuma'da bulunan sanat galerisi BLOK art space 10 Mart'a kadar "Botanik Üzerine / On Botany" sergisine ev sahipliği yapıyor. 10 sanatçının botanik ve sanat ilişkisini irdeledikleri çalışmalarını bir araya getiren sergide sanatçılar, bitki bilimine hem arşiv hem de hikaye yönüyle yaklaşarak farklı alanlarda ve coğrafyalarda yaptıkları araştırmalarını sunuyor. Sergi, dünya-dışı bitki tasvirlerinden, soyu tükenmek üzere olan bitkilere uzanan bir yolculukla botanik terminolojisinin sınırlarını genişletmeyi de amaçlıyor.

Akıllı Şehirler Hava Kirliliğine Karşı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nın himayelerinde gerçekleşecek olan 5. Uluslararası İstanbul Akıllı Şebekeler ve Şehirler Kongre ve Fuarı; şehir yönetimini kolaylaştıran, yaşam kalitesini artıran akıllı şehir uygulamalarına ev sahipliği yapacak. İtalya'nın ülke partneri olarak yer alacağı fuar, 19-21 Nisan 2017 tarihleri arasında İstanbul Kongre Merkezi'nde uluslararası şirketlerin, konuşmacıların ve paydaşların katılımı ile gerçekleşecek. Hava kirliliğinin yol açtığı sağlık sorunları nedeniyle Türkiye'de her yıl ortalama 28 bin kişi yaşamını yitiriyor. Hava kirliliğine karşı en belirgin çözüm olarak ise akıllı şehirler gösteriliyor.

Aile İşletmelerine Sürdürülebilirlik Ödülü

Türkiye Aile İşletmeleri Derneği (TAİDER), sürdürülebilirlik konusundaki çalışmaları teşvik etmek amacıyla "Kuzey Yıldızı: Aile Şirketlerinde Sürdürülebilirlik Projesi" kapsamında **Kuzey Yıldızı Sürdürülebilirlik Ödülü** vereceklerini açıkladı. Ödüle, büyük işletmeler ve KOBİ'ler başvurabilecek. Ödülün önemine dikkat çeken **TAİDER Yönetim Kurulu Başkanı Sumer Tömek Bayındır**, "Aile işletmelerinin sürdürülebilirlik alanındaki çalışmalarını değerlendirebilmeleri, şirketlerin kendilerini ölçümleyebilmeleri ve geliştirebilecekleri alanları ortaya çıkarabilmeleri için 'Kuzey Yıldızı Etki Değerlendirme Testini' geliştirdik. Üyesi olduğumuz Uluslararası Aile İşletmeleri Ağı aracılığıyla şirketler çalışmalarını çevrimiçi olarak ölçümleyip geribildirim raporu alacaklar. Projemizin ülkemizdeki tüm aile şirketlerini bu yolculuğa çıkarmakta

ateşleyici olacağına inanıyoruz. Projemiz kapsamında verilecek ödül ile de ekonomimizin itici gücü aile şirketlerinin genlerinde var olan sürdürülebilirlik olgusuna yönelik çalışmaları özendirmeyi amaçlıyoruz" dedi. Ödül başvuruları 27 Mart'a kadar yapılabilecek ve sonuçlar 3 Kasım'da İstanbul'da gerçekleştirilecek olan TAİDER 5. Ulusal Aile İşletmeleri Zirvesi'nde açıklanacak.

Haydi Getir, Döngü Tamamlansın!

Kullanılmayan kıyafet ve kumaşların geri dönüştürülmesi için tüketicilere kolay bir yol sunarak modada döngüyü tamamlamayı hedefleyen H&M, 2013'teki ilk ürün toplama girişiminden bu yana 40 bin tondan fazla kıyafet topladığını duyurdu. Marka, 2014 yılında da geridönüştürülmüş tekstil ürünlerinden yapılan ilk koleksiyonu olan Close the Loop'u sunmuştu. Küresel olarak 26 Ocak'ta başlayan yeni kampanyanın adı ise "Bring It" (Haydi Getir). Ürün Toplama inisiyatifi Türkiye'deki tüm H&M mağazalarında uygulanıyor.

Ormanları Koruyan Sütler

Pınar, süt pazarında bir ilki gerçekleştirerek dünya ormanlarını korumayı kendine amaç edinen **FSC etiketli** ambalajları kullanmaya başladı. 50'den fazla ülkede temsil edilen ve kâr amacı gütmeyen bağımsız bir kuruluş olan Forest Stewardship Council (Orman Yönetim Konseyi) uluslararası çerçevede kabul gören, standart belirleyici kuruluş olma özelliği taşıyor. FSC'nin standartları, dünyada ormancılıkla ilgili en üst düzey sosyal ve çevresel standartlar olarak kabul ediliyor.

KALKINMADA KADININ GÜCÜNE GÜVENENLERE GÜÇ KATIYORUZ

İş yerlerinde cinsiyet ve fırsat eşitliğini gözeten, kadın dostu uygulamalarla fark yaratan firmaların yatırım projelerine destek oluyor, kadının gücüne güvenenlere güç katıyoruz.

TSKB

Kurumsal Bankacılık | Yatırım Bankacılığı | Danışmanlık

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası

Gaziantep'te Yerel Yönetimler Programı

TEMA Yerel Yönetimler Programı, TEMA Vakfı ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi işbirliğiyle Gaziantep Ekolojik Binası'nda gerçekleştirildi. TEMA Vakfı uzmanları ve İstanbul Teknik Üniversitesi öğretim üyeleri tarafından geliştirilen program, yerel yönetimlerin sürdürülebilirlik alanındaki kapasitelerini artırmak ve yerel yönetim birimleri arasındaki eşgüdümü geliştirmek için hazırlandı. Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Osman Toprak konuşmasında sivil toplum ve yerel yönetimler arasında gelişen çalışma kültürünün önemini vurguladı. TEMA Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı Deniz Ataç ise TEMA Vakfı'nın toprak merkezli ve doğal varlıklara yönelik çalışma alanının yereldeki gücü ve yaygınlığı hakkında bilgi verdi.

"Organik"te Liderliğe

Almanya'da düzenlenen BioFach Organik Ürünler Fuarı'na Türkiye'de organik sektörde Koordinatör İhracatçı Birliği olan Ege İhracatçı Birlikleri'nin (EİB) Milli Katılım Organizasyonu ile 20 firma katılırken, bireysel katılımlarla Türkiye 32 firma ile temsil edildi. EİB Koordinatör Başkan Yardımcısı Nurettin Tarakçıoğlu, konuyla ilgili açıklamasında, Türkiye'nin organik meyve konusunda dünyanın önde gelen ülkeleri arasında olduğunu belirtirken, dondurulmuş organik gıda ürünleri, fındık gibi çerezler, bakliyat ürünleri, baharatlar, yağ ürünleri, çay ürünleri, un ürünleri gibi Türkiye'nin güçlü olduğu kalemlerde organik ürünlerin arttığını söyledi.

Türkiye'nin Enerji Tercihleri

Türkiye'nin Enerji Tercihleri
Kadir Has Üniversitesi Enerji ve Sürdürülebilir Kalkınma Uygulama ve Araştırma Merkezi (CESD) tarafından gerçekleştirilen, "**Türkiye Toplumunun Enerji Tercihleri Araştırması**"nın sonuçları açıklandı. Araştırma, 12-27 Kasım 2016 tarihleri arasında Türkiye nüfusunun genel temsiliyetine sahip 16 kent merkezinde ikamet eden, 18 yaş ve üzeri 1204 kişi ile yüz yüze olarak yapılan enerji tüketimine ilişkin soruları içeren anket ile gerçekleştirildi. Araştırmanın bulgularından bazıları ise şöyle:

- "Türkiye enerji sisteminin en önemli sorunu nedir?" sorusuna anketle katılanların %38,6'sı "**ithal enerjiye bağımlılık**" yanıtını verdi. Enerjinin pahalı olması ise %30,8'lik oranla ikinci en önemli sorun oldu.
- Enerjiden kaynaklanan en önemli çevre sorunu ise %41'lik oranla **hava kirliliği**. Onu insan sağlığı (%20) ile iklim değişikliği (%17) izliyor.
- "Küresel iklim değişikliğine inanıyor musunuz?" sorusuna ise "Evet" diyenlerin oranı %78.
- Katılımcılar seçimlerde oy verdikleri partilerin enerji politikaları hakkında genellikle "hiç bilgileri olmadığı"nı belirtirken, oy verirken partilerinin enerji politikalarını dikkate almadıklarını ifade etti. Hükümetin enerji politikalarında en başarılı buldukları alanlar "petrol ve doğalgaz boru

hatları", "doğalgaz temini" ve "elektrik üretimi-iletimi-dağıtım"ı olurken; "enerji fiyatları" başarısız bulunanların başında yer alıyor.

- Ankete katılanların %50'si parasal olarak en çok elektrik, %39'u ise en çok doğalgaz kullandığını belirtti.
- Enerji tüketiminde ısınma %65 ile ilk sırada yer alırken, aydınlatma %22 ile ikinci, ulaşım ise %5 ile üçüncü sırada.
- Arabalarda en çok tercih edilen yakıt sırasıyla; %41 oranında dizel, %30 oranında otopaz ve %29 oranında benzin.
- Ankete katılım sağlayanların %65'i evlerinde ısı yalıtımı olmadığını belirtti.
- Ankete katılanların %40'ı güneşi, %22'si doğalgazı geleceğin enerji kaynağı olarak gösterdi.
- "Yaşadığınız ilde nükleer santral kurulmasına ne derece destek verirsiniz?" sorusuna olumsuz yanıt veren illerin başında Adana, İzmir ve Ankara gelirken; Tekirdağ, Bursa ve Konya gibi illerdeki olumsuz yanıtlar en düşük düzeyde oldu. Sonuçlar, kendi illerinde nükleer santral yapılmasını desteklemeyenlerin, büyük oranda bu tür santrallerin çevre ve toplum sağlığı için tehdit ve risk içerdiğine inandığını gösteriyor.

Enerjinin En Verimlisi

Netaş, enerji yoğunluğunu son üç yılda ortalama %66,3 azaltarak, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü tarafından 17'ncisi düzenlenen Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nda (SENER) birincilik

ödülünün sahibi oldu. **Netaş CEO'su C. Müjdat Altay** yaptığı açıklamada bu başarıya teknolojiyi verimli kullanarak eriştiklerini, bilişim teknolojileri ile enerji kullanımını optimize ederek sürdürülebilirliği sağlayabildiklerini vurguladı.

Verimli ve
sürdürülebilir
bir gelecek
için çözüm:
Multi Konfor

A++
NEREDEYSE **SIFIR**

- Isıl Konfor
- Akustik Konfor
- İç Ortam Hava Konforu
- Görsel Konfor

Yalıtımın Türkiye'deki adı İzocam, tasarladığı ve hayata geçirdiği Multi Konfor Binalarla, ısıyı maksimum düzeyde koruyor ve %90'a varan enerji tasarrufu sağlıyor. Aynı zamanda hava kalitesini yükselten, gürültü kirliliğini azaltan, doğal ıskıtan maksimum faydalanan ve yangın güvenliği sağlayan bu yeni yapılar, doğayı, geleceğimizi korumak için geliştiriliyor. Multi Konfor Binaların eşsiz özelliklerini kendü binanıza nasıl taşıyabileceğinizi öğrenmek için siz de İzocam'a danışın.

KUSİF'ten Sosyal Girişimciler için 1 Proje, 1 Konferans

Koç Üniversitesi Sosyal Etki Forumu (KUSİF), UniCredit Foundation ve Vehbi Koç Vakfı ortaklığı ile Yapı Kredi'nin işbirliğiyle sosyal girişimlerin ekonomik sürdürülebilirliğini sağlamak ve sosyal etkilerini artırmak amacıyla "**Change with Business**" projesini başlattı. Sosyal İnovasyon Merkezi'nin içerik ortağı; Mikado Sürdürülebilir Kalkınma Danışmanlığı, Ashoka Türkiye ve Impact Hub İstanbul'un destekçi kurum olarak yer aldığı proje, sosyal girişimcilerin sürdürülebilir iş modelleri kurabilmeleri için bilgi ve becerilerini geliştirmeyi, finansal mekanizmalara erişimi kolaylaştırmayı ve sosyal girişimcilik ekosistemini kuvvetlendirmeyi hedefliyor. "Change with Business" eğitim programlarından geçen beş sosyal girişim ise işlerini büyütmek ve iş modellerini sağlamlaştırmak için 13 ay boyunca finans, yatırım, iş geliştirme, pazarlama, sosyal etki yönetimi ve ihtiyaç duydukları diğer alanlarda mentorluk alacak; UniCredit Foundation tarafından proje kapsamında 10'ar bin lira destek verilecek. Ayrıca, Türkiye'de

ilk defa sosyal girişimcilik ve finans fuarı düzenlenerek finans sektörü, girişimcilik, sosyal girişimcilik ve kamudan paydaşların bir araya gelmesi sağlanarak sosyal girişimlere yatırım teşvik edilecek. Sosyal girişimcilik ekosistemini gelişimini desteklemek için ise ayrıca mevcut paydaşlar arasındaki iletişimi kuvvetlendiren ve sosyal girişimcilik ağı oluşturulmasını sağlayacak aktiviteler yapılacak. Kamuya yönelik savunuculuk faaliyetleri desteklenecek, sosyal girişimcilik ve yatırım konferansı düzenlenecek. Sosyal girişimcilik alanının üniversitelerde gelişiminin sağlanması için kaynak oluşturmak üzere sosyal girişimcilik ders kitabının hazırlanması da planlanıyor. Yine bu çerçevede, Koç Üniversitesi lisansüstü öğrencilerinin sosyal girişimcilik dersi kapsamında, Ashoka Türkiye Fellow'u 16 sosyal girişimciyle yapılan görüşmelerden ve analizlerden oluşan *Koç Üniversitesi Öğrencileri Gözünden Türkiye'de Sosyal Girişimcilik* kitabı da yayımlanacak.

Social Value Matters 2017 Konferansı 10-11 Nisan'da! KUSİF, küresel zorluk ve

sorunları aşmak için sosyal etki ve sosyal değer konularında uluslararası çalışmalar yürüten **Social Value International**'ın bu yılki konferansına da ev sahipliği yapacak. Türkiye'de ilk kez düzenlenecek "Social Value Matters 2017" konferansı, 10-11 Nisan'da Koç Üniversitesi Rumelifeneri Kampüsü'nde gerçekleştirilecek. **Marjinal Sosyal** ve **Myra** işbirliğiyle gerçekleştirilecek konferansa STK'lar, uzmanlar, sosyal girişimciler; özel sektör, kamu ve fon veren kurum temsilcileri, analistler ve akademisyenler katılacak. Toplantı oturumlarında artan eşitsizlik ve küresel belirsizlik ortamında değişime ilham vermek ve sosyal faydayı en yüksek düzeye çıkarmak amacıyla paydaşların seslerini daha fazla duyurmasının yollarına odaklanılacak. Atölye çalışmaları ise katılımcıları tartışmaya ve öğrenmeye teşvik edecek. Konferans dünyadaki sorunlara, "**ilkeler, kişiler, uygulamalar ve güç**" olmak üzere dört temel alan ekseninde eğilecek. Sosyal etkinin nasıl en üst düzeye çıkarılabileceğine dair planların kurgulanacağı konferansta, sosyal değeri artırmak konusunda deneyimler paylaşılacak. Katılımcılar ayrıca, 45 ülkeden temsilcilerin oluşturduğu Sosyal Value Matters ağı üyeleriyle ve işbirliği fırsatı yakalayabilecek.

Bilgi ve kayıt için: kusif.ku.edu.tr

MART AYINDA BİFO

BİFO, Mart ayındaki üç konserle bahara merhaba diyor. İlk konsere Özgür Aydın ve Naoko Shimizu'nun, Hasan Uçarsu'nun yeni yapıtının dünya prömiyerindeki performansı imza atacak.

Yetenekleri dehanın sınırını aşan piyanist Gabriela Montero, Sascha Goetzel yönetimindeki BİFO ile birlikte 20. yüzyılın başlarından başyapıtlar sunacak.

BİFO, yıldız solistlerle birlikte Leyla Gencer'in anısına çok özel bir sahneleme ile Güllü Şövalye'nin Türkiye'deki ilk seslendirilişini gerçekleştiriyor.

BİFO İLE BİR DÜNYA PRÖMIYERİ

9 Mart 2017 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

GÜRER AYKAL şef
ÖZGÜR AYDIN piyano
NAOKO SHIMIZU viyola

UÇARSU Konçerto, piyano ve viyola için *
ÇAYKOVSKI 5. Senfoni, Mi minör, Op. 64

* Dünya prömiyeri

YÜZYIL DÖNÜMÜNDEN BAŞYAPITLAR

23 Mart 2017 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

SASCHA GOETZEL şef
GABRIELA MONTERO piyano

ÇAYKOVSKI 1. Piyano Konçertosu,
Si bemol minör, Op. 23
AKSES Sesleniş
STRAVINSKY Bahar Ayını bale süiti

LEYLA GENCER ANISINA: GÜLLÜ ŞÖVALYE

30 Mart 2017 PE 20.00 • İSTANBUL LÜTFİ KIRDAR ICEC

SASCHA GOETZEL şef
YEKTA KARA yönetmen

The Marschallin Princess Marie Therese von Werdenberg **ANGELA DENOKE** soprano
Octavian **DOROTTYA LANG** mezzosoprano
Baron Ochs auf Lerhenau **ALFRED MUFF** bas
Sophie von Faninal **CHEN REISS** soprano
Herr von Faninal **MARTIN GANTNER** bariton

STRAUSS, R. Güllü Şövalye (Der Rosenkavalier) *

* Türkiye prömiyeri

Tam Fiyat 140 / 92 / 70 / 49 TL
BİFOKART Gold sahipleri %20,
BİFOKART Klasik sahipleri %10
indirimden yararlanabilir.

Kadın İstihdamı ve İş Güvenliği İçin İşbirliği

TSKB'nin kadın istihdamını destekleyen firmaların yatırımlarıyla iş sağlığı ve güvenliği yatırımlarına finansman sağlamak amacıyla **Fransız Kalkınma Ajansı**'ndan (AFD) temin ettiği 100 milyon euro tutarındaki kredinin tanıtım toplantısı Fransız Sarayı'nda gerçekleştirildi. Fransa Başkonsolos Yardımcısı Aurélien Mailet, AFD Türkiye Grup Direktörü Bertrand Willocquet ve TSKB Genel Müdürü Suat İnce'nin açılış konuşmalarıyla başlayan toplantıya iş dünyası, üniversite, sivil toplum ve medya temsilcileri katılım gösterdi.

16 Şubat'ta düzenlenen toplantıda "Özel Sektörde Kadın - Erkek Eşitliğine Yönelik Uygulamaları Nasıl İyileştirebiliriz?", "TSKB Müşterileri Kadın İstihdamı Konusundaki Deneyimlerini Paylaşıyor" ve "Firmalar, Çalışanları İçin Sundukları İş Sağlığı ve Güvenliği Koşullarını Nasıl İyileştirebilirler?" konulu üç panel düzenlendi.

8 Milyon Euroya Ulaşan Krediler

100 milyon euro tutarındaki kredi kapsamında "kadın dostu" şirketlerin sürdürülebilirlik kriterlerine uygun tüm yatırım projelerine destek sağlanabilecek. TSKB'nin kredi değerlendirme sürecinde yer alan "**Kadın İstihdamı Yönetim Aracı**" ile şirketlerin bu alandaki uygulamaları değerlendirilecek. Kadın istihdamını artırma ve fırsat eşitliği sağlama yönünde hedefler koyan firmalar da bu krediden faydalanabilecek.

Kredinin bir diğer boyutunu oluşturan iş sağlığı ve güvenliği finansmanı, firmaların risk taşıyan alanlarda iyileştirici ve önleyici projelerinin hayata geçirilmesine destek verilecek.

Bertrand Willocquet

Suat İnce

Firmalara her yatırım projesi için 8 milyon euroya ulaşan tutarlarla sunulacak kredilerin minimum vadesi dört yıl olacak. Toplantının açılışında konuşan **TSKB Genel Müdürü Suat İnce**, sosyal kalkınmaya giden yolun "önce insan" demekten geçtiğini söyleyerek TSKB'deki kadın çalışan oranlarına da değindi: "Tüm faaliyetlerimizi %56'sı kadın çalışanlardan oluşan nitelikli insan kaynağımızla gerçekleştiriyoruz. Üst yönetimdeki %44'lük kadın oranıyla da olumlu ayrışmanın mutluluğunu yaşıyoruz. Bunu söylerken, fırsat eşitliğini kadın çalışanlarımız için bir ayrıcalık değil, bir hak olarak gördüğümüzün altını çizmek isterim. TSKB olarak bu oranların ancak yaygınlaştıkça

anlam kazanacağını farkındayız. Kadınların farklı firmalar ve sektörlerde işgücüne katılımının, ekonomik ve sosyal kalkınma hedefleri bakımından büyük bir potansiyel ifade ettiğine inanıyoruz."

AFD Grubu Türkiye Müdürü

Bertrand Willocquet ise projenin önemine dikkat çekerek, "Söz konusu işbirliği AFD için de bir ilk olma özelliği taşıyor: İlk kez bankacılık sektörü aracılığıyla kadın istihdamını doğrudan hedefine alan bir temayı finanse ediyoruz. Bizim için çok önemli olan bu konuda özellikle dinamik ve yenilikçi yapısı sebebiyle TSKB ile çalışmayı tercih ettik. TSKB'nin bu projeye, şimdiye kadar gerçekleştirdiği diğer çalışmalarda olduğu gibi büyük başarılarla imza atacağından şüphemiz yok. Bu proje sayesinde elde edilecek başarılar, Türkiye ekonomisinin bütünü ve şirketler açısından somut kazanımlar ortaya koyarken; bizi de faaliyette bulunduğumuz diğer ülkelerde benzer projeler geliştirmek konusunda motive edecek" dedi.

BOSCH

Yaşam için teknoloji

Temizlik performansında
ulaştığımız son nokta.

AAAA

In'genius Pro**Per>>form**^{Plus}

Halı, sert zemin temizleme, hava
filtreleme ve enerji verimliliğinde
A sınıfı performansı ile her zaman
mükemmel sonuç garanti. Üstelik
çok sessiz; sadece 69 dB.

www.bosch-home.com.tr

69
dB

reddot award 2015
winner

“Kadınlar İklim Meselesini Kafaya Taktı”

İklim değişikliği ile mücadelenin sadece yukarıdan aşağı politikalarla değil aşağıdan yukarı yaklaşımlarla yapılması ihtiyacı açıkken, kadınların bu mücadeleye katkısı da kaçınılmaz. Küresel Denge Derneği'nin Paris İklim Anlaşması'nın yürürlüğe girdiği Kasım 2016'da başlattığı “Türkiye’de İklim Değişikliği Mücadelesinde Kayıp Bileşen: Kadın” başlıklı proje, bu amaca yönelik olarak Türkiye’de bir ilki temsil ediyor.

Dr. Nuran TALU,
Çevre ve Siyaset Bilimci,
Küresel Denge Derneği
Başkanı

Kasım 2016'da yürürlüğe giren Paris İklim Anlaşması ile birlikte iklim değişikliğinin toplumsal cinsiyet etmenleriyle olan bağı açıkça kabul edildi. Uluslararası düzeyde yapılan bu beyan, kadınların iklim değişikliği politikalarındaki rollerinin güçlendirilmesi açısından önemli bir fırsat olarak görülüyor. İklim değişikliği ile mücadelenin, hükümetler nezdinde alışlagelmiş olarak yukarıdan aşağı politikalarla değil/yanı sıra, aşağıdan yukarı yaklaşımlarla yapılması ihtiyacı açık. Buradan bakıldığında toplumun önemli kümelerinden biri olan kadınların bu mücadeleye katkısı da kaçınılmaz olacaktır. Kadınlar ve erkekler iklim değişikliğini aynı yollarla tecrübe etmezler ve toplumdaki rolleri itibarıyla iklim değişikliğinin sonuçlarından farklı ölçüde

etkilenir, politikaları da farklı ölçüde etkilerler. Bu konular dünya gündemini epeydir meşgul etmekle birlikte, ne yazık ki, Türkiye’de, iklim değişikliği politikaları cinsiyet perspektifi olmaksızın belirleniyor ve çalışmalarda iklim/kadın bileşeni tamamen göz ardı ediliyor. Bu boşluğu doldurmak amacıyla Küresel Denge Derneği, Kasım 2016’dan bu yana “Türkiye’de İklim Değişikliği Mücadelesinde Kayıp Bileşen: Kadın” başlıklı proje üzerinde Küresel Çevre Fonu/Küçük Destek Programı’nın (UNDP, GEF/SGP) katkısını da alarak çalışıyor. Projenin hedef kitlesine feminist bakış açısı Türk Kadınlar Birliği ve Ankara Üniversitesi, Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi

tarafından aşılıyor. İklim meselesi sadece kadın değil, aynı zamanda erkek sorunudur, ancak bu girişimde sorunun çözümünde özellikle kadınların önderlik yapması ihtiyacı vurgulanacaktır. Böylece kadınların, köyden kente toplumsal cinsiyete duyarlı, iklim politikalarının şekillenmesinde aktif aktörler oldukları açıkça ortaya çıkacaktır. Türkiye’deki kadın hakları örgütlerini iklim değişikliği ile mücadeleye hazırlayacak olan bu çalışma, ayrıca, ülkede cinsiyete duyarlı iklim politikalarının uygulanmasındaki engelleri de tespit edecek. Kadın hakları örgütlerinin mücadele alanlarına yeni bir politika alanı açacak böyle bir süreç, bu açıdan Türkiye’de bir ilk olacak.

BEBIVITA SÜT FORMÜLLERİ

**TAM DA HAYAL
ETTİĞİM GİBİ**

Bebivita, güvenilir süt formüllerini sıkı denetimden geçirilmiş ham maddeleri kullanarak Alman kalite standartlarında üretir.
www.bebivita.com.tr

Bebivita

İki Tekerlek Güzeldir...

Bir süredir İspanya'nın başkenti Madrid'de yaşayan gezgin Engin Kaban, şehirde ulaşımını ve sporunu iki tekerlek üzerinde gerçekleştiriyor. 2 Ekim 2016'da bisiklet festivaline ev sahipliği yapan Madrid'de bisikletin günlük yaşamdaki yeri de büyük. Kaban, izlenimlerini EKOIQ okurlarıyla paylaştı.

 Engin KABAN

Bir süredir yaşadığım Madrid'de, 2 Ekim 2016'da gerçekleştirilen bisiklet festivali sırasında şehrin merkezinden geçen yaklaşık 7 kilometre uzunluğunda üç gidiş, üç geliş altı şeritlik bulvar 09.00-14.00 saatleri arasında araç trafiğine kapatıldı. Organizasyonun açıklamasına göre 100 bin kadar bisikletli bu süre içinde pedal bastı. Yaşlısından çocuklara, bisiklet üzerinde taşınan bebeklerden köpeklere kadar herkes buradaydı. Bulvarın geçtiği her meydanda kurulmuş olan küçük sahnelerde canlı müzik gösterileri yapılıyor, belli noktalarda katılımcılara ücretsiz su ve içecek veriliyordu. Tabii bir de dağıtılan balonlar... Bisikletlerin çoğunun arkasında bir, bazen üç-beş balon olmasının sebebi de buydu.

Bisiklet Kültürü

Bir ülkede bisiklet kültürü nasıl geliştiri-

rilir, nasıl insanlara aşılır? İşte bu tür etkinliklerle. Burada önemli olan insanların pazar günü bir araya getirebilmek, bir sosyal aktivite çerçevesinde birleştirmek, hoş vakit geçirmelerini sağlamak. Etkinliği sadece bisiklet sporcularına yönelik değil, herhangi kalitede bir bisikleti olan kişilerin, engellilerin, ailelerin çoluk çocuk katılabileceği formda düzenlediğinizde tadından yenmez bir hal alıyor. Festivalde bir panoda yazıyordu: İspanya'da her sene 1 milyondan fazla bisiklet satılıyormuş. İddialı bir sayı!

Bisiklet Yolları

Madrid'deki bisiklet yolları hakkında biraz not düşeyim. Madrid'in çevresini çember şeklinde dönen, **El Anillo Verde Ciclista** (Yeşil Bisikletçi Ring Yolu) isimli, 64 kilometre uzunluğunda bir bisiklet ve koşu yolu var. Yol boyunca sürekli kilometre

levhaları, **bisiklet yolu haritası**, dinlenme noktaları, çeşmeler bulunuyor. Bu yol zaman zaman şehrin içinden geçiyor, trafikle kesiştiği noktalarda her zaman bisiklet öncelikli olacak şekilde ya da trafik ışıkları ile ilerliyor. Bazen de şehrin hemen dışındaki orman, nehir kenarı, göl gibi yerlerden, kimi zaman da otoyola paralel olarak, tamamıyla araç trafiğinden ayrı ve güvenli bir yolda devam ediyor. Burada önemli olan süreklilik ve erişilebilirlik. Pazar günleri sabah 07.00-10.00 arası spor amaçlı insanlar yoğunlukta, öğlen saatlerinden itibaren çoluk çocuk her yaşta iki tekerlekli bu yollarda oluyor; profil değişiyor.

Bir diğer önemli bisiklet yolu da Madrid'in kuzeyindeki banliyölere ve kasabalara giden **Kuzey Madrid Bisiklet Yolu**. Burası çoğunlukla otoyola paralel olarak ilerliyor ve kavşak, trafik lambası gibi kesintisi hemen hiç yok. Bu sebeple daha çok performans odaklı yol bisikletçilerinin tercihi. Özellikle pazar günleri çok ciddi bir bisiklet trafiği oluyor. Gidiş-geliş olan bu bisiklet yolunda akışı aksatmayarak kurallara uygun şekilde ilerlemeniz şart.

Pazar Günü = Bisiklet

Her pazar günü ya Madrid çevre bisiklet yolunda ya da bu kuzey yolunda 50-80 kilometre arası bisiklete biniyorum. Ne bir yol bisikletçisi gibi performans odaklıyım ne de gezintiye çıkan aileler gibi goygoycuyum; ikisinin arası bir seviye benimkisi. Genellikle bisiklet turum bir barda bir yemek ya da bir parkta piknik modunda sonlanıyor. Sonrasında gevşeyen bünyeye pedallamaya üşendiğimden eve dönüş tren ya da metroyla oluyor.

Ulaşımında Bisiklet

Madrid'deki tüm metro hatları ve banliyö trenlerine bisikletle günün her saati ek ücret ödemediğinizden binebiliyorsunuz. İstasyon ve vagonlarda bisikletle girmeyi kolaylaştırıcı altyapı mevcut.

Buraya kadar yazdıklarımız Madrid'i süper bir bisiklet şehri olarak tasvir etse de şehir içi bisiklet yolları maalesef zayıf. Avrupa'nın bisiklet konusunda öncülerinden **Kopenhag, Amsterdam, Stockholm,**

Madrid'deki tüm metro hatları ve banliyö trenlerine bisikletle günün her saati ek ücret ödemediğinizden binebiliyorsunuz. İstasyon ve vagonlarda bisikletle girmeyi kolaylaştırıcı altyapı mevcut.

Hamburg gibi şehirlerle ne yazık ki kıyas kabul etmez. Şehir merkezinde birçok yerde bisiklet yolu yok, araç yolundan gitmek gerekiyor. Bisiklet yolu olmayan noktalarda araç yolunun zeminindeki kocaman bisiklet imgesi, araç sürücülerinin bu yolu bisikletlerle ortak kullanması gerektiğini hatırlatıyor.

Ancak İspanya genelinde şöyle bir durum var ki, sürücüler bisikletlilere son derece saygılı. Siz kurallara uygun sürdüğünüz,

Türkiye Koşullarında Bisiklet

Peki ben bu yazıyı hangi motivasyonla yazdım? İzmirliyim ve yıllardan beri İzmir'de ulaşım ve spor amaçlı olarak bisiklet sürüyorum (sürmeye çalışıyorum). İstanbul'da yaşadığım dönemde iki sene İstanbul trafiğinde de bisiklet sürdüm. Dünya üzerinde gezdiğim ülkelerin birçoğunda kiralayıp ya da birilerinden ödünç alıp bisiklet sürmeye, test etmeye çalışıyorum. 1,5 sene yaşadığım İsveç'te de yaz-kış, kar-buz demeden tüm ulaşımımı bisikletle sağlamıştım. Şimdi de bunu İspanya'da sürdürmeye çalışıyorum elimden geldiğince.

Ne yazık ki ülkemizdeki bisiklet severlerin ve trafikte bisiklet kullananların çok iyi bildiği üzere artık Türkiye'de bisikletle trafiğe çıkmak, mayın tarlasında seksek oynamaktan hallice. Bugüne kadar İzmir'de **Critical Mass** etkinliklerinden, toplu ulaşımında bisikletin yer alması için yapılan eylemlere kadar birçok etkinlikte yer aldım, sosyal medya üzerinden elimden gelen desteği verdim, vermeye de devam edeceğim. Ancak artık Türkiye sınırları içinde bisikletle trafiğe girmenin ciddi risk taşıdığını ve bir şeyler değişene, bisiklet kültürü oluşana dek çok ama çok dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum. İşte bu yazımın amacı da, bize aslında kültürel anlamda epey benzeyen bir ülke olan İspanya'da, bisiklet özelinde olan farklılıkları anlatabilmek; başka bir dünyanın mümkün olduğunu biraz olsun gösterebilmek, yapılması gereken etkinlikler ve alınması gereken inisiyatifler hakkında ışık tutabilmek ve bisiklet sever insanların içindeki kıvılcımı biraz daha ateşleyebilmektir.

İki tekerlek güzeldir... ○

Türkiye sınırları içinde bisikletle trafiğe girmenin ciddi risk taşıdığını ve bir şeyler değişene, bisiklet kültürü oluşana dek çok ama çok dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyorum.

trafik akışını bozmadığımız sürece kavşakta, trafikte size yol vermemeleri, sizi sıkıştırmaları gibi bir durum söz konusu değil. Sadece kesişim noktalarında sürücülerle göz teması kurmak şart; çünkü birkaç kez dalgınlıkla görmediklerine, ilerlediklerine şahit oldum. Göz teması tamam ve yol hakkı sizdeyse, aynen devam. Ben her gün ulaşımımı bisiklet ile sağlıyorum, trafikte 5-15 kilometre sürüyorum ve herhangi bir sorun yaşamış değilim. Sürdüğüm bölge yoğunlukla Madrid merkezin dışında, nispeten daha az trafiği olan kısımlar.

Türkiye'nin enerjisine enerji katıyor...

Kullandığımız üstün teknoloji ve bertaraf yöntemleri ile endüstriyel atık, çöp gazı (LFG) ve biyogazdan elektrik enerjisi üretiyor, atığı değere dönüştürüyoruz.
Ayrıca hidroelektrik santrali, rüzgar türbinleri ve güneş panelleri ile ülkemizin enerjisine enerji katıyoruz.

Sağlıklı Bireyler için Sürdürülebilirlik Sürdürülebilirlik için Sağlıklı Bireyler

Birleşmiş Milletler tarafından 2015 Eylül ayında ilan edilen Küresel Hedefler'in üçüncü maddesi olan "Sağlıklı Bireyler" için trafik düzenlemelerinden çevresel iyileştirmelere, anne ölüm oranlarından evrensel bir sağlık güvencesi sisteminin oluşturulmasına kadar uzanan birçok alanda çalışmalar sürüyor. Dokuz alt başlıkta yürütülen Sağlıklı Bireyler Hedefi'ne ulaşmak için gidilecek uzun bir yol var ancak kapsamlı araştırma ve çalışmalarla çok sayıda hayat kurtarılabilir.

desi Sağlıklı Bireyler ise, "Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta esenliğin desteklenmesi" şeklinde özetleniyor.

Peki Sağlıklı Bireyler hedefinin alt başlıkları neler? Bu hedefe ulaşmak için nasıl bir yol izlenecek? Mevcut durumu ve hedefi belirleyen temel parametreler hangileri?

Hedefin ilk alt başlığı "2030'a kadar küresel anne ölüm oranının 100 bin doğumda 70'in altına inmesi" şeklinde özetleniyor. Birçok gelişmişlik göstergesinde önemli bir parametre olan anne ölüm oranı (AÖÖ), bir kadının hamilelik, doğum ya da doğumu izleyen altı hafta içinde ölümü şeklinde tanımlanıyor. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), UNICEF, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA), Dünya Bankası Grubu ve Birleşmiş Milletler Nüfus Bölümü tarafından yayınlanan rapora göre, anne ölümlerinde 1990 yılından bu yana %44'lük bir azalma kaydedildi. 1990 yılında küresel düzeyde 100 bin canlı doğumda 385 olan tahmini anne ölüm oranı bugün 216 civarında. Ancak 70 hedefine ulaşmak için gidilecek bir hayli yol var.

Uzmanlar, Türkiye'nin de bu konuda bir hayli yol aldığını söylüyor. Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi Perinatoloji Uzmanı İsmail Özdemir Kasım 2016'da Anadolu Ajansı'na verdiği röportajda, ülkemizde doğum esnasında anne

ölüm oranının 100 bin canlı doğumda 15'lere indiğini belirtiyor ve ekliyor: "Ancak bu oran hâlâ yüksektir. Çünkü gelişmiş ülkelerde rakam 100 binde 1'e düştü. Gebelerin sağlık kurumları tarafından düzenli takip edilmeleri sonucunda bu ölümlerin en az yarısı önlenabilir". Bu noktada önleyici sağlık hizmetlerinin önemi bir kere daha ortaya çıkıyor.

Dikkat Dağılması

Alkolden Bile Büyük Tehdit

Sağlıklı Bireyler hedefinin 6. alt başlığı ise, "2020'ye kadar karayolları trafik kazalarından kaynaklanan küresel ölümlerin ve yaralanmaların sayısının yarıya indirilmesi". Önce mevcut duruma bakalım: DSÖ'nün verilerine göre, 2009 yılı baz alındığında, dünya genelinde 1,3 milyon kişi (2020 tahmini 2,5 milyon kişi) trafik kazalarında hayatını kaybediyor ve 50 milyon kişi yaralanıyor. Türkiye verileri de hiç parlak değil: Gerçekleşen 1 milyon kazada 10 bin kişi hayatını kaybetmiş; 200 bin kişi de yaralanmış. Yine aynı kaynağa göre, 2020 yılında dünya genelinde trafik kazalarında beklenen ölümler yüksek ge-

2015 yılı Eylül ayı, insanlığın tarihinde önemli bir dönemeç noktası olarak hatırlanacak büyük ihtimalle. Birleşmiş Milletler üyesi tüm ülkelerin onayıyla ilan edilen 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SKH), insanoğlu ve kızının mavi gezegendeki varoluşunu tehdit eden sosyal, çevresel ve ekonomik sorunlara karşı kararlı bir duruşun ve harekete geçme azminin işaret fişeği oldu. Daha önce milenyumda ilan edilen Binyıl Kalkınma Hedefleri'nin çok daha ötesine geçen SKH'lerin 17 başlıkta ifade ettiği yol haritası çok hızlı bir biçimde ülkelerden kurumlara, şirketlerden bireylere uzanan bir yerleşme ve sahiplenme süreci yaşadı. Birinci hedef olan **Açığa Son**'la başlayan ve 17. hedef olan **Hedefler için Ortaklıklar** ile sona eren bu yol haritasının üçüncü mad-

lirli ülkelerde %27 azalacak ancak düşük ve orta gelirli ülkelerde %83 artacak (ne yazık ki Türkiye de bu grupta yer alıyor). Gelişmekte olan ülkelerin artan nüfusu ve kullanılan araç sayısındaki artış göz önüne alındığında dünya genelinde trafik kazalarında ölümlerin %67 artacağı ve gerekli önlemler alınmazsa trafik kazalarındaki ölümlerin yerinin, diğer ölüm nedenleri arasında 2004

yılında dokuzuncu sıradayken 2030 yılında beşinci sıraya yükseleceği tahmin ediliyor. Bu alt başlıktaki hedefe ulaşılabilmesi için, sorunun nedenlerini ortaya koyacak araştırmalara büyük bir ihtiyaç var.

Allianz Teknoloji Merkezi (AZT) tarafından Almanya, Avusturya ve İsviçre’de yapılan “**yol güvenliği araştırması**” da bu bağlamda değerlendirilmeli. Artan trafik kazalarıyla

araçlarda kullanılan bilgi, iletişim ve eğlence teknolojileri arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmaların sonuçları, dikkat dağılmasının alkolden bile büyük tehdit olduğunu ortaya koyuyor.

Institute for Applied Psychology ve Makam Market Research işbirliğiyle, 1600 şoförle görüşülerek yapılan araştırmada, sürücülerin trafikteyken teknik cihazlara odaklanmaları nedeniyle kaza riskinin önemli ölçüde arttığı kanıtlandı. Son üç yılda kaza yapan sürücülerin %60’ının, kaza sırasında cep telefonlarını kullandıkları tespit edildi. Kaza yapmayan sürücülerde ise cep telefonu kullanma oranının %37 olduğu açıklandı. Araştırma sonuçlarını değerlendiren AZT yetkilileri, bir süredir resmi kaza istatistiklerinde sürücünün dikkat dağınıklığının kaza sebeplerine dahil edilmesi ve Alman Yol Trafik Kanunları’nın iletişim teknolojilerindeki bu son gelişmeleri yansıtacak şekilde düzenlenmesi için çağrı yapıyor. Bu nedenle AZT, Alman hükümetinin tablet gibi mobil cihazları, elde tutma yasağına dahil etme niyetini memnuniyetle karşılıyor. Ayrıca Allianz yol güvenliği uzmanları, bu kanunun yenilenmesi sürecinde, sürücülerin araçta film izlemeleri gibi dikkat dağıtan birtakım uygulamaların özellikle yasaklanmasını tavsiye ediyor. Bu noktada, dikkat dağılması kaynaklı kazaların azaltılması için telekom operatörleriyle ortak geliştirilecek bilgilendirme çalışmalarının da önemli bir rol oynayacağı düşünülebilir ve **Hedefler için Ortaklıklar** (17. Hedef) geliştirilmesi bu noktada önemli olabilir. Sağlıklı Bireyler Hedefi’ne ulaşmak için gidilecek uzun bir yol var ancak kapsamlı araştırma ve çalışmalarla çok sayıda hayat ve sağlık risklerinden kaçınılabilir. Sürdürülebilirlik için sağlıklı bireyler, sağlıklı bireyler içinse sürdürülebilirlik gerekiyor. Hep **“İyiliğin Yanında”** olma dileğiyle... ○

9 Başlıkta Sağlıklı Bireylere Giden Yol

- 1- 2030’a kadar küresel anne ölüm oranının her 100 bin doğumda 70’in altına indirilmesi.
- 2- Bütün ülkelerde yenidoğan ölüm oranının her 1000 canlı doğumda en az 12’ye ve beş yaş altı çocuk ölüm oranının da her 1000 canlı doğumda en az 25’e düşmesinin hedeflenmesiyle 2030’a kadar yenidoğan ve beş yaş altı çocukların önlenbilir ölümlerinin sona erdirilmesi.
- 3- 2030’a kadar AIDS, tüberküloz, sıtma ve ihmal edilen tropikal hastalık salgınlarının sona erdirilmesi ve hepatit, su yoluyla bulaşan hastalıklar ve diğer bulaşıcı hastalıklarla mücadele edilmesi.
- 4- 2030’a kadar bulaşıcı olmayan hastalıklardan kaynaklanan prematüre bebek ölümlerinin bu hastalıkların önlenmesi ve tedavisi yoluyla üçte bir oranında azaltılması; akıl ve ruh sağlığının ve esenliğinin geliştirilmesi.
- 5- Uyuşturucu madde kullanımı ve alkol bağımlılığını da kapsayan madde

- bağımlılığının önlenmesi ve tedavisinin güçlendirilmesi.
- 6- 2020’ye kadar karayolları trafik kazalarından kaynaklanan küresel ölümlerin ve yaralanmaların sayısının yarıya indirilmesi.
- 7- 2030’a kadar cinsel sağlık ve aile planlamasını da kapsayan üreme sağlığı hizmetlerine ve bu konuda bilgi ve eğitime evrensel erişimin sağlanması; üreme sağlığının ulusal stratejilere ve programlara entegre edilmesi.
- 8- Finansal riskten korunmayı, kaliteli temel sağlık hizmetlerine erişimi ve herkesin güvenli, etkili, kaliteli ve uygun fiyatlı temel ilaçlara ve aşılarla erişimini de kapsayan evrensel bir sağlık güvencesi sisteminin oluşturulması.
- 9- 2030’a kadar zararlı kimyasallardan ve hava, su ve toprak kirliliğinden kaynaklanan hastalıkların ve ölümlerin sayısının büyük ölçüde azaltılması.

Kaynak: <http://www.kureselhedefler.org/>

Gerçeklik Ötesi Dünyaya Hoş Geldiniz!

Dünya Yeşil Binalar Konseyi (WGBC) üyesi olan ÇEDBİK, kurulduğu 2007 yılından bu yana yeşil binaların Türk yapı sektöründe bilinirliğinin artması ve yaygınlaşması için eğitimler, yeşil bina kılavuzlarının geliştirilmesi çalışmaları yapıyor; bu konularda kamu, özel sektör kurum ve kuruluşları ve STK'larla işbirliği geliştiriyor. Çevre dostu binalar konusunda dünyadan ve Türkiye'den gelişmeleri de EKOIQ sayfalarına taşıyor.

— Selçuk ÖZDİL, ÇEDBİK Yönetim Kurulu Başkanı

Donald Trump yönetime geldiğinden beri ABD bildiğimiz özgürlükler ülkesi olmaktan uzaklaşma yoluna girdi. Özellikle iklim değişikliği ile ilgili bilimsel araştırmaları susturmaya ve durdurmaya yönelik karar ve çalışmalar bilim insanlarını, bilimi ve özgür konuşmayı savunmaya yönlendiriyor. Sanırım bundan birkaç yıl önce birileri çıkıp ABD'yi bilim ve teknolojiye dünya lideri yapan bilim insanlarının bilimi savunmak için yürüyüş yapmayı konuşacaklarını, yönetime karşı kendilerini güvenceye almaya çalışacaklarını söyleselerdi kesinlikle inanmazdık. *Scientific American* dergisi de bu çabalara katılmış durumda ve bu yeni dönemi **Post Truth World (Gerçeklik Ötesi Dünya)** olarak anlatıyorlar. Oxford Sözlüğü de bu deyim yılın sözcüğü ilan etmiş. Deyim, kamuoyunun nesnel olgular yerine tepkisel duygularla şekillenmesi olarak tanımlanıyor. Fossil

Bundan birkaç yıl önce birileri çıkıp ABD'yi bilim ve teknolojiye dünya lideri yapan bilim insanlarının bilimi savunmak için yürüyüş yapmayı konuşacaklarını, yönetime karşı kendilerini güvenceye almaya çalışacaklarını söyleselerdi kesinlikle inanmazdık.

yakıt endüstrilerinin, her canlımın yaşamsal hakkı olan atmosferi bozmasından kaynaklanan iklim değişikliği ile gelen yıkımlar da bu tabanın gündeminden çıkmış mıdır onu da göreceğiz. Ekonomistler ve sosyologlar kapitalist küreselleşmeyle birlikte gelen iş kayıpları ve gelir dağılımı bozulmasının bu tür yeni politik dalgaları destekleyen tabanın gelişmesinde en önemli etmen olduğu konusunda görüş birliğindedir.

Yeni başkan yardımcısı her ne kadar Paris Anlaşması'ndan çe-

kilmeyi düşünmediklerini söylese de, Trump yönetiminin adamları yapılması gerekenlerin tam tersine fosil yakıt endüstrisinin dilekeler listesini gerçekleştirmeye başladılar. Barack Obama'nın temiz enerji direktiflerini de rafa kaldırma yolunda ilerliyorlar. Söylemleri de "çevreyi koruyalım ama kalkınmayı da durdurmamalıyım" şeklinde hiç de yabancı olmadığı bir yaklaşım. İklim değişikliğini önlemeye yönelik politikaların uzun erimde büyümeyi engellemeyeceği, aksine daha çok yeşil iş üreteceği yönünde -bizde de örnekleri olan- rapor ve makaleler henüz bu muhteremlerin dikkatini çekmiyor. Bütün bu tersine politikaların iklim değişikliği ile mücadeleyi etkilemesi kaçınılmaz. İşin kötüsü bu yönelimlerin aynı pakette geldiği politik eğilimler Avrupa'da da yayılma potansiyeli taşıyor. Bakalım önümüzdeki günler daha ne gerçeklik ötesi haberler getirecek! Kesin olan, 2017 yılının da her anlamda gelmiş geçmiş en sıcak yıl olacağı.

ÇEDBİK'ten Haberler

Enerji Verimliliği Haftası

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından düzenlenen **36. Enerji Verimliliği Haftası**'nda, Dünya Yeşil Binalar Konseyi (WGBC) başkanı **Tai Lee Siang** binaların iklim değişikliği üzerindeki etkilerini, çözüm için taşıdığı potansiyeli ve ÇEDBİK'in de içinde bulunduğu Dünya Yeşil Bina Konseylerinin yürüttükleri projeleri ve ülkesi Singapur'un 1970'li yıllarda yapılan imar planlarına uygun ekolojik gelişimini görseller eşliğinde özetledi. Darısı başımıza...

Enerji Verimliliği Strateji Belgesi'ni hazırlayan akademisyenlerin katıldığı panelde de, yapılan çalışmanın bir özetini dinleme şansımız oldu. Fuar alanında bakanlıklarımızın stantları, enerji verimliliği şirketleri ve çeşitli yenilenebilir enerji uygulamalarının tanıtıldığı stantların arasında Türkiye Kömür İşletmeleri (TKİ) standının bulunmasına da şaşırmadım!

Build Upon Kapanış Toplantısı

ÇEDBİK için Ocak ayının en önemli etkinliği iki yıldır 14 Avrupa yeşil bina konseyinin ortak yürüttüğü, dünyanın en geniş katımlı bina iyileştirme projesi **Build Upon Projesi Türkiye Kapanış Toplantısı ve Paneli**'ydi. Toplantı 17 Ocak'ta Ankara İller Bankası Sosyal Tesisleri'nde, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşarı **Prof. Dr. Mustafa Öztürk**'ün açılış konuşmasıyla başladı. Prof. Dr. Öztürk konuşmasında, yeşil bina ve yeşil yerleşim çalışmalarının artırılması gerektiğini, Build Upon projesini desteklediklerini ve ÇEDBİK ile işbirliğinin güçlendirilmesini beklediklerini belirtti. IFC Bölge Direktörü **Eduard Yakubov**, çok dairesel binalarda enerji verimliliği iyileştirmelerine finansman sağladıkları Polonya ve Rusya projelerinden elde ettikleri

deneyimleri ve etkileyici sonuçlarını aktardı. Build Upon Türkiye Proje Yöneticisi **Ahmet Acar** yapılan çalıştayların sonuçlarını aktardı.

Toplantının ikinci bölümünde İTÜ Yapı Fiziği'nden **Prof. Dr. A. Zerrin Yılmaz**, TURKECO'dan **Dr. Duygu Erten**, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'nden **Esra Turan Tombak** ve IFC Türkiye'den **Naz Beykan**'ın katıldığı, "Binalarda Enerji Verimliliği İyileştirmeleri ve Türkiye'deki Uygulamalar" üzerine durum değerlendirmesinin yapıldığı bir de panel düzenlendi.

Prof. Dr. Yılmaz, bina tiplerine ve iklim bölgelerine göre sınıflanmış referans bina değerlerinin belirlenmesi; Diyarbakır, Mardin, Samsun'u aynı bölgede sayan yalıtım standardı gibi iklim bölgelerini hesaba katmayan mevzuatın ivedilikle düzeltilmesi için öncelikle Türkiye iklim bölgelerinin tanımlanması gerektiğini söyledi. ÇEDBİK Konut Kılavuzu'nun arkasında Türkiye için beş ayrı iklim bölgesi, iklim karakteristikleri ve dolayısıyla enerji etkin bina tasarım karakteristiklerinin tanımlanmış olduğunu anlattı. Üniversitelerde yapılan araştırma sonuçlarını da paylaşan Prof. Dr. Yılmaz, konut binaları için enerji verimliliğini iyileştirme konusunda analizler yapılmadan mevcut mevzuata göre teşvikler verilmesi halinde hem tüketim hem de maliyetlerin artacağını da sözlerine ekledi.

Dr. Erten, çevre dostu binalar ve

YEŞİL BİNALAR

Dünyadan

Bina sektörüne yönelik yenilikçi gelişmeler sürüyor. Çok kar yağışı alan bölgelerde kürenen karları depolanıp yazın bina iklimlendirilmesinde kullanılması düşünülüyor. **Japonya**'da bir kasaba bu uygulamayı bir süredir deniyormuş. Üçboyutlu yazıcılarla yapı üretimine plastik, beton ve kerpiçten sonra metal yapılar da eklendi. Bu teknolojiler yaygın uygulamaya geçtiğinde malzeme kullanımı büyük ölçüde azalacak. Yenilikçi yapı malzemelerinin de içinde olduğu **döngüsel ürün tasarımları** da gün geçtikçe artıyor. Çevre dostu binaların sadece enerji verimliliğini değil, içinde yaşayan ve çalışan insanların da verimliliğini artırdığı bilimsel çalışmalarla kanıtlanmaya başladığından beri tasarım kılavuzları da bu yönde gelişmeye başladı.

Türkiye'den

Geçen ay katıldığım bir inşaat toplantısında "**merhametli şehir**" söylemini ilk kez duyduğumda çok şaşırdım. İmar talanlarıyla kendisine hiç merhamet edilmemiş bir şehirden merhamet beklemek, sonra da yatay, dikey tartışmaları yapmak!? İstanbul'un (üstünde ağaç kalmamış) tepelerinden bakıldığında manzaranın felaket olduğunun bir inşaatçılar toplantısında konuşuluyor olmasına sevinmeli mi, üzülmeli mi bilemedim. Sahi İstanbul'u kim bu hale getirdi? Ben çocukken oyuncaklarımı kırıp üzüldüğümde babam rahmetli "Bozmadan önce düşünseydin" derdi. Haklıymış!

verimlilik konusunda son beş yılda Türkiye'de ciddi gelişmeler olduğuna, ancak karşılıklı paylaşım ve şeffaflığın yeterli olmadığına dikkat çekti. ÇEDBİK Konut Kılavuzu'nun bu konuda olumlu bir model oluşturduğunu söyleyen Dr. Erten, ayrıca enerji verimliliği kuruluşlarının

(ESCO) işlevsel hale getirilemediği ne ve sektörde henüz yeterli sayıda eleman yetişmediğine; mevcut uzman ve kuruluşları ayakta tutacak sayıda proje geliştirilemediğine ve son 10 yılda sadece bu tür iki örnek proje olduğuna da değindi. Yüz binlerce binası ve enerji verimliliği konusunda ciddi sıkıntıları olan ve yıllardır enerji verimliliği konuşulan bir ülkede öncelikle ofisler, okul ve hastane binaları gibi kamu ve yerel yönetim binalarının çevre dostu yapılması, mevcutların enerji verimli hale getirilmesi için çalışılması gerektiğini vurguladı.

Dr. Erten sektörde **paradigma değişikliğine** gitmek zorunda olduğunu; iklim değişikliği konusunda şehircilik, enerji, maliye, sağlık bakanlıklarının birlikte çalışacağı bir modele ihtiyaç duyduğumuzu belirterek, son 10 yıldır sorunlarımızın birçoğunun her bakanlığın, hatta aynı bakanlığa bağlı değişik birimlerin birlikte çalışmamasından kaynaklandığını, **iklim bakanlığı** kurulması için vizyon yaratılması gerektiğini sözlerine ekledi.

Esra Tombak da yabancı uzmanlarla yapılan çalışmalarda, gelen uzmanların Türkiye'yi bilmemesinden ve tanıması için de zaman gerekmesinden kaynaklı verimsizlikler gözlemlendiğini belirttikten sonra iklim bölgeleri konusundaki görüşlere katıldığını, referans bina tanımını yenilemek üzere ve bina envanteri konusunda çalışmalar yürüttüklerini, bu çalışmaları yaygınlaştırmaya çalıştıklarını belirtti. Bakanlığın değişik birimleri tarafından geliştirilen farklı programların birleştirilmeye çalışıldığını ve bakanlıklar arası bir koordinasyon için de yapısal çözümler konuşulduğunu anlattı.

Bina Üretim Hızına Yetişilemiyor

Çevre dostu binalar konusunda bakanlıklarda ve ilgili genel müdürlüklerde yapılan olumlu çalışmalar var ancak yapılmakta olan çalışmalar

bina üretim hızına oranla çok yavaş ilerliyor. Dileğimiz bu konuda aleyhimize işleyen zamanın daha etkin kullanılması ve çalışmalarımızda da verimliliğe önem verilmesi.

Konuşmasına, pazarda çevre dostu projeleri destekleyecek fonlar konusunda bir açık olduğunu ancak konunun -isteyen yok, yapan yok, yapsam satamam, yok alamıyorum- kısır döngüsünün kırılmasına bağlı olduğunu belirterek başlayan Naz Beykan, bu sorunu sadece Türkiye'de görmediklerini, IFC'nin çalıştığı başka ülkelerde de benzer durumlar olduğunu, bu döngüyü kırabilmenin tek yolunun da bilgilendirmeden geçtiğini anlattı. Beykan, ölçme ve değerlendirmenin çok önemli olduğunu ve ancak sayısal sonuçlar elde edilmesi durumunda finans kaynaklarının parayı nereye vereceklerini görebileceklerini, sertifika programları ile mevzuata ilişkin belgelerin bu konuda çok önemli payı olduğunu belirtti.

Panel moderatörü Ahmet Acar'ın sokaktaki vatandaşın çevre dostu binalar ve bina iyileştirmeleri ile ilgili "Ne yapılabilir, nasıl yapılabilir, kaçta yapılır?" sorularına yanıt verebilmek için yöntem ne olmalıdır sorusuna Dr. Erten, Amerika'da çevre dostu bir evin yapısına uygun düzenlenmiş, örnek malzemelerin bulunduğu, insanların görüp, dokunup, öğrenebileceği mahalle yapı kütüphanelerini örnek verdi. Tombak, Polonya Enerji Ajansı'na bağlı **Enerji Otobüsü**'nün bütün ülkeyi dolaşarak örnek enerji verimli sistemleri gösterdiğini anlattı. Tombak ayrıca

komşuların birbirlerinden öğrendiğini; neyi, nasıl yaptıklarını, faturalarının ne kadar azaldığını görmelerinin bankacıların veya kamu spotlarının mesajlarından çok daha etkili olacağını ve binayı kullanan kişilerin eğitilmesi gerektiğini de vurguladı. Beykan ise Amerika'dan su verimliliğini artırmak üzere kullanıcı davranışlarını iyileştirme ve komşuların enerji faturalarını kıyaslama konusunda yarıştıkları örneklerini vererek bütünsel bir bakışla sosyal algı ve topluluk psikolojisi teknikleri kullanılarak ilginç sonuçlar elde edilebileceğini anlattı. Prof. Dr. Yılmaz, iyi tasarım örneklerinin toplanıp son kullanıcının da anlayacağı rehber kitapların geliştirilerek dağıtılmasını önerdi.

LEED Eğitimleri Sürüyor

2015 yılında yayınlanan ve düzeltmeleriyle 2016 yılında ilk pilot çalışması yapılan ÇEDBİK Konut Belgeleme Sistemi konusunda bir taraftan bakanlık çalışmalarının sonuçlanması beklenirken diğer taraftan çalışmalarımız 2020 yol haritamıza uygun olarak sürüyor. **LEED** eğitim programlarımıza önümüzdeki aylarda ÇEDBİK Konut ve IFC EDGE eğitimleri de eklenecek. Web sitemizden ve sosyal iletişim sayfalarımızdan bilgi alabilirsiniz.

Sağlık ve Konfor Komitesi

WGBC'nin "İnsanlar için daha iyi yaşam alanları" projesi çalışmalarına koşturarak ÇEDBİK'te de "**Sağlık ve Konfor Komitesi**" kuruldu. Çevre dostu bina sadece enerji verimli bina demek değil. Bina taşıyıcı sistemi, bina kabuğu ve işletme donanımlarının yanı sıra sağlıklı dekorasyondan mobilyalarına kadar pek çok tamamlayıcı unsurun bulunduğu ortamın, kullanıcıların sağlığı ve verimliliği üzerine büyük etkisi var. Önümüzdeki yıllarda bina tasarım ve belgeleme kılavuzları bu konuları daha da fazla içerecek.

Sağlıklı Toplumlar için Suyu Erişebilen Bireyler

Birleşmiş Milletler tarafından 2015 Eylül ayında ilan edilen 17 Küresel Hedef'ten altıncısı olan "Temiz Su ve Sıhhi Koşullar", 10 insandan birinin temiz suya erişemediği dünyamız için kuşkusuz hayati önemde. 2030'a kadar herkes için suyun ve sıhhi koşulların erişilebilirliği ve sürdürülebilir yönetiminin güvence altına alınmasını öngören bu hedefe ulaşmada inovasyon da kuşkusuz bir o kadar önemli.

Bizlerin bir günü bile susuz geçmez, geçemezken dünyadan 1,2 milyar insan bazen umarsızca harcadığımız bu kaynaktan ve dolayısıyla hijyen koşullarından yoksun. En temel ihtiyaçlarımızdan biri olan sudan yoksun olmak, sağlık koşullarını ve dolayısıyla tüm yaşamı da olumsuz etkiliyor kuşkusuz. Birleşmiş Milletler'in sürdürülebilir kalkınma için belirlediği 17 Küresel Hedef'ten altıncısı, "**Temiz Su ve Sıhhi Koşullar**" herkes için suyun ve sıhhi koşulların erişilebilirliği ve sürdürülebilirlik yönetiminin güvence altına alınmasını öngörüyor. Her hedefte olduğu gibi bu hedefin de çeşitli alt başlıkları var ve genel olarak 2030'a kadar yapılması öngörülenler şöyle: Herkesin gü-

venilir ve erişilebilir içme suyu evrensel ve eşit biçimde erişiminin güvence altına alınması; kirliliğin azaltılması, arıtılmamış atık su oranının yarıya indirilmesi, güvenli tekrar kullanımı ile su kalitesinin yükseltilmesi; bütün sektörlerde su kullanım etkinliğinin büyük ölçüde artırılması; sürdürülebilir tatlısu tedarikinin sağlanması ve su kıtlığından mustarip insan sayısının önemli ölçüde azaltılması; sınır ötesi işbirliği yoluyla her düzeyde bütünleşik su kaynakları yönetimi uygulanması; uluslararası işbirliğinin ve gelişmekte olan ülkelere su hasadı, tuzdan arındırma, su verimliliği, atık su arıtımı, geridönüşüm ve tekrar kullanım teknolojileri gibi suyla ve sıhhi koşullarla ilgili faaliyetlerinde ve programlarında

verilen kapasite geliştirme desteğinin artırılması; yerel halkların su ve sıhhi koşullar yönetiminin geliştirilmesine katılımlarının desteklenmesi ve güçlendirilmesi...

Bütün bunların sağlanabilmesi için farkındalığın artırılmasına yönelik kampanyalar kadar inovasyona da büyük rol düşüyor. Hem dünyada hem de ülkemizde gerek kamu gerekse özel sektör bu tür girişimleri destekliyor, yenilikçi fikirlerle yaratıcı çözümler getiriyor. Küresel su krizinin farklı çözümler gerektiren farklı sebepleri var. 1,2 milyar insan su kıtlığının olduğu bölgelerde yaşarken, gerçek bir değişimin yolu da politika, teknoloji ve davranış değişikliğinden geçiyor. İşte bu krize farklı açılardan getirilen yenilikçi çözümlerden üç örnek:

1 İçilebilir Kitap: Bu kitap, kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan **Water is Life** ile işbirliği yapan Carnegie Mellon Üniversitesi'nden araştırmacılar tarafından geliştirilmiş bir eğitim ve filtreleme aracı. Kitabın her sayfası su ve sıhhi koşullara ilişkin temel tavsiyeler verirken aynı zamanda içme suyundaki bakterileri %99,9 oranında azaltan bir "filtre" işlevi de görüyor. Her kitap okuruna dört yıl boyunca yetecek kadar temiz su sağlayacak yeterlilikte. Gana, Kenya, Haiti, Etiyopya, Hindistan ve Tanzanya'da dağıtım yapılan kitabın Farsçası da hazırlanıyor.

2 Sis kapanları: Fas'ta bir mikroklima alanı olan Boutmezguida Dağı'nın yamaçlarında kurulan devasa ağlar, sisteki nemi yakalıyor ve bu nem, yoğunlaşmanın ardından biriktiriliyor. Bu sayede günde 6300 litre su toplanabiliyor. Projenin arkasındaki kurum, kâr amacı gütmeyen **Dar Si Hmad**, Birleşmiş Milletler tarafından geçen yıl "Momentum for Change" ödülüne layık görülmüş. İlk kez Güney Amerika'da geliştirilen sis yakalama sistemleri bugün Şili, Peru, Eritre, Güney Afrika ve Kaliforniya'da da kullanılıyor.

3 Mobil Duşlar: San Francisco merkezli kâr amacı gütmeyen bir kuruluş olan **Lava Mae**, evsiz insanlara mobil duş ve hijyen koşulları sağlıyor. Kurucusu Doniece Sandoval'ın ilk olarak kullanılmayan bir otobüsün mobil bir duş ünitesine dönüştürülmesiyle başlatılan hizmet, 2014'ten bu yana 2400'den fazla insana 14 bin duş imkanı sundu. San Francisco'nun yanı sıra Los Angeles sokaklarında da evsizlere hizmet veriyor.

“Sürdürülebilirlik, Bireyden Başlayıp Dalga Dalga Yayılıyor”

Borusan, 2009 yılından bu yana hazırladığı sürdürülebilirlik raporlarından sonuncusunu Şubat ayında yayımladı. Raporun bu yılki teması ise, şirket çalışanlarının bireysel olarak gerçekleştirdikleri sürdürülebilirlik uygulamalarını kapsayacak şekilde “Ekolojik Borusanlı” olarak belirlendi. “Sürdürülebilirlik alanında başarılı olmanın en temel koşullarından biri bu yaklaşımın kurum kültürünün ayrılmaz bir parçası haline gelmesi ve çalışanlar tarafından içselleştirilmesi” diyen Borusan Holding Kurumsal İletişim Direktörü Şule Yücebıyık ile raporun ayrıntılarını konuştuk.

 Nevra YARAÇ

2009’dan bu yana hazırladığımız sürdürülebilirlik raporlarımızdan sonuncusunda öncelikli sürdürülebilirlik konuları ne oldu? Geçen yedi yılda bu önceliklerde nasıl bir değişim meydana geldi?

Sürdürülebilirlik raporlarımızda temel olarak ekonomik, çevresel ve sosyal performansımıza odaklanıyor, sürdürülebilirlik stratejimizi ve yönetimimizi paylaşıyoruz. Raporlarımız Borusan şirketlerinin sürdürülebilirlik alanında yürüttükleri çalışma ve yatırımların yanı sıra holding ve şirketler olarak yürüttüğümüz kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarını kapsıyor.

Sürdürülebilirliğimizin temel ekselerinden biri olan inovasyon yatırımlarına son raporlarımızda geçmişe kıyasla daha fazla yer ayırdığımızı söyleyebiliriz. Bu da **Ar-Ge, inovasyon** ve **dijitalleşmeye** yatırım yapmak yönünde grubumuzun aldığı stratejik kararlar yakından ilgili.

Raporlarımızın her yıl bir teması oluyor. Bu temaları belirlerken Borusan çalışanlarını sürdürülebilirlik yaklaşımımızın içine nasıl katabileceğimizi düşünüyoruz. Çalışanların benimsemediği ve sahiplenmediği yaklaşımların pratik hayatta uygulanması ve sonuç vermesi mümkün olmuyor.

Sürdürülebilirlik raporunuzun bu yılki teması “Ekolojik Borusanlı” ile bireysel olarak çalışanların gerçekleştirdiği sürdürülebilirlik uygulamalarına da yer verdiniz. Sürdürülebilirliğin içselleştirilmesi adına nasıl bir katkısı oldu bu seçiminizin?

Sürdürülebilirlik alanında başarılı olmanın en temel koşullarından biri bu yaklaşımın kurum kültürünün ayrılmaz bir parçası haline gelmesi ve çalışanlar tarafından içselleştirilmesi. Sürdürülebilirliğin esasen bireyde başladığını ve dalga dalga

yayıldığını düşünüyoruz. O nedenle son raporumuzda özellikle bu konuyu öne çıkarmak istedik ve raporumuzun temasını “Ekolojik Borusanlı” olarak belirledik. Borusan çalışanlarının bireysel olarak gerçekleştirdikleri sürdürülebilirlik uygulamalarını tanıttık. Evde deterjan yapımı ve atık yağların toplanmasından artık yiyeceklerin hayvanlara verilmesine; evde, şehir ortamında damla sulama yöntemiyle bahçecilik yapmaktan kefir, yoğurt ve tarhana yapımına kadar Borusanlıların benimsedikleri sürdürülebilir yaşam tarzı raporda yer aldı.

Bu yaklaşımın kurumsal kültürümüzde sürekli güçlenmesini, çalışanlarımız için de adeta doğal bir refleks haline gelmesini istiyoruz. Zaten bu ikisi birbirlerini besleyerek hedeflerimize doğru ilerlememizi sağlıyor.

İklim değişikliği işbirliği gerektiğinden en önemli meselelerden biri... Bu sorunla mücadele kapsamında paydaşlarınızla ne tür ortaklıklar geliştirdiniz, çalışmalarınızın sonucunda ne gibi kazanımlar elde ettiniz?

İklim değişikliği günümüzde insanlığın karşı karşıya kaldığı en önemli sorunlardan biri. Biz 2010 yılında BM'nin İklim Değişikliği Mücadele bildirisini imzalayan ilk üç Türk şir-

ketinden biriyiz. Bu anlamda faaliyetlerimizin iklim değişikliğine olası etkilerini göz önüne alıyor ve verimliliği ön plana çıkarıyoruz. **Enerji verimli iş süreçleri** geliştirmeye, **kaynak tasarrufu sağlamaya** ve **daha az enerji tüketen ürünler** sunmaya çalışıyoruz. Enerji sektöründeki çalışmalarımızla Türkiye'nin yenilenebilir enerji kaynaklarından daha fazla yararlanmasına ve fosil yakıtlara bağımlılığını azaltmasına katkıda bulunuyoruz. Geliştirmekte olduğumuz yeni bir iş kolu olan sürdürülebilir enerji alanında toplam 362 milyon dolar yatırım yaptık. Yenilenebilir enerji alanındaki yatırımlarımızla 2015 yılında 473 bin ton CO₂ salımını engelledik.

BM'nin 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi'nden hangileri öncelikleriniz arasında yer alıyor? Bu hedefler kapsamında hayata geçirmeyi planladığınız uygulamalarınız neler olacak?

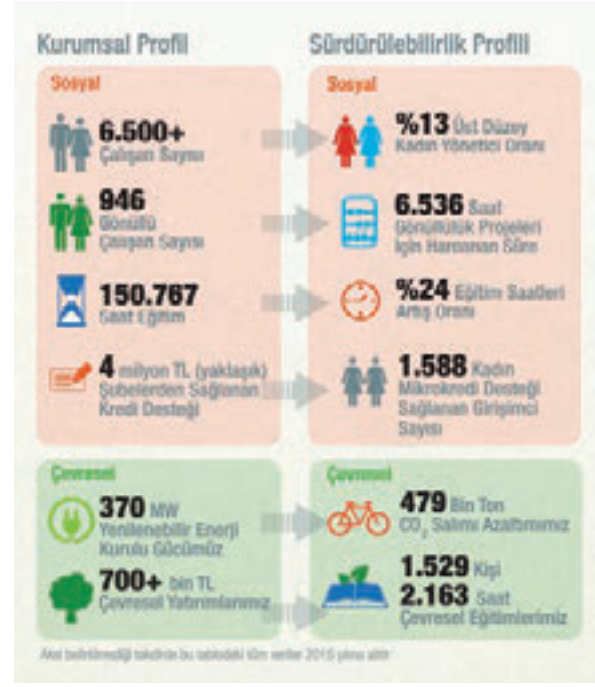
“Evde deterjan yapımı ve atık yağların toplanmasından artık yiyeceklerin hayvanlara verilmesine; evde, şehir ortamında damla sulama yöntemiyle bahçecilik yapmaktan kefir, yoğurt ve tarhana yapımına kadar Borusanlıların benimsedikleri sürdürülebilir yaşam tarzı raporda yer aldı”

likleriniz arasında yer alıyor? Bu hedefler kapsamında hayata geçirmeyi planladığınız uygulamalarınız neler olacak?

17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi'ne baktığımızda bu hedeflerin yoksulluktan açlığa, ekonomik büyümeden iklime, enerjiden barışa kadar geniş bir yelpazede yer aldıklarını görüyoruz. Bu hedeflere ulaşılabilmesi elbette öncelikle hükümetlerin, devletlerin planlama ve çalışmasıyla mümkün olacak. Ancak hiç kuşkusuz bireylerin ve kurumların da kendi üzerlerine düşenleri yapması gerekiyor. Borusan'ın bu yöndeki çalışmalarını iki kategoride ele alabiliriz: Birincisi işle ilgili faaliyetlerimizi sürdürülebilir kılmak; ikincisi ise sosyal performansımızı güçlendirmek.

İşle ilgili faaliyetlerimizi sürdürülebilir kılmak noktasında, Borusan her şeyden önce, farklı sektörlerde faaliyet gösteren başarılı bir iş grubu olarak toplum için **değer, refah ve istihdam** yaratılmasına katkıda bulunuyor: Üç kıtada, 12 ülkede gerçekleştirdiği operasyonlarla 8000'den fazla çalışan istihdam ediyor. Enerji alanında yaptığı yatırımlarla ise yenilenebilir, çevre dostu enerji kaynaklarını destekliyor. Sosyal performans anlamında ise sürdürülebilirlik yaklaşımımızı **kadının güçlendirilmesi, eğitim ve**

“Hangi dalı olursa olsun sanat, insanı yaşadığı dünya ve çevresi hakkında düşündüren, üstelik daha önce düşünmediği boyutları düşündürebilen çok güçlü bir araç. Borusan yüzünü modern dünyaya dönen, çağdaş uygarlık seviyesini hedefleyen bir Türkiye’de bu hedefe ulaşmayı destekleyecek en önemli araç olan sanatı ve müziği uzun yıllardır destekliyor”

kültür-sanat yatırımlarına odaklıyoruz. BM’nin 17 hedefi arasındaki cinsiyet eşitsizliğinin giderilmesi, bizim kadının güçlendirilmesine yönelik çalışmalarımıza paralel. Bu bağlamda, **Annemin İşi Benim Geleceğim** (AİBG) projesini hayata geçirdik. Türkiye’de kadınların küçük yaşta çocukların bakım sorumluluğu nedeni ile işe girmekte güçlük çektikleri tespitinden yola çıkarak kadın istihdamını artırmaya yönelik bir çalışma bu. 10 farklı ilde yer alan 10 organize sanayi bölgesinde 0-6 yaş grubundaki çocuklara yönelik **Borusan Neşe Fabrikası** adını verdiğimiz kreş ve gündüz bakım evleri açmaya başladık. Adıyaman, Afyonkarahisar, Malatya ve Balıkesir’deki kreşlerimizi tamamladık.

Kız çocuklarının hayata daha eşit koşullarda başlaması için de **Haydi Kızlar Kodlamaya** projesini başlat-

tık. Borusan Gemlik fabrika çalışanlarımızın 7-14 yaş arasındaki 60 kız çocuğuna kodlama eğitimi verildi. Şu anda İstanbul’da Sefaköy ve Halkalı fabrikalarındaki çalışanlarımızın 100’ü aşkın kız çocuğuna da aynı eğitimi veriyoruz.

Sürdürülebilirlik Hedefleri’nde gerçek ve kalıcı etki yaratmak için asıl önemli unsur kaynak aktarımının sürekliliğini sağlamak. Biz de bu bakış açısıyla sürdürülebilirlik yatırımlarımızı şekillendiriyoruz.

Bütünsel bakacak olursak, eğitim, kültür-sanat, çevre, insan hakları ve kadının güçlendirilmesine yönelik çalışmaları ile 1000’e yakın gönüllü Borusanlı, iyiliğe 6500 saat ayırdı ve grubumuz tüm toplumsal projelere 12 milyon dolar seviyesinde kaynak ayırdı.

Borusan tüm faaliyetlerinin yanı sıra sanat ile de özdeşleşmiş bir

kurum. Sanat ve sürdürülebilirlik ilişkisini nasıl değerlendiriyorsunuz? Birbirlerini nasıl güçlendirebilirler? Bu gücün topluma ve çevreye nasıl bir katkısı olabilir?

Hangi dalı olursa olsun sanat, insanı yaşadığı dünya ve çevresi hakkında düşündüren, üstelik daha önce düşünmediği boyutları düşündürebilen çok güçlü bir araç. Borusan yüzünü modern dünyaya dönen, çağdaş uygarlık seviyesini hedefleyen bir Türkiye’de bu hedefe ulaşmayı destekleyecek en önemli araç olan sanatı ve müziği uzun yıllardır destekliyor.

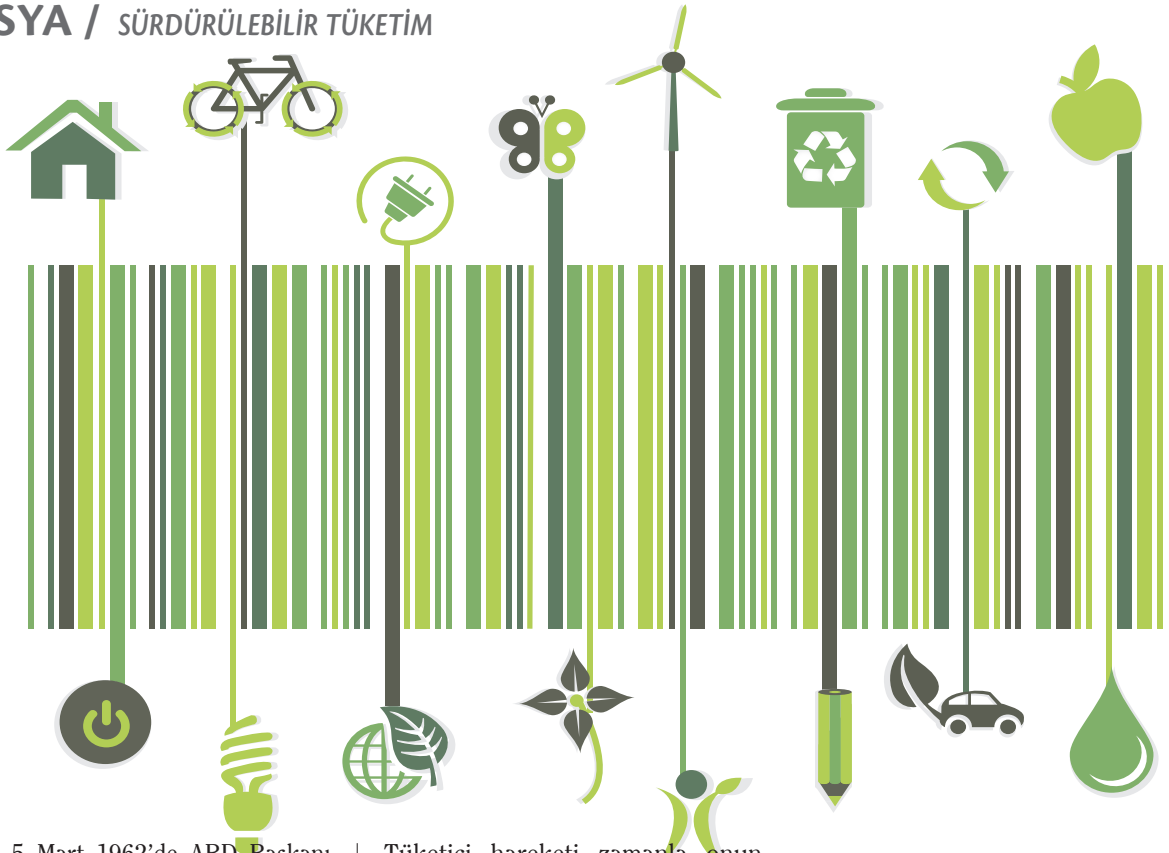
Bu alandaki katkılarımızı Borusan Sanat ve Borusan Contemporary aracılığıyla yapıyoruz. Binlerce müzikseveri Türkiye’nin ve dünyanın en iyi müzisyenleriyle buluşturduk; çağdaş sanatın özgün örneklerini sanatseverlere sunduk. ○

Gezegeni Türetebilir miyiz?

Tüketirken bugünün ve gelecek nesillerin ihtiyaçları için gerekli mal ve hizmetlerin sürdürülebilirliğin üç ayağı olan ekonomik, sosyal ve çevresel niteliklerini ne kadar göz önünde bulunduruyoruz? Kullandığımız ürünlerin içeriklerine, hangi koşullarda üretildiklerine dair ne kadar bilgi sahibiyiz, bunları öğrenmeyi ne kadar talep ediyoruz? Karşı karşıya olduğumuz reklam ve tanıtım bombardımanı altında sürdürülebilir olanı olmayandan ayırt edebiliyor muyuz? Ve en önemlisi ihtiyaçlarımızın sınırsız, kaynakların sınırlı olduğunun farkında mıyız? Tüketirken haklarımızı ve sorumluluklarımızı içselleştirmenin kendimizin, bizden sonrakilerin, çevremizin sağlığı ve refahı için hayati önemde olduğundan hareketle tükettiklerimize ödediğimiz bedelin yanı sıra bunların yerküreye bedelini de ölçüp biçiyor muyuz? Kısacası, tüketici değil, sevgili Uygur Özemi'nin ortaya attığı kavramla söylersek, "Türetici" olmaya ne kadar hazırız?

 Nevra YARAÇ

1 5 Mart 1962'de ABD Başkanı John F. Kennedy, Kongre'ye hitaben yaptığı konuşmasında "Tüketiciler, doğası gereği hepimizi kapsayan en geniş ekonomik grup olarak kamusal ya da özel neredeyse tüm ekonomik kararları etkiler ve onlardan etkilenirler. En önemli grup olsalar da görüşleri genellikle dikkate alınmaz" diyerek tüketici haklarına ilişkin fikirlerini en üst düzeyde ifade eden ilk politikacı olmuştur.

Tüketici hareketi zamanla onun vizyonunu sekiz ilke haline getirdi: Gıda, barınma, sağlık hizmeti, eğitim, enerji, su ve hijyen gibi temel ihtiyaçların karşılanması; sağlık ya da yaşamı tehdit eden ürünler, üretim süreçleri ve hizmetlere karşı korunma; bilinçli karar verebilmek için ihtiyaç duyulan bilgiye sahip olma; gereken kaliteye sahip, rekabetçi fiyatlarla sunulan mal ve hizmet çeşitlerinden seçebilme; devlet

Doğada olumsuz değişimleri azaltırken doğal kaynakları koruyan, daha az atık oluşturan ve oluşanları yeniden üretime dahil eden; sosyal anlamda etiklik ve adilliği gözeterek üretilen ürünleri ne kadar çok talep edersek, üretimin doğasında da olumlu değişimler meydana gelecek.

ETİK, SORUMLU, SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM

Ethical Consumer'ın internet sitesinde yer alan ve dünyanın dört bir yanında etik tüketimi yaygınlaştırmaya çalışan organizasyonlar, tüketicilerin etik kararlar almasına farklı yollarla destek oluyor.

Shop Ethical! (Avustralya)

Shop Ethical! Ethical Consumer Group tarafından oluşturulmuş, topluluk temelli kâr amacı gütmeyen bir ağı. Tüketicilere daha sürdürülebilir satın alma uygulamaları konusunda yardımcı oluyor. Ethical Consumer Group, Shop Ethical!'in yanı sıra projeler, etkinlikler ve atölyeler yürüterek tüketici kültürü içinde uygulamaya yönelik alternatifleri görme fırsatı veriyor ve deneyimlerin, hedeflerin paylaşılmasını sağlıyor. Shop Ethical! hem basılı formatta hem de mobil uygulamalar olarak Avusturya'da bulunabilen markaların çevresel ve sosyal karnelerine odaklanıyor. www.ethical.org.au

Bewusstkaufen (Avusturya)

Bewusstkaufen, Çevre Bakanlığı'nın bir inisiyatifi olarak Avusturya'da sürdürülebilir tüketim için oluşturulan ilk web portalı. 250 etiket, 60 alışveriş rehberi ve 2000 sürdürülebilir ürün hakkında enformasyonun yer aldığı platform, tüketicilerin sürdürülebilir ürünler konusunda farkındalığını artırıyor, bilinçli, sürdürülebilir tüketim konusunda geniş kapsamlı bilgiler sunuyor. Ayrıca alanında uzman kişilerin yazılarının yayınlandığı bir de blogu var. www.bewusstkaufen.at

Netwerk Bewust Verbruiken (Belçika)

Netwerk Bewust Verbruiken, sürdürülebilir yaşam, az ve farklı tüketim konusunda topluluk

politikasının yürütülmesi ile mal ve hizmetlerin geliştirilmesinde çıkarlarının temsil edilmesi; kalitesiz ürünler ya da hizmetler karşısında zararlarının tanzim edilmesi; bilinçli ve güvenilir kararlar alabilmek için bilgi ve becerilerin kazanılması; bugünün ve gelecek nesillerin esenliğini tehdit etmeyen bir çevrede yaşamak ve çalışmak.

Tam da bizlerin ve gelecek nesillerin esenliğini gözetken bu sonuncu ilkeye denk düşecek şekilde; Eylül 2015'te Birleşmiş Milletler, ayak bastığımız gezegenin ve hayatlarımızın daha yaşanılır olması için 17 hedef belirledi. Uluslararası bir uzlaşmayla oluşturulan bu Küresel Hedefler, 2030'a kadar dünyanın sürdürülebilir kalkınma gündemini belirleyecek. Birbirine bağımlı 17 hedeften biri de (Hedef 12) Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim. Yoksulluğun ve açlığın sona erdirilmesi, sağlıklı bireyler, kaliteli eğitim, cinsiyet eşitliği, temiz su ve hijyen, erişilebilir ve temiz enerji, doğal kaynakların korunması, barış ve adaletin sağlanması, eşitsizliklerin azaltılması gibi diğer hedeflere ulaşmada da sürdürülebilir tüketim ve üretim kuşkusuz kilit öneme sahip.

1992 yılında Rio'da düzenlenen

Dr. Uygur Özemesi, Kurucu ve Kışkırtıcı, Good4Trust.org

Bir Vuruşta 17 Tane...

Grimm Kardeşler'in Cesur Terzi masalını bilmeyen yoktur herhalde... Biz de bu Cesur Terzi'yle aynı pervasızlık içinde bir vuruşta 17 tane diye yola çıktık. Şayet gezegenimizde insan varlığını sürdürülebilir hale getirmek istiyorsak Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne (SKH) ulaşmamız gerektiği gün gibi ortada. Evet, bu kadar açık, fakat mevcut kâr maksimizasyonu, tüketim ve büyüme ekonomisi içinde hedeflere nasıl ulaşacağız? Bu mevcut ekonomik model içinde sürdürülebilir kalkınma hedefleri anlamsızlaştığına göre, sistemin bir **mutluluk maksimizasyonu, tüketim ve dairesel bir büyüme ekonomisine dönüşmesi** gerektiği aşikâr. Bu gerekliliği sürekli slogan gibi tekrarlamak yerine uygulamaya geçmek üzere Cesur Terzi'nin pervasızlığıyla yola çıkıyoruz. Güzel yanı bu yolculukta yalnız da değiliz. Dünya genelinde **"transition town"** ve **"solidarity economy"** hareketleri, kurulan sosyal yatırım bankaları, ekolojik yerel kalkınma bankaları, yerel para birimleri SKH'ye yönelik sözde değil özde bir katkı yapıyorlar. Dünyada yola çıkan bu geniş hareketin içinde biz de **Good4Trust.org**'da (Türetici ve üreticilerden oluşan topluluğun

amacı iyiliği çoğaltarak tüketim ekonomisi yerine doğaya ve insana dost bir üretim ekonomisi kurmak) yavaş ama emin adımlarla büyüyen bir topluluk olarak yol alıyoruz. Topluluğa üye kabul edilen 23 üretici ve bize katılan 7000 türetici ile amacımız bir **türetim ekonomisi** kurarak ekolojik ve sosyal açıdan adil bir gelecek yaratmak. Bu amacı açarsak karşımıza SKH çıkıyor. Her bir üreticimiz birden çok hedefin sağlanmasına yönelik fayda üretiyor. Örneğin külsuyu üreticisi **"temiz su ve sürdürülebilir tüketim ve üretim"** hedeflerine doğrudan katkı yaparken, bir yandan yoksulluğu azaltmak, onurlu iş ve ekonominin dairesel büyümesine, endüstriyel inovasyona katkı veriyor. Bir organik kurabiye üreticimiz ise **"cinsiyet eşitliği ve sağlık"** hedeflerine doğrudan katkı yaparken, diğer hedeflerin neredeyse tamamına hizmet ediyor. Türeticilerimiz ise bu üretimleri destekleyerek ihtiyaçlarını karşıladıkları için yaşamın devamlılığı bu hedefleri oluşturur hale geliyor... O zaman da bu hedefler, mukim güçlerin ve ulus devletlerin politikalarına bağımlılıktan çıkıp, sokaktaki insanın yarattığı bir değer olabiliyor. Hedefler türetiliyor...

temelli bir internet sitesi. 1998'de Tüketici Örgütleri İçin Araştırma ve Enformasyon Merkezi tarafından kurulmuş, bugün 40'ın üzerinde tüketici, çevre ve kalkınma örgütü bu ağın içinde yer alıyor. Amaç bu organizasyonlar arasında işbirliği ve bilgi paylaşımını teşvik etmek. Tematik kampanyalar, projeler ve formasyonlarla yetişkinlere daha çevre dostu, basit bir yaşam konusunda ilham vererek onları harekete geçiriyor.

www.bewustverbruiken.be

My Sustainable Canada (Kanada)

My Sustainable Canada, 2007'de kurulmuş kâr amacı gütmeyen bir organizasyon.

İnsanlara ve kurumlara sürdürülebilir tüketim konularıyla ilgili nasıl daha iyi eğitim verilebileceği konusunda araştırma ve politika geliştiriyor. 425 üyesi arasında sanayi düzeyinde sürdürülebilirlik uygulayıcıları, akademisyenler ve vatandaşlar bulunuyor.

www.mysustainablecanada.org

Danwatch (Danimarka)

Danwatch, küresel düzeyde kurumsal sosyal sorumluluk, insan hakları, çevre ve çatışma alanlarıyla ilgili bağımsız bir medya ve araştırma merkezi. Amacı, devletler, yatırımcılar ve işletmelerin gelişmekte olan ekonomilere yönelik sosyal sorumluluk

yaklaşımı barındırıp barındırmadığını ya da bunu nasıl yaptığını belgelemek.

www.danwatch.dk

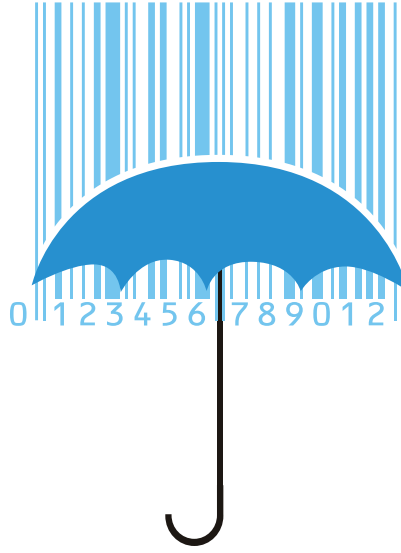
ConsoGlobe (Fransa)

ConsoGlobe, sorumlu tüketimle ilgili tüm konulara odaklanan online dergi formunda bir internet sitesi. Gıdadan enerjiye, mobilyalardan seyahate farklı alanlarda ürün bilgilerinin yer aldığı yazılara yer veriyor. Aynı zamanda "süper gıdalar"ın satıldığı online alışveriş bölümü ile kullanıcıların ürünlerine dair reklam verebildiği, satılabildiği ya da takas edebildiği bir platformu da bünyesinde barındırıyor. www.consoGlobe.com

Dünya Zirvesi'nin sürdürülebilir gelişme eylem planı çerçevesinde yer alan Gündem 21 Belgesi'nin 4. Bölümü'nde "Küresel ekolojik çevrede sürekli artan bozulmanın başlıca nedeni, özellikle gelişmiş ülkelerde sürdürülemez üretim ve tüketim kalıplarının sergilenmesidir" deniyordu. Zirve sonundaysa, "Sürdürülebilir gelişmeyi sağlamak ve insan eylemlerinin ekolojik çevreye karşı olumsuz etkilerini en aza indirmek için **tüketim kalıplarını değiştirmek, insanoğlunun en büyük mücadelelerinden biridir**" noktasına varıldı.

BM Genel Kurulu tarafından 1985'te kabul edilen Birleşmiş Milletler Tüketici Koruma İlkeleri (UNGCP), 1999 yılında genişletilerek 2015'te son halini aldı ve tüm dünyada etkin tüketici koruma yasaları için ilkeler öngörüyor. Kuşkusuz bu ilkelerin hayata geçmesinde hükümetler kadar iş dünyasına ve bireylere de önemli roller düşüyor. Sürdürülebilirlik en temelde insanların ihtiyaçlarını nasıl karşıladığıyla paralel ilerliyor. Ve bu ihtiyaçları büyük oranda tüketerek karşılyo-

Yoksulluğun ve açlığın sona erdirilmesi, sağlıklı bireyler, kaliteli eğitim, cinsiyet eşitliği, temiz su ve hijyen, erişilebilir ve temiz enerji, doğal kaynakların korunması, barış ve adaletin sağlanması, eşitsizliklerin azaltılması gibi hedeflere ulaşmada sürdürülebilir tüketim ve üretim kuşkusuz kilit öneme sahip.

ruz. Peki tüketirken bugünün ve gelecek nesillerin ihtiyaçları için gerekli mal ve hizmetlerin sürdürülebilirliğin üç ayağı olan ekonomik, sosyal ve çevresel niteliklerini ne kadar göz önünde bulunduruyoruz? Kullandığımız ürünlerin içeriklerine, hangi koşullarda üretildiklerine dair ne kadar bilgi sahibiyiz, bunları öğrenmeyi ne kadar talep ediyoruz? Karşı karşıya olduğumuz reklam ve tanıtım bombardımanı altında sürdürülebilir olanı olmayanlardan ayırt edebiliyor muyuz? Ve en önemlisi **ihtiyaçlarımızın sınırsız, kaynakların sınırlı olduğunun farkında mıyız?**

Hayatımızı ve gezegenin hayatını tercihlerimiz belirliyor. Üretimini her aşamasında etik, adil, sürdürülebilir, sağlıklı nitelikler barındıran ürünleri satın almak; bu özellikleri taşımayanları satın almama hakkını kullanma bir tercih, hem de çok önemli bir tercih. Doğada olumsuz değişimleri azaltırken doğal kaynakları koruyan, daha az atık oluşturan ve oluşanları yeniden üretime dahil eden; sosyal anlamda etiklik ve adilliği gözeterek üretilen ürünleri ne

Christliche Initiative Romero (Almanya)

The Christian Initiative Romero (CIR), 1981'den beri Orta Amerika'da emekçi ve insan haklarını geliştirmek için faaliyette. Nikaragua, El Salvador, Guatemala ve Honduras'taki halk hareketlerini ve organizasyonları destekliyor. İnternet sitesinde yer alan kampanyalar temiz giysi gibi etik tüketim konularına odaklanıyor. Site aynı zamanda ziyaretçilerin çeşitli dilekçeleri doğrudan imzalamasına olanak veriyor. www.ci-romero.de

Consumers International (Küresel)

Consumers International (CI) kâr amacı gütmeyen dünya tüketici grupları federasyonu. 120 ülkeden 240 üyesi var ve dünyanın dört bir yanında tüketicileri

korumak ve güçlendirmek için uluslararası bir hareket oluşturuyorlar. İnternet sitesi, tüketici haklarının en iyi şekilde nasıl hayata geçirilebileceğine dair tavsiyeler verirken, üye alanında organizasyonlar paylaşımında bulunabiliyor. Antibiyotik direnci, tuz azaltımı ve çocuklara gıda pazarlama gibi konularda çok sayıda kampanya yürütüyorlar. www.consumersinternational.org

GoedeWaar (Hollanda)

GoedeWaar, sürdürülebilir tüketim odaklı, bağış esasına dayanan bir organizasyon. İşletmelerden, Hollanda hükümetinden ve STK'lardan danışmanlık alan organizasyonun internet sitesinde tedarik zinciri boyunca ürünlerin sürdürülebilirliğine dair kapsamlı

araştırmalar yer alıyor. Gıda, içecek ve giysi gibi ürünlerin sosyal, ekonomik ve çevresel etkilerini tedarik, üretim ve dağıtım aşamaları kapsamında değerlendiriyor. www.goedewaar.nl

CRIC (İspanya)

Araştırma ve Tüketici Enformasyonu Merkezi (CRIC), 1996'da Barcelona'da kurulan kâr amacı gütmeyen bağımsız bir organizasyon. 2002'den bu yana üç ayda bir yayınladığı **Opcions** dergisiyle (İspanyolca ve Katalanca) farklı ürünlerle ilgili raporlar ve rehberler sunuyor. "Consumpedia" ile de lambadan ahşap mobilyaya, turizmden bilgisayara 13 alanda ürün çalışmalarına yer veriyor. Bu çalışmalarda tüketicilerin ihtiyaçlarını en az kaynakla nasıl

Prof. Dr. Filiz Karaosmanoğlu, İstanbul Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi,
Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Derneği Başkanı

“Ürünün Teknik Öyküsü Sorgulanmalı”

“Değişen Dünyamız: Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi” başlığı ile sıralanan, yenilenmiş Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’ni incelediğimizde “Sürdürülebilir tüketim ve üretim modellerinin yaygınlaştırılması” amacını görüyoruz. Üretimde ve tüketimde sürdürülebilirliğin sağlanması, üretimde en temiz teknoloji kullanımı ve kaynak verimliliği ile doğrudan iklim değişikliği mücadelesinde yol almayı işaret ediyor. **Tüketicinin ne aldığı iki bedeli ile bilmesi gerekir: Ürünün satış bedeli ve ürünün yerküreye bedeli.** Ürünün ucuz-pahalı olmasının yanı sıra ürünün karbon ayakizi ve su ayakizi başta olmak üzere yerküreye, yaşam döngüsünde verdiği zarar, tüm katı-sıvı-gaz kirleticiler değerlendirilmeli. Diğer deyişle ürünün teknik öyküsü, eko-etiket sorgulanmalı. Bu hiç kolay değil. Eko-etiket henüz yaygın değil. Üreticinin sorumluluğu

yüksek. Marka yönetiminde tüketiciye bilgi verirken şeffaf ve doğru olmak gerekir. Tüketici ne aldığı bilmeli ve tercihini yapmalı. Tüketiciyi koruma hedefli sivil toplum örgütlerinin bu konuların bilinir olması ve tüketiciyi koruma politikaları içinde yer alması için uğraşması yararlı olacaktır. Henüz odaklanma yok. Türkiye’de henüz sürdürülebilir üretim-tüketim konusunda firma ve fert bazında yaygın bilinirlik de yok. Kapasite artırımı şart. Ancak sayıları giderek artan mükemmel uygulamalar çok. Hepimize görev düşüyor. EKOIQ dergisine, akademiye, Sürdürülebilir Üretim ve Tüketim Derneği’ne (SÜT-D). SÜT-D ülkemizde sürdürülebilir üretim ve tüketim olgusunda ciddi bilgi ve kapasite eksikliği olduğu görülerek, bu yönde farkındalık yaratma, çalışmalarını teşvik etme amacı ile kurulan bir dernek.

Sürdürülebilirliği yaşam kültürünün ögesi yapan bireylerin yetiştirilmesini öncelikli görüyoruz. Geleceğe yatırım yapıyoruz. Zor günlerden geçen güzelim ülkemizde, sürdürülebilirliğin eğitim programlarında yer alması gerekir. Okul öncesinden başlayarak, **SÜT-D Küçük Karbon Kahramanları** ile resmi erk, yerel yönetim, medya ve iş dünyasını bir araya getiriyor, kişi ve kuruluşların karbon ayakizi azaltım başarılarını “Düşük Karbon Kahramanı Ödülü” vererek taltif ediyoruz. EKOIQ okurlarını 26 Nisan 2017’de, İTÜ’de gerçekleştireceğimiz **IV. İstanbul Karbon Zirvesi’ne** davet eder, sürdürülebilirlik okur-yazarı tüketicilerimizin artmasını dilerim.

karşılayabilecekleri ve ürünleri uzun süre kullanma yolları konularında tavsiyelerde bulunuyor. www.opcions.org

Codecheck.info (İsviçre, Almanya, Avusturya)

Kâr amacı güden bu girişim, internet sitesinde yer alan sponsorlu reklamlardan gelir elde ediyor. İnternet sitesi ve mobil uygulaması tüketicilere gıda, kozmetik gibi günlük kullanılan ürünlerin içeriğine ilişkin bilgi sağlıyor. Barkod tarayıcı sayesinde uygulama bir alışveriş rehberi de sunuyor. Hayvan esenliği ya da palm yağı kullanımı gibi sağlık ve sürdürülebilirlik konularına odaklanıyor. www.codecheck.info

Eko Cadı (Türkiye)

Eco Cadı, etik tüketim hakkında bilgilerin

ve alışveriş rehberinin yer aldığı bir internet sitesi. Kişisel bakım, temizlik malzemeleri, ambalajlı gıda, sebze-meyve ve hediyelik eşya kategorilerinde etik ürünleri bulabileceğiniz gibi sitede yer alan blog da “yeşil tercihler, etik ürünler”e dair yazılara yer veriyor. www.ekolojikcadi.com

The Good Shopping Guide (İngiltere)

The Ethical Company Organization’ın rehberi insanların gezegen, hayvanlar ve dünyadaki tüm insanlar için en iyisinin ne olduğuna dair bilinçli karar almasına yardımcı oluyor. Kitap, online ve mobil uygulama formlarındaki rehber, 72 ürün kategorisinde 700 markayı ne kadar etik üretim yaptıkları konusunda puanlıyor.

www.ethical-company-organisation.org/the-good-shopping-guide

GoodGuide (ABD)

GoodGuide, ürünlerin ve şirketlerin çevresel ve sosyal performansı hakkında bilim ve teknoloji uzmanlarından oluşan bir ekip tarafından derlenen verilerden oluşan enformasyon sunuyor. Kullanıcılar hem internet sitesinden hem de mobil uygulama üzerinden 250 bin ürün hakkında enformasyona ve puanlamaya erişebiliyor. Kayıt olmaları halinde ise “kişisel bir filtre” oluşturarak kendi etik tercihlerine yönelik ürünleri sıralayabiliyorlar. Ücretsiz mobil uygulama da kullanıcıların ürünlerin üzerindeki barkodlar aracılığıyla puanlamalara erişmesini sağlıyor. www.goodguide.com

kadar çok talep edersek, üretimin doğasında da olumlu değişimler meydana gelecek.

İlerleyen sayfalarda Türkiye ve dünyadan konunun uzmanlarının tüketici haklarının korunmasının sürdürülebilir kalkınma ile ilişkisi, bunun insanın ve gezegenin sağlığı üzerindeki etkisi ve yapılması gerekenler konusundaki görüşlerini bulacaksınız. Bahçeşehir Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Pazarlama ve Reklamcılık Bölüm Başkanı **Yrd. Doç. Dr. Ahu Ergen**, *Sürdürülebilir Tüketim Gönüllü Sadelik ve Maddi Değerler* adlı kitabında, “Tüketimimiz, değerlerimiz ve seçtiğimiz yaşam biçimi sürdürülebilirliği nasıl etkiliyor” diye soruyor ve bir araştırmayla bu soruya yanıtlar getiriyor. 1990 yılında kurulan, tüketici haklarının korunması, geliştirilmesi ve tüketicilerin bilinçlenmesi amacıyla faaliyetlerini sürdüren yaklaşık 40 ilde örgütlü bir sivil toplum kuruluşu olan **Tüketiciyi Koruma Derneği (TükoDer) Genel Başkanı Haşmet Atahan**, Türkiye’de denetleme ve düzenleme konusunda Batı standartlarına uygun son derece iyi çalışmalar yapılmasına karşın tüketicinin ve tüketici örgütlerinin güçlenmesinin önündeki en büyük engelin demokratik ve katılımcı bir anlayışın yerleşmemesi olduğunu söylüyor. Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Müberra Babaoğul** ise, “Sürdürülebilir gelişme sürecinin başarıya ulaşabilmesi için, pazarlama ve tüketim eylemlerinin de aralarında yer aldığı pek çok eylemin gözden geçirilmesi ve bu eylemlerin sürdürülebilir gelişmeyle uyumlu hale getirilmesi gerekli” diyor. **Thomson Reuters Sürdürülebilirlik Bölümü**’nün kurucusu ve yöneticisi **Timothy Nixon** da, sürdürülebilir kalkınmaya giden yolda tüketici haklarının

Turhan Çakar, Tüketici Hakları Derneği Genel Başkanı

Tüketiciler Tercihleriyle Üreticileri Yönlendirmeli

Sürdürülebilirlik kavramından da anlaşılacağı gibi, insanlığın var olduğu süre içinde tüketicilerin yaşamlarını insanca ve tüketici haklarına uygun bir şekilde sürdürebilmesi için tüketim alışkanlıklarının ve davranışlarının sürdürülebilirlik kavramına uygun olması bir zorunluluk. Zaten, sürdürülebilir tüketim, tüketici haklarına ilişkin ilke ve kurallar içinde yer alıyor. Sürdürülebilir tüketime ilişkin ilke ve kurallar 1999 yılında tüketici hakları kapsamında yer aldı. Tüketici hakları kapsamında sürdürülebilirlik kavramı 2015 yılı Aralık ayında Birleşmiş Milletler’in ilgili komitesi tarafından yeniden ele alınarak geliştirildi. Üretici firmaların ve markaların bu

anlayışı benimsemesi ve bu anlayışa uygun üretim yapmaları için, tüketiciler, sürdürülebilir tüketim ilke ve kurallarına uygun olarak tüketim tercihlerini ve anlayışlarını net ve açık bir şekilde ortaya koymalıdır. Bununla birlikte, **hükümet** ve ilgili **kamu kuruluşları**, sürdürülebilir tüketim ile sürdürülebilir üretim ilke ve anlayışına uygun olarak gerekli politika, plan ve yasal düzenlemeleri yapmalı. Bu konuda, tüketici örgütleri ile birlikte sürdürülebilir tüketim ve üretim konusunda etkinlik gösteren ve bu konuda duyarlılığı olan **demokratik kitle örgütlerinin** de ortaklaşa olarak baskı unsuru olmaları gerekli.

Hayatımızı ve gezegenin hayatını tercihlerimiz belirliyor. Üretiminin her aşamasında etik, adil, sürdürülebilir, sağlıklı nitelikler barındıran ürünleri satın almak; bu özellikleri taşımayanları satın almama hakkını kullanma bir tercih, hem de çok önemli bir tercih.

Hepimizin su içmek, karnımızı doyurmak gibi en temel ihtiyaçlarımızı karşılamak için her gün yaptığı eylem ise: Tüketmek. O halde, tüketirken kendimizin, bizden sonrakilerin, çevremizin sağlığı ve refahı için haklarımızı ve sorumluluklarımızı içselleştirmekten başka ilacımız yok...

Tim Hunt, Birleşik Krallık merkezli Ethical Consumer dergisi yöneticisi

Yerel İşletmeleri Destekle, Tüketimi Azalt!

Tüketicinin korunmasının hem tüketicilere (insan sağlığına zararlı toksik kimyasallar örneğin) hem de çevreye katkısı vardır. İhtiyatlılık ilkesine dayanan REACH gibi mevzuatlarda bunu görebilirsiniz. Etik ve sürdürülebilir tüketim konusunda otomobil sektörünü örnek olarak verebiliriz. Hibrid ve elektrikli araçların satışı hızla artıyor. Bunda devlet sübvansiyonlarının ve vergi muafiyetlerinin rolü büyük ki bu da etik piyasaların nasıl canlandırılabileceğine dair çok iyi bir örnek. Başka bir örnek ise çay sektörü. Devlet müdahalesi olmasa da **etik etiketleme**, İngiltere'deki süpermarketlerde standartları belirliyor. Bu etiketlerden herhangi bir türünü taşımayan çay bulmakta zorlanırsınız. Etik tüketim konusunda en iyi örnek ise adil ticaret etiketi olsa gerek. Bu sistem tedarikçiler için adil bir süreç sağlamak, Avrupalı tüketiciler ve hükümetler nezdinde bu meseleler konusunda farkındalık yaratmak üzere tüm dünyada işliyor. Dünyada yaygınlaşan korumacılık konusundaysa Brexit ve benzeri

durumların nasıl bir etki yaratacağını öngörmek zor. Ticaret anlaşmaları geleneksel olarak çevre korumayı alt düzeye çekiyor dolayısıyla Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı'nın (TTIP) rafa kaldırılması Avrupa'daki çevreciler tarafından coşkuyla karşılandı. Ancak bu yeni korumacılığın siyasi sonuçlarının ne olacağını kestirmek kolay değil.

Sorumlu tüketimi güvence altına almak için öncelikle onayladığınız şeyler yaptığını bildiğiniz büyük şirketleri boykot edilebilir, e-mail ya da sosyal medya aracılığıyla şirketleri bundan haberdar edebilirsiniz. Yerel, bağımsız işletmeler desteklenebilir, tüketim miktarı düşürülebilir. Örneğin her yıl cep telefonunuzu güncellemez ya da hızla değişen moda ayak uydurmazsınız. En etik ürünleri bulmak için de Ethical Consumer gibi web sitelerinden faydalanılabilir.

korunmasının öncelikle bireylerin ve toplumun sağlığını iyileştirmek için temel önemde olduğunun altını çiziyor.

Başkan Kennedy'nin Kongre'de konuştuğu tarihin bir yıl öncesinde kurulan ve küresel düzeyde tüketici haklarının korunması için faaliyet gösteren **Consumers International**'ın 1980'lerdeki başkanı **Anwar Fazal**, tüketici haklarının tamamlayıcısı olarak tüketici sorumlulukların çerçevesini çizmişti. Buna göre tüketiciler olarak her birimiz mal ve hizmetlerin kalite koşullarını daha fazla sorgulamak için gözümüzü açık tutmalı; sesimizi duyurmalı ve adil koşullar için harekete geçmeli; yaptıklarımızın diğer vatandaşlara özellikle de mevcut ekonomik ve sosyal gerçeklikleri göz önüne alarak dezavantajlı gruplara etkisi konusunda duyarlı ve sosyal sorumluluk bilinciyle hareket etmeli; kendimizin ve gelecek nesillerin yaşam kalitesini iyileştirmek için tüketim kararlarımızın çevreye etkisi konusunda ciddi bir hassasiyet taşınmalı; tüketici çıkarlarının korunması amacıyla tüketici ya da yurttaş gruplarının oluşturulması için ortak çaba göstermeliyiz.

"Ortak çaba", bugün insanlığın, gezegenin sağlığını ve esenliğini korumak ve kurtarmak için kilit önemde iki kelime; Küresel Hedefler'in 17'si. Hepimizin su içmek, karnımızı doyurmak gibi en temel ihtiyaçlarımızı karşılamak için her gün yaptığı eylem ise: Tüketmek. O halde, tüketirken kendimizin, bizden sonrakilerin, çevremizin sağlığı ve refahı için haklarımızı ve sorumluluklarımızı içselleştirmekten başka ilacımız yok... Kapıdaki adım sanırız, tüketiciden **"aktif tüketicilere"** dönüşmek. Bunu başarıp başaramayacağımız, gezegenimizdeki serüvenimizin en büyük meydan okuması olacak gibi...

Biz Tüketirken, Gezegen Tükenmesin!

Hacettepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Aile ve Tüketici Bilimleri Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Müberra Babaoğul, sürdürülebilir yaşam ve gelişim sürecinin büyük ölçüde bilinçli tüketici davranışlarına odaklandığını söylüyor ve “Sürdürülebilir gelişme sürecinin başarıya ulaşabilmesi için, pazarlama ve tüketim eylemlerinin de aralarında yer aldığı pek çok eylemin gözden geçirilmesi ve bu eylemlerin sürdürülebilir gelişmeyle uyumlu hale getirilmesi gerekli” diyor.

 Nevra YARAÇ

Sürdürülebilir tüketimin yaygınlaştırılması neden önemlidir?

İnsan, var oluşundan bu yana yaşamını, çevresini değiştirerek sürdürmüştür. İnsanların tercihleri, yani tüketim biçimleri ile ekolojik dengesi arasında karşılıklı bir etkileşim bulunur. Bireylerin tüketim davranışlarının hayatın her yönünü etkilememesi mümkün değildir. “**Tüketim için tüketmek**” anlayışının benimsendiği ve bireyci ideolojinin ön plana çıktığı tüketim toplumunda, bireylerin sorumsuzca ve düşünmeden tüketmesi insanları çevresel pek çok risk ve tehditle karşı karşıya getiriyor. Tüketim toplumdaki sınırsız tüketim anlayışı, insanın doğa ile uyumlu yaşamaya yerine, kaynakların kötü kullanımına ve israfa yol açıyor. İnsanlar sürekli tüketerek, aslında evrendeki yaşanabilir tek gezegen olan dünyayı, yani evlerini tüketmeye başladılar. Dünya nüfusu hızla artarken, nüfusa yetecek doğal kaynaklar aynı oranda artmıyor, sınırlı kalıyor, hatta yok oluyor.

Daha fazla enerji tüketimi için yapılan nükleer santraller, ekolojik dengenin bozulması, toprak kaybı, yok olan doğal kaynaklar, ormanların bilinçli olarak yok edilmesi, çölleşme, biyolojik çeşitliliğin azalması, temiz

su kaynaklarının kirletilmesi, hava kirliliği, küresel ısınma ve küresel iklim değişikliği, ozon tabakasının delinmesi ve radyoaktif atıklar gibi ciddi çevre problemleri, “**istediğin kadar tüket, hep tüket**” anlayışının bir sonucu.

Dünyanın yeraltı kaynaklarının üçte ikisi çoktan tüketilmiş durumda. Önümüzdeki 10 yılda hayvan ve bitki türlerinin yarısının tükenacağı öngörülüyor. Dünyanın sahip olduğu ekolojik kapasitenin üzerinde yaşamaya devam edildiği sürece tüm bu sorunlar artarak devam edecek. Tüm bu çevre sorunlarının çözümlenebilmesi için sadece politikalarda değişiklik yapmak yeterli olmayacak. Sürdürülebilir tüketime dayalı yeni bir yaşam tarzını benimsemiş ve çevre konusunda bilinçlenmiş tüketicilere ihtiyaç var.

Sürdürülebilirlik, ekolojik denge ile ekonomik büyümeyi birlikte ele alan, hem doğal kaynakların etkin kullanımını sağlayan ve çevresel kaliteye önem veren hem de gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını tehlikeye sokmaksızın bugünkü ihtiyaçlarını karşılayabilen bir model. **Sürdürülebilir tüketim** ise, gelecek kuşakların gereksinimlerini dikkate alarak, yaşam döngüsü bakışı ile doğal

kaynakların, toksik maddelerin atık salımlarının ve çevreyi kirletici maddelerin kullanımını en aza indirgerken temel gereksinimleri karşılayan ve daha iyi bir yaşam kalitesi sunan malların ve hizmetlerin kullanımı anlamına geliyor.

Dünyada var olan tüketimle ilgili birbirine zıt iki temel sorun mevcut. Bunlar; **aşırı tüketim** ve **yetersiz tüketim**. Bu yüzden, sürdürülebilir tüketim kavramı “gelişmiş” ve “gelişmekte olan-az gelişmiş” ülkeler için farklı anlama geliyor. Örneğin, dünyanın en zengin çeyreği, tüm tüketimin %86’sını; en fakir çeyreği ise %1,3’ünü gerçekleştiriyor. Bu şekilde dünyanın bir bölümü tüm kaynakları kayıtsızca tüketirken, bir başka bölümü ise temel gereksinimlerini bile karşılayamıyor. İşte sürdürülebilir tüketim, dünya üzerindeki bu eşitsizliği gidermeyi amaçlıyor.

Sürdürülebilirliğin hangi politikalara entegre edilmesi elzemdir?

Sürdürülebilir tüketim yerkürenin devamlılığının sağlanması, gelecek kuşakların açlık, susuzluk, kıtlık gibi ciddi problemlerle karşı karşıya kalmaması için tüm bireyler tarafından uygulanmalı, uygulanması için yaygınlaştırılmalı ve hükümetler tara-

findan politikalar ile desteklenmeli. Sürdürülebilirlik tüm politikalarla entegre olarak kurgulanması gereken bir alan; taşıdığı önemden dolayı her sektörün içinde düşünülmesi gereken bir boyut olmalı. Dünyada bu alandaki gelişmeleri göz önünde bulunduracak olursak endüstri, tarım, turizm, bankacılık, eğitim ve aklıncıza gelen her alanda sürdürülebilir tüketim ve sürdürülebilir bir yaşam amacını gerçekleştirmek için hayata geçirilmesi gereken uygulamalar söz konusu.

Herkesin birer tüketici olduğundan yola çıkarak, sorumlu ve sürdürülebilir bir tüketim anlayışının üreticiler ve markaların da bu yaklaşımı benimsemesi noktasında önemli bir güç oluşturması konusunda ne düşünüyorsunuz? Türkiye bu açıdan hangi noktadadır?

Sürdürülebilir tüketim hareketinin yaygınlaşması için, bu hareketi oluşturabilecek veya sürece destek olacak tüm kesimlerin eylemlerine gereksinim duyuluyor. **İşletmeler, hükümetler, tüketiciler, sivil toplum kuruluşları** hep birlikte hareket ederek sürdürülebilir tüketimin bir yaşam tarzı haline gelmesine katkıda bulunabilirler.

Sürdürülebilirlik, toplumsal hayatta insanların ihtiyaçlarını karşılamak için nasıl yaşadıklarına bağlıdır. Sürdürülebilir olan kalkınma şekli; üretimin bağlı olduğu ekosistemin canlılığını ve kalitesini, işgücünün fiziksel ve zihinsel sağlığını, ayrıca üretimin içinde yer aldığı sosyal ve yapısal çevreyi de korur.

Doğal kaynakların üretim sürecine dahil edilip işlenerek tüketime sunulması ve tüketim sonrasında ortaya çıkan atıkların çevreye, üretim için kullanılacak kaynaklara zarar vermesinin sağlanması ve hatta yeniden üretim sürecine sokularak tüketime sunulması ile tüketicinin sürdürülebilirliğini **sağlamak mümkün**. Bu noktada da en büyük sorumluluk

“Sürdürülebilir olan kalkınma şekli; üretimin bağlı olduğu ekosistemin canlılığını ve kalitesini, iş gücünün fiziksel ve zihinsel sağlığını, ayrıca üretimin içinde yer aldığı sosyal ve yapısal çevreyi de korur”

üreticilere düşüyor. **Ürünlerin üretimi sırasında doğadan alınan hammaddelerin işlenerek satılabilir bir ürün haline getirilmesi aşamasında oluşan atıkların doğaya geri dönmesi, ürünlerin paketlenmesi ve taşınması gibi faaliyetler sonucunda oluşan çevresel etkiler, ürünlerin tüketimi sonucu oluşan atıkların çevreye etkileri, geridönüşüm konuları sürdürülebilir tüketim açısından önemli.** Ülkemizde de bu konuyla ilgili atılacak çok fazla adım olmasına rağmen, **sürdürülebilir tüketim giderek çevre alanındaki küresel politikaların iş dünyasına ve tüketicilere yansıyan uygulamalarının önemli bir parçası olarak değerlendirilmeye** başlandı ve bununla birlikte **sürdürülebilir gelişme paradigması** ortaya çıktı.

Sürdürülebilir gelişme paradigması, hem sürdürülebilir tüketimi hem de sürdürülebilir üretimi içeriyor. Çoğu kez sürdürülebilir üretim ve tüketim faaliyetleri, sürdürülebilir tüketim kavramı altında birleştiriliyor.

Sürdürülebilir gelişme sürecinin başarıya ulaşabilmesi için, **pazarlama ve tüketim** eylemlerinin de aralarında yer aldığı pek çok eylemin gözden geçirilmesi ve bu eylemlerin sürdürülebilir gelişmeyle uyumlu hale getirilmesi gerekli. **Ülkemizde pek çok büyük firma ve marka, çevre ve doğal kaynakların korunması konusunda sorumluluk alarak çevresel sürdürülebilirlik ilkeleri belirledi.** Bu ilkeler kapsamında hammadde sağlanması, üretim, ambalajlama, dağıtım, pazarlama gibi aşamalarda kaynakların daha iyi kullanılması ve çevreye

verilen zararın en aza indirgenmesi konusunda çaba gösteriliyor. Bazı firmaların sürdürülebilir üretim kapsamında geliştirdiği **“yeşil projeler”i** görmek de mutluluk verici.

Siz bu konuda hangi çalışmalarını yürütüyorsunuz?

Sürdürülebilir tüketimi sağlamak ve kaynakları etkin kullanmak için tüketici davranışlarını belirleyen etkenleri anlamak, sürdürülebilirliği sağlamada var olan tüketim alışkanlıklarını iyiye doğru değiştirmek için doğru bir başlangıç noktası olacaktır. Bu noktada önemli olan sürdürülebilir tüketimin davranışının temel çerçevesinin çizilmesi ve tüm tüketicilerin bu konuda bilinçlenmesinin sağlanması. Çünkü **sürdürülebilir yaşam ve gelişim süreci büyük ölçüde bilinçli tüketici davranışlarına** odaklanıyor. Dolayısıyla bilinçli tüketim davranışının tanımlanması ve geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmalar önem taşıyor. Örneğin, **bölümümüz öğretim elemanlarından Dr. Esna Betül Buğday** tarafından benim danışmanlığım ile 2015 yılında gerçekleştirilen **“Bilinçli Tüketici Ölçeği Geliştirme Çalışması”** başlıklı doktora çalışmasında **çevre bilinçli tüketim (sürdürülebilir tüketim) davranışı, bilinçli tüketim davranışının önemli bir boyutu olarak** ele alındı. Çalışmada, hangi davranışların çevre ve doğal kaynakların korunması açısından önem taşıdığı sınırları çizildi. Çok boyutlu bir çalışma olması nedeni ile alanında bir ilk olan bu çalışma ve bunun gibi diğer çalışmalar tüketicinin bilinçlendirilmesi ve korunması konusunda sorumluluğu olan tüm paydaşlara (devlet, işletmeler, tüketici dernekleri) bilinçli tüketim davranışının, dolayısıyla sürdürülebilir tüketimin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması konusunda gerekli ipuçlarını verecektir. **Tüm paydaşlar da üzerlerine düşen sorumluluğu yerine getirecektir.**

Sürdürülebilir Tüketim Ne Kadar Sürdürülebilir?

Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne ulaşabilmek için sürdürülebilir bir tüketim anlayışının benimsenmesi ve yaygınlaştırılması kaçınılmaz. Bahçeşehir Üniversitesi Meslek Yüksekokulu Pazarlama ve Reklamcılık Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Dr. Ahu Ergen, Sürdürülebilir Tüketim Gönüllü Sadelik ve Maddi Değerler adlı kitabında, "Tüketimimiz, değerlerimiz ve seçtiğimiz yaşam biçimi sürdürülebilirliği nasıl etkiliyor?" diye soruyor ve bir araştırmayla bu soruya yanıtlar getiriyor. Biz de sürdürülebilir tüketimin bir yaşam biçimi haline gelmesi için yukarıdan aşağı ve aşağıdan yukarı yapılması gerekenleri Yrd. Doç. Dr. Ahu Ergen'e sorduk...

 Nevra YARAC

Sürdürülebilir tüketim deyince ne anlamalıyız? Bu türden bir yaklaşımın benimsenmesi için kimlere ne gibi roller düşüyor?

Sürdürülebilir tüketim, *Reduce* (Azalt), *Reuse* (Yeniden Kullan), *Recycle* (Geri Dönüştür) prensiplerine uygun olarak ve yeşil ürünleri satın alarak tüketmek. Tabii tüketim sadece bir ürünü satın alıp kullanmak değil; satın alma öncesi, satın alma, kullanma/tüketme ve sonra da atma, imha etme süreçlerini kapsıyor. Dolayısıyla tüketim öncesi, tüketim ve tüketim sonrası yapılan, doğaya zarar vermeyen davranışların hepsi aslında sürdürülebilir tüketimin bir parçası.

Bireyden başlıyor her şey. Şirketleri, devletleri, STK'ları yönlendirenler de aslında bireyler. Biz birey olarak sürdürülebilirliğe ne kadar önem verirsek, onlar da politikalarını ona göre tasarlamaya başlayacaklar. Kimi zaman **bazı ürünlerin tüketimini azaltarak**, kamuoyu oluşturarak ya da **boykot ederek** markaların itici gücü yine tüketici olacak. Özellikle gelişmekte olan

ülkelerde, bireylerde farkındalık düzeyi düşük olduğundan, devlet bazı düzenlemeler, yasal engeller koymalı ki sürdürülebilirlik hayata geçebilsin. STK'lara, eğitim kurumlarına, medyaya da önemli roller düşüyor. Bireyin tek başına sürdürülebilir bir gezegen yaratamayacağı aşikar olsa da meselenin bireyden başlaması önemli.

Kitabınızda "Sürdürülebilir tüketimi gezegenin geleceği için gerekli gördüğünü ifade eden bireylerin sadece bir bölümünün tüketim davranışı sürdürülebilir, sorun da burada" diyorsunuz. Nedir davranışın sürdürülebilirliğinin önündeki engeller?

Bununla ilgili kimi araştırmalar, alışkanlıkları değiştirmenin zor olduğu üzerinde duruyor. Onun dışında yeşil ürünlerin yeşil olmayanlar kadar tüketiciye fayda sağlamadığı durumlar söz konusu. Doğaya zarar vermeyen, organik deterjanlar, diğerleri kadar iyi temizleyemeyebiliyor örneğin. Bazen de çocuklarımızın sağlığı ve

gezegene zarar vermemek için organik ürün tüketmek istiyorsunuz ama ürünlerin fiyatı yüksek olduğundan bütçenizi aşabiliyor. Oysa biraz daha dirençli olup bütçenizi başka ürünlerden feragat ederek yeşil ürünlere kaydırabilerseniz, artan taleple birlikte bu ürünlerin fiyatlarında da düşüş baş gösterebilecek. Diğer taraftan yeşil ürün markalarının da inovasyon ve Ar-Ge'ye odaklanarak, ürünleri daha fonksiyonel hale getirmesi gerekli. Bir de kimi tüketicilerde "Ben tek başıma neyi değiştirebilirim ki?" yaklaşımı var. Bunun için de markalara, "Gelecek nesillerin kaynaklarını tüketmeyelim, onlara fayda sağlayalım"dan ziyade bugün için bir şeyler söylemeleri öneriliyor. Afrika'daki su kaynakları sorununa dikkat çekmek yerine mahallelerinde, yakın çevrelerindeki olası çevresel sorunları insanlara hissettirmeliler ki insanlar da aksiyona geçsin. O zaman çevresel kaygı davranışa daha kolay dönüşebilir.

Hem bireysel hem toplumsal değerlerin olumlu ya da olumsuz etkileri ne oluyor sürdürülebilir tüketim davranışına?

Çok değer tipi var. Örneğin başkalarına yardım etme, iyi insan olma değerleri bizim ülkemizde çok baskın. Sürdürülebilir tüketimi

ölçerken sorduğumuz sorulardan biri de kullanılmayan eşyaları bağışlama ile ilgili. Bu boyut genelde yüksek çıkıyor Türkiye’de. Diğer taraftan maddi değerlere verilen önem de çok önemli bir faktör. Maddi değerleri yüksek olan insanlar biraz daha haz odaklı tüketim yapıyorlar. Maddi varlıklara sahip olmayı başarı ya da mutluluk kaynağı olarak görüyorlar. Doktora tezim için İstanbul’da 600 kişiden veri toplayarak yaptığım araştırma bulgularını kitabımda da paylaştım. Bu araştırmada maddi değerleri bir mutluluk aracı olarak görme eğilimi yüksek olan insanların sürdürülebilir tüketim seviyeleri daha düşük çıktı. Sürdürülebilir tüketim davranışlarına göre insanlar üç kümeye ayrıldılar. **Tasarruf odaklı, ağırlıklı olarak öğrenci ve gençlerden oluşan grup** maddi değerlerle yönlenmiyor ve sürdürülebilir tüketim seviyeleri düşük. Sürdürülebilir tüketim davranışları üzerinde planlı alışveriş ve uzun süreli kullanıma yönelik alışveriş yapma eğilimi etkili. İkinci grup **Türkiye ortalamasının üzerinde eğitim ve gelir seviyesine sahip, çevreye duyarlı kesim**. Onlarda ise maddi değerlere verilen önem arttıkça sürdürülebilir tüketim düşüyor. Aslında yeşil, organik ürünler aldıklarını ya da yaşadıkları siteleri düşündüğünüzde geridönüşüme daha müsaitler. Üçüncü grup olan **maddi geliri düşük, orta yaş grubu** ise **gerçek yeşiller** çıktı. Sürdürülebilir tüketimin hemen her boyutunda daha yüksek skor elde ediyorlar. Maddi değerlerle yönlenmemelerinin bunda bir etkisi olabilir. Çevre konuları ile ilgili bilgi düzeyleri arttıkça sürdürülebilir tüketimleri artan tek grup. Bu grup diğerlerine göre daha fazla televizyon izliyor. Sağlık ve çevre konularındaki yayınlarla bu konularda hassasiyet oluşmuş olabilir. Gelir seviyelerinin düşük olması tasarruf

odaklı davranmalarını beraberinde getiriyor olabilir. Tabii kişisel faktörlerin de payı var.

Bu faktörler neler?

Sürdürülebilir tüketimle ilgili 30’un üzerinde soru sorduk ve cevaplayıcıları da demografik özelliklerine göre ayırdık. Bu soruların içinde su ve enerji tasarrufu, kompost yapma, yeniden kullanma, ürünleri bağışlama gibi boyutlar var. Çok detaylı sonuçlar çıktı buradan. Örneğin az sürdürülebilir tüketim yapan öğrenci grubunda daha çok tasarruf odaklı bir yaşam biçiminden yola çıkıldığı görülüyor. Yaşanan ekonomik durgunluğun tüm dünyada

Tüketim sadece bir ürünü satın alıp kullanmak değil; satın alma öncesi, satın alma, kullanma /tüketme ve sonra da atma, imha etme süreçlerini kapsıyor. Dolayısıyla tüketim öncesi, tüketim ve tüketim sonrası yapılan doğaya zarar vermeyen davranışların hepsi aslında sürdürülebilir tüketimin bir parçası.

olduğu gibi Türkiye’de de etkisi olmuş. Tasarruf etmek amaçlı sürdürülebilir davranmaya başlayanlar, daha sonra bunu biraz yaşam tarzına da dönüştürüyor. Kendiliğinden az tüketiyor, eskienleri başkasına veriyor, elektriği söndürüyor, daha dayanıklı tüketim malları alıyor...

Yine kitabınızda sürdürülebilir tüketimin yaygınlaşması için siyasi ve ekonomik paradigma değişiminin gerektiğini söylüyorsunuz. Bunu biraz açabilir misiniz?

Gelişmiş ülkelerin bu meseleye büyük önem verdiğini görüyorsunuz. Sürdürülebilirliğin ekonomik, sosyal ve çevresel boyutları devlet politikalarında öncelikli konular haline geliyor. Gelişmekte olan ülkelerde ise gelecek nesillere yaşanabilir bir gezegen bırakma kaygısından çok daha elzem meseleler var. Ülkemizde terör, işsizlik, gelir dağılımındaki dengesizlik, hukuk sisteminin daha sağlıklı işleyebilmesi gibi farklı kaygılarımız var. Durum böyle olunca sürdürülebilirliğin özellikle çevre ile ilgili boyutu siyasilerin gündeminde ilk sıralara oturamıyor. Ama özellikle eğitim sisteminin iyileştirilmesi bence bu meselenin en önemli itici güçlerinden biri olacak. Bunda da özgür, çevreye duyarlı, araştırma becerisi gelişmiş ve olaylara geniş bir perspektiften bakabilen **gençlerin yetişmesi** çok önemli. Geleceğin yöneticileri olacak işletme öğrencilerini düşünün, sürdürülebilirlik dersleri aldıklarında sürdürülebilirlik politikalarını o çerçevede yönlendirebilecekler.

Şu anda durum nasıl eğitimde?

Günümüzde ilköğretim düzeyinde, hatta anaokulundan itibaren çevre bilinciyle ilgili bazı konuların derslere girdiğini ya da müfredata bazı derslerin konduğunu duyuyorum. Üniversitelerde bazı seçmeli dersler var. Hocaların da önerileriyle bu tür derslerden daha fazla açılabilir.

Tasarruf etmek amaçlı sürdürülebilir davranmaya başlayanlar daha sonra bunu biraz yaşam tarzına da dönüştürüyor. Kendiliğinden az tüketiyor, eskiyenleri başkasına veriyor, elektriği söndürüyor, dayanıklı tüketim malları alıyor...

Tüketici haklarına da sürdürülebilirlikle ilgili unsurların entegre edilmesi çok önemli. Bunun için atılması gereken en önemli adım nedir?

Burada önce devletin adım atması lazım. Sigarayla mücadele kampanyasına bir bakalım. Kalp ve damar hastalıkları sağlık ekonomisi üzerinde büyük bir külfet oluşturmaya başlayınca, devlet eliyle sigarayla mücadele kampanyası başlatıldı. Kurumlar ve bireylerde hem farkındalık oluştu hem de yasal düzenlemeler yapıldı. Sürdürülebilir tüketimle ilgili olarak da önce devletin hareket geçmesi önemli. Markaların da bu konuda etik davranması gerekiyor. **Greenwashing** (yeşil gösterme) diye bir kavram var. Yani pazarlama iletişimini yeşil bir markaymış gibi yapıp aslında yeşil olmamak. Bunu küresel markalar da yapabiliyor... Çok şaşıaalı sürdürülebilirlik programları ilan ediyorlar ama sonra bir bakıyorsunuz, ürünlerin içinde sağlığa ya da çevreye zararlı maddeler çıkıyor, üretim ve atıklarıyla göllere, nehirlere, ormanlara zarar verebiliyorlar. O nedenle **devletin yaptırımları, sorumlu şirket yönetimi ve bilinçli halk** bir bütün. Bu bilinç bizde yavaş yavaş oluşmaya başladı aslında. Biz hızlı reaksiyon gösteren, hızlı öğrenen bir toplumuz. Örneğin sağlıklı yaşam konusunda insanların eskiye göre farkın-

dalıklarının ve davranışlarının nasıl iyie gittiğini görüyoruz.

Bir yandan da tüketicilerin karşı karşıya olduğu reklam akımında, doğruyu yanlıştan ayırt etmek için bir tür sürdürülebilirlik okuryazarlığının da oluşması gerekiyor herhalde...

Tüketici, markaların iletişim bombardımanı altında. Sürdürülebilirlik bilinci için okulların müfredatına girecek dersler ile STK'lara ve belediyelere roller düşüyor. Eğitimler ve sertifika programları düzenlenebilir. İSMEK'ler var birçok mahallede örneğin. Oralarda küçük sürdürülebilir tüketim atölyeleri yapılabilir. Bunların hepsinin yapılabilmesi için kaynak, yer, eğitmen her şey var. Konunun daha fazla önemsenmesi gerekiyor sadece çünkü bu şekilde tüketmeye devam edersek üç-dört gezegen daha gerekecek ki, o da yok.

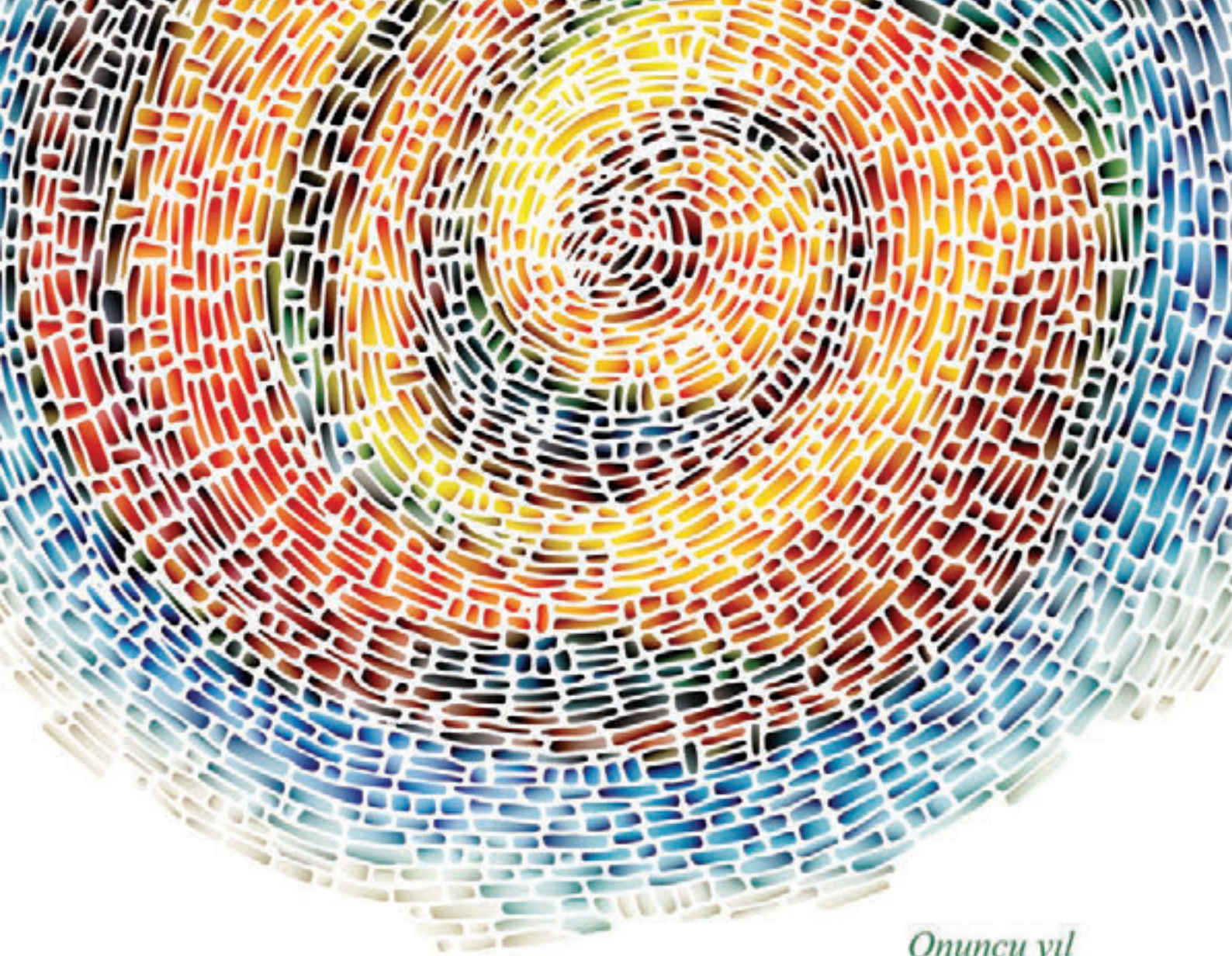
Tüketimi tamamen reddetmek yerine, çevre dostu alternatifi olan ürünleri tüketerek, yerleşerek de Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nde yol kat etmek mümkün bu durumda...

Şu anda bu söyleşiyi yaptığımız yer, Kuzguncuk, bunun için güzel bir model örneğin. İlla dev bir hiper-

"Gönüllü Sadeler"

"Gönüllü sade yaşam tarzı; önceleri Kanada'da, ABD'de, Avustralya'da, Kuzey Avrupa'da daha yaygın olan, sonraları ise birçok ülkede kendini gösteren, zorunluluktan dolayı değil, gönüllü olarak sade yaşamı seçmek olarak tanımlanabilecek bir yaşam tarzı. Kitabımda gönüllü sadeliği, maddi değerler ve sürdürülebilir tüketimle birlikte araştırmaya çalıştım. Gönüllü sade yaşayanlar sürdürülebilir tüketime çok yakınlar. '100 ürünle hayatımı sürdürüleceğim' diye kampanya yapanlar var ABD'de. Böyle bir yaşam tarzıyla gezegene fayda sağlayan, ruhen ve bedenen daha sağlıklı, huzurlu yaşayan bu insanların sayısı tüm dünyada artıyor. Dayanıklı ürünler satın alıyorlar, gerekmedikçe alışveriş yapmıyorlar, hediyeleri satın almak yerine kendileri yapıyorlar vs. Hayatlarını popüler kültürün etkisiyle değil kendileri yönlendiriyorlar, markaların güdümünde yaşamıyorlar. Türkiye'de de bu yaşam tarzını benimseyen tüketici grupları oluşmaya başladı. Evlerinde, işyerlerinde, ilişkilerinde hayatlarının her alanında sadelik istiyorlar. Bu yaşam tarzına sahip bireylerin tüketim alışkanlıkları ile ilgili Türkiye'de pazarlama alanında çok az çalışma mevcut.

markete ya da AVM'ye gitmeye gerek kalmadan, küçük bir mahallede çok da güzel yaşayabiliyorsunuz. Buradaki esnaf kazanıyor. Bostanda ekip biçebiliyorsunuz, eğlenbiliyorsunuz. Lokal tüketim, lokal yaşam biçimleri gezegen için de; komşuluk, dostluk, birbirine yardım etmeyle insanların ruh dünyası için de faydalı. Kilometrelerce ötedeki marketten bir şey alacağımıza neden komşunuz olan esnaftan alışveriş yapmayasınız? O da tabii daha kaliteli ürün getirmek isteyecek sizi artık tanıdığı için. Bu sistemlerin özellikle de İstanbul gibi büyük şehirlerde yaygınlaşması lazım.

Onuncu yıl

KURUMSAL SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK SERTİFİKA PROGRAMI

"Sürdürülebilirlik için Değişimin Yönetimi"

PROGRAM TARİHİ

5 Nisan - 31 Mayıs 2017

BAŞVURU

<https://rec.org.tr/projeler/kssp/>

Kurumsal Sürdürülebilirlik Sertifika Programı Sekreteryası

Tel: +90 312 491 95 30 • Faks: +90 312 491 95 40

Web adresi: <https://rec.org.tr/projeler/kssp/>

 [tr.linkedin.com/in/kurumsalsurdurulebilirlik](https://www.linkedin.com/in/kurumsalsurdurulebilirlik)

Şeffaflık, Bireysel Sorumluluk ve İşbirliği

Thomson Reuters Sürdürülebilirlik Bölümü'nün kurucusu ve yöneticisi Timothy Nixon, sürdürülebilir kalkınmaya giden yolda tüketici haklarının korunmasının öncelikle bireylerin ve toplumun sağlığını iyileştirmek için temel önemde olduğunu söylüyor. Hakların korunmasında şeffaflık, bireysel sorumluluk; hedeflere ulaşmada ise uluslararası işbirliği olmazsa olmaz...

 Nevra YARAÇ

Tüketici haklarının korunmasının sürdürülebilir kalkınmaya en temel katkısı nedir?

Sürdürülebilir kalkınmanın büyük bir parçası insan sağlığını iyileştirmek ve korumak. Ülkelerin satılan gıdaların içeriklerini açıklama ya da çocuklara zarar verecek riskler konusunda tüketici koruma kanunlarını henüz uygulamaya koymadığı dönemde insanlar kendilerinin ya da çevrenin sağlığını nasıl etkilediğini, tehlike yaratıp yaratmadığını bilmeden ürün satın almaya mecbur kalıyordu. İnsan, çevre ya da ikisinin birden karşı karşıya olduğu riskler konusunda şeffaflık sayesinde sağlıklı koşullar muhafaza edilebilir. Bir halkın sürekli olarak sağlık konusunda kaygılar taşıdığını, sağlığını muhafaza etme çabasını olduğunu düşünün. Bu durumda etraflarında olan bitenle ilgilenmeyeceklerdir ki buna doğa ve çevre de dahildir. Çünkü herkes **hayatta kalmaya odaklanmıştır**, ormanlar yok edildiğinde neler olabileceğine değil. İnsanlar sadece sağlıklı olmaya kafa yormaktan uzaklaştıklarında okula, işe gidebilir ve çevre konusunda daha duyarlı olabilirler.

Hangi ülkeler ve sektörler bu konuda daha duyarlı?

Ülkelere göre değişiklik gösteren bir durum söz konusu. Örneğin ABD

ya da Batı Avrupa'da açıklamaları zorunlu kılan düzenleyici sistemler var. Bu gereklilikleri yerine getirmeyen, örneğin ürettikleri gıdaların içeriğini ya da otomobillerin emisyon miktarını açıklamayanlar için çok ciddi cezalar söz konusu. Dolayısıyla sorunuzun yanıtı büyük ölçüde bu **regülasyonlara** dayanıyor. Regülasyonların olduğu yerlerde şirketler bu yeni durumlara hemen uyum sağlayabiliyor, hatta düzenlemenin gerektirdiğinden daha güvenli ürünler sunabiliyorlar. İşte bunlar "kısa vadede ne kazanabilirim" anlayışından ziyade stratejik düşünen ve bu sayede uzun vadede ayakta kalabilecek şirketler. Yine, Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO) Avrupa'da ve ABD'de bazıla-

rı tarafından insan sağlığı için tehlikeli görülüyor. Ancak gelişmekte olan kimi ülkeler aynı bakış açısına sahip değil. Burada neyin risk olarak görüldüğü de önemli. Ancak bilimsel bir düzenleyici sistem söz konusuysa daha fazla şeffaflık ve daha yüksek sürdürülebilirlik düzeyinin tüketici deneyimine dahil olduğunu görüyorsunuz.

Düzenleyici kurumların bu meselede kritik önemi var yani...

Günümüzde devlet dışı kurumsal aktörlerin, devlet yaptırımı olmasa dahi örneğin iklim konusunda lider olarak ortaya çıktıklarını görüyorsunuz. Zira şirketler, regülasyon olmasa da sürdürülebilirliği ve ürünleri konusunda şeffaflığı benimsemenin

uzun vadede kendi sürdürülebilirliklerine ve başarılarına katkı sağladığını anlamaya başlıyorlar.

Peki bir vatandaş olarak tüketici ne yapmalı?

Bu konuda pozitif değişimler genellikle devlet müdahalesi sonucu gerçekleşiyor. Dolayısıyla tüketiciler aktif birer siyasi vatandaş olmalı. Hükümetlere, sizi temsil edenlere şeffaflığın, ürünlere ilişkin açıklamaların olmamasının getirdiği tehlikeler konusundaki endişelerinizi ifade edemiyorsanız kurban siz olacaksınız. Bu kadar basit. Büyük şirketlerin sesi çok daha yüksek çıkıyor ve her zaman da öyle olacak. Dolayısıyla tüketiciler kaygılarını dile getirme ve şeffaflık talep etmede **bireysel sorumluluk** almalı. Demokrasinin farklı birçok formu var. Devletin karar alıcılarında etki yaratmak, ilişkiler kurarak ya da kitlesel tüketici eylemleriyle gerçekleştirilebilir. Buradaki etkiden

kasıt devletin liderlerinin küçük bir zümreden ziyade çoğunluğun kazanımları, tüketicilerin karşı karşıya olduğu riskler konusunda şeffaflığın gerekliliği üzerine düşünmesini sağlamak. Bence en önemlisi bu. Yerel ürünler satın alırsanız üreticiyle ilişki kurabilirsiniz. Bu üreticinin ürünleri yetiştirdiği yer hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz, sebze ve meyvelerin üzerine size zarar verebilecek kimyasallar sıkılmış mı, bunu bilebilirsiniz. **Yerel üreticiler** genellikle küçük ölçekli üreticilerdir ve endüstrileşme düzeyleri düşüktür. Dolayısıyla yerel taze ürünler satın alındığı takdirde, ürünlerin yenilebilir halini uzun süreli korumak için gerekli kimyasal müdahalelerden de kaçınılmış olunur. Ya da kış ortasında muz yemek istediğinizde bu muzları dünyanın öbür ucundan size ulaştırmak için harcanan enerjiyi ve bunun iklim üzerindeki etkisini düşünün. Oysa terasınızda küçük bir domates tar-

“Bir halkın sürekli olarak sağlık konusunda kaygılar taşıdığını, sağlığını muhafaza etme çabasında olduğunu düşünün. Bu durumda etraflarında olan bitenle ilgilenmeyeceklerdir ki buna doğa ve çevre de dahildir. Çünkü herkes hayatta kalmaya odaklanmıştır, ormanlar yok edildiğinde neler olabileceğine değil”

lası olmasının ya da bahçenizde toprakla uğraşmanın, gökyüzüne bakmanın ve biraz temiz hava almanın insana sağladığı fayda çok önemli. Yerel bir üretici olarak tükettiğiniz gıdanın küçük bir bölümünü bile üretiyor olmanızın sağlık üzerinde ciddi faydası olacaktır.

Genel olarak Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'ne erişebilmenin yolu korumacı, içe kapanmacı politikalardan çok işbirliğinden geçiyor. Mevcut gelişmeler ışığında bu meseleyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Evet, sürdürülebilirliğe ilişkin sorunların çözümü işbirliği ve ortaklıktan geçiyor. Çünkü sürdürülebilirlik, yoksulluk, insan sağlığı ya da iklimle ilişkin sorunlar yerel değil, ulusal ve çokuluslu bir niteliğe sahiptir. Buna en açık örnek, seragazi salımları. Çin'in ya da ABD'nin seragazi salımları dünyanın her tarafındaki deniz seviyelerini etkiliyor. Bu durum sürdürülebilirlikle ilgili karşı karşıya olduğumuz birçok meselede geçerli. Bir şeyin dünya üzerindeki etkisinden ziyade sadece bir ülke için iyi olmasına odaklanılması, karar alma sürecinde bizi işbirliğinden ve çokulusluluktan uzaklaştırıyor. Bu tarz bir yaklaşım devlet, şehir, köy hatta haneler düzeyinde olabilir. İşte bu, sürdürülebilir kalkınmaya ulaşma noktasında büyük bir geri adımdır.

“Tüketici ve Çevre Sorunları Artık Ayrı Değerlendirilemez”

Türkiye’de tüketici hakları kavramı henüz hukuk sistemine girmeden, 1990 yılında kurulan Tüketicuyu Koruma Derneği (TükoDer), tüketici haklarının korunması, geliştirilmesi ve tüketicilerin bilinçlenmesi amacıyla faaliyetlerini sürdüren yaklaşık 40 ilde örgütlü bir sivil toplum kuruluşu. Genel Başkanı Haşmet Atahan, Türkiye’de denetleme ve düzenleme konusunda Batı standartlarına uygun son derece iyi çalışmalar yapılmasına karşın tüketicinin ve tüketici örgütlerinin güçlenmesinin önündeki en büyük engelin, demokratik ve katılımcı bir anlayışın yerleşememesi olduğunu söylüyor. Atahan ile tüketici hareketinin kurumsallaşması yönünde attıkları adımları, 1990’lardan bu yana yaşanan değişimleri ve bunun çevre-iklim konuları ile ilişkilerini konuştuk.

 Barış DOĞRU, Nevra YARAÇ

Tüketici haklarının korunması konusunda düzenleyici mekanizmalar yeterli mi Türkiye’de?

Aslında kamu yönetimi denetleyicilik ve düzenleyicilik görevlerini Batı standartlarına uygun hale getirme ve bu isteklerini hayata geçirme konusunda başarılı. Tüketici haklarının korunması ve geliştirilmesi açısından son derece iyi düzenlemeler getirildi. Hatta bilim insanlarının değerlendirmeleri tüketici haklarının tek bir yasada toplanması ve merkezi olarak düzenlenmesi açısından bazı Batı ülkelerine göre daha iyi şartlarda olduğumuzu gösteriyor. Ama yaşadığımız temel sorun, **demokrasi anlayışı ve uygulayışında**; kamu yöneticilerinin, denetleyici ve düzenleyici görev ve sorumluluklarını yerine getirirken; o konularla ilgili kurumları ve kuruluşları bir paydaş olarak görmemesi, bilgi ve deneyimlerinden yararlanmayı tercih etmemesi, onların güçlenmesini ve kendisi için bir partner haline gelmesini istememesinde. Kamu yö-

netimi kendi çalışmalarını çok daha kolaylaştıracak şekilde sivil toplum katkılarını almak yerine “**her şeyi biz yaparız, her şey bizden sorulur**” mantığıyla hareket ediyor. Bu hatalı anlayışa STK’ların da bazı yanlış tutumları neden olmuş olabilir, ama bunların giderilmesinden ve sağlıklı bir iletişim kurulmasından da birinci derecede sorumlu olan yine kamu yöneticileridir. Batı’dan mevzuatın %99’a yakını alınıp yerleştirilmiş ama bu anlayış getirilememiş.

Batı’daki yaklaşım nasıl tüketici örgütlerine?

Batı’da tüketici örgütlerinin kamusal bir görev yaptığı kabul edilmiş ve devlet bütçesinden bu örgütlere para ayrılıyor. Belediyeler de kendi bütçelerinden bir pay ayırıyor ve bunlar çok ciddi rakamlar. Uzman kadroları kendi bünyesinde ya da dışarıdan yarı zamanlı çalıştırabilecek finansal kapasitede; merkez binalarının, teknik donanımlarının

olduğu, güçlü organizasyonların yapıldığı kurumlar oluşmuş bu sayede. Devlet kendisinin üstlenerek yapacağından çok daha ekonomik bir şekilde bu sorunları birlikte çözüme yoluna gitmiş. Bizim de Batı standartlarında karşılıkları bulunan, devletin bütün mekanizmasını içinde barındıran bir tüketici konseyimiz var aslında. 16 bakanlık temsilcisi, 12 devlet kurumu üst düzey temsilcisi, üç büyükşehir belediye, bir belediyeler birliği olmak üzere, dört yerel yönetim temsilcisi; Barolar Birliği, Tabipler Birliği, Eczacılar Birliği, Mühendis Mimar Odaları Birliği, Odalar ve Borsalar Birliği, Bankalar Birliği gibi 15 meslek birliği temsilcisi; yedi işçi, işveren ve memur sendikası temsilcisi ile 20 tüketici örgütü temsilcisi yer alıyor bu oluşumda. Tüketici sorunlarının tartışılması ve çözümler üretilmesini amaçlayan bu konsey aslında çok önemli bir yapı ve bizler bu kurumu çok önemsiyoruz. Ancak ne yazık ki işlevsel durumda değil.

Neden değil?

Sekretaryası, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na bağlı **Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi Genel Müdürlüğü** tarafından yürütülen bu yapı -birden çok kez toplanmasına açık bir yasal düzenleme olsa da- senede sadece bir kez toplanıyor. İki toplantı arasında yapılacak iş ve işlemlerle ilgili herhangi bir kurumsal organ yok. Çalışma grupları toplantı gününde oluşturuluyor ama alınan kararların yaptırımı, ilgili kurumlara gönderilmesi ve takibini sağlayacak bir mekanizma da mevcut değil. Bu nedenle, bakanlıkların ve devletin belli başlı kurumlarının temsilcilik düzeyinde katıldığı bu kuruma, tüketici sorunlarının enine boyuna değerlendirildiği, çözüm yollarının arandığı ve kurumlar arasında, eşgüdüm içinde ortak bir çalışma ortamı ve olanağı yaratacak, çözüm üretebilecek bir yönetim/ yürütme organı ihdas edilmelidir. Mayıs ayındaki toplantıda bu yapının yönetim kurulu niteliğinde bir kurumsal yapıya dönüştürülmesi konusunda önerilerimiz olacak.

Türkiye'de tüketicilerin şikayetlerini bildirme ve takip etmeleriyle ilgili ne tür mekanizmalar var?

Hak ihlalleri söz konusu olduğunda tüketici hakem heyetlerine, tüketici mahkemelerine başvuruluyor. Şikayet başvurusunun ele alınmasının altı ay, bir sene sonraya kalması, burada ciddi bir sorun olduğunu gösteriyor. Ancak burada da sorunun ne olduğu ve nasıl çözülebileceği konusunda bilgili ve deneyim sahibi olan kurumlar olarak yine bizlere danışılmıyor. Şimdi genel müdürlük hakem heyetleri konusunda bir yönetmelik hazırlama sürecinde. Bazı değişiklikler yapıyorlar.

Peki, TükoDer tüketicileri bilgilendirme anlamında neler yapıyor?

Tüketici dernekleri finansal kaynakları olmadığından tamamen gö-

“Bütün tüketici örgütlerinin ortak yayını haline getirmeyi amaçladığımız bir web sitesi üzerinde çalışıyoruz”

nüllülük esasıyla çalışıyor. Üyelerin aidatı da genellikle işlemeyen bir mekanizma. Bazı yapılar, tüketici dernekleri görüntüsü altında, sahte tüketici ödülleri vererek bu konuyu bir istismar vesilesi haline getiriyorlar ama biz bu tür çıkarıcı uygulamalara karşıyız. Tüzüğümüz gereği ve etik duruşumuz nedeniyle ticari şirketlerle bağ kurmuyoruz. Dolayısıyla ekonomik sürdürülebilirlik konusunda önemli sıkıntılarımız var. TükoDer'in 40'ı aşkın şubesi var. Kamu yararına bir dernek olsak da vergi muafiyeti getirilmemiş. Bütün bunlar da tüketici örgütü olarak güçlenmemize, kurumsallaşmamıza, uzman insanlar çalıştırmamıza önemli ölçüde engel oluyor.

Aslında tüketici örgütlerinin hem tüketici haklarını koruma ve geliştirme hem de kendi örgütlenmesini ulusal ve evrensel ölçekte sürdürülebilir hale getirme gibi ciddi bir gündem maddesi var. Şu anda dört federasyonumuz var; resmi kayıtlara göre 600'ün üzerinde tüketici derneği bulunuyor ama fiilen çalışan 50'yi aşmıyor. Bunların içinde etkin olanların sayısı iki elin parmaklarını ancak geçer. Derneğimiz şube ve üye sayısı itibarıyla en etkin dernek. Şimdi konfederasyonlaşmaya çalışıyoruz. Bu çerçevede “**Türkiye tüketici hareketi**” adı altında bir platform oluşturuldu ve dönem sözcüsü olarak da beni görevlendirdiler. Hedef, önce ulusal ölçekte merkezi bir yapılanma ve değer olmak, ardından da uluslararası planda bunun yansımaları sağlayacak şekilde gelişmek.

Bir de “Tüketici Güçleniyor” projenizden bahsedebilir misiniz? Neler yapıldı bugüne dek?

AB'den ve AB Bakanlığı'nın oluşturduğu fondan yararlanarak bu projeyi yürüttük. Türkiye'de üç seminer düzenledik. Bir fuar etkinliğimiz oldu, fuarda, binlerce tüketiciyle muhatap olarak onlara tüketici bilincini aktarmaya çalıştık. İstanbul Kitap Fuarı'nda binlerce bildiri, broşür dağıttık; röportajlar ve bir anket çalışması yaptık. Alo 174 ve Alo 175 nedir diye sorduk. Alo 175 Gümrük ve Ticaret Müdürlüğü'ne bağlı, ALO 174 ise Gıda Bakanlığı'na bağlı tüketici danışma ve şikayet hatları. Ancak vatandaşların %99'u bunları bilmiyor.

Projenin öncelikli ayağı olarak yurt dışında incelemeler yaptık, oradaki kamu yöneticileriyle görüştük. Almanya'da Adalet Bakanlığı bünyesinde oluşturulmuş tüketici organizasyonunun birinci derecede yetkili kamu yöneticileriyle görüştüğümüz zaman, Türkiye'de kamu yönetiminin kamusal yarar sağladığımızı kabul etmediğini ve bizi bir paydaş olarak görmediğini anlatamadık onlara. Örneğin, başkasının çaldığı elektriklerin bedelinin faturalara yansıtılıp normal vatandaşlardan tahsil edilmesini bir türlü anlatamadık. Böyle bir şeyi akılları almıyor. Orada kamu yönetimi, tüketici örgütleriyle birlikte yol almayı temel ilke olarak belirlemiş ve ortak projeler yapıyorlar. Şu anda AB bünyesinde bir entegrasyon süreci yaşanıyor. Piyasa gözetimi ve denetimine yönelik bütün ülkelerde standardizasyonun sağlanması ve ürün güvenliği konusunda yapılan hak ihlallerinin merkezi bir veritabanında toplanmasına yönelik AB'nin bir yönergesi var. Bu bir direktif haline getirilerek bir süre sonra bütün AB ülkelerinde mecbur kılınacak. Almanya'da dijital bir veritabanı oluşturulması konusunda oradaki tüketici örgütleri federasyonuyla birlikte çalışılmış ve 9 milyon euro sadece bu proje için tahsis edilmiş. Uluslararası alanda yapılanları gör-

mek bizim için önemli bir deneyim oldu. Proje kapsamında seminerler tamamlandı, şu an bütün tüketici örgütlerinin ortak yayını haline getirmeyi amaçladığımız bir web sitesi üzerinde çalışıyoruz. Tüketicilerin şikayette bulunabileceği, doğrudan bilgi alabileceği bir merkez haline gelecek bu site.

Türkiye’de tüketici bilinci hakkında neler söylersiniz? Önemli bir güç potansiyeli barındırıyor mu?

Tüketici hak ihlallerine karşı hak arama yollarını kullanma konusunda geçtiğimiz yıllara göre çok ciddi bir ivme kazanmış durumda. **Tüketici hakem heyetlerine** şikayet başvuruları çerçevesinde yıllık seyir dikkate alındığında bu durum çok somut görünüyor. Tüketicinin haklarını koruyabilecek hale gelmesinin yolu, yaptığı şikayetlerden netice alınabileceğini görmesinden geçiyor. Bu bakımdan tüketici hakem heyetleri çok önemli bir işlev gördü. İlk yıllarda 5-10 bin olan sayı şimdi milyonlarla ifade edilebilecek boyuta geldi.

Tüketici örgütleri de tüketicinin sorunlarına cevap verebilme konusunda kapasitelerini geliştirmek zorunda. Bunun için de ciddi bir yapılanmaya ve kurumsallaşmaya ihtiyacı var. Burada yine iş, finansal boyuta geliyor. Dolayısıyla bir yandan çalışırken, bir yandan da tüketicilere dönük hizmet veren, aynı zamanda kapasitesini geliştirebilecek şekilde kaynaklarını kendi içinden sağlayacak mekanizmalar oluşturma çabasındayız. Somut bir örnek vermek gerekirse, Almanya’da tüketici derneklerinin çıkardığı bir ürün testi dergisi var. Alman devletinin 10 milyon euro tahsis ettiği bir vakıf kurulmuş; sonrasında kendi içindeki mekanizmalarla ayakta durabilecek hale gelmiş bu vakıf. Şu anda 1 milyonun üzerinde dergi satılıyor. Dergiler belli dönemlerde tematik

“Nasıl ki bankalar kendi aralarında bir mekanizma oluşturarak her tüketici için kredi notu ve kara liste oluşturmuşlar, o listedeki kişilere kredi ya da kredi kartı vermiyorlar, bizim de benzerini yapmamız gerekiyor. Tüketicilerin üreticilerin kredi notunu oluşturduğu bir mekanizma oluşturmak lazım”

olarak çıkarılıyor. Kendisi test yapıyor ve sonuçlarını yayınlıyor. Tüketici de onun otorite olduğunu kabul etmiş ve bedelini ödeyerek o dergiyi satın alıyor. Türkiye’de de bu tür araçlar oluşturmak lazım. Eğitimle ilgili olarak da ilkokuldan üniversiteye kadar tüketici bilincini verecek çalışmalar yapılması gerek. Bunun için, önümüzdeki dönemde Milli Eğitim Bakanlığı’na ortak bir çalışma yapma konusunda başvuruda bulunacağız.

Sosyal medya, bir yandan tüketicinin gücünü ortaya koyabildiği, bir yandan da sürekli ürün reklamlarıyla karşı karşıya kaldığı, yanıltılabildiği bir mecra. Bu noktada iyi ile kötüyü ayırt etmek nasıl mümkün olabilir tüketici açısından?

İki açıdan bakmak lazım. Birincisi, gerçekten yanıltıcı, aldatıcı reklamları giderecek bir politikada otorite olabilmek gerekiyor. İkincisi, ürün güvenliğine aykırı yapılacak üretimlerin kasıtlı bir yönlendirmeyle tüketiciyi yanıltacak şekilde kullanılmasını önleyen, bu standartlara aykırı ürünleri teşhir edebilecek bir otoriteye ihtiyaç var. Bu aynı zamanda sağlıklı ürünleri koruyacak ve teşvik edecektir. Nasıl ki bankalar kendi aralarında bir mekanizma oluşturarak her tüketici için kredi notu ve kara liste oluşturmuşlar, o listedeki kişilere kredi ya da kredi kartı vermiyorlar, bizim de benzerini yapmamız gerekiyor. Tüketicilerin üreticilerin kredi notunu oluşturduğu bir mekanizma oluşturmak lazım. İşte o zaman tüketici hakları konusunda caydırıcılıktan söz edebileceğiz. Tüketiciler için bir cazibe merkezi olan tüketici hareketi, ayıp-

lı mal üretenler açısından da caydırıcı bir merkez haline gelecek.

Tüketici ilk aşamada kişisel kaygılarla ürünlerin “bozuk” olmasından şikayet ederken, ikinci aşamada gezegene dair kaygılarla “bu ürün çalışıyor ama uluslararası standartlar açısından içeriğinde bunlar yer almamalı ya da üretimlerindeki emisyon miktarı diğer ürüne göre daha yüksek” gibi şikayetlerde veya tercihlerde bulunmalı artık...

Tüketici hareketi farklı bir boyuta evrildi ister istemez. Bizim derneğimiz 1990 yılında, tüketici yasası çıkmadan önce kuruldu. Tüketici örgütlerinin hızla güçlendiği ve çok başvurunun olduğu “tencere-tava” süreci aşıldı. Bu gibi sorunların çözümüne dönük mekanizmalar oluşturuldu. Şimdi tüketici örgütleri olarak biz sığrama yapmak, olayı çevre sorunlarıyla birlikte ele alan bir kulvara girmek zorundayız. Artık tüketici sorunları çevre, iklim sorunlarından ayrı değerlendirilemeyecek boyuta gelmiş durumda. Bunun sürdürülebilir bir yapıda planlanmasına dönük projeler ortaya koyabilecek, **alternatif önerilerle** tüketicileri yönlendirebilecek bir döneme geçilmesi gerekiyor. Biz de bugün bunu kurumsallaştırmaya çalışıyoruz. Tüketici bilinci arttıkça, tüketiciler kendi haklarına sahip çıktıkça, giderek tüketici örgütlerine üye olarak, aktif görev ve sorumluluk olarak vatandaşlık görevini yaptıkça; daha yaşanabilir bir dünyaya; insana, çevreye saygılı, doğayla uyum içinde, yaşamı sürdürülebilir kılacak bir dünyaya yelken açacağımıza inanıyoruz. ○

Hayallere de, gerçeklere de Açık Radyo.

Yeni sezon programı
Don Kişot'la açılıyor

—“Açık Radyo.”
94.9

Dr. Uygur Özesmi
Change.org Doğu Avrupa
Batı Asya Direktörü

Çevre Mücadelesi İçin Gerekli Taşlar, Bir Bir, Birbiri Ardına...

Doğal Hayatı Koruma Derneği, Doğa Derneği, TEMA Vakfı, Greenpace Akdeniz'de yıllar süren mücadelemizin sonunda change.org'un Türkiye ayağını kurduğumdan beri 4,5 yıl geçmiş. Eylül 2012'den beri change.org'da amacım doğa ve çevre için toplumsal mücadelelerin **tabana yayılması** ve sadece sivil toplum kuruluşlarının (STK) değil, sokaktaki vatandaşın da yaygın bir şekilde kampanyalar başlatabilmesiydi. Ne mutlu ki çevre hareketi, büyük STK'ların kampanyalarının yanı sıra change.org'da binlerce kampanya başlattı. Dağ ceylanlarının korunmasından, Türkiye'nin en değerli kaya tırmanış bölgesi olan Geyikbayırı'nda taş ocağının durdurulmasına kadar sokaktaki vatandaşın veya küçük sivil toplum oluşumlarının başlattığı yüzlerce kampanya başarılı oldu ve olmaya devam edecek. Bundan sonra bayrağı ve bu değerli köşeyi **Erhan Çokkeçeci**'ye devrediyorum. Onun liderliğinde change.org Türkiye, çevre ve doğa koruma alanında kampanyaları bütün gücüyle desteklemeye devam edecek. İşin en güzeli change.org

sadece doğaya ve çevreye değil, bu mücadeleyi kazanmamız için gerekli olan sosyal, ekonomik ve insan hakları alanındaki hak arayışlarına da kucak açan bir platform olabildi. **Bireysel hak arayışlarından toplumsal duyarlılıklara** kadar tüm sorunlara kucak açan bir platforma dönüştü. Ben ise bundan sonra ekolojik ve sosyal açıdan adil bir ekonominin kurulması, iyiliklerin paylaşılarak çoğalması için başlattığım yeni bir girişim olan **Good4Trust.org**'a odaklanacağım. Özlemimi duyduğumuz yeşil ve barış dolu gelecek için STK'lar ve halk hareketlerinden sonra yol almamız gereken alan, sosyal örgütlenmenin yapısını oluşturan ekonomi. Ekonomiyi ekolojik ve sosyal açıdan adil bir temele otur-

tabilirse o zaman özlemimi duyduğumuz geleceğe ulaşabiliriz. Son 4,5 yılda change.org'da birlikte çalıştığım sırasıyla Zennube Ezgi Kaya, Serdar Paktin, Orkun Aşa, Dilara Gün, Erhan Çokkeçeci, Yiğit Erçevik, Asu Sanem Kaya, Doğa Atalay'a adanmışlıkları ve yol arkadaşlıkları için teşekkür ederim. Türkiye change.org ekibi Erhan'ın liderliğinde hak arayışlarını inanç ve özveri ile birleştiren platform yaratacaklarına eminim. Gözüm arkada kalmıyor...

Not: Bu sayfalara yansımamı istediğiniz kampanyalarınızı bizimle paylaşmak isterseniz lütfen sanem@change.org'dan Asu Sanem Kaya ile bağlantıya geçebilirsiniz

Change.org'da Kampanya Başlatmak İçin Ne Yapmak Gerekli?

www.change.org sitesine girin, **Kampanya Başlat** kutucuğuna tıklayın; aşağıdaki soruların olduğu formu doldurun, **Kurallar** bölümünü dikkatlice okuyun; sonra isterseniz fotoğraf veya video ekleyip kampanyanızı başlatın.

- 1- Başlatacağınız kampanya kime yönelik? Biliyorsanız birey, kurum ya da hükümet organının adı ve varsa e-posta adresini yazın.
- 2- Muhataplardan ne talep ediyorsunuz?

change.org

- 3- Bu kampanya sizin için neden önemli? Bir başka deyişle, insanlar bu kampanyaya neden destek vermeli?

İmzalarla birlikte siteye giren herkes kampanyanızı görebilir; her imza veren de kendi sosyal medya hesaplarından arkadaşları ve takipçileriyle paylaşabilir. Kampanyanızın muhatabına ilk imzalayan 50 kişinin imzasını içeren bir e-posta gider. Sonrasında da düzenli olarak kampanyanızın durumuna dair bilgilendirme e-postaları iletilir.

Ortaköy Vadisi Kentsel Parktır, Doğa Tahrip Edilemez...

Hülya Kobaneri başlattığı kampanya ile son zamanlarda İstanbul'da kentsel parkları ve yeşil alanları etkileyen inşaat projelerinden birine karşı çıkıyor. Bu konudaki görüşlerini kampanyasından madde madde aktaralım:

- 1- Ortaköy Ulus Vadisi bölünüp parçalanmadan bütün olarak kalmış, İstanbul'daki ender yeşil alanlardan biridir. Boğaziçi Sit Alanı içindedir.
- 2- Vadi "Beşiktaş Geri Görünüm ve Etkilenme Bölgesi 1/5000 Ölçekli Koruma Amaçlı Nazım İmar Planında" Kentsel Park alanıdır.
- 3- 1994'te onaylanan 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı'nda da, aynı şekilde Kentsel Park alanı olarak onaylanmıştır.
- 4- İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sayın Topbaş'ın ilk döneminde bu alanı Kentsel Park olarak projelendirilmiş, 16.07.2002 tarih, 13071 sayılı kararı ile İstanbul III Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu "Ortaköy Vadisi Kentsel Park Projesi"ni onaylamıştır.
- 5- İstanbul Büyükşehir Belediyesi

- bu projenin yapımını ihale etmiş, ancak inşaat faaliyeti 2004 yılında durdurulmuş, ihale iptal edilmiştir.
- 6- Park yapımının durdurulma nedeni 2007'de yapımı ihale edilen Fulya-Levazım tünel inşaatı olduğu anlaşıldığında, Kentsel Park Alanı'nın kavşak ve bağlantı yolları ile yok edileceği gerekçesiyle Beşiktaş Belediyesi konuyu idare mahkemesine götürmüştür.
 - 7- İstanbul 8. İdare Mahkemesi 30.11.2015 tarih E:2015/1501 ve K:2015/2482 numaralı kararı ile Beşiktaş Belediyesi'ni haklı görmüş, tünel projesinin Ortaköy Vadisi'ne yapılacak kavşak ve bağlantı yollarını Kentsel Park'a bu yapıların yapılamayacağı nedeni ile "kamu yararına aykırı" bularak iptal etmiştir.
 - 8- İstanbul Büyükşehir Belediyesi

davayı Danıştay'a taşımıştır.

9- Beşiktaş Belediyesi bir başkanlık onayı olarak daha önce belediyenin açtığı davadan "Belediyeniz menfaatleri doğrultusunda feragat etmemizin uygun olacağı" nedeni ile "davadan feragat etmekteyiz" diyerek, Danıştay 13. Dairesine davadan vazgeçtiklerine dair müracaatta bulunmuştur.

10- Danıştay 13. Dairesi Beşiktaş Belediyesi'nin "feragat" isteğini kabul etmemiş, Esas No: 2016/499, Karar No:2016/2869 sayılı kararı ile 8. İdare Mahkemesi'nin kararını onaylayarak, Kentsel Parka kavşak yapımını iptal etmiştir.

11- Bu defa İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi 13.05.2016 tarih, 845 Numaralı Karar ile Kentsel Park içine yeni bir kavşak planı kararı almış, onay için Bölge Kurulu'na göndermiştir.

12- Edinilen bilgiye göre konu Bölge Kurulu'ndadır.

13- Kentsel Park alanı içinde fiilen

inşaat çalışmaları başlatılmıştır. 14- Plan kesinleşmeden yapılan inşaat faaliyeti yasal değildir. *Kampanya adresi: www.change.org/p/istanbul-3-numarali-kültür-ortaköy-vadisi-kentsel-parktir-doğa-tahrip-edilemez*

Konuyla ilgili Hülya Kobaneri'nin değerlendirmesi şu şekilde: "Bölgeye ve İstanbul'a hizmet edecek bir parkın bu şekilde yok edilmesi cinayettir. Bölgeye İstanbul'un transit trafiğini getirmek son derece yanlıştır. Bu alanda trafik sorunu yokken hem trafik tıkanıklığı yaratılacak hem de vadi egzoz gazı deposu haline gelecek. Bu alana kavşak yapılması Beşiktaş halkının ve Beşiktaş Belediyesi'nin yararına değildir. Tam tersine, Beşiktaş Belediyesi'nin bu alana diktiği binlerce ağacın yok edilmesine neden olacaktır. Yapılmak istenen kavşaklar kesinleşmiş Danıştay kararına aykırıdır." Kobaneri, konuyla ilgili sorularımızı yanıtladı:

Ortaköy Vadisi'nin inşaata açılması, Beşiktaş ve İstanbul halkı için ne anlama geliyor?

Ortaköy Vadi, kent bütününe ve bölgesine yeşil alan ve "Kentsel Park" olarak hizmet vermesi amaçlanmış ve çevrede bütünlüğü korunmuş tek alandır. Boğaziçi Kanunu'na aykırı yapılmak istenen bu kavşak ve yollar Kentsel Park'ı tahrip ettiği gibi bu bölgeyle hiç ilgisi olmayan transit trafiğini bu bölgeye taşıyacak, gürültü ve hava kirliliğini artıracak gereksiz baskı ve yoğunluk yaratarak vadiyi egzoz gazı deposu yapacaktır. Çevrede yaşayan insanların sağlığı tehlikeye girecektir. Örumcek ağ gibi katlı kavşaklar vadinin doğal yapısını bozduğu gibi bu alanı beton yığına çevirecektir. İstanbul deprem kuşağındadır. Tünel inşaatları risklidir. Bir de deprem olması halinde kentlinin yaşayabileceği açık alanlar yok edilmektedir.

"Mahkeme kararları hiçe sayılmıştır. Yeşil alanlarımızın kaybı Beşiktaş halkını kaygılandırıldığı için tüm İstanbulluların ve tüm çevrecilerin bu konuya dikkatlerini çekmek istedik ve imza kampanyamızı bunun için başlattık"

Konuyla ilgili change.org'da kampanya başlattınız. Buna nasıl karar verdiniz?

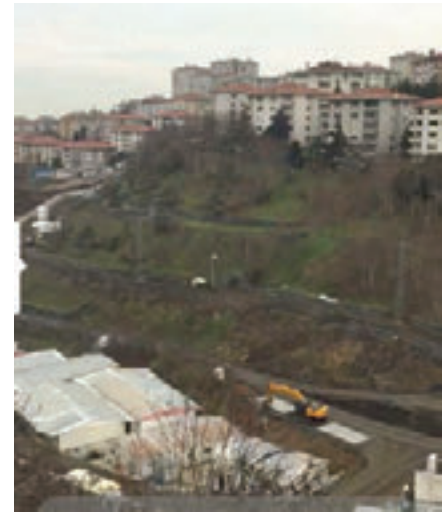
Mahkeme kararları hiçe sayılmıştır. Yeşil alanlarımızın kaybı Beşiktaş halkını kaygılandırıldığı için tüm İstanbulluların ve tüm çevrecilerin bu konuya dikkatlerini çekmek istedik ve imza kampanyamızı bunun için başlattık.

İmza kampanyanızdan sonra yetkililerden sizinle iletişime geçen oldu mu?

Şu ana kadar kimse bizimle iletişime geçmedi.

İmza kampanyasıyla ilgili geri dönüşler nasıl?

Kampanyamıza sosyal medyada çevreci dayanışma grupları, kent dayanışma grupları ve halk yoğun ilgi gösterdi. Arkasından Maçka

Parkı'nın, projenin Dolmabahçe-Levazım ayağında bulunması tepkileri daha da kuvvetlendirdi.

Kampanyanızla ilgili, bundan sonraki adımlarınız neler olacak?

İstanbul III Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Müdürlüğü'ne ve askıya çıkan Dolmabahçe Levazım Araç Tünel ve Kavşak Planları'na itiraz ettik. Yasal süreç için itirazlarımıza gelecek cevabı bekleyeceğiz. Bu arada tüm mahkeme kararlarına rağmen yapımına devam eden Levazım tünel kavşakları için İstanbul Bölge İdare Mahkemesi'nde yürütmeyi durdurma talebimiz olacak. Beşiktaşlıların sesi olmaya devam edeceğiz.

KARBON MERKEZİ

Karbon Merkezi Açıldı...

GELECEĞİ DÜŞÜNEN SORUMLU MARKA OLMAK İÇİN...

Karbon yönetimi ile ilgili tüm çalışmalarınızda bize başvurun.

İletişim: info@surdurulebilirlikakademisi.com

www.surdurulebilirlikakademisi.com

Telefon: +90 212 274 25 16

Toprak, Alker ve Sürdürülebilir Yapılar

Koyun değiliz ama çoğu zaman koyun gibi davranabiliyoruz. Evlerimizi tek tip, tek metot yapmamız da bunun bir göstergesi olabilir. Halbuki tarihin derinliklerinden gelen ama hâlâ son derece mantıklı, anlamlı, konforlu ve kolay inşa yöntem ve malzemeleri mevcut. Bunlardan biri de, İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde uzun bir dönem Yapı Malzemeleri dersi veren emekli Prof. Mimar Ruhi Kafescioğlu'nun yıllar boyunca yaptığı çalışmaların mahsulü olan ve "Alker" ismini verdiği toprak yapı malzemesi ve tekniği. Özellikle kırsal alanda son derece kolay, sıhhi ve sürdürülebilir bir yapı mimarisini olanağı sunan "Alker" in öyküsünü, genç hukuk öğrencisi İlkan Türküresin EKOIQ için yazdı...

 İlkan TÜRKÜRESİN

 Özgür GÜVENÇ

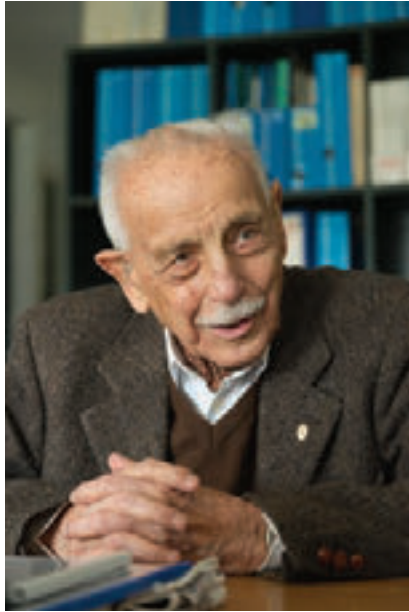
Son yüzyılın sonlarından itibaren teknolojinin hızla gelişmesiyle hepimiz doğanın tamamlayıcı bir parçası olduğumuzu sanki unuttuk. Doğanın kaynaklarını tüketircesine kullanma ihtirasını kapıldık. İnsanlar bu yeni düzen içinde mutluluğu kentlerde yaşayarak temin edebileceklerini sandı. Kırsal terk edildi, kentler ölçsüz büyüdü ve yüksek binalarda veya varoşlarda her yönden sağlıksız bir yaşam başladı. Bu arada doğa bakımsız ve sevgisiz kalıp yok olmaya doğru hızla kaydı.

Bu yazı, doğanın ve kırsalın içindeki bütün canlılarla beraber yeniden ve kendine benzer bir biçimde ya-

ratılmasında önemli rol oynayacak olan bir doğal yapı malzemesini ve tekniğini anlatmaya çalışıyor. İTÜ Mimarlık Fakültesi'nde uzun bir dönem Yapı Malzemeleri derisi veren emekli **Prof. Mimar Ruhi Kafescioğlu**'nun yıllar boyunca yaptığı çalışmaların mahsulü olan ve "Alker" ismini verdiği toprak yapı malzemesinden ve onun olanaklarından bahsediyoruz. Bu malzemeyle sağlanan imkan ve fırsatları, Ruhi Hoca ve İTÜ Vakfı bünyesinde oluşturulan Toprak Yapı Çalışma Grubu'ndan Mimar **Murat Kafescioğlu** ile, "Alker"le inşa edilmiş İTÜ Ayazağa Yerleşkesi'ndeki deneme evinde konuştuk.

"Neden toprak yapı hocam?" sorumuzu şöyle yanıtlıyor bir çırpıda Prof. Kafescioğlu: "Ülkenin her yöresinde her kesimi 21. yüzyıla yakışır düzeyde yaşam koşullarına kavuşmuş bir toplum, yurt genelinde dengeli yerleşme, dengeli gelir dağılımı ve homojen kalkınmayı sağlamış bir ülke hayalinin gerçekleşmesi çabalarına, nitelikleri geliştirilmiş toprak yapıların önemli katkısı olacağı inancındayız. Toprak yapıların en önemli özelliği en iyi yaşama koşullarını az miktarda enerjiyle sağlaması."

Toprak yapıların tarihi, tahmin edileceği üzere eski çağlara dayansa da, modern çağın toprak yapıları hatırlaması II. Dünya Savaşı'yla oluyor. Savaşta toprağın yararlı yanlarını görenler toprakla ilgili araştırmalara başlıyorlar. Batı, hiç kesmediği desteğiyle bu konuda güçlü bir yapı sektörü ve yapı pazarı oluşturuyor. Türkiye'de 1948'de Prof. Mustafa İnan (bu efsane hocayı, Oğuz Atay'ın *Bir Bilim Adamının Romanı* eserinden de tanıyor olabilirsiniz) öncülüğünde ve Bayındırlık Bakanlığı desteğiyle bilimsel çalışmalar başlıyor. İçerisinde Ruhi Hoca'nın da bulunduğu ekipler İç Ege'den Kars'a kadar geleneksel kerpiç yapılarla ilgili bilgiler topluyor ve

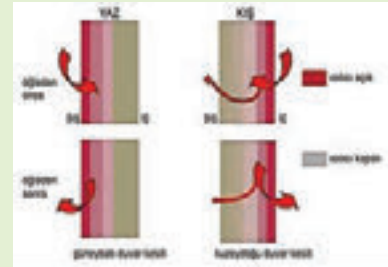
"Toprak yapıların en önemli özelliği en iyi yaşama koşullarını az miktarda enerjiyle sağlaması"

laboratuvar deneyleriyle örneklerin nitelikleri belirlenerek dosyalar hazırlanıyor. Ta ki 1950'deki yönetim değişikliğine kadar. Yeni gelen yönetimin "**Gelişen Türkiye'ye toprakla uğraşmak yakışmaz**" olarak özetlenebilecek anlayışıyla dosyalar rafa kaldırılıyor.

Üst düzey yöneticilerin toprak yapıların depremlere dayanıksız olduğu ve ölümlere sebebiyet verdiğini düşünmesi ve bunun topluma yansıtılmasıyla toprak yapılar inşa edilmeye başlıyor. Binlerce yıl toprak yapıların beşiği olan Anadolu'da kerpiç yapmasını bilen usta kalmıyor. Bunun yerine kırsalda ve kentlerin varoşlarında boşluklu briketler yapılmaya başlanıyor. Ancak boşluklu briketlerin toprak yapılara göre termik performansı çok düşük kalıyor. Yazları aşırı sıcak olup evlere ancak klimayla girilebilirken, kışları da ısıtılmak için üç-dört kat daha fazla yakıt tüketiliyor. "Özellikle Türkiye gibi enerji ithal eden bir ülkenin köy evinde klima kullanacak hovardalığı

Termos Kap Gibi...

Yapılan hesaplamalar 45 cm'lik duvarın her iklim şartı için yeterli olacağını gösteriyor. Duvarın bir yüzünden diğer yüzüne sıcaklığın geçiş süresi sekiz saat olarak hesaplanmış. Yazın saat 14:00'e kadar dış duvarın yüzeyi 55-60 dereceye kadar ısınıyor. Saat 14:00'ten sonra güneşin etkisi azaldığında dış duvardaki sıcaklık iç ortama geçmeden dış ortama akıyor. Kışın içeride bir ısıtıcı kullandığımızda duvarın iç yüzeyi ısınıyor, birazı dışarı kaçıyor. Duvarın iç tarafında biriken ısı, ısı kaynağı kapatıldığında iç ortama akıyor. Böylece hızlı bir soğuma olmuyor. Bir termos kap gibi bina. İçeride bir iklim oluşturduğunuz zaman o sabit kalabiliyor. Bu soğuk hava depoları için de son derece önemli. Çünkü soğuğu muhafaza etmek sıcaktan çok daha pahalı ve zor.

yapmasının saçmalığı kadar ters bir şey olamaz" diyerek tepkisini dile getiriyor Ruhi Hoca.

"Alker" Doğuyor

Ancak Ruhi Hoca bu fikrin peşini bırakmıyor. Dünyada toprak yapı ve teknikleri gelişmeye devam ederken Ruhi Hoca, üniversitede yurtdışına gitme sırası gelince, Almanya'ya gidiyor. İki yıl sonra döndüğünde İTÜ'de malzeme derslerini üstleniyor. Alker de bu dönemde doğuyor. 1930'lu yıllarda Sivas'ta evlerinin dökülen sıvasını yapmak için gelen usta acı kireç, tatlı kireç ve elenmiş toprak karıştırarak sıva yapıyor. Seneler sonra İTÜ'deki çalışmaları sı-

rasında acı kirecin bildiğimiz kireç, tatlı kirecin ise alçı olduğunu anlıyor Ruhi Hoca. Eksi 30 derecede dış sıva olarak kullanılan malzemeye neden blok yapılmasını diye düşünerek çalışmalara başlıyor. Alçılı kerpicing kısaltması olarak "Alker" ismini veriyor malzemeye.

Alker malzemenin üretiminde sağlanan en büyük avantajın "pişirmeye" ihtiyaç duyulmaması olduğunu söylüyor Prof. Kafesçioğlu. Yapıyı meydana getiren malzemenin üretiminde, sözgelimi tuğlada çok yüksek miktarda enerji tüketiliyor. Orman Fakültesi'nin bir yayınında Türkiye'de orman alanlarının azalmasının tuğlanın gelişmesiyle başladığı yazıyor. Çimento da 1200 derecede pişiyor. Alçı ise en çok 120-160 derece arasında pişiriliyor.

Toprak yapının termik performans bakımından üç önemli özelliği bulunuyor. Birincisi, ısının bir taraftan öbür tarafa geçmesine karşı çok yüksek bir direnci var. İkincisi, ısının bir yüzden diğerine geçme süresi çok uzun. Üçüncüsü, ısıyı biriktirme kapasitesinin büyüklüğü ve soğuma süresinin uzunluğu.

Toprak ve özellikle Alker duvarların ısı tutuculuk değeri diğer tür duvar-

Toprak yapının termik performans bakımından üç önemli özelliği bulunuyor. Birincisi, ısının bir taraftan öbür tarafa geçmesine karşı çok yüksek bir direnci var. İkincisi, ısının bir yüzden diğerine geçme süresi çok uzun. Üçüncüsü, ısıyı biriktirme kapasitesinin büyüklüğü ve soğuma süresinin uzunluğu.

larınkinden büyük olduğu için ısı kayıpları beton duvarın dörtte biri kadar. Bu sonuç aynı koşullarda yakıt tüketiminde dörtte üç oranında tasarruf sağlandığını gösteriyor.

Ayrıca toprak yapılar rutubet regülatörü gibi çalışıyor. Bulunduğu ortamda rutubet yüksekse bünyesine alıyor, rutubet azalmışsa geri veriyor. Tüm bunlar birleştiği zaman toprak yapılar, yaşam için gerekli olan konfor şartlarını en iyi şekilde, hiçbir enerji tüketmeden ve hiçbir yapay donatı yapılmadan sağlamış oluyor.

Peki Depreme Dayanıklı mı?

"Kerpiç yapılar ölüme sebep oluyor kanısı gerçeklerle örtüşmeyen ve düzeltilmesi gereken bir düşüncedir" diyor Ruhi Hoca. **Ülkemizde oluşan birçok deprem sonrasında yapılan gözlemlerde yapı kurallarına göre üretilmiş olan hatıllı geleneksel kerpiç yapıların yıkılmadığı** ve can kaybına sebep olmadığı görülmüş. Bu gerçek saptama deprem sonrasında uzmanların deprem bölgelerindeki hasar tespit raporlarının hemen hepsinde de yer almış.

Dış duvar, iç duvarın yarısı kadar yük almasına rağmen dış duvar 50 cm, iç duvar 30 cm yapılıyor. Yük alan 30 cm'lik duvar bir ve iki katlı yapılarda yeterli sağlamlığı rahatça sağlıyor. Diğer malzemelerde maksimum 10 olan basınç dayanımı, Alker'de 35-40 kg/cm² yük taşıyan bir tuğla gibi çalışıyor. Bunun yanında deprem açısından çok önemli olan **kayma direnci** iki misli daha fazla oluyor. Alçı çok sert ve kırılğan bir malzeme olduğu için kireç katılarak malzemeye belli bir süneklik kazandırılıyor ve darbeye kırılmadan şekil değiştirebiliyor. Ayrıca duvara, dünyada hiç olmayıp Türkiye'de çok eskiden beri kullanılan hatıl konuluyor. Deprem sırasında çatlaklar hatılın olduğu yere kadar geliyor, hatıldan sonra devam etmiyor.

Toprak Yapılar Nerelerde Kullanılmalıdır?

"Tarımsal ürünlerin depolanması, küçük ve büyükbaş hayvan, özellikle tavuk besi yapıları için toprak yapılar en uygun yapı türüdür. Mesela tavuk son derece hassas bir hayvandır. Yumurta tavuğu 18 ile 22 derece arasında yaşarsa yumurta yapıyor. Yazın sıcak olursa yem yemiyor, yumurta yapmıyor. Kışın 18 derecenin altına düşerse üşüyor, yediği yemi kendini ısıtmak için kullanıyor. Toprak yapıdan kümes yaparsanız sıcaklığı sabit tutarsınız. Çok komik şeyler yaşanıyor. Ilgaz ormanı içindeki köylüler ormanı çok harap ettikleri için köylüleri dışarı çıkarıyorlar ve Menemen civarında

tavukçuluk yaptırıyorlar. Ama briket duvarla kümes yapıyorlar. Köylüler kendi soğukta oturuyor ama tavuk üşüyünce yumurta yapmıyor. Böyle olunca daha çok ağaç kesiyorlar ve daha çok yakıyorlar."

Ne Tür Topraklar Kullanılabilir?

Toprak yapıları her toprak ile yapamıyorsunuz tabii ki. Nasıl tarım toprağı, bahçe toprağı ayrışa yapı toprağı da ayrı bir malzeme. Bu tür toprakların birincisi killi, yani kohezyonlu topraklar. İkincisi kohezyon niteliğı olmayan marnlı, puzolanlı ve kumlu topraklar. Bu toprakları ucuz doğal katkıları ve basit yöntemlerle bazı iyileştirmeler yaparak yapı malzemesi haline getirebilirsiniz. Toprağıın türüne göre farklı iyileştirme yöntemleri var. Geleneksel kerpiç bu iyileştirmelerden birisi. Killi topraklara saman katılarak sınırlı bir iyileştirme sağlayabiliyor. Puzolanlı topraklara kireç katılarak da bir iyileştirme yapıyor. Örneğın termik santallerın uçucu külleri puzolanik özellik taşıyor. Türkiye'nin birçok yerinde termik santral bulunuyor ancak çıkan küller kullanılmıyor. Küller çevreyi kirleten atık olarak birikiyor. Böyle bir iyileştirme yönteminin uygulanmasıyla ekosistem için zararlı olan bir maddenin ekonomiye kazandırılmasının da mümkün olduğunu söylüyor Prof. Kafescioğlu.

Herkes Yapabilir!

Alker'in diğeri toprak yapılarıdan ayırımı da iyileştirme yöntemlerinde ortaya çıkıyor. Alker killi topraklara kullanılacağı yere ve amaca göre belirlenen oranlarda kireç, alçı ve su katılarak, pişirilmeden, açık ortamda oluşan, fiziksel ve mekanik nitelikleri geliştirilmiş toprak kökenli stabil bir yapı malzemesi. Karışıma alçının katılması Alker'i diğeri toprak yapı malzemelerinden farklılaştırıyor, çünkü alçı suyla reaksiyona girdiğinde 8-10 dakikada sertleşiyor. Toprakla karıştırıldığında bu süre 20 dakikaya çıkıyor. Bunun anlamı diğeri yapılarla kıyaslandığında görülüyor. Diğeri toprak yapı malzemeleri ancak yedi gün so-

Alker'in Avantajları Dimdik Ayakta

II. Deneme Evi: 1995 yazında yapılan bu yapı bir şantiyede birçok evin bir arada yapılabilme olanaklarını denemek amacıyla normal şantiyelerde kullanılan iş makinelerinden yararlanılarak yapılmış. Beton yapılar gibi yerinde kurulan kalıba hazırlanan karışım karıştırılarak kalıba dökülüp tokmaklanarak binanın duvarları üretilmiş. Olası yıpranmaları izlemek amacıyla dış yüzeyler sıvasız bırakılmış. Aradan geçen 21 yılda birkaç şiddetli kışa ve depreme karşı yapı, kalıptan çıktığı haliyle duruyor ve hiçbir yıpranma gözlenmiyor.

nunda sertlik kazanmaya başlıyor. Bu sürede açık alanda sergilenip kurutulması gerekiyor veya tuğla üretim fabrikaları gibi, kurutma tesisi kurulması gerekiyor. Beton yapılar ise belli bir rutubet ve sıcaklıkta tutulmak koşuluyla 28 gün sonunda niteliklerini kazanıyor. Alker'de bu süre maksimum 20 dakika. Dökümünü yapıp kullanabiliyorsunuz. Bu sayede Alker size önemli ölçüde işgücü ve zaman kazandırıyor. Bunun sağladığı olanaklardan birisi de deprem sonrası oluşan barınak ihtiyacının giderilmesi. Şöyle ki, zemin katı döşeme beton yapılsa, kalıp konulsa, kalıbın içine de pencere ve kapı kasaları yerleştirilse bir günde gelişmiş pompalarla böyle bir evin hazırlanan toprak karışımını dökülebilir ve döktüğünüz zaman hemen kalıbı alabilirsiniz.

Bunun için gerekli döküm makineleri dünyanın pek çok yerinde geliştirilmiş. Türkiye'de sadece Konya'da bir firma blok üreten makine yapıyor ve onlar da Türkiye'de kullanılmadığı için üretip ihrac ediyor. Toprak yapıların yapım süreci de diğeri yapılardan farksız. Beton yapılar yapılırken kullanılan her türlü iş makinesinin toprak yapılarında da kullanılması mümkün. Alker ve toprak yapı uygulamaları, hayata geçirmek isteyen herkese açık. Son derece basit. Ruhi Hoca, araştırma projesini tamamladıktan sonra bunun patentini almamış, marka tescili ile yetinmiş. İnsanların uygulayabilmesi için de el kitapları hazırlayıp dağıtmış. Ancak iyi sonuçlar alabilmek için dikkat edilmesi gereken noktalar var. Toprağıın, kirecin, alçının özellikleri ve bunların bir araya geldiklerinde nasıl sonuçlar verdikleri konusunda ön çalışmaların ciddiyetle yapılması gerekiyor. Sonuçta deprem riski çok yüksek olan bir ülkede yaşıyoruz ve bir barınak yapıyor. Dolayısıyla bu işin uzmanlarına danışarak yapılması sağlıklı sonuçlar veriyor. İTÜ **Top-**

rak Yapı Çalışma Grubu bir bağış düzeni içinde böyle bir destek veriyor. Çünkü bunu rastgele birilerinin yapması ve sonra da başarısız olma ihtimaline karşı böyle bir sürecin çalışması doğru olur. Toprak Yapı Grubu'nun İTÜ Vakfı çatısı altında bir grup olduğunu ve çalışmaların bireysel çabalarla sürdüğünü söylemek gerekiyor. Batı'da (örneğin Fransa Grenoble Üniversitesi'ne bağlı Craterre) birçok üniversitenin bünyesinde çalışan toprak yapı enstitüleri gibi bir kurumun, toprak yapılar konusunda birikimi olan Türkiye'de de bir üniversite bünyesinde oluşması için çaba harcıyorlar.

“Yozlaşan Kentler Yerine Kasabalaşan Köyler Hayal Ediyoruz”

Prof. Kafesçioğlu, bütün bu çalışmaların arkasındaki felsefeyi şöyle özetliyor: “Bütün gelişmiş ülkelere baktığımızda ülkenin bütün yüzeyi kullanılıyor. Bizde maalesef İstanbul'a gökdelenler yapıyor ve Anadolu'daki insanları, mıknaşın demir tozunu çektiği gibi, buraya getiriyorlar. Oralar boşalıyor. Tersine olması lazım. Şimdi kırsal nüfus azalıyor. Şehre gelen şehirli oluyor mu? Kırdan kopan ama şehirli de olamayan, ortada bocalayan bir kitle oluştu şehir varoşlarında. Bu ülke demografisi için son derece sağlıklı bir durum. Kırsalı yok etmenin bir anlamı yok. Buğday ihraç eden ülke, saman ithal eden ülkeye dönüşmüş. Sokaklara döşediğimiz taşlar Çin'den geliyor. Türkiye'de bu kadar çeşitli ve çok taş varken kaldırımı Çin'den gelen taşla döşüyorsak bu bir hastalık değil mi? Bunu tersine çevirmenin önlemlerini almamız. Anadolu kırsalında yaşayanları, hak ettikleri 21. yüzyıla yaraşır düzeyde yerleşim birimlerine kavuşturma düşümümüzü ancak toprak yapılarla gerçekleştirebileceğimiz inancındayız. Çünkü toprak yapılar, gerekli bütün ekolojik ve

Viranşehir'de Örnek Bir Proje

Türkiye'de Alker ile Urfa Viranşehir'de geçtiğimiz senelerde özgün bir proje de gerçekleştirilmiş. Avukat Metin Yeğin'in girişimi ve belediyenin desteğiyle bir ekolojik köy projesi gerçekleştirmek amacıyla Toprak ve Su Komünü oluşturulmuş. Alker yapılıması kararlaştırılınca Prof. Dr. Bilge Işık'a ulaşılmışlar. Onun tavsiyeleri doğrultusunda, hangi evin kime ait olacağı belirlenmeden, hep birlikte çalışarak konutların yapımına başlamışlar. Çalışan ekipten yalnız biri, daha önce betonarme yapılarda kalıpcı

usta olarak çalışmış, diğerleri bölgenin sakinlerinden oluşturulmuş. Erkekler yapıda çalışırken kadın ve çocuklar tarlada çalışmışlar. Ürettikleri organik ürünlerin getirisini komünün kasasına aktarmışlar. Ruhi Hoca ve Murat Kafesçioğlu, 20 kişilik bir öğrenci grubuyla birlikte Viranşehir'e gidip bazı eksikleri gidermişler. Şu anda evler bitirilmiş ve oturuluyor. Eğer proje doğru anlatılırsa ve insanlar bunu uygularlarsa son derece basit teknolojilerle bu projeyi uygulama imkanı olduğunun altını çiziyor Prof. Kafesçioğlu.

ekonomik niteliklere sahiptir.” Son olarak Murat Kafesçioğlu sözü alıyor: “Cumhuriyet'in kuruluş yıllarında 10 milyonluk ülke nüfusunun %80'i kırsal kesimde, %20'si kentlerde yaşarken, 2014 yılı büyükşehir yasa değişikliği öncesi verilerine göre bu oran tersine dönmüş. Yani 50'li yıllardan itibaren artarak süregelen göç hareketleri sonucu, Ruhi Bey'in de belirttiği gibi, Anadolu kırsalının büyük ölçüde boşalması sonucu ile karşılaşyoruz. Bugüne baktığımızda, acaba biz gerçekten topraklarımızın değerini ne kadar biliyoruz sorusu çıkıyor ortaya. İstanbul'un 1/100.000 ölçekli Master Planı 2009 yılında büyükşehir belediyesi tarafından onaylandı. Burada, şehrin kuzeyinde yer alan

doğal mirasın, ormanların, su havzalarının korunabilmesi ve yapılaşmanın kuzeye doğru ilerlememesi için şehrin güneyinde çok merkezli bir planlamanın oluşturulması öngörüldü. Ancak eşzamanlı olarak bir de baktık ki kuzeyde büyük şehirler planlanıyormuş. Bugün ise o planlamaların sonuçlarını görüyoruz, yaşıyoruz ve işin daha başında. Dolayısıyla İstanbul örneğinden yola çıkarak, sürdürülebilirlik için kentle kırsal yerleşimler arasındaki dengesizliğin sona ermesi gerekiyor. Çare mümkün mertebe hızlı şekilde doğaya dönüşte. Bu nedenle her türlü imkanı kullanarak ve geliştirerek ilerlemek gerekiyor. Toprak yapılar da bu dönüşümün araçlarından birisi.” ○

AKUT yaz
2930'a gönder,
10TL bağış yap,
bir can da sen
kurtar!

Başka Bir Turizm Sadece Mümkün Değil, İhtiyaç da...

Turizm, insanlığın farklı renklerinin birbirini koruması için de son derece önemli bir faaliyet. Ama bu faaliyetler, doğal ve tarihsel-kültürel varlıkları tüketen, yerel ekonomileri geliştirmeyen tarz ve yöntemlerle yapıldığında, başlangıç noktasından çok uzağa, son derece ters bir yere gidiyor. Peki böyle olmamasının bir yolu, yöntemi var mı? Sürdürülebilir turizm deyince Türkiye’de ilk akla gelen isimlerden biri olan ve yıllarını kültür turizminin önemli bir çıkış yolu olduğunu anlatmakla geçiren FEST Travel Yönetim kurulu Başkanı Faruk Pekin, “2017’nin, Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü tarafından ‘Gelişme İçin Sürdürülebilir Turizm Yılı’ ilan edilmesi, Türkiye için önemli bir olanak olabilir. Hele turizmin dipte olduğu bir dönemde bulunduğumuzu düşünürsek” diyor. Bu gelişmenin, özellikle sürdürülebilirlik kriterlerine ulaşma konusunda önemli bir gündem yaratabileceğini düşünen Pekin, geçtiğimiz aylarda açık bir çağrı yaptı tüm paydaşlara. Çağrını alınca durmak olmaz. Faruk Pekin’le var olan durumu, bu duruma neden olan tarihsel arka planı ve çıkış yollarını konuştuk...

 Barış DOĞRU

Faruk Bey, yıllardır sürdürülebilir turizm konusuyla ilgileniyorsunuz. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü’nün 2017’yi “Gelişme İçin Sürdürülebilir Turizm Yılı” ilan etmesini nasıl değerlendirebiliriz sizce?

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü’nün (BM DTÖ) bu kararı, Türkiye için önemli bir olanak olabilir, hele turizmin dipte olduğu bir dönemde bulunduğumuzu düşünürsek. Özellikle sürdürülebilirlik kriterlerine ulaşma konusunda önemli bir gündem yaratabileceğini düşündüğümden yıl başında hemen bu konuda açık bir çağrı yaptım. BM DTÖ’ye TÜRSAB ve Türkiye Otelciler Birliği üye. Ancak biz de oraya üye olduk uzun bir zaman önce. Ayrıca FEST Travel olarak, kimsenin kolay kolay imzalamayacağı “DTÖ Turizm İçin Küresel Etik Kuralları”nı Türkiye’den ilk imzalayan turizm firmasıyız. Bu konularla ne kadar ilgili olduğumuzu göstermesi açısından bunları belirtmek istedim.

Daha 2011 yılında, sürdürülebilir turizm anlayışını, bu konudaki etik tutumu anlatmaya çalışan Çözüm: **Kültür Turizmi: Turizm ve Kültür Politikaları** kitabını yayınlamıştım. Ama açıkçası bu kitaba Türkiye’den konunun esas muhatapları bile ilgi göstermedi. Böyle bakınca, “Gelişme İçin Sürdürülebilir Turizm Yılı” ilan edilmesinin, konu üzerinde yeniden düşünmek, ilgililerin tekrar konuya eğilmesi için bir fırsat olabileceğini düşünüyorum.

Turizm denince özellikle bizi ilgilendiren bazı konular var. Bunların başında inşaat geliyor. Türkiye belki son 20 yıldır inşaatla kalkınmaya çalışan bir ülke ancak bu sektör zaten belli bir zamandan beri doyuma noktasına geldi. Milyon dolarları hâlâ inşaata yatırmak isteyenler varsa söyleyecek bir şey yok. Bir de aslında kimse bu kadar büyük paraları tutup da güneydeki

“Turizm, Bir Arada Yaşama Kültürünü de Geliştirir”

bir otele yatırmaz, çünkü bu yatırımın dönüldüğü gibi bir kârı yoktur. Özellikle bu anlayışla işleyen, bu fiyatlarla çalışan bir turizmle... Beş öğün yemek, içki dahil, bu düşük rakamlar asla kurtarmaz.

Ama zaten sürümden kazanma üzerine kurulu, fabrika modeli bir turizm modeli değil mi bu?

Haklısınız ama müthiş bir rekabet var bu konuda da. O yüzden bu tür bir turizm işletmeciliği anlayışına ya anadan babadan kalma para yatırılır ya da kara para aklamanın bir yolu olarak düşünülür. Elinde parası olan bir hesap yapar. Hangi alana yatırım yapmanın kârlı olduğunu düşünür. Bu karar, parayı bankaya yatırmak da olabilir, bir üretim yatırımı yapmak da ama hiçbir zaman bir otele para koymak yatırımcının normal şartlar altında aklına gelemmez.

Peki hep mi böyleydi durum? Türkiye’de turizm gelişimine dair biraz bilgi verebilir misiniz?

Osmanlı’dan bu yana bir turizm faaliyeti var ama uzun yıllar boyunca bu sadece kruvazörlerle yapılan, İstanbul’la bağlantılı bir alan olarak kaldı. 1960’lı yılların başında Devlet Planlama Teşkilatı kurulunca, kimi uzmanlar üç tarafı denizle çevrili bir ülkede neden turizm yapılmadığına dair sorular sormaya başladı. Ancak turizmin önünde bazı yasal engeller vardı. 24 Ocak 1980 kararlarıyla bu engeller kalkmış oldu. Teşvikler verildi. Ve her şey başlangıçta güzel gidiyor gibiydi. Türkiye gerçekten doğal ve tarihsel varlıklarıyla çok güzel bir yer. Ancak 1989 Birinci Kör-

“Kültürel mirasın, hem yerel hem de evrensel düzeyde özümsemesi ve içselleştirilmesi, hoşgörünün, bir arada yaşama kültürünün yeşertilmesi için çok önemli. Ortadoğu’da bir avuç insan bir arada yaşayamıyor bugün. Turizmin üç yönü var. Biri insan, bitki örtüsü, hayvanlar gibi canlılar. Bir diğeri yer, su ve iklim koşullarını yaratan cansız malzemeler. Üçüncüsü ise, ekonomik, siyasal ve kültürel yönleriyle toplumsal ilişkiler bütünü. İşte turizm bu üçünün bileşimiyle oluşuyor. Dolayısıyla biz bu üç unsurun sürdürülebilirliğini birlikte gündeme getirmeliyiz. Birleşmiş Milletler’in de

tavri bu aslında. Küresel Kalkınma Hedefleri’nin 16. başlığının **Barış ve Adalet** olmasının sebebi de bu. Asıl konu, bu üç unsuru nasıl kollayıp, koruyup, geliştirip geleceğe taşıyabilirsin ve bunun yanında söz konusu coğrafyaya, ülkeye artı bir gelir sağlayabilirsin. Sürdürülebilir turizm konusunda temel sorular bunlardır.

Bunun için tüm faktörleri bir arada düşünerek, doğayı, tarihi, kültürü, ekonomiyi hepsini bir arada ele alarak, bunları tüketmeden nasıl geliştiririm diye bütünsel olarak düşüneceksin. İşte o sürdürülebilir turizm yaklaşımı olur...”

fez Krizi ile bu gelişme durdu. O döneme kadar yıllık İstanbul girişli 6-7 milyonluk bir kültür turizmi mevcuttu. Krizle birlikte bu birden kesiliverdi ve turizmcilerin aklına fiyat düşürmekten başka bir şey gelmedi. Ve o noktada iş bitti.

Şu andaki hesap 35 milyon turist, 35 milyar dolar, ancak ben bu rakamlara güvenmiyorum. Giren insan sayısını üç aşığı beş yukarı biliyoruz ama gelir rakamı son derece afaki. Doğru düzgün İngilizce bile bilmeyen bazı anketörlerin 12 dilde yaptığı anketlere dayalı bir örneklem üzerinden çıkan bu rakamın güvenilirliği yok. O kadar düşük rakamlarla çalışılıyor ki, Londra’da yaşayan bir insan için -tüm uçak biletleri, harcamaları dahil- iki hafta boyunca yaptığı tatil, orada yaşamasından daha az bir maliyete çıkıyor.

Turizmden para kazanılmaz mı? Tabii ki kazanılır ama hesap, bu 35 milyar

“Çok katmanlı, çok değişik uygarlıklara ev sahipliği yapmış bir ülke Türkiye. Doğal üstünlükleri çok. Bir turizm ülkesinde ne aranırsa, fazlasıyla var Türkiye’de. Bu anlamda turizmden çok fazla para kazanabilecek bir ülke Türkiye, yeter ki akıllıca politikalar izlensin. Ama sürdürülebilirlik politikaları olmadan bu mümkün değil”

doları, 35 milyon değil, beş milyon insandan kazanmak olmalıdır. Kitapta da anlatmaya çalıştığım gibi çözüm kültür turizmindedir. İspanya’yı çok aşağılıyoruz ama haklı değiliz. Onlar da öncesinde çok kötü işler yaptılar, her yere beton döktüler ama şu anda doğruyu bulmuş durumdalar. İspanya’ya gelen turist, şu anda Türkiye’ye gelenden daha fazla para harcıyor. Madrid’e gelen turist, İstanbul’a gelenden daha fazla zaman geçiriyor şehirde. Türkiye bu konularda bir seçim yapmak zorundaydı, yapamadı; bundan sonrası da soru işareti...

Peki sürdürülebilir turizmin temel nitelikleri nelerdir sizce?

Sürdürülebilir turizmin bizim özelimizde işaretleri neler? Marmaris-Alanya arasında otelleri nerelere yapıyorsunuz; nelerde ormanlık bölgelere, sit alanlarına giriyorsunuz? Veya yerel halk bu turizm faaliyetinden ne kadar yararlanıyor? Daha kapsamlı bir bakış açısına ihtiyacımız var. Ertuğrul Günay’ın bakanlığımın son döneminde yapılan bir etkinlikteki konuşmasını anımsıyorum. Orada bakanın, “Yeter artık, bana yeni bir otel kurulumu için başvurmayın” dediğini hatırlıyorum. Orada ben de kültür turizmi bakış açısıyla bir şeyler anlatmaya çalıştım. Konuştuktan sonra biri, “İnsanlar milyonlarca dolar yatırmış, siz ne anlatıyorsunuz” dedi. Ben aslında orada Antalya’yı nasıl daha az sayıda insana, daha yüksek fiyata pazarlayabileceklerini anlatmaya çalışıyordum.

Belek merkezli büyük bir golf yatırımı var biliyorsunuz. Golf Federasyonu, ne yazık ki golf sahalarının çimleri için harcanan su ile domates üretimi için harcanan suyu karşılaştırmaya başladı. Bunların maddi hesaplamalarını yapmaya çalıştılar. Bunları konuşmamız lazım ama akıllıca konuşmamız lazım.

Bu ülkenin dövize ihtiyacı var, anlıyorum ama bu ülkenin doğal ve kültürel varlıklarıyla karşılaştırılabilecek bir emsali yok. Çok katmanlı, çok değişik uygarlıklara ev sahipliği yapmış bir ülke Türkiye. Doğal üstünlükleri çok. Bir turizm ülkesinde ne aranırsa, fazlasıyla var Türkiye’de. Bu anlamda turizmden çok fazla para kazanabilecek bir ülke Türkiye, yeter ki akıllıca politikalar izlensin. Ama sürdürülebilirlik politikaları olmadan bu mümkün değil. Bu benzersiz özelliklerini tüketebilir. Türkiye’nin rekabette mukayeseli üstünlükleri bulunuyor. Deniz-kum-güneş turizmi tamam ama bu birçok ülkede var; yalnız başına bir üstünlük sayılmaz. Ayrıca ucuz turiste yönelik bir faaliyettir bu.

Bhutan’da bir turizm işletmecisi dostumuz var. Şöyle diyor: “Evet gezmek herkes için demokratik bir haktır ama biz küçük ve fakir bir ülkeyiz ve bu faaliyetten kazanç elde etmemiz gerekir. O nedenle sadece sırt çantalı turistlere hitap eden bir turizmi seçemeyiz”. Bhutan’a giden bir turistin minimum dört gece kalması ve 800 dolar harcaması gerekiyor. Ayrıca daha kapısından girerken belirli miktarda para ödeniyor çeşitli kalkınma fonlarına. Türkiye, kişi başı turistik faaliyet harcamasında bunun altında, biliyor musunuz?

Çünkü biz doğal sermayemizi harcadığımızın farkında değiliz. Kalkınma söz konusu olunca hep cepten, yani beşeri ve doğal sermayeden yiyoruz...

Evet, bunlar yenilenemeyen kaynaklar. İnsan kaynağı da, doğal kaynaklar da bedava olarak görülüyor Türkiye’de. Ben bunun çok uzun zamandır farkındayım. Tek sermayem bilgi ve kültür olarak girdim ben bu işe. 1985 yılında kurulduğumuzdan beri kültüre ağırlık veren bir turizm yapmaya ve bunu başkalarına da anlatmaya, aktarmaya çalıştık. Sürdürülebilir ve

sorumlu bir turizmi anlayışı geliştirmek için uğraştık. Dilim döndüğünce 30 yıldır bunu anlatmaya çalışıyorum.

Dünyada da bu işler benzer bir süreç izledi. 1992 yılında Rio Çevre ve Kalkınma Konferansı'nın hemen arkasından 1995 yılında Kanarya Adaları'ndaki Lanzarote'de yapılan "Sürdürülebilir Turizm Dünya Konferansı"nda "Sürdürülebilir Turizm Bildirgesi" kabul edildi. 2002'de Johannesburg'da yapılan Rio+20 konferansında da konuya ilişkin yeni kararlar alındı. Turizmi gerçekten bilen ve çalışan insanlar ve kurumlar bu gelişmeler sonucunda sürdürülebilir turizm konusunu çok daha sıkı bir şekilde sahiplendi. Ve nihayetinde 2015 yılında Birleşmiş Milletler tarafından ortaya konulan **17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi**, her sektörün ve kurumun olduğu gibi, turizm örgütleri ve şirketlerinin de yol haritası haline geldi. Ben bu hedefler doğrultusunda hareket etmenin son derece önemli olduğunu düşünüyorum.

İşte Sürdürülebilir Turizm Yılı'nı vesile yaparak bunlar üzerinde konuşmamız lazım. Genel sürdürülebilirlik sorunlarını, bu yıl turizm özelinde ne kadar daha çok ele alır, çözüm yolları üzerine konuşursak, önemli bir fayda sağlamış oluruz.

Turizmin bir de görülmeyen, enerji tüketimi maliyeti var. Türkiye'de enerji üretiminin büyük oranda fosil yakıtlara bağımlı olduğunu ve iklim değişikliği faktörünü de düşünürsek...

Tabii işin bir de enerji harcamaları hesabı var. 2016 bir veri olamaz ama isterseniz 2015 yılı verileri üzerinden gidelim. Acaba 30 küsur milyon ziyaretçinin turistik etkinliği nerede geçti? İnanın bunun %60'ı kapalı mekanda gerçekleşmiştir. Acaba bu

"Doğayı Olduğu Gibi Sultanahmet'i de, Nemrut'u da Korumak Lazım"

"Çözüm: *Kültür Turizmi* kitabını hazırlarken bir hesap yaptım. 1989 yılında belli başlı müzelerin ziyaretçi sayılarını çıkardım. Topkapı, Efes, Ankara Medeniyetler Müzesi, Kapadokya ve Nemrut Açık hava müzelerini ziyaret eden yabancı turist sayısı hiç değişmedi bugüne kadar. 2011'de de aynı, 2015 verileri de aynı. Yılda yaklaşık 2 milyon kişi. Hiç yukarı çıkmıyor bu sayı ve bunun mazereti de yoktur. Antalya'ya 8 milyon turist geliyordu kitabı hazırladığım dönemde ve Antalya'da müzeleri gezenlerin sayısı bu rakamın 1000'de 15'iydi. Bunlar komik rakamlar ama durumu çok açık bir şekilde ortaya koyuyor. Belki gezmemeleri de daha iyidir, çünkü biz sitleri ne kadar koruyabileceğiz? O nedenle bu sitleri bedava çiğnetme anlamına da geliyebilir çünkü Türkiye'de turizmciler, dünyanın belli başlı uluslararası kuruluşlarının kabul ettiği bazı

esasları hâlâ görmek istemiyorlar. Bunlardan birisi BM DTÖ Etik Kuralları. Bir diğeri, Dünya Mirasını oluşturan değerlerin kriterlerini belirleyen ve denetleyen Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyi'nin (ICOMOS) Kültür Turizmi Tüzüğü. Kimse bunlara bakmıyor, araştırmıyor ama bunlar son derece önemli belgeler. Ve hem turizm, hem koruma birlikte mümkün. Dünyada sayısız örneği var bunun. Bakın, sadece doğal güzellikleri korumak konusu değil bu konu. Sultanahmet'i de, Nemrut Dağı'ndaki Dünya Mirası heykelleri de koruma bir görev. O bölgelerin de sürdürülebilirliğini düşünmemiz lazım. İnsanlığın ortak mirası olan bu ören yerlerinin kullanımının, korunmasının belirli bazı şart ve yükümlülükleri var. Bunları bilmemiz ve uygulamamız lazım. Yoksa hepsini kaybedeceğiz. İşte bu, sürdürülemezliktir..."

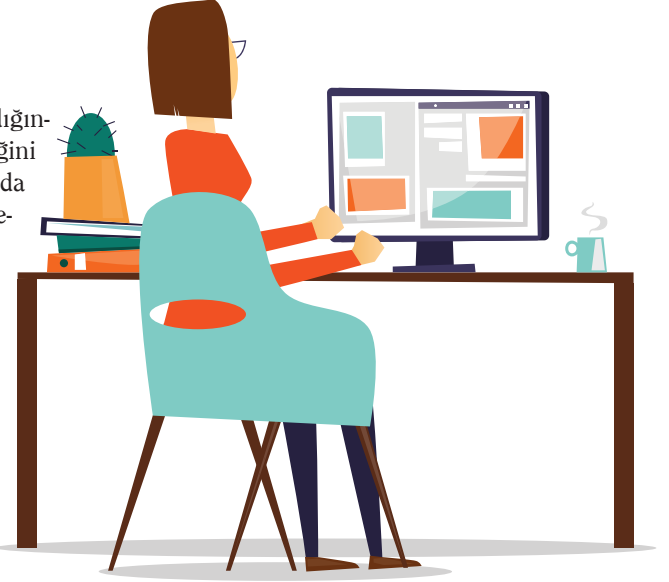
etkinliklerde harcanan ısıtma, soğutma, aydınlatma kaynaklı enerjinin ne kadarı harcanmayabilir veya yenilenebilir kaynaklardan elde edilebilirdi? 2017 yılında bunları gündeme getirmemiz mümkün olabilir. Bu konuda sizin de yapacaklarınız olabilir. Bu alandaki tüm paydaşları, UNDP'yi, turizm örgütlerini, akademisyenleri, şirketleri bir araya getirmek ve konuyu ele alıp ilerleme kaydetmek son derece önemli... ○

Özel Sektörde Kadın İstihdamı ve Fırsat Eşitliği Vaka Analizi

Sürdürülebilir kalkınmanın gerçekleştirilebilmesi için vazgeçilmez koşullardan biri tüm insanların kendi potansiyellerini eşitlik ve haysiyet içinde ve sağlıklı bir ortamda gerçekleştirebilmelerini sağlamak. Bu gerekliliğin karşılanabilmesi, dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınlar göz ardı edilerek mümkün değil. Bu nedenle cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlenmesi, şu an sürdürülebilir kalkınmanın küresel çerçevesini oluşturan **Birleşmiş Milletler 2030 Gündemi**'nin de önkoşullarından biri.

Cinsiyet eşitliği her şeyden önce bir insan hakları konusu. Sürdürülebilirliğin ve sürdürülebilir kalkınmanın ancak sosyal, ekonomik ve çevresel boyutlarıyla, yani bütüncül

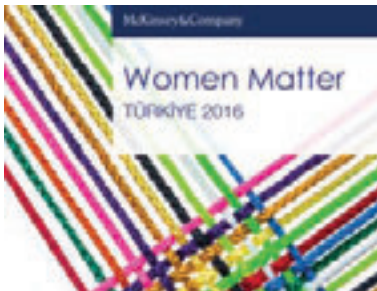
bir şekilde ele alındığında gerçekleşebileceğini “kadın” konusunda da unutmamak gerekiyor. Kadınların iş dünyasında rolünün, temsilinin ve etkilerinin artırılması meselesi, eşitlik ve adalet temelinden bağımsız düşünülemez. Bu temeli akıldan çıkarmayarak konunun ekonomik boyutlarına baktığımızda ise iş dünyası açısından başka birçok fırsat da barındırdığını görüyoruz. Son yıllarda konuyla ilgili yapı-

lan tüm araştırmalar gösteriyor ki eşitlik, sosyal anlamda sağladığı katkıların yanında şirketlerin insan kaynağı kapasitesini kuvvetlendirerek performansını ve kârlılığını da artırıyor. McKinsey'nin “**Diversity Matters**” isimli raporu, cinsiyet çeşitliliğine sahip şirketlerin finansal kazançlarının benzer şirketlere göre %15 daha fazla olduğunu gösteriyor. Yine McKinsey tarafından kadının iş dünyasındaki yeri ile ilgili Aralık 2016'da açıklanan “**Women Matter Türkiye**” raporu, konunun hem ülke ekonomisi hem de şirketler için ne gibi fırsatlar sunduğunu somut verilerle açıklıyor. Buna göre; kadınların iş gücüne katılımını destekleyecek politikalarla Türkiye'nin GSYİH'si 2025'te yaklaşık %20 artma potansiyeline sahip. İş dünyası açısından ise en önemli etkilerden biri üst yönetim takımlarında kadınların yer aldığı şirketlerde ortalama özsermaye kârlılığının daha yüksek olması.

Diversity Matters

McKinsey'nin “*Diversity Matters*” isimli raporu, cinsiyet çeşitliliğine sahip şirketlerin finansal kazançlarının benzer şirketlere göre %15 daha fazla olduğunu gösteriyor. (üstte)

McKinsey'nin “*Women Matter Türkiye*” raporuna göre kadınların iş gücüne katılımını destekleyecek politikalarla Türkiye'nin GSYİH'si 2025'te yaklaşık %20 artma potansiyeline sahip. (solda)

Konca Çalkıvık
İş Dünyası ve Sürdürülebilir
Kalkınma Derneği
Genel Sekreteri

Peki bu kadar kritik bir konuda ülke olarak ne durumdayız? Dünya Ekonomik Forumu'nun "The Global Gender Gap 2015" raporuna göre Türkiye 144 ülke içinde 130'uncu sırada. Türkiye'nin bu konumunun sebepleri arasında en başında kadının işgücüne katılımının yetersizliği geliyor. Kadınlar Türkiye nüfusunun yarısını oluşturuyor fakat 2015 verilerine göre 15-64 yaş arası erkeklerde istihdam oranı %69,8 iken aynı yaş grubundaki kadınlarda bu oran %30,5 (Ekim 2016, TÜİK). Bu oran, OECD ülkeleri arasında da en düşüklerden biri. Türkiye'de kadın nüfusunun büyük çoğunluğunu oluşturan ücretsiz, sigortasız veya kendi el emeğine dayalı işlerde çalışan kadınlar, OECD ülkelerindeki

kadınlar arasında en düşük gelire sahip olanlar.

Kadın istihdamının önündeki en önemli engellerden biri **mesleki ayırım**. AB ülkelerine kıyasla Türkiye, mesleki ve sektörel ayırımın en fazla dile getirildiği ülkelerden biri. Dikey ayırım ve "cam tavan" da Türkiye'de AB ülkelerine göre oldukça fazla görülüyor.

Türkiye iş dünyası erkek egemen bir yapıya sahip. Cinsiyet eşitliğinin sağlanmış olduğu bir toplum için işyerinde dil, istihdam, ücretlendirme, terfiler, tedarik zinciri ve eğitim fırsatları gibi konular başta olmak üzere "iş" in her boyutunun bu gözle yeniden tasarlanması gerekiyor. Bu dönüşüm sürecinde hızlı sonuç almamızı sağlayacak şey ise iyi uygulamaların paylaşılması ve yaygınlaştırılması. Şirketlerin deneyimlerini paylaşarak birbirlerine yol göstermesi her şirketin kendi çeşitlilik stratejisini ve pratiğini oluşturmasında kuvvetli bir destek sağlayacaktır.

SKD Türkiye olarak BM Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri çerçevesinde oluşturduğumuz stratejide dört odak alanımızdan biri olarak "sosyal içerme ve kapsayıcılık" konusunu belirlemiştik. Bu odak alanı altında **yönetim kurulu üyelerimizden Koç Holding'in liderliğinde Kadın İstihdamı ve Fırsat Eşitliği Çalışma Grubu**'nu kurarak "kadın" konusunda iş dünyasının rolüne dikkat çekmek için çalışmalara başlamıştık. Yukarıda da bahsettiğim gibi bu rolü gerçekleştirmek yolunda yapılan uygulamaları son derece önemsiyoruz. Bu amaçla, üyelerimizden TSKB

ve AFD (Fransız Kalkınma Ajansı) işbirliğiyle sağlanan fon kapsamında Türkiye'nin önde gelen dokuz şirketinin kadın istihdamı ve fırsat eşitliği konusunda gerçekleştirdikleri projelerini ele aldığımız bir vaka analizi çalışması yapıyoruz. Söz konusu çalışmamızın bulgularını, TÜSİAD ve Global Compact ile Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri konusunda "4 başlıkta 4 etkinlik" olarak planladığımız etkinlik serisinin ikincisinde, Mart ayında kamuoyu ile paylaşıyoruz. Vaka analizi çalışmamızın raporu, şirketlerin genel politikalarından öte, spesifik projelerini ele alarak bunların somut etkilerinin değerlendirmesini içerecek. Raporda, iş dünyasında mevcut kurum kültürünün cinsiyet eşitliğinin benimsendiği bir hale dönüşmesinin aşamaları ve sonuçları en iyi uygulamalar üzerinden gözler önüne serilecek. Bu raporda ele alınan vakalar, kadın istihdamı ve fırsat eşitliği konusunda işe nereden başlanabileceği konusunda belirsizlik yaşayan şirketlerin sürecin tamamını görmelerini sağlayacak. İnanıyoruz ki bu sayede bu şirketler ilk adımlarını atarak kendi kurumlarında da benzer bir dönüşümü başlatacaklar.

Kadının her alanda olduğu gibi iş dünyasında da hak ettiği temsiliyete kavuşması gerekiyor ve bu sürdürülebilirliğin de olmazsa olmaz unsurlarından biri. İş dünyası bu alanda dönüştürücü bir güce sahip. Bu gücü kullanabilmek içinse deneyimleri paylaşmak, işbirlikleri kurmak ve el ele vermek amaçlanan hedeflere ulaşmak için çok önemli bir yöntem.

Dünya Ekonomik Forumu'nun "The Global Gender Gap 2015" raporunda Türkiye 144 ülke içinde 130'uncu sırada.

Sürdürülebilir Şehirler “Kadın” a Ne Sunmalı?

Sürdürülebilir şehirler herkese kucak açan, herkesin korunduğu, aidiyet hissettiği ve bundan keyif aldığı ortamlardır. Peki şehirdeki kadının kamusal alanda yaşaması, çalışması ne kadar kapsayıcı? Sustineo Sürdürülebilirlik İş Platformu Kurucu Ortağı Gülin Yücel, kadının güçlendirilmesinin ancak sürdürülebilirlik ve kalkınma bakış açımızın, karar mekanizmalarının ve politikaların parçası olmasıyla mümkün olabileceğini söylüyor. Bu vesileyle tüm kadınların 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü de kutluyoruz...

 Gülin YÜCEL, Sustineo Sürdürülebilirlik İş Platformu Kurucu Ortağı

Modern kadın hareketinin başladığı 19. yüzyıl ortalarından beri, kadınların temel hak ve özgürlüklerini kazanması önemli bir gündem maddesi oldu. Türkiye’de Cumhuriyet’in kurulmasını takip eden 10 sene içerisinde yapılaşan bu haklar, dönem ve politikalarda iki ileri bir geri gitmeye devam etti. Biz bu noktada kadın hareketine, sürdürülebilir kalkınma veya kapsayıcı kalkınma açısından bakmak, yani cinsiyeti sadece bir kimlik değil de cinsiyet üzerinden gelen sosyal eşitsizlik açısından değerlendirmek istiyoruz. Yıllardır içinde olduğumuz kadın kapsayıcılığının ve güçlenmesinin çok kısıtlı bir yol kat ettiğini görerek farklı bakış açılarımızın gerekli olduğunu düşünüyoruz.

Kadına sadece cinsiyet kimliği üze-

rinden bakarsak, resmi kaçırabiliriz. Kadının hangi ırk, din, milletten geldiği, tip ve kişilik gibi özellikleri de sosyal ve ekonomik katılımı açısından farklılık gösteriyor. Cinsiyet dediğimiz olgu her zaman başka kesişimlerin, sosyal ölçekteki farklılıkların, hayatın hangi kesiminden geldiğinin, hangi tip yaşam şekillerine sahip olduğunun uzantısı. Bu sebeple kadın konusuna kişisel kimlik açısından değil de, sürdürülebilir kalkınma odaklı yaşam alanından bakmayı seçiyoruz.

Eşit Olmayan Kapsayıcılık

Şehirler, kadının cinsiyet ötesinde, ne yapabildiğinin, nereye ulaşabildiğinin, nerede çalışabildiğinin, ne tip ilişkiler ve sosyal yapılar içerisinde olabildiğinin belirlendiği yerlerdir. Dolayısıyla kadın konusu, şehirlerde-

ki toplumsal şartların cinsiyet farkını gözetenek oluşan normlarla beraber gelişebilir. Bu amaçla kadın konusunu, SDG Academy’nin sunduğu “Sustainable Cities” eğitimlerinde, Hindistan İnsan Yerleşimleri Enstitüsü’nde araştırma sorumlusu olan **Gautam Bhan**’ın öne çıkardığı birkaç odak noktası üzerinden değerlendirelim. Birincisi, “**Kadın ve Yoksulluk**” ilişkisinde şehirler bize istihdam olanaklarını, cinsiyet bakış açısında ise özellikle de kadınların maaşlı işlerde ne şekilde var olduğunu gösterir; bu işlerin genelde kamu alanında olduğunu varsayar. Ancak gelişmişlik olgusunda, feminist ekonomistlerin bize tanıttığı “**zaman yoksulluğu**” terimi de geçerlidir; yani kadın istihdam edilmemiş olsa da evi ve aileyi ayakta tutmak adına yaptığı uğraşları, örneğin kendi gelişimini,

dinlenebilmesini, annelik görevlerini geliştirmesini ve hayattan zevk almasını ciddi şekilde engelliyor. Bu noktada cinsiyet farklılığı, eşit olmayan kapsayıcılığa dönüşüyor.

Birleşmiş Milletler (BM) rakamlarına göre 15 yaş ve üstü kadınların %50'si istihdam edilirken erkeklerde bu rakam %75. Ayrıca, kadınların yaptıkları işler karşılaştırmalı olarak daha zor, daha az ücretli ve daha kötü sağlık koşullarında olabiliyor. Yine BM rakamları ile erkekler kadınlardan %24 daha fazla kazanıyor. Şehirlerde kadınlar için yaygın olan istihdam şeklinin ise kayıt dışı olduğu görülüyor (WIEGO rakamları ile). Bu durum tüm toplum için eşit olmayan bir büyüme durumu getiriyor. Kadınların işleri dışında ev yönetimi ile ilgili sorumlulukları da önemli bir yük oluşturuyor. Bu durum kadının fakirleşmesine ve fakir kalmasına neden oluyor. İstatistiklere göre dünyadaki fakir nüfusun %70'ini kadınlar oluşturuyor. Bu durumun düzelmesi ise ancak yapısal bir değişim ile mümkün.

Tasarımdan Uygulamaya

Bir başka alana, **sağlık ve hijyen** konusuna bakacak olursak, yine cinsiyet perspektifinden farklı pencereler göreceğiz. Kadınların erkeklerden farklı hijyen ve gizlilik ihtiyaçlarının olması, daha yoğun yerleşim alanları olan şehirlerde bu konunun bir sorun teşkil etmesine ve yine kadınlar adına eşitsizlik yaratmasına sebep oluyor. Gelişmekte olan birçok ülkede ergenlik çağındaki kızların okuldan ayrılmasının altında bu konu önemli bir yer tutuyor. Her gün evinden çıkıp işe veya okula giden bir kadın için kamusal alanda temiz, güvenilir umumi ihtiyaç alanları olmalı. Aksi durum, kadının hareket kabiliyetini engelliyor. Birçok işin kamusal alanda olduğunu düşünürsek, bunun yine istihdamı engelleyici bir koşul yaratığını söyleyebiliriz.

Ulaşım konusu da benzer şekilde; bir yerden bir yere gidebilme tecrübesi cinsiyetler arasında farklılık gösteriyor. **UN-Habitat**'ın insan yerleşimleri üzerine olan küresel raporunda da değinildiği şekilde, kadının ulaşımı amaç, şekil ve karakter olarak farklılıklar barındırıyor. Çoğu şehir ulaşımında, mesela otobüs yolu için, iş ve ev rotaları üzerinden hareket planlanmış durumda. Ancak kadının günlük rotasında işe gidene kadar ev, çocuk bakım yuvası, okul, alışveriş gibi aile adına zorunlu kısa gidiş-gelişler de yer alıyor. Bu rota, kadın için güvenli olmalı, şiddet ve kişisel saldırılara açık olmamalıdır.

Ulaşım sistemi gelişmiş şehirlerde tasarım -mesela dünyadaki en büyük ağlardan olan Londra'da- sadece erişim, bağlantılar ile değil, aynı zamanda cinsiyet eşitliği prensipleri de göz önünde bulundurularak yapılmış. Kadınlar bu tasarımların ve karar mekanizmalarının içinde aktif yer alıyor. Planın yapılmasından itibaren kadınların her noktada katkı ve görüşleri alınıyor.

Bu yapılarla kadının politik katkısı, sadece seçimle gelen temsil olarak algılanmamalı, günlük hayatımızı belirleyen şehir yapılarında temsil

Sorulması gereken soru, şehirdeki kadının kamusal alanda yaşaması, çalışmasının ne kadar kapsayıcı olduğu. Cinsiyet konusunun mutlak kimlik ve görüntü olarak algılanması bizi bu noktada çok ileri götüremiyor.

olarak görülmelidir. Ötesinde bu, sadece kadın için değil, tüm cinsiyetler için de kapsayıcı olmalıdır.

Sürdürülebilirlik ve Kalkınma

Sorulması gereken soru, şehirdeki kadının kamusal alanda yaşaması, çalışmasının ne kadar kapsayıcı olduğu. Cinsiyet konusunun mutlak kimlik ve görüntü olarak algılanması bizi bu noktada çok ileri götüremiyor. Kadın konusu beraberinde birçok norm, davranış şekli ve varoluş durumu getiriyor. Ama esasında sürdürülebilirlikte konu kadınların hayatlarını değerleri ve duruşlarıyla, sistem içinde ne kadar eşit yaşayabildikleri ile ilgili.

Özgecan Aslan'ın 2015 senesinde okulundan dönüş yolunda yaşadığı korkunç saldırı sonucu ölümünün ardından oluşan toplumsal tepki, kadın kapsayıcılığının önemini vurguluyor. Burada ve sonrasında verilen tepkiler ve neler konuştuğumuz ise, toplumsal kapsayıcılık noktasında nerede olduğumuzun bir göstergesi olarak değerlendirilmeli. Tüm konuların yoğun bir şekilde iç içe geçtiği ve en fazla kamusal alan sunan yerler olan şehirlerde, sosyal kapsayıcılığın ele alınması çok önemli.

Sürdürülebilir şehirler herkese kucak açan, herkesin korunduğu, aidiyet hissettiği ve bundan keyif aldığı ortamlardır. Eğer kamusal alanda bu koruma ve aidiyet yoksa işin, istihdamın, sağlık ve hijyenin, ulaşımın hedefine ulaşması mümkün değil. Bunun sadece şehirde yaşayanlar için değil, seyahat edenlere de sağlanması gerekir.

Bu noktada cinsiyet bir veri raporu konusuna değildir ve çözümlerin mevcut istatistikler üzerinden oluşturulması zordur. Sürdürülebilirlik ve kalkınma bakış açımız, karar mekanizmalarının ve politikaların parçası olmalı. Kadının kapsayıcılığı ve güçlendirilmesi ancak bu şekilde mümkün. ○

Endüstrinin Sürdürülebilirlik Sınavı

Teknolojik gelişmeler Endüstri Devrimi'nden bugüne üretim verimliliğinde artışı beraberinde getirdi.

19. yüzyılda, buharlı motor gücüyle çalışan fabrikalar elektrik kullanımının artmasıyla 20. yüzyılın başında seri üretime geçti. 1970'lere gelindiğinde ise endüstrinin gündeminde yeni bir kavram vardı: Otomasyon. İzleyen yıllarda; endüstriyel teknolojik gelişmeler, bilgi teknolojileri, mobil iletişim ve e-ticaret alanlarında hızlı bir ivme ile süregeldi...

Endüstrideki teknolojik gelişmelerin dördüncü dalgasının içerisindeyiz. Endüstri 4.0 olarak adlandırılan bu yeni dijital endüstriyel teknoloji, gücünü dokuz temel teknolojik gelişmeden alıyor. Otonom robotlar, simülasyon, yatay ve dikey sistem entegrasyonu, endüstriyel nesnelere interneti, siber güvenlik, bulut çözümleri, katkılı üretim, artırılmış gerçeklik, büyük veri, Endüstri 4.0'ın temel bileşenlerini oluşturuyor.

Bu dönüşümde, sensörler, makineler, üretim parçaları ve bilgi işlem sistemleri birbirleriyle ve değer zinciriyle tek bir girişimle bağlanacak. Bağlı sistemler, internet üzerinden etkileşim kurup veriyi analiz ederek hataları saptayabilecek, ayarlarını yapabilecek. Endüstri 4.0, makineler arası bilginin depolanması ve analiz edilmesine de olanak sağlayacak. Böylece daha hızlı, daha esnek ve daha verimli üretimle daha kaliteli materyal daha düşük maliyetle üretilebilecek. Bu değişim üretim verimliliğini artıracak, ekonomide değişimi tetikleyecek, endüstriyel gelişimi destekleyecek ve işgücü profilini değiştirecek. Görünen o ki dijitalleşme ve Endüstri 4.0, şirketler ve

bölgeler arasındaki rekabetin dinamiklerini de değiştirecek.

Endüstri 4.0 ve Otomotiv

Otomotiv, endüstrideki dönüşüme uyum sağlayan öncü sektörlerin başında geliyor. Rekabet dinamikleri gereği, Endüstri 4.0 fikrinin oluşmasına neden olan gereksinimleri önceden gören ve bu alanda yatırımlar yapan deneyim ve vizyona da sahip. Endüstri 4.0'ın sağlayacağı iş güvenliği, enerji verimliliği veya üretim maliyetlerinin azaltılması gibi artı değerlerin yanı sıra küresel sürdürülebilirlik ilkeleri de otomotivin en önemli alanlarından biri olan üretimde öne çıkıyor.

Endüstri 4.0'ın sektörce benimsenmesi ile birlikte, **sürdürülebilir üretim** için farklı programlar da uygulanmaya başlandı. BMW Grubu, 14 ülkede 30 üretim tesisinde uygulayacağı akıllı enerji veri yönetimi programı (iEMDS) ile 2020'ye kadar üretimdeki enerji tüketimini araç başına %45 oranında azaltmayı hedefliyor ve bu yaklaşımı grubun sürdürülebilirlik stratejisinin önemli bir parçası olarak görüyor.

Yapıcı diğer bir örnek olarak, Koreli üretici Kia, üretim tesislerinin çev-

resel etkilerini azaltmak için önlemler alıyor. Otomobil üretiminde su tüketimini, karbondioksit salımını ve hava kirliliğini azaltmaya devam eden marka, atık maddelerin ise %93,7'sini geri dönüştürüyor. Geri dönüşüm çalışmaları kapsamında, üretimde kullanılmayan çinko kaplı çelik malzemeler çelik üreticilerine gönderiliyor. Çinko kaplanmayan çelik ise yeniden kullanılmak üzere üretim tesislerindeki dökümhanelerde işlem görmeye devam ediyor. Boya ve incelticiler tekrar kullanmak için yeni programlar uygulamaya konulurken, diğer atıklar ise çimento ve benzeri maddelerin üretilmesi için değerlendiriliyor.

Toyota, 2050 çevre vizyonu çerçevesinde, sıfır emisyonla sahip fabrikalarla üretim yapmayı hedefliyor. Toyota, fabrikalarındaki karbondioksit emisyonlarını azaltmak için forkliftleri

Ersoy YAŞAR
ersoy@otosafari.com

Endüstri 4.0'ın sağlayacağı iş güvenliği, enerji verimliliği veya üretim maliyetlerinin azaltılması gibi artı değerlerin yanı sıra küresel sürdürülebilirlik ilkeleri de otomotivin en önemli alanlarından biri olan üretimde öne çıkıyor.

yakıt hücreli olanlarla değiştirme kararı da aldı. 2017'de iki araçla başlayan uygulama, 2018'de 20, 2020'de ise 180 civarında araca ulaşacak.

Plastik Kompozit Materyaller Yeşile Dönüşecek

Otomotiv sektörünün önemli paydaşları olan teknoloji ve bileşen tedarikçileri de Endüstri 4.0 yatırımlarını hızlandırdılar. Teknoloji geliştiren ve Ar-Ge yatırımları ile öne çıkan küresel markalar dönüşüm liderlik ediyor. Almanya, ABD, Çin gibi küresel liderlerin başını çektiği

rekabet, üretim dinamiklerinin maliyet-etkin öncelikten tüketiciyi merkeze alan yeni anlayışa evrilmesiyle farklı bir düzleme taşıyor.

Otomobillerin kabin içlerinde kullanılan plastik materyallerin toksik kimyasallar kullanılmaksızın, görece yüksek dayanıklılık ve sertlikte bitki elyaflarından üretilmesine yönelik kapsamlı çalışmalar yapılıyor. Lastik üreticileri ekolojik lastik üretebilmek için enstitü ve üniversiteler ile işbirliği modelleri geliştirmeyi sürdürüyorlar. Bu gibi girişimler otomotiv endüstrisine, yalnızca elektrikli, hibrit ve alternatif yakıt teknolojilerine sahip otomobiller üreten bir sektör olmaktan öte inovasyona yatırım yapan lider bir sektör kimliği kazandırıyor.

AKILLI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Toronto: Kuzey Amerika'nın en akıllı kenti olan Kanada'nın Toronto kentinde çöp kamyonları doğalgazla çalıştırılıyor. Doğalgaz üretimi için kentin atık toplama sahasından ayrıştırılan çöpler kullanılıyor.

Amsterdam: Kanal ulaşımının yoğun olduğu kentte, tekne ulaşımından kaynaklanan karbondioksit salımını azaltmak için elektrikli tekneler ve kıyıda güç bağlantıları projesi hayata geçiriliyor. Park yeri sahiplerinin park yerlerini belirli bir ücret karşılığında kiraya verdiği MobyPark uygulaması da bulunuyor.

Barcelona: Barcelona'da 250'den fazla elektrikli araç şarj istasyonu var. Kentte, Avrupa'daki en büyük elektrikli taksi filolarından biri de bulunuyor.

Kopenhag: Kentte yaşayan insanların

%50'sinden fazlasının, işyerlerine ve okullarına bisiklet ile gidebilmesi için uygun altyapı çalışmaları yapılıyor.

Masdar: Abu-Dabi'ye 17 km uzaklıkta yer alan Masdar'da kullanılmak üzere bireysel taşıma araçları (PRT) tasarlanıyor. Batarya ile çalışan bu araçlar istasyonlara ulaştıklarında otomatik olarak şarj oluyorlar. Bu araçlarla hedeflenen ise düşük karbon salımı ile şehir içi ulaşımı sağlamak.

Tokyo: 2020 Yaz Olimpiyat Oyunları'na ev sahipliği yapacak Tokyo, hidrojen kullanımını artırarak karbondioksit emisyonunun azaltılmasına yönelik yatırımlar yapıyor. Kentte, 2020'ye kadar trafikte 6000 yakıt hücreli araç ve 35 hidrojen dolum istasyonunun aktif olması hedefleniyor.

Akıllı Kentler, Akıllı Uygulamalar

Geçmişte, endüstrileşme ile kirlilik arasında anlamlı bir ilişki olsa da endüstrileşmenin dördüncü evresi olan Endüstri 4.0 ve nesnelerin interneti (IoT), sürdürülebilir üretim yöntemleri için sınırsız fırsatlar sunacak. Akıllı ulaşım çözümlerinin yaygınlaşması ve rota verimliliğinin geliştirilmesi ile sürücüler zaman ve yakıt verimliliği sağlarken, daha güvenli ve daha az emisyon üreten yolculuklar planlayabilecekler. Değişime uyum sağlayan, yenilikçi ve çevre duyarlılıkları olan markaların yeni kuşağın ilgisini çekip rekabet avantajı sağladığını farklı örnekler üzerinde görüyoruz. Anlaşıyor ki yeni yaşam tasarımı, yeni üretim modelleri; yaşamı kolaylaştıran, bireye saygılı kent uygulamaları üzerinde gelişecek. Gelecek sayılarda sektörel eğilimleri ele almaya çalışacağım.

Daha İyi Bir Gelecek İçin, Hep Birlikte!

21. yüzyılın değişen pazar dinamiklerinde, belirsizliklerin dünyasında, amaçlarını harekete geçiren lider markalar kârlılıklarını artırarak ve büyüyerek başarıyla yollarına devam ediyor. Dünya çapında markaların geleceğini şekillendiren 1 milyondan fazla profesyonelin bulunduğu bir platform olan Sustainable Brands, sürdürülebilir markaların bir araya gelmesini sağlıyor. Sürdürülebilirlik için yaratıcılık, inovasyon ve net pozitif etki yaratma konusunda günümüzdeki liderlik anlayışını kuvvetlendirmeyi; iş dünyası liderlerini daha sürdürülebilir markalar yaratmak için bilinçlendirmeyi amaçlıyor. Platform, markalar ve tüm paydaşlarını Boston, San Diego, Kopenhag, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Barcelona, Cape Town, Bangkok, Kuala Lumpur, Sydney, Tokyo ile birlikte İstanbul'da bir araya getiriyor. Bu yılki İstanbul buluşması **Sustainable Brands'17 İstanbul** ise profesyonelleri "amacı için harekete geçmeye" çağırıyor!

Bu yıl 20-21 Nisan tarihlerinde

ACTIVATING PURPOSE

Dünya çapında markaların geleceğini şekillendiren 1 milyondan fazla profesyonelin bulunduğu bir platform olan Sustainable Brands, sürdürülebilir markaların Boston, San Diego, Kopenhag, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Barcelona, Cape Town, Bangkok, Kuala Lumpur, Sydney, Tokyo ile İstanbul'da bir araya gelmesini sağlıyor.

Swissotel The Bosphorus'ta "**Activating Purpose**" temasıyla gerçekleşecek konferans; markaların ve iş liderlerinin geleceği şekillendiren yeniliklerle yeni stratejileri nasıl harekete geçirdiğini görmek isteyenleri buluşturuyor.

Gerçek değişimi yönetmek için il-

ham verecek Sustainable Brands İstanbul buluşması, kazandığımız donanım ve yeni paydaşlar ile birliği yaparak uzun ve kısa vadede iş dünyasında yeniliklere imza atmanıza olanak tanıyacak.

Daha iyi bir gelecek için hep birlikte harekete geçelim!

Geleceği Düşünen Sorumlu Marka Olmak İçin...

Yeni ekonomide kurumlar için finansal performans ile birlikte karbon salımı azaltım hedefleri, küresel ekonomik etkiler ve iklim değişikliği risklerini yönetmek artık kaçınılmaz. İklim değişikliğinin etkilerini azaltmanın ve doğal kaynakları korumanın, sürdürülebilir iş modellerine geçiş ile mümkün olduğunu biliyoruz. Proaktif karbon yönetim stratejileri benimse-

yen şirketler, artık yalnızca enerji maliyetlerinin düşürülmesi, paydaş katılımının geliştirilmesi (çalışanlar, tüketiciler ve tedarikçiler), gelişmiş marka saygınlığı gibi faydalardan yararlanmakla kalmıyor, ayrıca geleceği düşünen sorumlu markalar arasında yer alma fırsatı elde ediyor.

Düşük karbon ekonomisine geçiş sürecinde şirketlerin karşılaştıkları

zorlukları anlayarak iş dünyasının sorumlu, doğru ve bilinçli strateji ile fark yaratabilmesini sağlamak amacıyla kurulan **Karbon Merkezi**, lider kurumların geleceği şekillendiren ve sürdürülebilir büyümeyi sağlayan yol haritalarında, somut ve kalıcı fayda odağında, şirketlerin ekosisteme karşı sorumluluklarını yerine getirmelerinde önemli bir paydaş olmayı hedefliyor.

Kurumunuzun Karbon Yönetimi ile ilgili çalışmaları ve Karbon Nötr Sertifikası için Karbon Merkezi'ne başvurabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi için www.surdurulebilirlikakademisi.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi için www.surdurulebilirlikakademisi.com adresini ziyaret edebilirsiniz.

SB**2017****SUSTAINABLE BRANDS
ISTANBUL
APRIL 20 - 21****swissôtel THE BOSPHORUS
ISTANBUL**

BANGKOK
BARCELONA
BOSTON
BUENOS AIRES
CAPE TOWN
COPENHAGEN
ISTANBUL
KUALA LUMPUR
RIO DE JANEIRO
SAN DIEGO
SYDNEY
TOKYO

ACTIVATING PURPOSE

Markanız amacı için harekete geçmeli.
Hemen, şimdi!

JOOST DE KLUIJVER
Kariyer / Dating The Loop
Mobil Endüstride
İlham Veren Çöp Adama
Dönüşüm

JENNY ANDERSSON
Marka ve İş Stratejisi
Gelecek Nesil Markaları
ve Gelecek Nesil
Liderleri

BEN RICHARDS
Devlet / Radley Yelken
"Fit for Purpose Index"nin
Geliştiricilerinden

BERT VAN SON
MUD Jeans CEO & Kurucusu
"Lease a Jeans" Devrimi ile
Moda Dünyasında Değişim
Rüzgarları Estiren Lider

BECKY WILLAN
YTB & Kararlı Girişimci
Etkin İletişim Gurusu

SILKE KRUKOW
Kurucu / Kurucu
Tüketici Davranışlarını ve
Karar Verme Sistemlerini
Etkileyen Stratejilerin
Yaratıcısı

ve diğer konuşmacılar...

Platin Sponsor

Global Sponsor

Brand Sponsorlar

Ana Medya Sponsorları

Medya İşbirlikleri

Katkıda Bulunanlar

www.sb17istanbul.com

iletisim@swissotel.com

[/SustainableBrands2017Istanbul](https://www.facebook.com/SustainableBrands2017Istanbul)

[#Sbistanbul](https://twitter.com/Sbistanbul)

[sustainablebrandsistanbul](https://www.instagram.com/sustainablebrandsistanbul)

Hayalden Gerçeğe Sarpdere Atölye

“Bir dağ köyündeyiz artık. Doğanın içinde, köyün kenarında... Bütün amacımız, arzuladığımız yaşama uygun mekanları oluşturmak. Bunun içinde yaşayarak, düşünerek, gerekirse dünkü düşüncelerimizden vazgeçerek ve mimar olmamıza rağmen kalemi kağıdı bir kenara bırakarak; hayallerimizi birebir uygulayarak gerçeğe dönüştürmek”. Bu sözler mimar Mustafa Güvendağ’a ait. Çanakkale’nin bir köyünde, “Yaşam Bilinçtir” felsefesiyle yeni bir hayata atılan Güvendağ, Sarpdere Atölye’sini kurma macerasını EKOIQ okurlarıyla paylaştı.

 Mustafa GÜVENDAĞ, sarpdereatolye@gmail.com

Bugün 60 yaşına bastım. Ankara’da doğmuşum. Altı ay önce de eşimle Çanakkale’nin bir köyünde yaşamaya başladık. Ancak, üç yıl önce başladığımız inşaat işleri halen devam ediyor. Görünen o ki, ne zaman biteceği de belli değil.

“Doğadan geldik, doğaya döneceğiz” cümlesi doğanın gerçeğidir. Modernleşme, uygarlaşma deneyimleri bunu inkar etmeye çalışırlar. Felsefenin sürekli sorduğu, insan nedir, neyi amaçlar gibi sorular düşünme yeteneğimizin derinliğinde

bitmek bilmez yanıtlara dönüşebilir. Bu sorulara verilebilecek tek yanıt; barış içinde ve doğaya uyumlu yaşamaktır. Amaç mutlu etmek ve mutlu olmak ise, maddi dünyayı iyi anlamalı ve bunun dinginliğimizi yok etmesine izin vermemeliyiz.

Yıllar önce arkadaşım Tunca ile bir hayalimiz vardı; ekolojik bir köy kurmak... Bunun için Foça Bağarası’nda bir arazi almıştık. İnternette bilgileri indirerek “permakültür”ü araştırmaya, öğrenmeye çalıştık ve bir yandan da katılımcılar, yol arkadaşları aradık. Yani

köyde olacak komşularımızı... En az 10 aile olalım dedik. Toplantılar yaptık adaylarla. Hayallerimizi anlattık. Olmadı. Elini taşın altına koyacak kişileri bulamadık ve öylece uzakta kaldı hayallerimiz. Sonunda kendi arazimi 2008 krizinde yok parasına satmak zorunda kaldım.

Yıllarımız kent yaşamında koşturmacı ile geçti. Bir battık, bir çıktık. Ekonomik kriz denen şey de her zaman var olacak. Önemli olan bu koşturmacılarımızın anlamlı olup olmadığı... Her an çok güzel olabilir. Biz, bırakın anı, koca koca yılları

“Amaç mutlu etmek ve mutlu olmak ise, maddi dünyayı iyi anlamalı ve bunun dinginliğimizi yok etmesine izin vermemeliyiz”

harcıyoruz anlamsız bir yarış veya sadece “geçim derdi” ile. Sonunda belki masum olarak, sadece mesleğimizi yapacağız diye başlayan yaşamımız bir savaşa dönüşüyor ister istemez.

Artık yeter dediğimiz bir an yine geldi ve çok eskilerde kalan arzümüzü gerçekleştirmek için sadece eşimle yola çıktık bu sefer. Bir yer bulalım dedik. Şehirden uzakta, yazlıklardan uzakta, kalabalıktan uzakta... Doğada olsun ya da bir köyün içinde. Misafirlerimiz olsun. Üretelim, eğitelim birlikte.

Sarpdere Köyü

İşte “Sarpdere Atölye” yavaş yavaş böyle bir arzu ile şekillenmeye başladı. Bir dağ köyündeyiz artık. Doğanın içinde, köyün kenarında... Bütün amacımız, arzuladığımız yaşama uygun mekanları oluşturmak. Bunun içinde yaşayarak, düşünerek, gerekirse dünkü düşüncelerimizden vazgeçerek ve mimar olmamıza rağmen kalemi kağıdı bir kenara bırakarak; hayallerimizi birebir uygulayarak gerçeğe dönüştürmek... Böyle diyerek üç yıl önce başladı inşaatımız. İstanbul’dan gelgitlerle, ustalarla sürdürmeye çalıştık. Yeri geldi, emanet ettiğimiz ustalardan kazık yedik. Ama pes etmedik. Sonunda 2016 Mart ayında, artık tümüyle işleri bırakıp, tek başıma geldim. İlk önce Ezine’de bir otelde kalarak, gidip gelmelerle, inşaatta bir şeyler yapmaya çalıştım. Bir hafta kadar sonra İstanbul’dan iki ustamız geldi. Nisan ayı boyunca da beraber çalıştık ancak, ustalarımız Mayıs ayı başında, içinde bulunduğumuz koşulları sürdüremeyerek İstanbul’a geri döndüler.

İş Başa Düştü

O günden bu yana da, ara sıra uzaktaki bir köyden gelen işçiler hariç, kalan işleri kendi başıma yapmaya çalışıyorum. Yani sonunda iş başa düştü. Bu arada kendim için amatör bir ahşap atölyesi kurdum. Genelde en çok kullandığım bu mekanda, kendi işlerimizi ve komşuların bazı işlerini yapıyorum. Bir projeyi hayata geçirebilmek için önce niyet ve hayal gücü; sonra maddiyat, çaba, bilgi ve en önemlisi kalifiye iş gücü gerekli... Bu projede maddiyatta zorlansak da ailecek elimizden geleni yaptık. Ancak kalifiye, eğitilmiş ve iyi niyetli usta bulmakta çok zorlandım. İş böyle olunca da ne zaman bir ustaya ihtiyaç duyup iş yaptırırsam arkasından “söylenmem” standart bir durum oldu. Sonuç: İşçi ben, usta ben, mimar ben oldum. Bu duruma kendimi yavaş yavaş alıştırmaya, “Her türlü hayali kurardım ama bunu hiç hayal etmemiştim” diye anlatıyorum. “İlk defa kendime hizmet ediyorum, kendim

için çalışıyorum” diyerek yorgunluğuma rağmen mutlu, devamlı tatilde olduğunu düşünen bir kişiyi oynuyorum.

Evet, her yeri açık, döşemesi toprak; hiçbir ince işi başlamamış bir inşaat; Mart ayının kazma kürek yakırtan soğukunda 24 saat yaşamaktan, bugün kuzinenin başında hem ısınıp hem kestane yapıp çay içer duruma geldik. Hatırladıkça tabii ki gülümsüyorum. Tekrar aynı sıkıntıyı, hele ki bu yaşta çeker miyim diye? Belki (Hayır der gibi). Bu bir kere olurmuş. Her şeyin yaşı var. Yaşadığım bu durum bile hayal gücüm yüksek olmasına rağmen hiç aklıma gelmezdi. Yaşadığım bu evin ve buradaki yaşamımızın da bu kadar güzel olacağını yine hayatta hayal edemezdim. Hayal mi dedim? Evet hayal... Çok önemli bir beyin işlevimiz. Amaçlı hayal kurmak tabii ki... Sanat eserlerinden teknolojik eserlere... Tanrılarından, dinlerden ideolojilere kadar... Biz de dört yıl önce basit bir hayalle yola çıktık.

Hayalin gerçek olması, yani yaşanabilir duruma gelmesi hiç de kolay değilmiş. Mimarlık ve inşaat işlerini yaparken var olan bütçelerle işleri yapıyorduk. Süresinde de bitiriyorduk ama hem finansmanı sağla, hem sınır koyma, hem mimar ol, hem usta; işte bu durum çok farklı. Bu durumda eve yerleşip devam etmek, yani işe 30 metrelik bir yarıçap içinde gidip gelerek, komşularımızın “Bir ordasın bir burada. Otur biraz! Sende hiç tatil yok mudur? Bugün pazar, otursana” gibi tepkileri üretmeye devam ettik.

Komşuluk

Komşular deyince gerçekten yaşadığınız ev değil, komşular önemli. Bulduğumuz mahallede üç komşumuz var. Onlarla çok çabuk kaynaşıp, paylaşır duruma geçtik. Kendilerini hep sevgiyle anlatmak isterim. Tek başıma çalışırken yemeklerim, yoğurdum, böreğim bir şekilde geldi. Bu komşuluk ilişkimiz, eşimin gelmesiyle daha da güçlendi. Çocukluğumuzda da mahallemizde benzer komşuluk ilişkileri vardı. Bugünün modern denen yaşamında ise hiç kimse komşusunu görmek istemiyor sanki. Çoğunluğun komşusunun kim olduğundan haberi bile yok. **Alain De Botton** bir kitabında sosyal güvencelerin Amerikan toplumunda

“Hayatımızın her döneminde kendimiz ve çevremiz hakkında yeni bir şeyler keşfediyoruz. Ben de felsefesiz mimarlık yapılamayacağını keşfettim. Felsefesiz mimarlık sadece beton, cam ve boşluk (mekanlar değil) ve en önemlisi rant ve para demektir”

1930’lu yıllara kadar olan komşuluk ilişkilerini, paylaşımcılığı yok ettiğinden bahsediyordu. Bir gün, meşe ağacının altında günlük rutin oturmasını yaparken, bahçesinden topladığı kuru soğanları bağlayan Zeynep Yenge’ye: Neden hiç kimsenin bize uğrayıp, “Merhaba, hoş geldin, kolay gelsin, ne yapıyorsunuz?” bile demediğini sorduğumda; herkesin bir biçimde emekli maaşı almaya başladığından sonra birbiriyle ilgisini kestiği, ortak davranışların yok olduğu yanıtını aldım. İşte dedim; ha Amerika, ha Türkiye, insan

her yerde aynı insan ve en güzeli de insan **mantığı**, okumamış Zeynep Yenge’de de, Alain Botton’da da benzer.

Evet, köyde ilginç olan erkeklerin iş alanından uzak durması... Köye yeni gelmişiz, köy ölçeğinde koca bir inşaat yapıyoruz. Yani okuldan ve camiden daha büyük. Ahır desen ahır değil de, bu adam ne yapıyor? Erkeklerin uzaktan geçmesini; buluşmayalım üzerimize iş kalır diye yorumladım hep. Esprili olarak; erkeklerde kaç-göç var diye anlattım soranlara. Ama kadınlar sağ olsunlar, hep uğradılar; sohbet ettiler, yemek getirdiler! Ah kadınlar, kadınlar hem vefakâr, hem cefakârlar ama değerbilmezliğimizin kurbanı oluyorlar hep.

Yaşam Bilinçtir

Biz burada yeni köylüyüz ama hemen uyum sağlayıp paylaşımlarımızla ufak ufak komşularımıza katkı sunmaya başladık. Kentte ise sokaktaki herhangi bir kişinin, atıl durumdasın. Hiçbir şey yapmamak yerine “Ne yapabilirim, gücüm ne, nasıl yapabilirim?” sorularını sorup, bunu cevaplamayı seçtik, çünkü dünya gördüğümüz kadar değil; her açıdan çok ama çok büyük. Bunu gezerek, televizyon izleyerek, kitap okuyarak anlamaya çalışabilirsiniz veya sadece futbol maçı izleyip, evlilik programlarına takılıp **anlamak** isteyebilirsiniz. Temel yaşam kılavuzumuzun sürdürülebilirlik, her canlıya ve cansıza saygı, sevgi ve paylaşımaya dayandığını belirtmeliyim. Bunun yanı sıra renklerin sadece siyah ve beyaz ile arasındakile sınırlı kalmadığının, binlerce renk ve tonu olduğunun bilinciyle yola çıktık. Ne yapacağımızla ilgili tavsiyede bulunan bazı köylülere verdiğimiz yanıtla, “Koyun değil insan yetiştirmek istiyoruz” dedik. Koca Türkiye’nin bir küçük köyünde uğraştığınıza değer mi diye sorabilirsiniz. Her şey küçük bir hayalle

IRENEC 2017

7. ULUSLARARASI

%100 YENİLENEBİLİR ENERJİ KONFERANSI

18-20 MAYIS 2017

www.irenec.org

%100 Yenilenebilir Enerjiye Küresel Geçişi Nasıl Hızlandırabiliriz?

Toplumların, ülkelerin ve bölgelerin %100 yenilenebilir enerjiye geçişi ancak çözüm tarafında olan yerel, ulusal ve bölgesel hükümetlerle gerçekleştirilebilir.

Enerji alanındaki yeşil çözüm, mevcut en iyi teknolojilerin kullanıldığı akıllı şebekelerin, yenilenebilir enerji depolama sistemlerinin ve enerjinin son kullanım verimliliğinin entegrasyonu ile %100 yenilenebilir enerji hedefine ulaşılmasıdır.

Türkiye Yenilenebilir Enerji Birliği (EUROSOLAR Türkiye), birliğin vizyonu doğrultusunda %100 yenilenebilir enerjiye geçişin teknik, ekonomik ve siyasi boyutlarının ve sanayide, mimaride, ulaşımda ve eğitimde hayata geçme yollarının tartışılacağı uluslararası bir platform yaratmak için her yıl IRENEC Uluslararası %100 Yenilenebilir Enerji Konferansı'nı düzenlemektedir.

IRENEC 2017 Konferansımızda sizi de aramızda görmek isteriz.

İstanbul'un Altın İpcesi
**MALTEPE
BELEDİYESİ**
www.maltepe.bel.tr

**YENİLENEBİLİR
ENERJİ BİRLİĞİ**

başlar. Daha büyüğünü yapabilecekler varken ve çoğunluk “(insan) olmak değil sahip olmak” içgüdü-süyle yaşarken, biz insani olarak üzerimize düşeni yapalım; sürünün parçası olmayalım dedik. Amaç ne köşk, ne yazlık, ne de lüks arabalara ve giysilere sahip olmak veya ünlü olmak. Amaç sadece ve sadece bir denizyıldızını kurtarma mutluluğuna ermektir. Yani yaşam felsefemizi insan olmak yönünde kullanmak istedik. Ne kapitalizmin, ne dinciliğin, ne de sahte solculuğun, yani insanın hayal gücüyle yarattığı dar açılı düşüncelerin yoluna girmek istedik. Bu yüzden projemizin sloganına da “yaşam bilinçtir” dedik.

İnsan doğulmaz, olunur. Olmanın yolu da bilinçlenmekten geçer. İşte 60 yaşında, düşünmeye çalışıyor, hayal kuruyor ve gerçekleştirmeye çalışıyoruz. Elime keser vuruyorum. Belimi ağrıttıyorum. Sadece hayal kurmak veya hayalci olmak önemli değil, gerçekleştirmeye çabalamak ve gerçekleştirmek önemli diye... Bir yandan sokak felsefesi yapmaya çalışıyorum. Ne de olsa benzeniz de akademik değilim. Mimar kökenli, yazar, ressam, bir de son zamanlarda marangoz oldum diyelim. Bir yandan da düşünmek, sorgulamak, mantık yürütmek üzerine kafa yoruyorum. En çok da bu “bilinç” kavramına takılmış durumdayım. Bilinçli olmak ile bilinçsiz olmak benim görüşümde bir yol kavşağı. İki ayrı ve farklı yol... Biri topluma, çevreye, kendisine, dolayısıyla geleceğe yararlı davranış, düşünce demekken; diğeri sadece iki ayaklı olmayı, **insansı** dediğim gelişmemişliği gösteriyor. Yukarıdaki satırlarda altını çizmeye çalıştığım **ustalaşamamışlık, kentlileşememişlik, yurttaş olamamışlık, okumamışlık** durumlarının nedeni, geliyor **bilinçlenememişliğe** dayanıyor. Aslında bildiğimiz anlamda eğitilmiş olmak bile bu durumu düzeltmiyor çoğu zaman. Nasıl düzelir ise

“Yaşam bilinçtir bizim sloganımız olsun dedik. Burada hem sanat yapalım, hem yaptıralım. Hem okuyalım, hem okutalım. Hem üretelim, hem ürettirelim. Yani yaşamı paylaşalım; bilen bilmeyenle, olan olmayanla, anlayan anlamayanla, düşünen düşünmeyenle...”

ayrı bir konu. Onun için dedik ki, “yaşam bilinçtir” bizim sloganımız olsun. Burada hem sanat yapalım, hem yaptıralım. Hem okuyalım, hem okutalım. Hem üretelim, hem ürettirelim. Yani yaşamı paylaşalım; bilen bilmeyenle, olan olmayanla, düşünen düşünmeyenle... Sonunda doğadan, toplumdan, gerçeklerden kopuk bir eğitim sisteminin dışında yaşayarak birbirimizden ve her şeyden bir şey öğrenelim.

Her işin bir felsefesi olmalı. Felsefe olmadan yaşamı kavrayamaz ve yönlendiremezseniz. Sadece oradan buradan esen rüzgarlara kapılır, gelişigüzel savrulursunuz. Gün olur mesleğinizi, gün olur ruhunuzu satarsınız ve yararlı olacağımıza, zarar veren bir insansı olarak kalırsınız.

Felsefe ve Oyun

Bugünü, sular donduğu için çeşmeden su taşıyıp, hatta daha sonra kapımın önündeki karları kovalara doldurup eritmeyi yeğleyerek ve sobaya odun taşıyarak geçirdim. Gelecek günlerde, yoldaşımınla birlikte her gün önüme koyduğumuz onlarca maddeyi bitirip, yeniden yazdığımız onlarca maddeye başlayarak geçireceğiz bu kış günlerini. İlk defa katılacağımız gönüllü programından (**Tatuta**) gelenler olursa zevkli

olacağını umduğumuz bir yazı, hâlâ kalan büyük boyutlu işleri elbirliği ile kolaylaştırarak geçireceğimizi umuyoruz. Sonunda tüm işleri topladığımızda işin mimari ve doğal mekanlarını paylaşabilir duruma geleceğiz. Her gün bir oyun oynuyorum diye, yaptığım işlerde hiçbir çizim kullanmıyorum. Düşünmeden, hayali görüntüden gerçeğe geçişi çizim olmadan yapmak başka türlü bir zevk veriyor bana. Bu da mimarlığın başka bir yönü herhalde. Hayatımızın her döneminde kendimiz ve çevremiz hakkında yeni bir şeyler keşfediyoruz. Ben de felsefesiz mimarlık yapılamayacağını keşfettim. Felsefesiz mimarlık sadece beton, cam ve boşluk (mekanlar değil) ve en önemlisi rant ve para demektir. Yaşamlarımıza genel bir bakış atacak olursak; her şey bir oyun bana göre. Bu yaptığımız da bir oyun. Oyun oynamayı bir yaşam biçimi olarak, daha doğrusu yaşamı oyun gibi görmeyi seviyorum. Neden mi? Çünkü oyunun kendi kuralları vardır ve bu kuralları oyunu oynayan herkes bilir. Ancak gerçek yaşamda herkes kendi kuralını koyup, öyle oynuyor. Sonuçta ortak bir oyun filan kalmıyor. **Beraber oyun oynayabildiğimiz**, kargaşadan, kaostan uzak günler yaşayabilmemiz dileğiyle... ○

22-23 MART
RÜZGAR GÜNLERİ '17
"RÜZGARIN SESİNE KULAK VER"

YER: BEŞİKTAŞ YILDIZ KAMPÜSÜ ODİTORYUMU

Öncelik İktisadi Değil, İnsani Gelişme!

İktisadi gelişme sağlanmadan insani gelişme sağlanamaz. Aslında insani gelişme sağlanmadan da iktisadi gelişme sağlanamaz.

Giriftir bir yapı...

İnsani gelişme, iktisadi gelişmeyi kapsayan ve gelir dışı faktörleri de göz önüne alarak insanlığın sürdürülebilir bir biçimde ilerleyişini hedefleyen bir yaklaşımı ifade ediyor. Her yıl Birleşmiş Milletler tarafından ölçülerek yayınlanan ve insani gelişmenin göstergesi olarak kabul edilen İnsani Gelişme Endeksi (ve Eşitsizliğe Uyarlanmış İnsani Gelişme Endeksi) doğumda ortalama yaşam beklentisi, okula devam süresi beklentisi ve ortalama okula devam süresi ile satın alma gücü paritesine göre kişi başına düşen milli gelir gibi göstergeler tarafından şekillendiriliyor ve uzun vadeli ilerlemeyi, insani gelişmenin üç temel boyutu olan **uzun ve sağlıklı bir yaşam, bilgiye erişim ve iyi bir yaşam standardı** kapsamında ölçüyor. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı'nın (UNDP) ilgili bilgi notunda da aktarıldığı gibi, bu endeks, kalkınmanın gelirin ötesinde daha basit ama daha güçlü bir ölçüt olduğunu ortaya koyuyor. Bu endekse göre ülkeler, düşük, orta, yüksek ve çok yüksek insani gelişme gösteren ülkeler olarak sınıflandırılıyor. Aralarında Nijer, Eritre, Çad, Sudan gibi ülkelerin de yer aldığı 44 ülke, düşük insani gelişme gösteren ülkeler. Çok yüksek (49) ve yüksek (56) insani gelişme gösteren ülke sayısı ise 105.

Kalkınmak Ama Nasıl?

Düşük insani gelişme gösteren ülkelerin coğrafi dağılımı izlendiğinde ik-

lim değişikliği, kuraklık, küresel ısınma ve doğal afetler gibi hem insani kalkınmayı hem iktisadi kalkınmayı doğrudan etkileyen faktörlerin çok daha yoğun olarak yaşandığı bölgeler karşımıza çıkıyor. Kırılganlığın yüksek olduğu bu ülkelerin ortak özelliği, sınırlı finansal kaynaklarını kazançlı ekonomik ve teknolojik programlar yerine, zarar gören altyapıyı onarmaya veya vatandaşlarına dağıtmaya ayırmak zorunda olan, ekonomik olarak geri kalmış olmaları. Bu sebeptendir ki, söz konusu ülkeler faydaları ancak uzun vadede görülen önleyici ve zarar azaltıcı tedbirleri alabilecek durumda değiller. Kırılganlıklar ve etkilenme oranları, afetlerin, iklim değişikliğinin

ve endüstriyel kazaların az gelişmiş ülkelerde ve bölgelerde, kadınlar, engelliler, göçmenler, azınlıklar, çocuklar, yaşlılar ve gençlerden oluşan kesimlerde çok daha hassasiyetle takip edilmesi gerekliliğini belirgin bir biçimde ortaya koyuyor. Bu gerçekten hareketle ülkelerin "**Nasıl kalkınmalıyız?**" sorusunu yeniden sorması gerekiyor. İnsanların temiz suya, temel düzeyde gıdaya ve eğitime erişebilirliklerini sağlamadan iktisadi gelişme için zemin oluşturmak mümkün değil.

İktisadi gelişme-insani gelişme ikileminin bir diğer yüzü gelişmiş ve özellikle de gelişmekte olan ülkelerin ulusal gelir dağılımındaki eşitsizliklerde görülüyor. Hindistan

Dr. Murad TİRYAKIOĞLU
Afet Bilinci Derneği Genel
Koordinatörü
murad@tiryakioğlu.org

örneğinde olduğu gibi, bir tarafta Bangalore ve Haydarabad gibi yüksek teknoloji merkezleri ile dikkat çeken, silah ithalatında dünyanın öncülerinden biri olan, nükleer silah sahibi ve Mars'a gitmeyi hedefleyen bir Hindistan varken öte yanda günde 1 dolardan daha az bir gelirle yaşamak zorunda kalan 400 milyonluk nüfusa ev sahipliği yapan bir Hindistan yer

alıyor. Benzer yapıyı Çin'de de gözlemek mümkün. Gelişmekte olan dünyanın kendi içindeki gelir dağılımı eşitsizlikleriyle birlikte en az gelişmiş ülkelerin mevcut durumu birlikte değerlendirildiğinde önceliklerin çok acil ve çok net bir biçimde yeniden tespit edilip bu yönde politikalar üretilmesi ve kararlılıkla uygulanmaya başlanması gerektiği çok aşikâr.

Türkiye'de Durum Nedir?

2015 yılı raporuna göre, Türkiye'nin (2014) İnsani Gelişme Endeksi (İGE) değeri 0,761 düzeyinde gerçekleşmiş durumda. Bu değere göre Türkiye, yüksek insani gelişme kategorisinde yer almış, 188 ülke ve bölge arasında 72. olmuş. Grafik 1'den de izlenebileceği gibi 1980-2014 yılları arasında Türkiye'nin İnsani Gelişme Endeksi değeri, 0,492'den 0,761'e yükselmiş. Bu süre içinde Türkiye'nin doğumda beklenen tahmini yaşam süresi 16,6 yıl, ortalama okula gitme süresi 4,7 yıl ve beklenen okula devam süresi yedi yıl artmış. Kişi başına gelir istikrarlı bir biçimde artmışsa da son yıllardaki yatay seyir ülkenin **orta gelir tuzağı** riski ile karşı karşıya kaldığını gösteriyor.

İnsani Gelişmeyi Yeniden Düşünmek

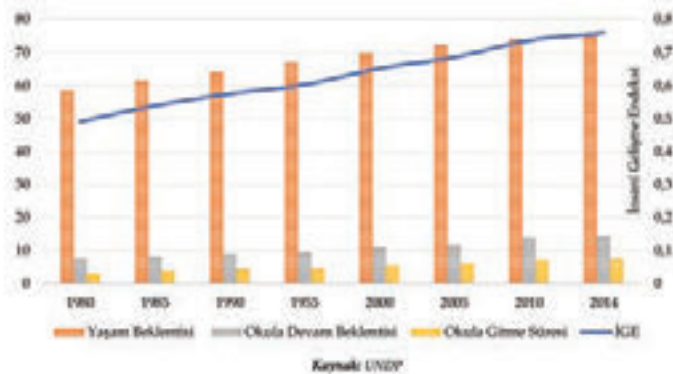
İktisadi kalkınma ve insani gelişme girift bir yapı içinde karşılıklı olarak şekilleniyor. Özellikle 65 milyondan fazla insanın savaşlar, siyasal karışıklıklar, iklim değişikliği, küresel ısınma, doğal ve teknolojik afetler gibi sebeplerle vatanından ayrılmak zorunda kaldığı günümüzde insani gelişmeyi (ve göstergelerini) yeniden düşünmek zorundayız. Amacı hem sosyal hem de ekonomik kalkınma için referans olan tek gösterge olarak kabul edilen insani kalkınma endeksini, iklim değişikliğini, küresel ısınmayı ve doğal afetleri de dikkate alan bir yaklaşımla yeniden tasarlamak ve **"yeşil-sürdürülebilir" insani gelişme** endeksi olarak yeniden düşünmek, tasarlamak gerekiyor.

Şekil 1. Kim, Neye Karşı, Neden Kırılgan?

Kaynak: İnsani Gelişme Raporu, 2015

Grafik 1. Türkiye'de İnsani Gelişim

Kaynak: UNDP

Çözümüne Ortak Olun!

Bir grup arkadaşın kendi aralarında “Ne yapabiliriz?” sorusunu sormasıyla başlayan, bu fikirle ilgilenebileceğini düşündükleri kişileri davet etmeleri ve onların geri bildirimleriyle şekillenen Sivil Toplum için Destek Vakfı, Türkiye’de hem bağışçılık kültürünü geliştirmek hem de bağışçıların öncelikleriyle sivil toplumun ihtiyaçlarını buluşturmak için çalışıyor. Vakfın Hibe Koordinatörü Gizem Girgin, toplumsal sorunlara çözüm getirmek için faaliyet gösteren ancak ciddi yapısal sorunlarla boğuşan sivil toplum kuruluşlarına hangi yollarla destek sağladıklarını ve bağışçılık kültürünün gelişmesi için yapılması gerekenleri anlattı.

 Nevra YARAÇ

Nasıl bir ihtiyaçtan yola çıktı Sivil Toplum için Destek Vakfı?

Türkiye’de “Ben de sivil toplumda bir şey yapmak istiyorum” diyen ama nasıl yapacağını, kime ulaşacağını bilmeyen birçok kişi var. Özellikle bu kitle içinde sivil topluma maddi açıdan destek olmak isteyen bağışçı bir kesim de mevcut. Söz konusu bağışçılar şeffaf ve **hesap verebilir, sosyal etkisi yüksek işler** yapan, **yenilikçi** çözümler üreten, bağışçıyla **diyaloğa açık**, güvenilir, çalışmalarını **raporlayan** sivil toplum kuruluşlarına (STK) ulaşmakta zorlanıyorlar. Ayrıca bu kişiler aslında bir bağışçılık tecrübesi yaşayarak Türkiye’yi bu STK’lar yoluyla tanımak ve adlandırmak istiyorlar. STK’lar ise kurumsal ve mali sıkıntılarına rağmen, sosyal değişime katkı sağlayan birçok alanda önemli çalışmalar yapıyor. Ancak **finansal kırılganlıkları** ve bu kırılganlığı eritecek yaygın bir bağış kültürünün olmaması sivil toplum çalışmalarının devamlılığı için en büyük engeli oluşturuyor.

Sivil Toplum için Destek Vakfı, tam da bu noktadan hareketle bir grup arkadaşın kendi aralarında “Ne yapabiliriz?” sorusunu sormasıyla başlayan, etraflarında bu fikirle ilgilenebileceğini düşündükleri kişileri davet etmesiyle ve onların da geri bildirimleriyle şekillenen, bu kişilerin isimlerini ve kaynaklarını koymasıyla da hayata geçen bir hayalin ürünü oldu. Vakıf, Türkiye’de bağışçılık kültürünün gelişmesine katkı sağlamak amacıyla bağışçıların öncelikleriyle sivil toplumun ihtiyaçlarını buluşturmak için çalışmalarını sürdürüyor.

STK’lara nasıl destekler sunuyorsunuz?

Temel hibe programlarımızla STK’lara destek sağlıyoruz: Kurumsal Program ve Proje Programı. Bu programlar, farklı ölçekteki STK’ların ihtiyaçlarını gidermeye katkı sağlamak amacıyla hazırlandı. **Kurumsal Program** STK’ların kurumsal gelişimlerini, sürdürülebilirliklerini desteklemek için

oluşturuldu. Program, -projelere hibe sağlayan programlardan farklı olarak- başvuran STK’ların iç kapasitelerinin gelişmesini sağlamaya yönelik faaliyetleri destekliyor. **Proje Programı** ise belirli bütçe ve kurumsal kapasiteye sahip kuruluşların yeni veya devam eden -sosyal etkisini artırmak ya da ulaştığı rakamları büyütme isteyen- projelerini desteklemek için oluşturuldu. Her iki program da vakfın sürekli bağışçıları tarafından destekleniyor ve onların karar alma süreçlerine katılımlarıyla kararlarını veriyor. Ayrıca zaman zaman bağışçıların önceliklerine göre oluşturulan “Şartlı Fonlar” dahilinde bağışçıların uygun gördüğü kurumları da destekliyoruz.

Kurumsal işbirliği açısından da **RE/MAX Türkiye Toplumsal Gelişim Fonu**’ndan bahsedebiliriz. RE/MAX, kendi belirledikleri temalar dahilinde (çevre, sağlık, eğitim ve çocuk alanında) Sivil Toplum için Destek Vakfı aracılığıyla dört STK’ya destek sağlıyor.

Türk Psikologlar Derneği İzmir Şubesi- Nevin Küçük Kurumsal Hibe Programı

Türk Psikologlar Derneği (TPD) İzmir Şubesi Travma Afet ve Kriz Birimi'nin başvurusu doğrultusunda Sivil Toplum İçin Destek Vakfı tarafından sağlanan hibe tutarının tümü toplumsal travmalarda aktif rol alan şubemizin gönüllülerinin kapasitesini geliştirmek için EMDR Eğitiminde kullanıldı. Türk Psikologlar Derneği İzmir şubesi toplumsal travmalarda aktif olarak çalışan, hem ilde, hem bölgede ve gerektiğinde tüm yurttan meydana gelen travmalarda diğer Türk Psikologlar Derneği şubeleri ile işbirliği yapan bir kuruluş. Bu noktadan hareketle alınan eğitim; ülkemizde son zamanlarda yaşanan ve ardı arkası kesilmeyen travmatik olaylardan etkilenen kişilere yerinde ve hızlı müdahale gücü sağladı. Sivil toplum kuruluşlarının en büyük sorunlarından biri kaynak yaratma ve temel ihtiyaçlarının karşılanmasındaki sürekliliği sağlamak. Özellikle insan kaynağı açısından verilen destek, sivil toplumun profesyonel çalışmalar yürütmesine büyük katkı sağlıyor. Bir süre insan kaynağı ve temel ihtiyaçlarını karşılama konusunda destek alan STK'lar kendilerini geliştirme ve mevcut kaynaklarını kullanarak yeni çözümler üretme konusunda da gelişme sağlayacaktır. Sivil Toplum İçin Destek Vakfı'nın vermiş olduğu bu desteği, STK'lar açısından oldukça değerli ve sürdürülebilir olarak değerlendiriyoruz.

Fonlar” dahilinde, Tarlabası Toplum Merkezi, Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği ve KuzeyDoğa Derneği'ne hibe desteği sağladık. Kurumların araştırmalarını, atölyelerini sürdürmelerine ve acil olarak değerlendirilebilecek ihtiyaçlarını karşılamalarına destek verdik.

“Kutuplaşmanın yüksek olduğu bir ülkede -bazen haklı olarak- insanların başka öncelikleri olması belirli kurumlara bağış yapmasını ve diğerlerine de yapmamasını sağlıyor”

Özel sektör-sivil toplum işbirliği açısından çok önemseydiğimiz ve yeni başladığımız “RE/MAX Türkiye Toplumsal Gelişim Fonu” çerçevesinde ise Troya Çevre Derneği, Eğitim Reformu Girişimi, Sağlıkta Genç Yaklaşımlar Derneği ve Sulukule Gönüllüleri Derneği'ne hibe desteği sağlıyoruz.

Bu programlar kapsamında 2016 yılında 228 bin 224 lira hibenin sivil topluma aktarılmasına katkıda bulduk.

Türkiye’de bağışçılık oranı oldukça düşük. Bunda STK’ların şeffaflık düzeyi ile toplumun güvensizliği önemli rol oynuyor. Bu güvensizliğin ortadan kaldırılması, birey ve kurumların bağışçılığa teşvik edilmesi için kimlere ne gibi roller düşüyor?

Evet bunlar önemli faktörler ama en önemli faktörler mi emin değilim. Çünkü kutuplaşmanın yüksek olduğu bir ülkede -bazen haklı olarak- insanların başka öncelikleri olması belirli kurumlara bağış yapmasını ve diğerlerine de yapmamasını sağlıyor.

Ama bugün bağışçılığın teşviki için vergi avantajları şart. Oysa maalesef sadece Bakanlar Kurulu kararıyla “kamu yararına” ya da “vergi muafiyeti” statüsü alan dernek ve vakıflar bu avantajlardan yararlanabiliyor. Derneklerin %5'ten, vakıfların ise %10'dan azı bu statüye sahip. Ayrıca bu avantajlar da öyle büyütülecek rakamlar değil. Yani bir şirket böyle bir STK'ya bağış yapsa, vergi matrahından sadece %10'unu dü-

Bugüne kadar hangi STK’ları desteklediniz? Nasıl bir etki yarattınız?

Kurumsal Program dahilinde; Mavi Kalem Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği, Karakutu Derneği, Hayat Sende Derneği, Sosyal Kültürel Yaşamı Geliştirme Derneği, Sulukule Gönüllüleri Derneği, Sosyal Politikalar Cinsiyet Kimliği ve Cinsel Yönelim Çalışmaları Derneği, Türk Psikologlar Derneği İzmir Şubesi ve Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği'ne hibe desteği sağladık. Özellikle kaynak geliştirme ve finansal sürdürülebilirlik açısından önemli bir katkı sağladığımızı düşünüyoruz. Hibe programı desteği ile STK'ların çalışan sayılarında ve kaynak kapasitelerinde etkili bir fark yaratıldı.

Proje Programı dahilinde, Eğitim Reformu Girişimi (ERG) ve Ruh Sağlığında İnsan Hakları Girişimi'ni (RUSİHAK) destekledik. Farklı niteliğe sahip projeleri desteklemeyi önemsiyoruz. ERG'nin Türkiye'nin ilk öğretmen festivali olan “Öğretmen için Festival” projesini ve Türkiye’de kapalı psikiyatri kurumlarının koşullarını gösteren ilk ve tek belgesel olan RUSİHAK'ın çektiği “**Depo: Akıl Hastanesi’nde Hayat**” belgeselinin yaygınlaştırılmasını destekledik. Festival ile öğretmenlerin birey olarak algılanmasına, farklı öğrenme yolları ile tanışmalarına, belgesel ile de (konferanslar ve yerel katılım ile) psikososyal engellilerin sorunlarının konuşulmasına katkı sağladık. Bağışçılarımızın tercihlerine ve önceliklerine göre oluşturulan “Şarh

şebiliyor. Kişilerin yaptığı bağışlar zaten vergiden düşülemiyor.

Başka bir konu STK'ların kamuya açık yerlerde bağış toplamasıyla ilgili izin alma sorunu. Oysa izinle değil, basit bir bildirimle bu bağış kampanyalarının artık düzenlenebiliyor olması gerekiyor. Sivil Toplum için Destek Vakfı'nın, üzerinde en fazla durduğu konulardan biri de bağışçılarla sivil toplum arasında bir köprü görevi görme iddiası. Çünkü bu kesimlerin birbirleriyle ilgili algıları farklı. Dışarıdan bakınca sivil toplum bir "yardım" alanı olarak gözüküyor. Oysa o yardımlar önemli olmasına rağmen sorun çözücü değil, günü kurtarıcı nitelikte. O yüzden birçok STK aslında sosyal sorunların çözümüne yönelik stratejik müdahaleler yapmaya çalışıyor. Sivil toplumun ihtiyaçlarıyla bağışçıların önceliklerini buluşturmanın alternatif bir yolunu bulmalıyız. Bu da birçok alanda kendisini gösteriyor ama bunun en somut olduğu yerlerden biri bu iki kesimin kullandığı dildeki farklılık. O

“Hem bağışçıların sivil toplumu anlaması, hem de sivil toplumun kendisini bağışçılara anlatmasını geliştirmenin yollarını bulmak gerekiyor”

yüzden bir çevirmen gibi bu iki dili birbirine çevirmekle ilgili yapılacak faaliyetlerin kendisi de önemli bir iş kalemi. Bu yüzden hem bağışçıların sivil toplumu anlaması, hem de sivil toplumun kendisini bağışçılara anlatmasını geliştirmenin yollarını bulmak gerekiyor.

STK'ların çoğu faaliyetinin “proje” temelli olması, özellikle finansman konusunda yaşanan sıkıntılar, bu faaliyetlerin sürdürülebilirliğinin önünde bir engel de oluşturuyor aslında. Bu sorunun önüne geçmek için ne tür mekanizmalar hayata geçirilebilir?

Finansman “proje bazlı” olunca STK'ların da proje bazlı çalışması doğal bir sonuç. Zaten Türkiye’de finansman arayışında olan bir STK'nın yapmak istediklerini hayata geçirebilmesi için başvuru yapabileceği kuruluşların sayısı maalesef sınırlı. Avrupa Birliği'nin proje bazlı hibeleri, uluslararası STK'ların fonları ve çeşitli büyükelçiliklerin fonlarının önemli bir kısmı teknik açıdan -dil ve başvuru yazabilme yeterliliği ve kurumsal kapasite elverdiği ölçüde- yapabilirliği gelişkin kuruluşların başvurabileceği düzeyde olanaklar olmaya devam ediyor.

Kamu kaynakları, sivil toplum ile devlet arasındaki tarihsel şüphe ve özellikle şeffaflıkla ilgili süreçlerin geliştirilmesi gerekliliği nedeniyle bazı STK'lar için kapalı. Böylece Türkiye’deki sivil toplumun temel dertlerinden biri finansman olmaya devam ediyor ki burada kısıtlı da olsa bu olanaklara ulaşabilen kuruluşlarla diğerleri arasındaki mesafe de dikkat çekici. Ayrıca sosyal etkiyi geliştirmek ve etki çeperini yaygınlaştırmakla ilgili maddi destek bulmak, bu tür STK'lar için de sorun olmaya devam ediyor.

Tam da bu noktada STK'ların temel ihtiyaçlarından birinin **kurumsal gelişim** olduğunu düşünüyoruz. Hibe veren kurumların, STK'ların kurumsal ihtiyaçlarına göre de fonlar geliştirmesi hem sürdürülebilirlik hem de yerel gücü geliştirme açısından kilit bir noktada. Kurumsal Hibe Programı bu noktadan hareketle oluşturuldu ve STK'ların -belirli bir strateji içinde- maaş, kira gibi temel ihtiyaçlarını destekleme alanında da bir kaynak sağladı.

Tarlabası Toplum Merkezi - Ceren Suntekin Şartlı Hibe Programı - Ali Karabey Doğum Günü Bağışları

Sivil Toplum için Destek Vakfı'ndan bu sene aldığımız şartlı hibe desteği, Tarlabası Toplum Merkezi'nin çocukların psiko-sosyal desteklenmesi için düzenli olarak yürüttüğü üç ana atölyenin ara vermeden düzenli olarak sürmesini sağladı. Verilen hibe desteği sanat atölyesi, ritim atölyesi, yaratıcı drama atölyelerinden 73 çocuğun daha faydalanmasını sağladı. Ayrıca barış inşası çalışmaları kapsamında bu atölyelerden Suriyeli Dom çocukların da faydalanması sağlanmış oldu.

Hibe desteğinin en önemli faydası, direkt olarak kurumun çalışma şartları ve bölgenin ihtiyacı doğrultusunda kullanılmış olması. Böylece sayılar ve yararlanıcıda yarattığı etki bakımından değeri büyük. Özellikle vakfın burada arabulucu olarak yer alması ve hibe

desteği verecek kişi/kişiler ve kurumlara STK'nın ve faydalanıcılarının ihtiyacının doğru aktarabilmesinin de büyük katkı sağladığını düşünüyorum.

Sanat bazlı çocuk çalışmaları her türlü etnik, dilsel, kültürel bariyere karşı çocukların çok hızlı bir birini tanıması, anlaması ve kolektif üretimi desteklemesini sağlıyor. Belli kompozisyonlar ve hedefler ile çalışmalara katılan tüm çocuklar düzenli katılım sağladıkları takdirde sadece çalışma sırasında değil, paylaştıkları sokakta, mahallede, okulda, şehirde de birbirlerini olumlu olarak etkilemeye devam ediyorlar. Hayatlarında hiç okula gitmemiş ve dil eğitimi almamış yedi Suriyeli Dom çocuğun artık okula gitmeye başlaması ve merkeze ödevleri için de gelir olması en büyük katkı olarak gösterilebilir.

GÜNEŞ ENERJİSİ & TEKNOLOJİLERİ FUARI

SOLAREX

İSTANBUL

SOLAR & PV TECHNOLOGIES EXHIBITION

10.Uluslararası Güneş Enerjisi ve Teknolojileri Fuarı

Güneş Enerjisi'nin Devleri Solarex İstanbul'da Buluşuyor

06-08 Nisan 2017
İstanbul Fuar Merkezi / Yeşilköy
9-10-11-12. Hall

Ziyaret Saatleri
10:00-19:00

Ücretsiz Davetiye için/Free Invitation
www.solarexistanbul.com

[f](#) [t](#) [in](#) [i](#) / solarexistanbul

ORGANİZATÖR

Voli
Fuar Hizmetleri A.Ş.

0212 604 50 50
www.solarexistanbul.com
info@solarexistanbul.com

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.

Toplumsal sorunlar bakımından “zengin” olan Türkiye, bu sorunlara getirilecek çözüm potansiyeli bakımından da zengin kuşkusuz. STK’lar, özellikle yerel düzeyde faaliyet gösterenler, sürdürülebilir çözüm yollarının geliştirilmesinde nasıl daha etkin kılınabilir?

Yerel düzeyde çalışmalar yürüten sivil toplum kuruluşlarının -bize yapılan başvurulardan da gördüğümüz üzere- çalışan sayısı neredeyse yok denecek kadar az. Kurumsal kapasitelerini geliştirmek istiyorlar. Ayrıca farklı sebeplerle fon kaynaklarına ulaşmada da sıkıntı yaşıyorlar. Bu durum ise Türkiye’deki sivil toplum algısının sadece birkaç büyük kurum üzerinden değerlendirilmesine sebep oluyor. Çünkü onlar, nispeten, daha iyi imkanlarla hem kaynaklara ulaşabiliyorlar hem de çalıştıkları sosyal konularla ilgili buldukları çözümler kamuoyu nezdinde daha “bilinir” çözümler oluyor. Oysa aynı sosyal problemi çok farklı biçimlerde de çözmek mümkün olabilir. Türkiye’ye katkıları çok büyük olan bu kurumlar kadar “**sorunun bizzat** öznesi olan” farklı büyüklükteki STK’ların da desteklenmesini hem “yereli” güçlendirmek hem de çoğulculuk açısından önemli buluyoruz.

Bireyler ve kurumlar vakfımız aracılığıyla STK’lara katkıda bulunmak için nasıl bir yol izlemeli?

Kişiler veya kurumlar, Hibe Fonu’na düzenli ya da bir kerelik bağış yaparak sosyal etkisi yüksek çalışmalarını destekleyebilirler. Böylece Türkiye’nin sorunlarına yönelik çözümler üreten ağın bir parçası olur, yerelde sosyal sorunlara çözümler üretenlerle tanışır ve bağışlarıyla sivil toplumu destekleyen kişilerle ortak işler yapma imkanına sahip olabilirler. Şartlı Fonlar dahilinde ise kendileri ile aynı derinlikleri olan kişilerle bir araya gelerek bir şartlı fon kurabilir, ortak sorunlarının çözümlerine yönelik çalışan STK’ları finansal açıdan destekleyebilirler. Sivil topluma hibe fonları aracılığıyla bağış yaparak destek olmak isteyen kişilerin ve şirketlerin ihtiyaçlarına ve önceliklerine yönelik öneriler ve projeler geliştirip Sivil Toplum için Destek Vakfı aracılığıyla uygulayabilirler. Her seçenek dahilinde bağışçılara düzenli olarak rapor gönderiliyor, kurumlarla tanıştırılıyor ve benzer konularla ilgili kişilerle vakit geçirmeleri sağlanıyor. Böylece aslında bağışçılık üstünden farklı bir Türkiye tecrübesi yaşatarak problemlerin sadece konuşulmasında değil, çözümünde elimizi taşın altına koymaya çalışıyoruz. İlgililer, detaylı bilgi için www.siviltoplumdestek.org adresini inceleyebilir, ggirgin@siviltoplumdestek.org veya kurumsal@siviltoplumdestek.org adresinden bize ulaşabilirler. ○

Eğitim Reformu Girişimi- Özge Karakaya Proje Hibe Programı + RE/MAX Toplumsal Gelişim Fonu

Son 13 yıldır Eğitim Reformu Girişimi (ERG) tarafından düzenlenen ve benzer formatta ilerleyen Eğitimde İyi Örnekler Konferansı’nın ruhunu ve içeriğini daha geniş zamana yayabilmek ve farklı etkinliklerle konferansı yeni mekanlara taşımak istedik; buradan da Öğretmen için Festival fikri çıktı. Festival kapsamında Hafıza Yolculuğu Programı dahilinde öğretmenler ile gerçekleştirilen hafıza yürüyüşü; gençlerin anlatımıyla öğretmenlerin dini, cinsiyete dayalı, etnik veya politik nedenlerle tarihsel olarak dışlanmış gruplara yapılan haksızlıkları keşfetmesini ve sorgulamasını hedefledi. Yaşayan Kütüphane etkinliğinde kitaplar ile okuyucular bir diyalog içerisine girdi. Yaratıcı Yazma Atölyesi Sait Faik Müzesi’nde gerçekleştirildi, Sait Faik öyküleri üzerine kurgulanan bir çalışma yapıldı. Forum Tiyatro’da öğretmenlerin yaşadığı sorunlar üzerinden kurgulanan bir oyun sergilendi, sonrasında izleyicinin oyuna girerek ve rolü alarak kendi çözümlerini üretmesine olanak sağlandı. PechaKucha Gecesi’nde etkinlik PechaKucha tekniği etrafında örüldü. Bu tekniğe göre, sunuş yapan kişi her biri 20 saniye süresince 20 görseli toplam altı dakika 40 saniye süresince göstererek sunuşunu tamamlar. Gecede, bu sunuş tarzıyla öğretmenler kendi hikayelerini anlattılar.

Eğitim konusunda gündemi izleyen, farklı deneyimleri ERG paydaşlarının bilgisine sunan etkinlikler planlıyoruz. Yılda dört kez yapmayı planladığımız Eğitim Politikası Seminerleri ile konu uzmanlarını paydaşlarımız ile buluşturacağız. Ayrıca Türkiye’nin eğitimdeki önceliklerini ele alan araştırma bulgularını ve politika önerilerini interaktif mecralarda yaygınlaştırmayı ve daha çok öğretmene ulaşmayı amaçlıyoruz.

TEMA ÇELENK

Cenaze törenlerine çelenk göndererek,
hem sevdiklerinizin üzüntüsünü paylaşabilir, hem de TEMA'nın
çalışmalarına destek verebilirsiniz.

celenk@tema.org.tr
444 51 81

ŞİMDİ 14 İLDE TEMA ÇELENK SİPARİŞİ VEREBİLİRSİNİZ

*Istanbul, Ankara, İzmir (Bağışçıların taleplerini törenden en az 2 saat önce bildirmelerini rica ederiz.)
Bursa, Balıkesir, Tekirdağ, İzmit, Mersin, Adana, Eskişehir, Konya, Manisa, Aydın, Muğla (Bodrum/Marmaris)
(Bağışçıların taleplerini törenden en az 12 saat önce bildirmelerini rica ederiz.)*

Taraf Olmak mı, Olmamak mı?

Türkiye'nin Paris Anlaşması'na taraf olması/olmaması hususu ile Türkiye'nin iklim müzakerelerinde etkin rol alması için atılması gereken adımların değerlendirilmesi amacıyla 20-21 Ocak tarihlerinde Antalya'da Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı ve İklim Değişikliği Başmüzakerecisi Prof. Dr. Mehmet Emin Birpınar başkanlığında bir istişare toplantısı düzenlendi.

2015'te Paris'te gerçekleştirilen konferansta 195 ülkenin oybirliği ile kabul edilen Paris Anlaşması, küresel iklim değişikliği ile mücadelede dönüm noktası olarak görülüyor. Bugüne kadar Paris Anlaşması'na, 196 ülkeden 194'ü imza attı, 127'si ise taraf oldu. Gerekli şartlar sağlandığı için Paris Anlaşması 4 Kasım 2016 tarihinde yürürlüğe girdi.

Türkiye, Paris Anlaşması'na 22 Nisan 2016'da imza atsa da henüz taraf olmadı. Taraf olmadığı sürece de 2030 yılına kadar sürecek olan Paris Anlaşması ile ilgili esas ve usullerin belirlenmesi müzakerelerinde söz sahibi olamayacak. Ancak Türkiye Paris Anlaşması'na ilişkin olarak ulusal katkısını (INDC) 30 Eylül 2015 tarihinde sundu. Buna göre Türkiye 2030 yılına kadar sera gazı emisyonlarını % 21 oranında artıştan azaltmayı taahhüt etti.

Prof. Dr. Birpınar, toplantıda, bundan sonraki dönemde özellikle özel sektör, akademi ve sivil toplumdaki daha geniş bir katılımı benzer nitelikte toplantıların düzenlenmesine devam edileceğini belirtti. Bu kapsamda, Mayıs ayında Bonn'da gerçekleştirilecek iklim müzakerelerinde

ri öncesinde Şubat, Mart ve Nisan ayları sonunda yapılması planlanan toplantılarda iklim değişikliği ile mücadele bağlamında başka konu başlıklarının, ilk olarak İklim Değişikliği ve Hava Yönetimi Koordinasyon Kurulu'nun yeniden yapılandırılması konusunun istişare edileceği de ifade edildi.

Türkiye Rolünü Nasıl Güçlendirir?

Toplantıda Türkiye'nin müzakerelerdeki rolünün güçlendirilmesi konusunda ortaya konan başlıkları şu şekilde özetlemek mümkün:

- Türkiye'nin müzakerelerdeki rolünün güçlendirilmesi öncelikle Paris Anlaşması'na taraf olmasından geçiyor. Taraf olunmayan bir anlaşma üzerine kurulacak olan iklim rejiminin müzakerelerinde etkin rol almak mümkün değildir.

- Devletimiz açısından bu noktadaki önemli konu Türkiye'nin uluslararası konumuna ilişkin. 1992 yılında Rio'da iklim rejimi ilk kez şekillendiğinde Türkiye gelişmiş ülkeler arasında yer aldı. Bu nedenle de gelişmekte olan ülkelere maddi ve teknolojik yardım sağlamak da dahil olmak üzere pek çok sorumluluk üstlenmesi beklenebilir. Ülkemiz özellikle iklim açısından son derece kırılgan bir bölgede yer aldığından çevre ülkelere iklim değişikliği konusunda yol gösterici bir rol oynayabilir.

- Başmüzakereciyi desteklemek amacıyla kamu, özel sektör, üniversite veya STK'lardan başmüzakereci yardımcıları atanabilir. Müzakerelerde, azaltım, uyum, finans, tek-

noloji, kapasite geliştirme, hukuki süreçler gibi müzakere başlıklarını takip edecek ekipler oluşturulabilir.

- Türkiye'nin müzakerelerdeki "yalnız ülke" konumunun değiştirilmesine yönelik alternatif yöntemler de mevcut. Türkiye iklim değişikliği konusunda vereceği doğru mesajlarla uluslararası sivil toplumun ve en az gelişmiş ülkelerin desteğini alabilir.

- Uluslararası iklim ve çevre müzakerelerinde, **özel sektör, akademi ve sivil toplumun** da Türkiye heyetine katılımı ve katkısı sağlanmalıdır. Özellikle uluslararası hukuk konusunda deneyimli akademisyenlerin ve uzmanların müzakere heyetlerine katılımı sürekli hale getirilmelidir.

- Türkiye'nin uluslararası çevre ve iklim platformlarında görünürlüğü artırılması için Türkiye'de uluslararası konferans, panel vs. düzenleme imkanları araştırılmalıdır. Bu çerçevede, Türkiye'nin yenilenebilir enerji fuarlarına ev sahipliği yapması sağlanmalıdır.

- Türkiye için sürdürülebilir kalkınma hedefleri, iklim değişikliği ve yeşil ekonomiyi kapsayan **bütünleşik strateji hazırlanmalı** ve bunun içinde yönetim ve iletişim konusuna yer verilerek kamu ile özel sektör, akademi ve sivil toplum arasındaki ilişkinin nasıl kurulacağına dair ilkeler belirlenmelidir.

- Türkiye'nin uluslararası kuruluşlarda daimi olarak temsil edilmesi sağlanmalı, toplantılara katılımı da süreklilik tesis edilmelidir.

- Kapasite geliştirme ve altyapının oluşturulması için insan kaynağı

Prof. M. Levent KURNAZ
Boğaziçi Univ. İklim
Değişikliği ve Politikaları
Uyg. ve Araş. Merk.
mlkurnaz@gmail.com

ve bilim üretilmesi amacıyla Yüksek Öğretim Kurumu'na bağlı bir araştırma enstitüsü kurulmalı ve mevcut iklim değişikliği merkezleri desteklenmelidir.

● Türkiye'de kamuoyunun duyarlılığının ve farkındalığının artırılmasına yönelik çalışmalara ivme kazandırılmalı, yapılan çalışmalar kamuoyu ile paylaşılmalıdır.

Nasıl Bir Kalkınma?

Türkiye açısından Paris Anlaşması'nın değerlendirilmesine bakacak olursak:

● Çevre politikaları değerlendirildiğinde sürdürülebilir kalkınmanın ulusal çıkarları zedelediği argümanı 1970'lerde kaldı. Günümüzde sürdürülebilir kalkınma ile birlikte ekolojik modernizasyon hesaba katıldığında ulusal çıkarların zarar görmesi anlamında bir kayıptan söz etmek mümkün değildir.

● Türkiye kalkınmada fosil yakıtlara dayalı bir politika bağımlılığı yaklaşımından kurtulmalı; **enerji verimliliğini** ve **yenilenebilir enerjiyi** kalkınmanın motoru haline getirmelidir. Ekonomik çeşitliliği sağlamak için uluslararası müzakerelere ve politika geliştirme süreçlerine geleneksel sektörlerin yanında enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji gibi yeni gelişen sektörlerin de katılım sağlaması gereklidir.

● Paris Anlaşması'na taraf olunması durumunda **özel sektörün** nasıl etkileneceği konusunda farklı yaklaşımlar var:

● Mevcut altyapı ile ihracat ürünlerine karbon sınırı, ürün etiketlemeleri, enerji verimliliği standartları

gibi birtakım kriterler getirilmesi durumunda özel sektörün uluslararası rekabet edebilirliği olumsuz etkilenebilir. Bu nedenle, uygulama maliyeti yüksek olan firmalar için yasal düzenlemeler ile esneklikler sağlanmalıdır.

● Paris Anlaşması'na taraf olmak uluslararası finans desteğine erişimde önemli bir kriter olacaktır. Taraf olmama halinde finans kaynaklarından yararlanma imkanı tamamen ortadan kalkacak; ayrıca Türkiye'nin sürdürülebilir rekabet avantajını kaybetmesine sebep olarak uluslararası fonlara erişim maliyetini artıracaktır.

● Türkiye'nin net bir iklim politikasının olmaması özel sektörü de gelecek planlaması konusunda belirsizliğe düşürüyor ve uluslararası ölçekte yalnızlaştırıyor.

● Özel sektör, anlaşma hükümlerinin uygulanması maliyetini karşılamakta zorlanabilir. Bununla birlikte, Paris Anlaşması'na taraf olmak veya olmamak uluslararası finans ve

Türkiye için sürdürülebilir kalkınma hedefleri, iklim değişikliği ve yeşil ekonomiyi kapsayan bütünlük strateji hazırlanmalı ve bunun içinde yönetim ve iletişim konusuna yer verilerek kamu ile özel sektör, akademi ve sivil toplum ilişkisinin nasıl kurulacağına dair ilkeler belirlenmelidir.

teknoloji desteklerine erişimi garanti etmeyeceğinden Türkiye'yi proaktif bir şekilde uluslararası finans ve teknoloji destekleri için cazip hale getirecek politikalar geliştirmeli ve uygulamalıdır.

● Paris Anlaşması'na katılmanın sürdürülebilir kalkınma ile ilişkili olarak **istihdam**, yeni iş alanlarının yaratılması, enerji tasarrufu ve sağlık harcamalarının azaltılması gibi yan faydaları vardır.

● Türkiye'nin ulusal katkısı, ülkemizin iklim değişikliğinden etkilenebilirliği yüksek olduğu için uyumu içerecek şekilde revize edilmelidir. **Mülteci sorunu** iklim ile ilişkilendirilerek destek talep edilebilir. Kayıp-zarar konusu mülteciler bağlamında ele alınarak müzakerelerde ülke pozisyonu oluşturulabilir. Türkiye kayıp-zarar müzakerelerini şekillendiren ülkelerden biri olabilir. Türkiye uyum konusunda bir bölgesel merkez işlevi görebilir.

Sonuç Olarak

Türkiye'nin iklim müzakerelerindeki rolünün güçlendirilmesinin şart olduğu konusunda ortak bir kanaat mevcut. Önümüzdeki dönemde iklim rejimi büyük ölçüde Paris Anlaşması esas alınarak belirleneceği için Türkiye'nin rolünün güçlendirilmesinin ilk ve en önemli aracı Paris Anlaşması'na taraf olmaktır. Aksi halde müzakerelerde etkin bir rol almak teorik ve pratik olarak mümkün değildir.

NOT: Bu yazı sözü geçen toplantının sonuç notları kullanılarak hazırlanmıştır.

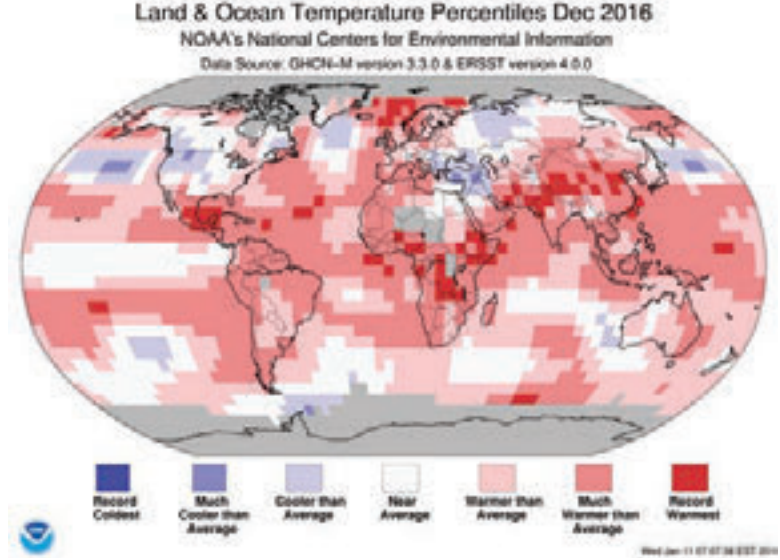
2016 Yılı En Sıcak Yıl Rekorunu Kırdı

 Gökçe VAHAPOĞLU ŞAHİN, vahapoglu@fas.harvard.edu

ABD Ulusal Okyanus ve Atmosfer Yönetimi (NOAA) ve NASA'nın Ocak ayında yayımladığı verilere göre, 2016 yılı da en sıcak yıl olma rekorunu kırdı. 137 yıldır aralıksız olarak tutulan kayıtlar, yerkürenin son yüzyılda insan aktiviteleri sebebiyle ne kadar hızlı ısındığını gözler önüne seriyor.

NOAA verisine göre, 2016 yılında küresel ortalama sıcaklık, 20. yüzyıl ortalamasına göre 0,94°C; bir önceki yıla göre ise 0,04°C daha yüksekti. NASA kayıtlarına göre ise, 2016 yılı, 1951-1980 yılları ortalamasına göre 0,99°C daha yüksekti. İki kurumun ortalamaları, ölçüm metotları ve baz aldıkları döneme göre farklılık gösterse de; ortaya koydukları eğilim ve vardıkları sonuç aynı: Yerküre gündend güne ısınıyor ve her yıl yeni bir rekor kırılıyor.

Son yıllarda sıcaklık rekorlarının üst üste kırılmasının en büyük nedeni fosil yakıt kullanımından kaynaklanan, artan atmosferik seragazları. İnsanlık tarihinde ilk defa 2016 yılında, atmosferdeki karbondioksit konsantrasyonu kalıcı olarak 400 ppm'in

üstüne çıktı. NOAA verisinde diğer öne çıkan detaylar şu şekilde:

- Kaydedilen en sıcak beş yılın tümü 2010 yılından sonra yaşandı.
- Kaydedilen en sıcak 10 yılın tümü 1998 yılından sonra yaşandı.
- Küresel sıcaklık ortalaması son 40 yılda, yani 1976 yılından beri, 20. yüzyıl ortalamasının altına düşmedi.
- Kaydedilen en soğuk 20 yılın tümü

1930 yılından önce yaşandı.

- İlk defa iki yıl üst üste, ortalama sıcaklık 20. yüzyıl ortalamasından 2°C daha yüksekti.

Kaynaklar: <https://www.ncdc.noaa.gov/sotc/summary-info/global/201612>
<https://www.giss.nasa.gov/research/news/20170118/>

Türkiye'nin Çevre Finansı Karnesi

Türkiye İstatistik Kurumu - TÜİK, 2016 yılının son aylarında, 2015 yılı Çevresel İstihdam, Gelir ve Harcama İstatistikleri'ni yayımladı. İstatistik kapsamına belli büyüklükteki kamu kuruluşları, mahalli idareler, belediyeler ile iş sektörleri dahil edildi.

Yayımlanan veride öne çıkan rakamlar şu şekilde:

- 2015 yılında GSYİH'nin %1,3'üne denk gelen 25,9 milyar lira tutarında çevresel harcama gerçekleşti.
- Toplam çevresel harcamaların %78,1'i kamu sektörü, %21,9'u ise iş sektörü tarafından gerçekleştirildi.
- Bu harcamaların %67,6'sı cari; %32,4'ü ise yatırım harcamaları.
- Toplam çevresel harcamaların %38,7'sini atık yönetimi hizmetleri, %34'ünü su hizmetleri, %18,4'ünü atık su yönetimi

hizmetleri ve %8,9'unu ise diğer konularda yapılan çevresel harcamalar oluşturdu.

- Toplam çevresel gelirler ise 21,3 milyar lira olarak gerçekleşti. Bu gelirin %59'u kamu sektöründe, %41'i ise iş sektöründe elde edildi.

- Kamu kuruluşları, il özel idareleri, girişimler ve organize sanayi bölgelerinde, çevresel faaliyetlerde toplam 80 bin 827 kişi istihdam edildi.

- Çevresel faaliyetlerde istihdam edilenlerin %10'unu kadın, %90'ını ise erkekler oluşturdu.

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21583>

Bu Sene Çevre Riskleri Ön Planda

Dünya Ekonomik Forumu (WEF) Ocak ayında 2017 Küresel Riskler Raporu (The Global Risks Report 2017) adlı raporunu yayımladı. Rapor, önümüzdeki 10 yıl için öngörülen 30 küresel riskin ve altında yatan 13 eğilimin gerçekleşme olasılığı ve etkisi hakkında 750 uzmanın görüşleri alınıyor. Son yıllarda ekonomik, sosyal ve politik faktörlerin oluşturduğu riskler ön plandayken, serinin 12. raporunda, "çevre kaynaklı riskler" öne çıkıyor. Rapor, 2017 yılı itibarıyla küresel gelişmeleri şekillendirecek en önemli üç eğilimin ekonomik eşitsizlik, toplumsal kutuplaşmalar ve yoğunlaşan çevresel tehlikeler olduğunu belirtiyor. Rapor, 2017 yılı itibarıyla küresel gelişmeleri şekillendirecek en önemli üç eğilimin ekonomik eşitsizlik, toplumsal kutuplaşmalar ve yoğunlaşan çevresel tehlikeler olduğunu belirtiyor. Rapor, 2017 yılı itibarıyla küresel gelişmeleri şekillendirecek en önemli üç eğilimin ekonomik eşitsizlik, toplumsal kutuplaşmalar ve yoğunlaşan çevresel tehlikeler olduğunu belirtiyor. Rapor, 2017 yılı itibarıyla küresel gelişmeleri şekillendirecek en önemli üç eğilimin ekonomik eşitsizlik, toplumsal kutuplaşmalar ve yoğunlaşan çevresel tehlikeler olduğunu belirtiyor.

Rapora göre, gerçekleşme olasılığına göre en önemli risk "aşırı çevre olayları", yani çevresel felaketler. İkincisi "zorunlu göçler"; üçüncüsü ise "doğal felaketler". Etkisinin boyutuna göre en önemli risk faktörü ise "kitlesel imha silahları". İkincisi "aşırı hava olayları"; üçüncüsü ise "su krizleri".

Bu sene ilk defa aşağıda belirtilen tüm beş çevresel risk olasılığı, etkisi en yüksek riskler arasında yer aldı:

- İklim değişikliğine uyum ve mücadele konusunda başarısızlık
- İnsan kaynaklı çevresel felaketler
- Aşırı hava olayları
- Doğal felaketler
- Biyoçeşitlilik kaybı ve ekosistem bozulması

Raporun sonuç kısmında çevre konusunun küresel risk eğilimlerinde baskın rol oynadığı vurgulanıyor. Ayrıca, çevre olaylarını yok saymanın çok büyük tehlikeler yaratabileceği ortaya konuyor.

Kaynak: <https://www.weforum.org/reports/the-global-risks-report-2017>

Sürdürülebilir İş Modeli Ekonomik Sistemi Düzeltebilir

2016 yılında Davos'ta lanse edilen İş ve Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu Ocak ayında **Daha İyi İşler, Daha İyi bir Dünya (Better Business, Better World)** adlı bir rapor yayımladı. Rapora göre, sürdürülebilir iş modelleri 2030 yılına kadar en az 12 trilyon dolar seviyesinde bir ekonomik fırsat ve yılda 380 milyonluk bir istihdam yaratabilir. Son 10 yılda dünyadaki gelişmeler, yüz milyonlarca insanı yoksulluk sınırından çıkarırken, eşitsiz büyüme, artan

iş güvensizliği, çok daha fazla borç ve çok daha fazla çevresel riski de beraberinde getirdi. Bu durum, birçok ülkede anti-küreselleşme tepkilerine neden oldu. Problemin sebebi olarak görülen **iş ve finansal çıkarların** dünyanın ihtiyacı olan uzun vadeli ekonomik büyümeyi hiçe saydığı görüşü yayılmaya başladı. **İş dünyasının bu problemle nasıl başa çıkabileceği ve sürdürülebilir bir ekonomi yaratılabileceği sorularından yola çıkılarak hazırlanan rapor**, "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri"nin özel sektöre geri dönüşü **çok yüksek** yeni bir büyüme stratejisi sunduğunu savunuyor.

Rapor, 2016 yılında Davos'ta lanse edilen İş ve Sürdürülebilir Kalkınma Komisyonu Ocak ayında **Daha İyi İşler, Daha İyi bir Dünya (Better Business, Better World)** adlı bir rapor yayımladı. Rapora göre, sürdürülebilir iş modelleri 2030 yılına kadar en az 12 trilyon dolar seviyesinde bir ekonomik fırsat ve yılda 380 milyonluk bir istihdam yaratabilir. Son 10 yılda dünyadaki gelişmeler, yüz milyonlarca insanı yoksulluk sınırından çıkarırken, eşitsiz büyüme, artan iş güvensizliği, çok daha fazla borç ve çok daha fazla çevresel riski de beraberinde getirdi. Bu durum, birçok ülkede anti-küreselleşme tepkilerine neden oldu. Problemin sebebi olarak görülen **iş ve finansal çıkarların** dünyanın ihtiyacı olan uzun vadeli ekonomik büyümeyi hiçe saydığı görüşü yayılmaya başladı. **İş dünyasının bu problemle nasıl başa çıkabileceği ve sürdürülebilir bir ekonomi yaratılabileceği sorularından yola çıkılarak hazırlanan rapor**, "Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri"nin özel sektöre geri dönüşü **çok yüksek** yeni bir büyüme stratejisi sunduğunu savunuyor.

Kaynak: <http://businesscommission.org>

Denizlerdeki Plastik Kirliliği, Fosil Yakıt Üretimine İklim Değişikliğine Etkisi, Trenlerde %100 Rüzgar Enerjisi, Su Sorunu İçin Akıllı Teknolojik Çözümler

Balina'nın Karnından 30 Plastik Poşet Çıkarıldı!

Deniz kirliliği tüm dünyada giderek büyüyen bir sorun. Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) verilerine göre her yıl denizlere 8 milyon tondan fazla plastik çöp karışıyor. Bu plastiklerin deniz canlılarına verdiği zarar oldukça fazla. Bunun en etkileyici örneklerinden birisi Norveç'te yaşandı. Bergen şehri kıyılarına vuran 6 metre boyunda bir balina tam üç kez derin sulara çıkartılmak istense de her defasında kıyıya geri döndü. Oldukça hasta ve aşırı bitkin olduğu anlaşılan balinanın hayatına son verilmesinden başka çare yoktu. Sonrasında araştırmacılar hayvanın karnını açtılar ve son derece üzücü bir görüntüyle karşılaştılar: Balinanın midesi tamamen plastik poşetle doluydu. Ne kadar sürede yuttuğu bilinmeyen tam 30 adet plastik poşet balinanın tüm yaşam sistemini tıkamıştı.

Erik Solheim@ErikSolheim
(UNEP Başkanı) <https://t.co/vSuUi0DcIa>

Fosil Yakıt Üretimine İklim Değişikliğine Etkisi

Fosil yakıtların küresel ısınmaya direkt etkisi sadece kullanımı ile sınırlı değil. World Resource Institute (WRI) raporuna göre petrol, gaz ve kömürün kullanımına kadar, çıkartılması ve proses edilmesi sürecinde çıkan emisyonlar, **tüm yaşam döngüsü emisyonlarının** %5-37'sine karşılık geliyor. Fosil yakıtların toplam rezervi, bu yakıtların kullanımı ile oluşacak potansiyel iklim riskini tanımlıyor. Dünyada hiçbir fosil yakıt şirketi, rezervlerine karşılık gelen potansiyel emisyonları açıklamıyor ve bu durum gerek paydaşlar gerekse yatırımcılar açısından büyük bir problem oluşturuyor. Zira hem bu şirketlerin hem de gezegenimizin risklerini belirsizleştiriyor. Şirketlerin bu veriyi ortaya koyacak tutarlı ve güvenilir bir hesap metodolojisi olmaması nedeniyle WRI ilk kez petrol, gaz ve kömür rezervlerine karşılık gelen potansiyel emisyonların hesaplanması ve raporlanması için kapsamlı bir metodoloji

oluşturdu ve yayımladı. Şirketlerin bu metodolojiyi kullanarak durumlarını şeffaf biçimde açıklayıp açıklamayacakları ise finans dünyası tarafından merakla bekleniyor.

CDP@CDP

<https://t.co/n6zSAwSYoc>

Trenlerde

%100 Rüzgar Enerjisi

Trenle seyahat en çevreci seyahat seçeneği. Hollanda bu gerçeği bir üst seviyeye çıkardı ve ülkedeki elektrikli trenlerin enerjisinin tamamını rüzgardan sağlamaya başladı. Bunun anlamı günde 600 bin kişinin "sıfır karbon emisyonu" ile seyahat etmesi! Üstelik bu uygulamaya dünyada bir ilk. Yılda 1,2 kwh enerji tüketen bu taşıma sisteminde, 2005 yılından günümüze %30 enerji tasarrufu sağlanmış. Hedef, tüketimi her yıl %2 daha düşürmek. Aslında proje %100 oranını 2018 yılında hedeflerken, bu hedefe Ocak 2017'de ulaşılmış. İhtiyaç duyulan rüzgar enerjisinin yarısı Belçika ve İskandinav ülkelerinden karşılanıyor. Bunun nedeni ise tamamının ülke kaynaklarından temin edilmesi durumunda ülke içindeki diğer taleplerin karşılanamayacak olması ve fiyatların artması riski.

Circle Economy@

circleeconomy

<https://t.co/HR6KmJ8zz4>

Sürdürülebilir Büyümede

İskoçya Farkı

Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme Endeksi ekonomik, sosyal ve çevresel sistemlerin sağlıklı bir denge içinde olması gerekliliğini gösteriyor. Peki endeks ekonomik gelişti-

Özgür ÖZTÜRK
ozgur.ozturk@akcansa.com.tr

min ölçüsü olarak GSYİH'nın yerini alabilir mi? Özellikle 2. Dünya Savaşı sonrası yaygınca kullanılmaya başlayan GSYİH'nın bugünkü modern dünyada; hizmet bazlı, internet ve sosyal medya kullanımının patladığı günümüz ekonomik sisteminde yeterli bir gösterge olup olmadığı tartışılıyor. Nobel ödüllü ekonomist **Joseph Stiglitz'e** göre "GSYİH, sürdürülebilirlik ile ilgili hiçbir veri sağlamıyor". İskoçya'da hükümet daha müreffeh bir yaşam için yeni bir model arayışı içinde. Ülkenin mevcut ekonomi stratejisi işsizliği öğrenme ve yetenek gelişimi yoluyla azaltmak ve düşük karbonlu ekonomiye geçiş ekseninde. Ülkenin gelişimini ölçmek ve izlemek için de GSYİH'dan daha iyi bir yöntem arayışındalar. Ve uzun çalışmalar sonucu kişi başına düşen milli gelirin (ekonomik gösterge), kişi başına düşen seragazi emisyonu (çevresel gösterge) ve işsizlik oranına (sosyal gösterge) bölünmesiyle elde edilen "**Sürdürülebilir Ekonomik gelişim Endeksi**" oluşturuldu. Endeksi

oluşturan bu üç veri neredeyse tüm ülkeler için mevcut. Endekse göre 2000-2014 döneminde İngiltere, Amerika, Kanada, İsveç ve Japonya arasında en başarılı performansı gösteren ülke İskoçya olmuş.

The Ecologist@the_ecologist
<https://t.co/5OSP769IE>

Pekin'de Hava Kirliliğine Radikal Önlemler

Kömür kullanımı ve trafikten kaynaklanan yoğun hava kirliliği Pekin için sorun olmaya devam ediyor. Çin'in başkentinde çözüm için alınan radikal kararlar uygulanmaya başladı. İlk adım olarak 2017 yılında kömür tüketimi %30 oranında azaltılacak. Böylece 2013 yılında 22 milyon ton olan tüketim, 7 milyon tona düşürülmüş olacak. Bu amaçla kömürle çalışan önemli termik santrallerin bir kısmı kapatıldı. Bir diğer çözüm de belirli yaşın üzerindeki 300 bin aracın trafikten çekilmesi, yakıt standardının artırılması ve elektrikli taşıtlara geçişin desteklenmesi. Ülkede **hava kirliliği standar-**

dı PM2,5 konsantrasyonu için 35 mikrogram iken, Pekin'de bu rakam 2016 yılında 73 mikrogram oldu.

CECHR@CECHR_UoD
<https://t.co/zFdAdSvu5j>

Su Sorunu İçin Akıllı Teknolojik Çözümler

Kirlilik, deniz suyu sızıntıları ve kuraklık nedeniyle dünya genelinde 1 milyar insan su kıtlığı yaşarken, 1,6 milyar insan ise altyapı yoksulğundan dolayı su kaynaklarından faydalanamıyor. Tüketilen suyun %71'i tarımda, %16'sı sanayide kullanılıyor. Ne maksatla kullanırsa kullanılsın su tasarrufu geleceğimiz için çok önemli. İşte son geliştirilen teknolojilerden bazıları: **Flowius**, altyapı eksikliği olan bölgelerde düşük kredi karşılığında evlere direkt su besleyen basit sistemler kuruyor. **Utilus**, su nakil hatlarındaki kaçak ve sızıntıları uydu yardımıyla tespit ederek kaynakların korunmasını sağlıyor (Amerika, Romanya ve İtalya'da kullanılıyor). **Pulsepod**, çiftçilere yağın yağmurun miktarı, mahsulün su ihtiyacı, toprağın nemi gibi veriler sağlayarak gerektiği kadar sulama yapmasına olanak tanıyor. **Hydromodel Host** su kaynağı olarak kullanılan akiferlerin tuzluluk, aşırı su çekimi, kirlilik, kuraklık gibi verilerinin sürekli takip edilmesini sağlayarak kaynağın yönetimini mümkün kılıyor. **Dropecounter** ise evinizde ne kadar su tükettiğinizi gösteren, komşularımızın tüketimi ile kıyaslama yapabilen ve böylece tasarruf fırsatlarını yakalayabileceğiniz bir aplikasyon.

Planet Green@PlanetGreen
<https://t.co/8H0lnJ0HI>

Kimyasal Gübre Kullanımının Çevresel Etkileri ve Çözüm Önerileri

Galafa Erdenwerk, Berlin

Türkiye’de, toplam tarım alanı 2001 yılında 26,3 milyon hektar iken, 2015 yılında 23,9 milyon hektara geriledi. Ancak tarım alanları azalırken, tüketilen kimyasal gübre miktarı artıyor. Tüketilen toplam gübre 2007 yılında 5,1 milyon ton iken, 2016 yılında %16 oranında bir artışla 5,9 milyon tona çıktı. Yani hektar başına kullanılan gübre %19 arttı. Mercator-İPM Araştırmacısı Tuğba Ağaçayak, bu artışın en önemli nedenlerinden birinin yanlış gübre uygulamaları sonucu toprağın verimsizleşmesi olduğunu söylüyor ve ekliyor: “Türkiye’nin kimyasal gübre kullanımının azaltılması, kompostlaştırma uygulamasının yaygınlaştırılması şeklinde bir strateji belirlemesi gerekiyor”.

 Dr. Tuğba AĞAÇAYAK,
Mercator-İPM Araştırmacısı

Organik tarım uygulamaları son yıllarda büyük önem kazandı. Bunun en önemli nedeni kimyasal gübre ve pestisitlerin insan sağlığı üzerindeki etkileri. Ancak kimyasal kullanımının ekosisteme de önemli zararları var. Tarım topraklarında kimyasal gübre kullanımı çevreye önemli ölçüde kirletici yayılmasına yol açıyor. Bu kirleticilerse toprakta tuzluluğun artmasına, ağır metal birikimine, sularda ötrofikasyona sebep oluyor. Ayrıca gübre yapısındaki maddeye göre, atmosfere seragazi salımı gerçekleşiyor. Bunlardan en önemlisi, karbondioksit göre 300 kat daha etkili olan **nitrozoksitler**.

Seragazi emisyonlarının %12’sine sebep olan tarım sektörü, aynı zamanda iklim değişikliğinin etkilerine de önemli ölçüde maruz kalıyor. Hem mevcut problemler, hem de gelecek projeksiyonları, **IPCC (Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli)** tarafından en duyarlı bölgelerden biri olduğu kabul edilen Akdeniz Havzası’nın doğusunda yer alan Türkiye’de tarımın birçok diğer sektörle birlikte olumsuz etkileneceğini ortaya koyuyor. Ömer Şen (2013) tarafından, İstanbul Politikalar Merkezi’nde gerçekleştirilen çalışmanın sonuçları, Türkiye’de tarım sektörünün, sıcaklık artışı, kuraklık, yağış rejimi değişiklikleri ve aşırı yağış gibi etkilerden önemli ölçüde; sıcak hava dalgaları, taşkınlar ve orman yangınlarından ise orta şiddette etkileneceğini gösteriyor. Şen, yaptığı su potansiyeli projeksiyonlarına göre, 2041-2070 ve 2071-2099 yıllarında 2006 yılı su potansiyeline göre Akdeniz kıyıları, Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizde önemli ölçüde azalma olacağını öngörüyor. Su potansiyelinin azalması kıyı bölgelerimizde meyveciliği, doğu bölgelerimizde ise tahıl üretimini tehdit edecek.

İklim değişikliği gibi kentleşme, aşırı miktarda pestisit ve kim-

yasal gübre kullanımı gibi yanlış tarım uygulamaları da tarım arazilerine zarar veriyor. Ekonomisinde ikinci sırada tarım sektörü yer alan Türkiye’de, toplam tarım alanı 2001 yılında 26,3 milyon hektar iken, 2015 yılında 23,9 milyon hektara geriledi. Ancak tarım alanları azalırken, tüketilen kimyasal gübre miktarı arttı. Tüketilen toplam gübre 2007 yılında 5,1 milyon ton iken, 2016 yılında %16 oranında bir artışla 5,9 milyon tona çıktı. Yani hektar başına kullanılan gübre %19 oranında bir artış gösterdi. Bu artışın en önemli nedenlerinden biri ise yanlış gübre uygulamaları sonucu toprağın verimsizleşmesi.

Kimyasal Gübre Tüketimi Artıyor

Toplam gübre tüketim miktarına bakıldığında, 2014 yılında Konya, Adana ve Urfa illeri öne çıkıyor. Tarım alanı başına toplam gübre tüketiminde en yüksek değer İstanbul, Adana, Antakya ve Artvin’de görülürken, toprağa kimyasal gübre yoluyla verilen toplam azot miktarı Konya, Adana, Urfa ve Diyarbakır’da yüksek. Tarım alanı başına verilen azot miktarının ise İstanbul, Rize, Adana ve Antakya’da yüksek olduğu görülüyor.

Nitrozoksit emisyonlarının azaltımı için öncelikle azotlu gübrelerin yoğun olarak kullanıldığı bu illerde

toprak analizleri yapıp, bölgede azotlu gübrelere ne kadar ihtiyaç duyulduğunun belirlenmesi gerekiyor. Ayrıca kimyasal gübre yerine kompost ve hayvan gübresi kullanılarak kirliliğin ve kimyasal gübrelerin yol açtığı zararların önüne geçilmeye çalışılmalı.

Kompost, organik atıkların mikroorganizmalar tarafından aerobik ortamda bozunmasıyla oluşan humus benzeri bir üründür. Ortaya çıkan ürün, kullanılan atığın çeşidine göre organik madde ve mineraller açısından farklılık gösterir. Evsel organik atıkların, bitkisel atıkların, hayvan dışıklarının ve arıtma çamurlarının kompostlaştırılmasıyla bu atıkların sebep olduğu çevresel problemlerin önüne geçilebilir. Ancak proses sonrası elde edilen ürünün kalitesi test edilmelidir. Üründe patojenler olmamalı, besin maddesi içeriği ve organik madde değerleri yeterli seviyede olmalıdır. Kalitesine göre, tarım arazilerinde, parklarda, bahçelerde uygulanabilir. Kompost kullanımıyla, hammaddesinin büyük kısmı ithal edilen kimyasal gübreinin yarattığı finansal ve çevresel problemler ortadan kalkacak, kompostlaştırmanın yaygınlaşmasıyla çiftçilerin kendi gübrelerini üretmesi mümkün olacaktır. Ancak birçok avantajı olan bu yöntem Türkiye’de yaygın olarak uygulanmıyor.

Türkiye’deki yanlış tarım uygulamalarından bir diğeri hayvansal gübre uygulamalarında gübrenin sıvı kısmının, katı kısımdan ayrılması. Bu

Türkiye’deki yanlış tarım uygulamalarından bir diğeri hayvansal gübre uygulamalarında gübrenin sıvı kısmının, katı kısımdan ayrılması. Bu yöntem gübrenin azot bakımından zengin kısmının boşa gitmesine sebep olurken amonyak emisyonlarına da yol açıyor.

TÜİK, 2016

TÜİK, 2016. Gübretaş, 2016.

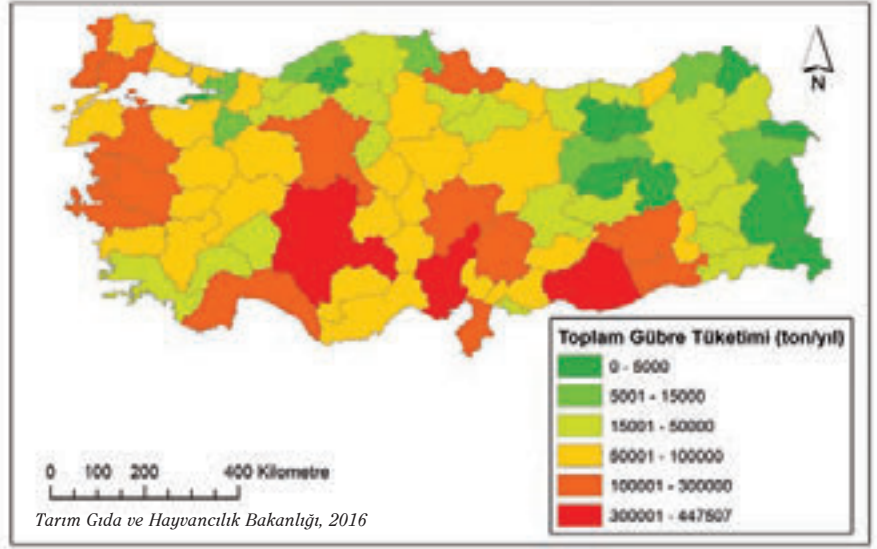
yöntem gübrenin azot bakımından zengin kısmının boşa gitmesine sebep olurken amonyak emisyonlarına da yol açıyor. Avrupa ülkelerinde çiftliklerde oluşan hayvansal gübrenin miktarı fazla ise çürütücü kullanılarak, olmadığı durumlarda ise gübrenin toprağa uygulanması yöntemiyle gübreleme gerçekleştiriliyor. Burada dikkat edilmesi gereken, hayvansal gübrenin emisyonu sebep olmayacak şekilde toprağa verilmesidir. Türkiye’de de uygulanmanın bu şekilde düzeltilmesi doğru olacaktır.

Son günlerde tarım alanında yaşanan gelişmelerden biri olan **Milli Tarım Projesi** bu problemlerin çözülmesi yolunda önemli bir adım olarak görülebilir. Bu proje kapsamında öncelikle aşırı kimyasal gübre kullanımı, hayvansal gübrenin yanlış uygulanması, iyi tarım uygulamalarının yaygınlaşmaması gibi problemlerin çözümüne yönelik çalışmalar yapılmalıdır.

Türkiye’de Tarımdan Kaynaklanan Emisyonlar

Toprağa gübreleme yoluyla verilen azot, ürüne her zaman tam olarak ulaşamaz. Azot, nitrifikasyon ve denitrifikasyon bakterileri tarafından enerji üretimi için kullanılırken nitrozoksit emisyonları ortaya çıkar. Ayrıca gübreyle toprağa karışan kimyasallar, yağış veya sulama sonrası yeraltı suyuna karışır, derelere taşınır ve kıyı bölgelerine ulaşır. Bu akış sırasında da nitrozoksit emisyonları oluşur. Gübre kullanımı artışının seragazi emisyonları açısından sonuçlarını değerlendirmek için nitrozoksit emisyonlarındaki değişimlere bakmak anlamlı olacaktır.

Türkiye’nin UNFCCC’ye (Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi) 2016 yılında sunduğu ulusal envanter raporuna göre, 2014 yılında toplam seragazi emisyonu 467,60 MtCO₂ eşdeğeri iken, toplam emisyonun 49,50 MtCO₂ eşde-

Tarım Gıda ve Hayvancılık Bakanlığı, 2016

Kimyasal gübre yerine hayvansal gübre kullanmak, toprak işlemez ekim yöntemi uygulamaları, bitkilerin atıklarını da organik madde miktarını artırmak için kullanmak, toprağın verimini artırmak için en önemli tedbirlerdir.

ğeri (%10,6) tarımdan kaynaklandı. Türkiye’de tarım sektöründe, metan emisyonuna sebep olan en önemli alt sektör enterik fermentasyon, yani hayvanların sindirimi sırasında sebep oldukları emisyonlar iken, nitrozoksite sebep olan en önemli sektör tarım topraklarıdır. Emisyonlar karbondioksit eşdeğerine göre değerlendirildiğinde, enterik fermentasyonun %55,4’lük oranla tarımdaki en önemli emisyon kaynağı olurken, %30,5 ile tarım toprakları ikinci sırada, %11,5 ile gübre yönetimi üçüncü sıradadır. Tarım topraklarından kaynaklanan nitrozoksit emisyonları, 2007 yılında 42,2 kiloton iken, 2014 yılında %20 oranında artışla 50,6 kilotona çıkmıştır. Aynı dönemde gübre tüketimi ise toplamda %16’lık bir artış gösteriyordu.

Bazı gübre uygulamaları azotun ürünlere daha iyi ulaşmasını sağlayarak N₂O emisyonlarını azaltır. Bu uygulamalara örnek olarak, ürünün ihtiyacı kadar gübre kullanmak, yavaş salınımlı gübre kullanmak veya nitrifikasyon inhibitörleri kullan-

mak, kaybın en az yaşanacağı dönemde azot uygulamak, ürünlerin köklerinin daha iyi ulaşabileceği şekilde gübrelemeyi gerçekleştirmek gibi yöntemler sıralanabilir. Kimyasal gübre yerine hayvansal gübre kullanmak, toprak işlemez ekim yöntemi uygulamaları, bitkilerin atıklarını da organik madde miktarını artırmak için kullanmak, toprağın verimini artırmak için en önemli tedbirlerdir.

Türkiye’nin COP21 öncesinde sunduğu “**Niyet Edilen Ulusal Olarak Belirlenmiş Katkı Belgesi**”ne göre tarım sektöründe uygulanacak emisyon azaltım stratejilerinden gübrenin kontrollü kullanımı ve iyi tarım uygulamaları yerine, kimyasal gübre kullanımının azaltılması, kompostlaştırma ve uygulamasının yaygınlaştırılması şeklinde bir strateji belirlenmesi daha doğru olacaktır. Bu şekilde hem organik atık miktarı azaltılacak, hem de bu atıktan ve kimyasal gübreden kaynaklanan seragazi emisyonlarının önüne geçilecektir. ○

ÖLÇÜM
ATIK AYIRMA
KENTSEL
TEMİZLİK
KATI ATIK
BİYOGAZ
MEKANİK
ARITMA
ATIK
YÖNETİMİ
GERİ
DÖNÜŞÜM
ATIK TOPLAMA
ATIK GAZ
SOĞUTMA SULARI
KİMYASAL
ARITIMI
PROSES SULARI
ARITMA ÇAMURU
SUSUZLANDIRMA
GERİ KAZANIM

AVRASYA'NIN LİDER
ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ FUARI

13. ULUSLARARASI GERİ DÖNÜŞÜM,
ÇEVRE TEKNOLOJİLERİ VE
ATIK YÖNETİMİ FUARI

16-19
MART
2017
TÜYAP, İSTANBUL

rewistanbul.com

KATI ATIK

ATIK SU

ATIK GAZ

YEŞİL ENERJİ

Organizasyon

İLERİ
ARITMA
ARAÇ ÜSTÜ
EKİPMAN
MEMBRANLAR
KANAL TEMİZLEME
CADDE TEMİZLİK
ANALİZ
OTOMASYON
ÇEVRE
TEKNOLOJİLERİ
SU VE
ATIK SU
YEŞİL ENERJİ
KOMPOST
İKİNCİL HAMMADDE
ATIK BERTARAF
TIBBİ ATIK
HAVA
KİRLİLİĞİ
TOPRAK KİRLİLİĞİ
GÜRÜLTÜ KİRLİLİĞİ

BU FUAR 5174 SAYILI KANUN GEREĞİNCE TOBB (TÜRKİYE ODALAR VE BORSALAR BİRLİĞİ) DENETİMİNDE DÜZENLENMEKTEDİR.

Lüleburgaz Belediyesi Cam Tavanı Kırdı

Lüleburgaz'da belediye başkan yardımcısı dahil yönetici kadronun %59'u kadın. 1999'da 25 kişilik belediye meclisinde sadece bir kadın varken, 2014'te dokuz kadın üyenin seçilmesiyle oran %29'a çıkmış. Türkiye genelindeyse bu oran %4. Lüleburgaz Belediyesi cinsiyet eşitliği konusunda başarısından ötürü **2016 Guangzhou Uluslararası Kentsel İnovasyon Ödülü'nün** 15 finalisti arasında yer aldı. Kadınların yerel yönetimde söz sahibi olması alt kademelerdeki kadınların üzerinde olumlu etki yarattığı gibi, zamanla bu etki iş dünyasında ve kentin sosyo-kültürel yaşamında kadınların konumunun güçlenmesine neden oldu. Lüleburgaz belediye yönetiminde kadın oranının bu kadar yüksek olmasının nedenini **Belediye Başkanı Emin Halebak'a** sordum. "Belediye başkanı seçildiğimde kadınları yönetime getirme gibi bir fikrimiz yoktu. Ben seçildiğimde hepsi belediyeydi. Hiçbirini işe ben almadım, zaten buradaydılar. Müdürü çağırıp soru sorduğumda bana 'bir dakika' deyip kadın çalışanları getiriyorlardı. Eğer bana cevapları o kadınlar verecekse, işi bilen ve yapan onlarsa ben niçin onlarla çalışmıyordum? Bu işi kim daha iyi yürütecekse, yapabilecekse, bu konuda kimin performansı, liyakati daha iyiye işi onlar yapmalıydı" diye yanıtladı sorumu.

Kısa bir süre sonra **Kevser Özkan ve Ayfer Küçükhan** belediyede müdürlüğe atanan ilk kadınlar oldu. Beş yıl sonra da Özkan, belediye başkan yardımcısı olarak atandı ve o görevi 12 yıldır yürütüyor. "Müdür olarak atandığımda kurumda olumsuz bir şeyle karşılaşmadım, çünkü yıllar-

2016 Guangzhou Uluslararası Kentsel İnovasyon Ödülü töreni. Lüleburgaz Belediye Başkanı Emin Halebak (sağdan ikinci).

dır perdenin arkasında olduğumuzu çevremizdeki insanlar görüyorlardı. Kurumda inanılmaz bir saygıyla karşılandım. Bu beni çok şaşırttı. İnanılmaz biçimde bir koruma kalkanı oluşturdu o arkadaşlar benim için. Çok değerli bir dayanışmaydı. Destek oldular, yolları açtılar" diyor Özkan. Belediye içindeki desteğin halkla olan ilişkilere yansımaysa zaman almış. "İlk başta çok zor oldu" diyor. "Ben makamımda oturuyorum. Adam yüzüme baka baka 'ben müdür beyle konuşmak istemiştin' diyor. Bu sizi yaralıyor. Toplumda bir kadın olarak siz ne yaparsanız yapın görmezden gelinmeniz sizi çok mutsuz eden bir şey haline geliyor. Ayfer Hanım ile savaşı meydanında iki general gibi kadınlar adına kol kola, dirsek dirseğe, birbirimizin eksisi varsa tamamlayarak, o erkek yaşamının içinde var olmak için çok ciddi mücadele ettik." Elleri geçen fırsatı değerlendirmek, kadınların belediyede konumunu güçlendirmek için canla başla çalışmışlar. "Örneğin gece meydana bir etkinlik var. Ben en öne

gidip protokoldeki yerime oturuyorum. Gelen kadınlardan şunu duymak inanılmaz mutlu ediyordu: 'Kevser Hanım siz orda oturuyorsunuz ya, ben bu meydana hiç korkmadan ve göğsümü gere gere gelebiliyorum.' O zaman siz de orda durmak zorunda hissediyorsunuz kendinizi. Kadınların arkanızdan yürüyor olması, sizden güç alarak bir takım şeylere ulaşılıyor olması sizi mutlu ediyor açıkçası."

Belediyedeki Değişim Kent Yaşamına Yansımaları mı?

Lüleburgaz'da kadınların çalışabileceği yerler sınırlıydı: Toplum ancak bankalar, belediye ve eczanelerde çalışmalarını hoş karşılıyordu. Yerel yönetimde kadınların artması tüm kadınları motive etmiş, toplumda "yönetici erkek olur" algısını da değiştirmiş. Bugün kadınlar her iş alanında çalışıyor. Lüleburgaz'da Ziraat Odası Genel Sekreterliği görevini, Belediye Çalışanları Sendikası başkanlığını ve işyeri temsilciliğini kadınlar yürütüyor. Sendika yönetiminin %75'i kadın. Kentte

Sibel BÜLAY
sibel.bulay@gmail.com

havuz klorlama işini yapan teknisyen bir kadın. Çocuk meclisinin başkanı bir kız çocuğu. Garanti Bankası'nın "Yöresinde Fark Yaratan Kadın" ödülünün sahibi 2500 dönümlük Arkadya Bağları'nı kuran Lüleburgazlı **Zeynep Şanvel**. Kadınlar mesleki kurslara katılıp iş hayatına atılıyorlar ve kadınların çalıştığı işyeri sayısı hızla artıyor.

Çok renkli bir kültür yaşantısı olan Lüleburgaz'da kadınların %85'i kentin sosyo-kültürel yaşamında aktif olarak yer alıyor. Briç ve satranç kulüpleri kurdular; yerel tiyatrolarda oyunculuk, koro çalışmaları, spor yapıyorlar. Trampet takımı ve dans ekipleri kurdular... Günün her saatinde Lüleburgaz'ın kadınlarını aktif olarak kent yaşamının içinde görmek mümkün. Köylerdeki kadınlar da bu hareketlilik içinde yer alıyorlar. Lüleburgaz'ı ziyaret ettiğim gün civar köylerden kadınların kurduğu koro kent merkezinde konser veriyordu.

Yapılan anketlere göre Türkiye'de kadınların %40'ı şiddete maruz kalan kadın görmüş veya tanıyor. Lüleburgaz'da bu sayı %15'e düşüyor. Belediye bu sayıyı da çok yüksek buluyor ve sınırlamak için çalışıyor. Bu gelişmeler sayesinde kadınların özgüveni artıyor ve toplumun kadının yaşantısı üzerindeki baskısı azalıyor. Bu gelişmeler tabii ki çok güzel ama Türkiye'de kadınların durumu günden güne kötüye gidiyor. Lüleburgaz'daki gelişmelerin sürdürülebilir olması nasıl sağlanacak?

Geri Dönülmemesi İçin...

Belediye Başkanı Halebak stratejik plan çalışmasına güveniyor. "19. yılda işveren çalışanın kas gücünü

satın alırdı. Teknolojinin geliştiği noktalara geldik ve artık çalışanların bilgisine de ihtiyacımız vardı. Çalışanların bilgilerini de almaya başladık. Ama bir kurumu daha ileriye taşımak için bir şey daha ihtiyaç var: Çalışanların hayalleri". Lüleburgaz Belediyesi'nin stratejik planını belediye çalışanları "Nasıl bir kentte yaşamak istiyoruz?" sorusu çerçevesinde geliştirdiler. Toplam olarak 9120 saat çalıştılar; kendi gelecekleri, çocuklarının gelecekleriyle ilgili hayallerini buraya koydular. Şimdi bu planı hayata geçiriyorlar. Ve stratejik plan kapsamında kadının toplumdaki yerinin güçlendirilmesi de var. "9120 saat çalışanlar kendi hayallerini benden sonra gelecek olan başkanlara karşı korumazlar mı? Ben koruyacaklarına inanıyorum. Elde edilen başarıların sürekliliği ancak böyle sağlanabilir diye düşünüyorum" diyor Halebak. Belediye Başkan Yardımcısı Özkan bu konuda daha tedirgin, daha temkinli. "İlk aşamadaki zorlukları aştık. Toplum iyi şeyleri gördü ve artık pozitif referans olduk. Şimdi ciddi bir sorun yok. Ama arkadaşlara hep şunu söylüyorum: Geri dönüş çok kolay. Üst üste bir şeyler koymak, üretmek zor ama yıkmak çok kolay, daha çabuk olabiliyor. Onun için sürekli tembihim, sakın bunun rehabetine kapılmayın. Bunun kökleşmesi, topluma yansımaları için sürekli dikkat etmelisiniz, titiz davranmalısınız diye uyarımı yapıyorum. Türkiye geneline baktığımda gördüklerim beni üzüyor, düşündürüyor."

Kültür ve Sosyal İşler Müdürü **Reşide Candan** da temkinli. "Lüleburgaz'da durum çok güzel ama kırılma yaşanabilir. Bunun bi-

lincinde olduğumuz için 2016'yı 'Kadın Yılı' ilan ettik. Bütün bu etkinlikler, eğitimler, çabalar bu aşamaların kalıcı olması için. Kadınlar kendi değerlerini anlasın, kendine olan güveni artsın istiyoruz. Herkes için aynı hakların var olduğunu bilsinler ve ekonomik, sosyal, siyasal haklarına sahip çıksın tüm kadınlarımız. Toplumun ilerlemesi ancak eşitlik sağlandığında gerçekleşir ve bunu herkesin kabul etmesi lazım". Kadınların toplumda konumunu güçlendirme girişimlerinin kurumsal altyapısı olarak belediye, Lüleburgaz Yıldızları Kadın Akademisi'ni kurdu. (Binanın inşaatı birkaç ay içinde bitecek.) Meslek ve kişisel gelişim kursların verildiği binada kreş olacak. Belki en önemli yönü yatılı eğitim imkanının olması. Bu sayede kadınlar farklı insanlar tanıyacak; sorunlarını ve deneyimlerini paylaşma fırsatı bulacak.

2016 yılı sonunda beş kız çocuğu İstanbul'da özel eğitimlere gönderildi. Gelecekte seçilebilecek konumda olmaları için; geri dönülmemesi için bu gençleri eğitimlerle besleyerek lider kadınlar çıkarmak hedefleniyor. Candan'a soruyorum: "Ne zaman başardık diyebileceksiniz? "Kadınlar mecliste %50'ye geldiğinde. Genç kızlarımızın sekiz yaşında özgüveni çok yüksek ama 17 yaşında kırılma yaşıyorlar. Sekiz yaşında başkanken 17 yaşında başkan yardımcısı oluyorlar. Ben başkan olmayı hak ediyorum diye direttiğinde; engellemelere karşı direnebildiğinde; bu benim hakkım, bunu ben yapmalıyım dediği anda evet, bu artık yerleşmiş derim. Kadınlarımız 'bu benim hakkım' dediği anda artık geriye dönülmez."

Bursa'da 142 kilometrelik bisiklet yolu yapan **Nilüfer Belediyesi**, belediye çalışanlarının bisiklet kullanmasını teşvik etmek için belediyedeki mesailerine bisikletle gelip giden 20 personel için özel odada kıyafetlerini değiştirip duş yaptıktan sonra mesaiye başlama imkanı tanıdı. Çalışanlar kendilerine tahsis edilen özel odada bisikletlerini park edip, giysilerini değiştirebiliyorlar. Duş da yapılabilen özel odada bulunan çay ve kahve makinesi ile mikrodalgalı fırın da çalışanların ihtiyaçlarına cevap veriyor.

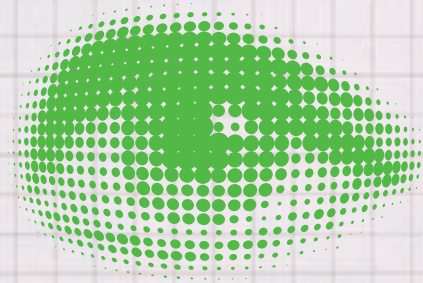
Değerli turistik bölgelerdeki onlarca dönüm arazi Hazine'den **Varlık Fonu'na** geçti. Arazi devrinin yaşandığı yerler arasında Manavgat, Bodrum ve Kuşadası da bulunuyor.

Orman alanlarında "kamu yararı ve zaruri hallerde" kişi ve şirketlere verilen izinle ilgili yönetmeliğin kapsamı genişletildi. Buna göre, orman alanlarında dini eğitim verecek kuruma bağlı ibadethaneye izin verilecek.

Antalya'da beş bilim insanı tarafından yürütülen Türkiye'nin ilk **tropik meyve adaptasyon** çalışmasında sona gelindi. ABD'nin Florida Eyaleti'nden beş yıl önce Antalya'ya getirilen yeni meyve türlerinden altısı bölgeye adaptasyon sağladı. Yakın zamanda passiflora, pitaya, guava, longan, litchi ve mango sofralarında yer alacak. Proje, Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü (BATEM), Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve Antalya İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü işbirliğinde yürütülüyor.

Dünyanın en yaşlı erkek pandası **Pan Pan**, 31 yaşında hayatını kaybetti. Pan Pan'ın insan yaşına göre 100'e denk geldiği, kanser ve başka sağlık sorunları yaşadığı belirtilirken, doğal yaşamda olmayan pan-

GÖZÜMÜZDEN

KAÇMAYANLAR

Amanos Dağları'nda keşfedilen şelale; Ergene Nehri'nden zehir akıyor; Sahra Çölü'ne 37 yıl sonra düşen kar...

Gözde İVGİN

daların %25'nin Pan Pan'ın "torunu" olduğu söyleniyor.

Amanos Keşif Doğaseverleri Grubu ile Mavi Yeşil Doğa ve Bilim Derneği üyeleri, gezi yaptıkları Amanos Dağları'nda, şimdiye kadar bölge insanlarının dışında kimsenin bilmediği yeni bir şelale ile karşılaştı. Dağın 2020 metre yüksekliğinde, Kapılı Tohyak Yaylası ile Ufacık Yaylası'nı birbirine bağlayan bölgedeki Kuşçu zirvesinde bulunan şelaleye "**Kuşçu Şelalesi**" ismi verildi.

Uluslararası Ramsar Sözleşmesi ile koruma altında bulunan Mersin'in Silifke ilçesindeki **Gök-**

su Deltası'nda çıkan yangında 80 dönüm sazlık alan yandı. Çok sayıda kuş çeşidi ve bitki türüne ev sahipliği yapan deltaya, bataklık olması nedeniyle müdahale edilememiş, yangın kendiliğinden sönmüştü.

Türkiye'de ilk, dünyada ise 6. sırada yer alan Atatürk Barajı Gölü tünellerinde nesli tükenmek üzere olan beş **oklu kirpinin** bulunması üzerine, tünel çalışmaları bir süre durduruldu. Nesli tükenmekte olan kirpilerin doğal ortama bırakıldığını belirten Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu, kirpilerin Gölpınar Yaban Hayvanı Kurtarma ve Rehabilitasyon Merkezi'nde veteriner hekim tarafından kontrolleri yapıldıktan sonra ait oldukları doğaya bırakılarak, koruma altına alındıklarını açıkladı.

Bazı ovaların **büyük ova koruma alanı** olarak belirlenmesine ilişkin Bakanlar Kurulu kararı Resmi Gazete'de yayımlandı. 21 Ocak'ta yayımlanan karara göre 141 ova tarım dışı faaliyetler için kullanılmayacak. Tarım arazilerinin korunması amacıyla yürütülen çalışmalar sonucunda 49 ildeki 141 ova koruma alanı olarak ilan edildi.

Bursa Nilüfer Belediye Başkanı Mustafa Bozbey, Ulubat Gölü kenarındaki 2 bin 400 yıllık tarihi **Gölyazı Köyü'nün** kısa süre içerisinde Türkiye'nin en önemli turizm merkezleri arasına gireceğini açıkladı.

Meksika'da uzun yıllardır ormanlık alanların ranta açılmasına karşı durarak eylemler düzenleyen doğa savunucusu aktivist **Isidro Balde-negro**, Meksika'nın Chihuahua eyaletinde vurularak öldürüldü.

Kocaeli'nin Dilovası ilçesinde bir limandan İzmit Körfezi'ne yaklaşık 100 tonluk fueloil sızıntısı nedeniyle Körfez, Derince ve Yalova Altıno-

va kıyılarında kirlilik görüldü. İzmit Körfezi'nde temizlik çalışmaları sahil kesimlerinde devam ediyor.

Nepal'de 2015 yılında yaşanan depremde sonra **Everest Dağı**'nın küçülmüş olabileceği iddiaları üzerine, bilim insanları dağım tekrar ölçülmesi için çalışma başlattı.

Türkiye Elektrik İletim AŞ (TEİAŞ) verilerine göre, geçen yıl 272 milyar KWs seviyesinde **elektrik üretimi** gerçekleştiren Türkiye, 277,2 milyar KWs elektrik tüketti. 2016, tüm zamanların en çok elektrik tüketicisi olarak kayıtlara geçti.

Dünya Kültür Mirası Listesi'nde bulunan, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından Özel Proje Alanı ilan edilen 8000 yıllık Hevsel Bahçeleri ile ilgili proje onaylandı. Projenin içeriği henüz açıklanmadı.

Cezayirli fotoğrafçı **Karim Bouche-tata**, Sahra Çölü'ne 37 yıl aradan sonra düşen ilk kar tanelerini görüntüledi. Sahra Çölü'ne bundan önceki son kar yağışı Şubat 1979'da gerçekleşmişti.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı çay üretiminde nitrat ve azot içerikli **kimyasal gübrelerin** kullanımını yasakladı. Alınan kararlar doğrultusunda, üretilen çayda herhangi bir kalıntısı ve olumsuz etkisi görülmesi de kullanıldığı toprakta ve çevresinde canlı varlıklar üzerinde zararlı etkileri olan, toprak yapısını olumsuz yönde etkileyen, heyelanları tetikleyen azot ve nitrat içerikli kimyasal gübre kullanımına son veriliyor. Doğu Karadeniz Bölgesi'nde 830 bin dekar alanda yaklaşık 50 yıldır dekar başına uygulanan 130 kilo kimyasal gübrenin yerini organik gübre alacak.

Almanya'nın başkenti Berlin'de düzenlenen "**Artık doyduk**" adlı

protesto gösterisinde tarım ve gıda politikasında değişiklik talebi dile getirildi. Almanya'nın çeşitli kentlerinden Berlin'e gelen 130 traktörün yanı sıra yaklaşık 18 bin kişinin katıldığı gösteri ile tarımın endüstrileşmesi protesto edildi. Çoğunluğunu çiftçilerin oluşturduğu katılımcılar dokuz maddeden oluşan taleplerini Federal Tarım Bakanlığı'na sundu.

Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde uygulanan proje kapsamında üç yılda Hakkari'den Edirne'ye, Kars'tan Bursa'ya, Artvin'den Hatay'a birçok ilde 10 bin kilometre yol kat eden akademisyenler, "**yemlik**" bitkisinin dört yeni türünü bilim dünyasına kazandırdı. Proje yürütücüsü ve KTÜ Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Hidrobiyoloji Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi **Prof. Dr. Kamil Coşkun-çelebi**, projeyi TÜBİTAK'ın 200 bin lira desteği sayesinde hayata geçirdiklerini söyledi.

Akdeniz Bölgesi'nin en büyük atık enerji dönüşümü projelerinden biri hayata geçiyor. Günlük 900 ton evsel atığın enerjiye dönüştürülmesini hedefleyen proje ile 10 bin konutun elektrik ihtiyacı karşılanacak. Hatay Büyükşehir Belediyesi tarafından hayata geçirilecek proje ile şehir ekonomisine katkı sağlanması ve atmosferdeki seragazi etkisinin azaltılması hedefleniyor. **Enerji Üretim Tesisi**'nin faaliyete geçmesiyle günlük yaklaşık 900 ton evsel atık toplanarak ilk etapta her biri 1,2 MW/saat kurulum

gücüne sahip üç adet motor ile elektrik elde edilmesi, ayrıca 4 MW değerinde elektriğin şehir hatlarına aktararak ekonomiye kazandırılması amaçlanıyor.

Türkiye'de 1990'da 27 milyon 856 bin hektarlık **tarım alanı** bulunduğunu belirten Ziraat Mühendisleri Odası Genel Başkanı Özden Güngör, yıllar içinde bu arazilerin %14'ünün üretim dışına çıkarılarak 2017'de 23,9 milyon hektara düştüğünü açıkladı. Aynı süreçte ülke nüfusunun 56,4 milyondan 7,6 milyona yükseldiğini aktaran Güngör, "Kurak ve yarı kurak bölgelerimizde halen 4,1 milyon hektar tarım arazisi nadasa bırakılıyor. Oysa artan nüfusun beslenmesi için tek kaynağımız tarım topraklarımızdır" dedi.

Ergene Nehri'nin Uzunköprü ilçesinden geçen bölümünde her ay yapılan düzenli su ölçümleri sonucu, bir litrelik suda 30 mikrogram siyanürün yanı sıra 10 mikrogram yağ ve gres, 124 mikrogram sülfat ile ağır metaller bulunduğu tespit edildi.

Artvin'de, Kafkasör Yaylası **Cerattepe** mevkiinde maden çıkarılması için geçen yıl Şubat ayında maden şirketinin iş makinelerinin bölgeye getirilişi sırasında yolu ulaşıma kapatan ve çıkan olaylar sonrası haklarında, "Toplantı ve gösteri yürüyüşleri kanuna muhalefet" ve "Polise pasif direnme" suçlarından dava açılan 48 kişinin yargılanmasına başlandı.

Ayvalık **Tıfıllar Köyü** merkez olmak üzere bölgedeki dört ayrı yerde işletilmek istenen altın madenine izin çıkmadı.

Kaynaklar: T24, Cumhuriyet, Sol, Birgün, AA, Yeşil Gazete, Gazete Karınca, Star, Evrensel, yapı.com.tr, www.karadenizhayat.com, Deutsche Welle, BirGün, Zete, Gazete Duvar, DHA, BBC, Diken, Dünya

İşletmelerde Sürdürülebilirlik Dinamikleri

Editör: Prof. Dr. Işıl Mendeş Pekdemir
Yayınevi: Beta, Şubat 2017

İşletmeler sürdürülebilirlik strateji ve politikaları oluşturmak, müşterilerin beklentilerine uygun çevre dostu, ekonomik ürün ve hizmetler sunmak, çevre dostu teknolojiler kullanmak, tedarik ağlarını bu bakış açısıyla oluşturmak, sivil toplum kuruluşları ile işbirliği geliştirmek, sürdürülebilirlik konusundaki düzenlemelere, standart ve sözleşmelere uymak ve bu doğrultuda etik davranmak durumunda. Kitap,

sürdürülebilirlik dinamiklerini **iç ve dış dinamikler** olarak iki kısımda ele alırken, “İşletmelerin sürdürülebilirliği kaynakların sürdürülebilirliğine bağlı mıdır?”, “Doğal ve sosyal çevreyi koruyarak kâr elde etmek mümkün müdür?”, “Müşterilerin yaşam biçimleri işletmelerin sürdürülebilirlik stratejilerini etkiler mi?” gibi çok sayıda soruya yanıt arıyor.

Küresel İklim Değişikliği Yükümlülükleri Hakkında Oslo İlkeleri ve İklim Adaleti Mücadelesinde Uluslararası ve Yabancı Mahkeme Kararları

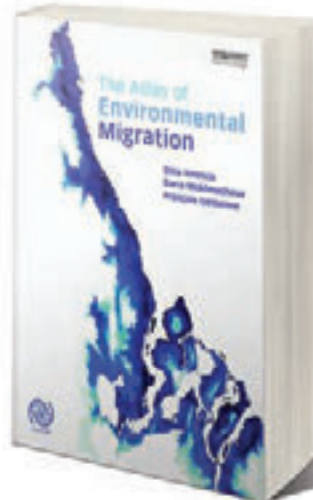
Hazırlayan: Gamze Ovacık
Editör: Ilgın Özkaya Özlüer
Yayımlayan: Ekoloji Kolektifi, Ocak 2017

İklim değişikliği konusunda uzman hukukçularca oluşturulan kitap, devletlerin sorumluluk almalarının, çevre sorunlarının çözümü için tek yol olduğunu vurguluyor; uluslararası anlaşmaların ve çevre zirvelerinin, çevre **hukukunun ortak dilini** ilkeler yoluyla kullanmasını ve devletlerin ortak hareket etmelerini kolaylaştırmayı amaçlıyor. Bu ilkeler, devletleri iklim değişikliği sorununun çözümü konusunda uzlaşa göstermeleri ve ortaklıklar kurmaları konusunda teşvik edecek bir moral niteliğe de sahip. Kitapta yer verilen mahkeme kararları, çevre hukukunun temel ilkelerine dair farklı ülke mahkemelerinin yaklaşımını ve çevre sorunlarının temel özelliklerinin farklı ülkelerin hukuk normları tarafından nasıl yorumlandığına dair güncel durumu ortaya koymak ve örneklendirmek için seçilmiş.

Çevresel Göç Atlası (The Atlas of Environmental Migration)

Yazar: Dina Ionesco, Daria Mokhnacheva, François Gemenne
Yayınevi: Routledge, Kasım 2016

İklim değişikliği ve aşırı hava olayları geleneksel yaşam alanlarını ve toplulukların geçim kaynaklarını giderek daha çok tehdit ederken, bunun **insan göçü ve yer değiştirmeler** üzerine etkisini araştırma ihtiyacı da giderek artıyor. *The Atlas of Environmental Migration* bu

karmaşık olguyu haritalandırarak ortaya koyuyor. Kitap, dünyanın dört bir yanından en güncel uluslararası araştırmaların bulgularına dayanarak oluşturulmuş detaylı haritalar, diyagramlar, illüstrasyonlar ve örnek olaylar üzerinden okurlara çevresel göçün kaynaklarından yönetişime uzanan bir rehber sunuyor.

Coca-Cola İçecek'te işimizi büyütürken; sürdürülebilirlik, şeffaflık ve kurumsal yönetim alanlarında da liderliği hedefliyoruz.

2013'ten
bu yana

UNGC 100 Endeksi'nde yer alan ilk ve tek Türk şirketiz

2013'ten
bu yana

CDP Türkiye İklim Liderleri arasındayız

2015'ten
bu yana

BIST 50 Sürdürülebilirlik Endeksi'ndeyiz

2016'da

Morgan Stanley Küresel Sürdürülebilirlik Endeksi'ne girdik

2017'de

FTSE4Good Gelişmekte olan Piyasalar Endeksi'ne dahil olduk

Daha fazla
motor gücüne
daha temiz
çevreyi sevdiiren
kimya
yaratıyoruz.

Artan hareket özgürlüğümüz doğaya yüksek emisyon oranları olarak döndüyor. Yakın gelecekte hayatın akışı belki yavaşlamayacak ama kimya, A noktasından B noktasına daha temiz ayak izi ile gitmenizi sağlayacak.

Arabaların çevre üzerindeki etkilerini birçok farklı açıdan iyileştiriyoruz. Yakıt verimliliğini artırarak emisyon oranını düşüren yakıt katkı maddeleri ile elektrikli arabaların bataryalarında daha yüksek enerji kapasitesi sağlayan ve e-mobilitiyi daha tercih edilebilir hale getiren malzemeler gibi.

Daha düşük çevresel etki ile daha güçlü performans sağlanabilir. Çünkü biz, BASF'de kimya yaratıyoruz.

Daha fazla bilgi için wecreatechemistry.com

 BASF

We create chemistry